

EBA/GL/2022/03

2022 m. kovo 18 d.

Gairės

dėl bendrųjų procedūrų ir metodikų, skirtų
priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesui
(SREP) ir priežiūriniam testavimui
nepalankiausiomis sąlygomis

Pareiga laikytis gairių ir teikti pranešimus

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma konkrečioje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės visų pirma skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 27.12.2022 privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateiks jokio pranešimo, EBI laikys, kad jos rekomendacijų nesilaiko. Pranešimus reikėtų siųsti užpildžius EBI interneto svetainėje pateiktą formą su nuoroda „EBA/GL/2022/03“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turintys reikiamus įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

1 antraštinė dalis. Dalykas, apibrėžtys, taikymo lygis ir įgyvendinimas

1.1 Dalykas

5. Šiose gairėse konkrečiau išdėstyta bendra priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (toliau – SREP), nurodyto Direktyvos 2013/36/ES² 97 straipsnyje ir 107 straipsnio 1 dalies a punkte, įskaitant šios direktyvos 76–87 straipsniuose nurodytos rizikos valdymo organizacinės sistemos ir tvarkymo vertinimą, įskaitant pinigų plovimą ir terorizmo finansavimą, tvarka ir metodika, taip pat procesai, kurie vyksta, ir veiksmai, kurių imamasi pagal šios direktyvos 98, 100, 101, 102, 104, 104a, 104b, 104c, 105 straipsnius, 107 straipsnio 1 dalies b punktą ir 117 straipsnį. Be to, šiomis gairėmis siekiama pateikti bendrą metodiką, kurią kompetentingos institucijos galėtų taikyti atlikdamos priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, atsižvelgdamos į Direktyvos 2013/36/ES 100 straipsnio 2 dalyje nurodytą SREP.
6. Šios gairės nenustato metodikos, pagal kurią EBI, bendradarbiaudama su kitomis kompetentingomis institucijomis pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 22 straipsnį, atliktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, tačiau jose aprašomi testavimo nepalankiausiomis sąlygomis intervalai, kuriais padedamos nustatyti tinkamos aplinkybės būsimiems EBI testavimams nepalankiausiomis sąlygomis, kaip vienos iš priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dalių, atlikti.
7. Šios gairės skirtos EBI reglamento 4 straipsnio 2 dalies i ir viii punktuose nurodytoms kompetentingoms institucijoms.

1.2 Apibrėžtys

8. Jei nenurodyta kitaip, Reglamente (ES) Nr. 575/2013³, Direktyvoje 2013/36/ES, Direktyvoje 2014/59/ES⁴ arba EBI Gairėse dėl įstaigų atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis⁵ vartojamos ir apibrėžtos sąvokos šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę. Šiose gairėse vartojamos tokios sąvokos:

² 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investiciniams įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

⁴ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

⁵ [EBI gairės dėl įstaigų atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis](#) (EBA/GL/2018/04).

PP / TF priežiūros institucija – kompetentinga institucija, atsakinga už priežiūrą, kaip įstaigos laikosi Direktyvos (ES) 2015/849 nuostatų.

Kapitalo rezervo reikalavimai – nuosavų lėšų reikalavimai, nurodyti Direktyvos 2013/36/ES VII antraštinės dalies 4 skyriuje.

Konsoliduojanti įstaiga – įstaiga, kuri privalo laikytis prudencinių reikalavimų pagal Reglamento (ES) 575/2013 1 dalies 2 antraštinės dalies 2 skyrių, remiantis konsoliduota būkle.

Elgsenos rizika – dabartinė arba perspektyvinė institucijos nuostolių rizika, kuri kilo dėl tyčinio nusizengimo ar neapdairumo, įskaitant netinkamą finansinių paslaugų teikimą.

Likvidumo atsvaros pajėgumas – įstaigos gebėjimas išlaikyti perviršines likvidumo atsargas trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais arba galimybė naudotis tomis likvidumo atsargomis reaguojant į nepalankiausių sąlygų scenarijus.

Kredito maržos rizika – rizika, kuri kyla dėl skolos finansinių priemonių rinkos vertės pokyčių svyruojant kredito maržai.

Finansavimo rizika – rizika, kad įstaiga vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais neturės pastovaus finansavimo šaltinių, dėl to atsiras esamos arba galimos rizikos, kad įstaiga visiškai negalės įvykdyti savo finansinių įsipareigojimų, pavyzdžiui, įvykdyti mokėjimų ir patenkinti užtikrinimo poreikių, kai vidutiniu ar ilguoju laikotarpiu sukaks jų terminas, arba šių įsipareigojimų negalės įvykdyti nepriimtinais nepadidinus finansavimo sąnaudų.

Skolinimas valiuta – skolinimas kredito gavėjams kita valiuta negu šalies, kurioje yra kredito gavėjo buveinė, oficiali atsiskaitymo valiuta, nepaisant teisinės kredito priemonės formos (pvz., įskaitant atidėtuosius mokėjimus arba panašius finansinius susitarimus).

Skolinimo valiuta rizika – esama arba galima rizika, kylanti įstaigos pajamoms ir nuosavoms lėšoms dėl skolinimo valiuta kredito gavėjams, kurių rizika neapdrausta.

Vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (angl. ICAAP) – procesas, per kurį nustatomas, įvertinamas, valdomas ir stebimas vidaus kapitalas ir kurį įstaiga vykdo pagal Direktyvos 2013/36/ES 73 straipsnį.

Vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas (angl. ILAAP) – procesas, per kurį nustatomas, įvertinamas, valdomas ir stebimas likvidumas ir kurį įstaiga vykdo pagal Direktyvos 2013/36/ES 86 straipsnį.

Įstaigos kategorija – įstaigos sisteminės svarbos rodiklis, priskirtas pagal įstaigos dydį ir veiklos sudėtingumą bei mastą.

Palūkanų normos rizika (angl. IRR) – esama arba galima rizika, kylanti įstaigos pajamoms ir nuosavoms lėšoms dėl nepalankių palūkanų normų pokyčių.

Tos pačios dienos likvidumas – lėšos, kuriomis įstaiga per savo darbo dieną gali naudotis, kad atliktų mokėjimus tikruoju laiku.

Tos pačios dienos likvidumo rizika – esama arba galima rizika, kad įstaiga nesugebės veiksmingai valdyti savo tos pačios dienos likvidumo poreikių.

Informacinių ir ryšių technologijų (IRT) rizika – rizika patirti nuostolių dėl konfidencialumo pažeidimo, sistemų ir duomenų nevientisumo, sistemų ir duomenų netinkamumo ar jų nebuvimo arba dėl nesugebėjimo per pagrįstą laiką pakeisti IT, kai pasikeičia aplinka ar verslo poreikiai (t. y. vikrumas).

Makroprudencinis reikalavimas arba priemonė – kompetentingos arba paskirtos institucijos nustatytas reikalavimas arba priemonė, skirta makroprudencinei arba sisteminei rizikai mažinti.

Reikšminga valiuta – valiuta, kuria įstaiga turi reikšmingų balansinių arba nebalansinių pozicijų.

Pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo (PP / TF) rizika – rizika, kaip apibrėžta EBI rizika grindžiamos priežiūros gairėse⁶.

Bendrasis kapitalo reikalavimas – bendro SREP kapitalo reikalavimo, kapitalo rezervų reikalavimų ir makroprudencinių reikalavimų suma, išreikšta kaip nuosavų lėšų reikalavimai.

Bendrasis sverto koeficiento reikalavimas – bendro SREP sverto koeficiento ir G-SII sverto koeficiento rezervo reikalavimo suma pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1a dalį.

Bendrasis SREP vertinimas – bendrojo įstaigos gyvybingumo esamos padėties įvertinimas, pagrįstas SREP elementų vertinimu.

Bendrasis SREP balas – skaičiais išreikštas bendrosios rizikos įstaigos gyvybingumui rodiklis, nustatomas atlikus bendrąjį SREP vertinimą.

2 ramsčio gairės (angl. P2G) – nuosavų lėšų, kurias įstaiga turėtų laikyti ir kurios turėtų viršyti įstaigai taikomus bendruosius kapitalo reikalavimus, lygis ir kokybė, nustatyti pagal šiose gairėse nustatytus kriterijus.

2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio sverto rizikos (angl. P2G-LR) – nuosavų lėšų, kurias įstaiga turėtų laikyti ir kurios turėtų viršyti įstaigai taikomus bendruosius sverto koeficiento reikalavimus, lygis ir kokybė, nustatyti pagal šiose gairėse nustatytus kriterijus.

⁶ EBI gairės dėl rizika grindžiamo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros metodo savybių ir veiksmų, kurių atsižvelgiant į riziką reikėtų imtis vykdant priežiūrą pagal Direktyvos (ES) 2015/849 48 straipsnio 10 dalį (iš dalies keičiančios Bendras gaires 2016 72) (toliau – Rizika grindžiamos priežiūros gairės) (EBA/GL/2021/16).

2 ramsčio reikalavimai (angl. P2R) arba papildomų nuosavų lėšų reikalavimai – papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, nustatyti pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą, susiję su rizika, išskyrus pernelyg didelio sverto riziką.

2 ramsčio reikalavimai dėl pernelyg didelio sverto rizikos (angl. P2R-LR) arba papildomų nuosavų lėšų reikalavimai dėl pernelyg didelio sverto rizikos – papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, nustatyti pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą, susiję su pernelyg didelio sverto rizika.

Reputacijos rizika – esama arba galima rizika, kylanti įstaigos pajamoms, nuosavoms lėšoms arba likvidumui dėl žalos įstaigos reputacijai.

Norima prisiimti rizika – visa ir visų rūšių rizika, kurią įstaiga nori prisiimti, atsižvelgdama į savo rizikos valdymo pajėgumus ir verslo modelį, kad pasiektų strateginius tikslus.

Rizikos balas – skaitinė išraiška, apibendrinanti atskiros rizikos kapitalui, likvidumui ir finansavimui priežiūrinį vertinimą, kurio rezultatas – tikimybė, kad rizika įstaigai turės reikšmingą prudencinį poveikį (pvz., galimus nuostolius), atsižvelgus į rizikos valdymą ir kontrolę, taip pat prieš svarstant įstaigos gebėjimą sumažinti riziką turimais kapitalo arba likvidumo ištekliais.

Rizika kapitalui – atskiros rizikos rūšys, kurios, jei pasireikš, per artimiausius 12 mėnesių turės reikšmingą prudencinį poveikį nuosavoms įstaigos lėšoms. Prie šių rizikos rūšių priskiriama Direktyvos 2013/36/ES 79–87 straipsniuose nurodyta rizika, bet ne tik ji.

Rizika likvidumui ir finansavimui – atskiros rizikos rūšys, kurios, jei pasireikš, turės reikšmingą prudencinį poveikį įvairių laikotarpių įstaigos likvidumui.

SREP elementas – vienas iš šių elementų: verslo modelio analizė, vidaus valdymo ir visos įstaigos rizikos kontrolės priemonių vertinimas, rizikos kapitalui vertinimas, SREP kapitalo vertinimas, rizikos likvidumui ir finansavimui vertinimas arba SREP likvidumo vertinimas.

Struktūrinė valiutos rizika – rizika, kuri kyla dėl turimo ir lengvatinių mokesčių zonose esančiuose filialuose bei patronuojamosiose įmonėse laikomo ir kita valiuta nei patronuojančiosios įmonės atskaitomybės valiuta išreikšto kapitalo.

Priežiūros lyginamieji rodikliai – konkrečiai rizikai taikomos kiekybinės priemonės, kurias kompetentinga institucija sukūrė, kad galėtų apskaičiuoti nuosavas lėšas, reikalingas rizikai arba rizikos elementams, kurie nėra numatyti Reglamentu (ES) Nr. 575/2013, padengti.

Išlikimo laikotarpis – laikotarpis, per kurį įstaiga gali tęsti savo veiklą susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms ir vis tiek vykdyti savo įsipareigojimus.

Bendra rizikos pozicijos suma – bendra rizikos pozicijos suma, apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnyje.

Bendrasis SREP kapitalo reikalavimas – nuosavų lėšų reikalavimų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies a–c punktuose, ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimų, nustatytų pagal šiose gairėse išdėstytus kriterijus, susijusių su rizika, išskyrus pernelyg didelio sverto riziką, suma.

Bendrasis SREP sverto koeficiento reikalavimas – nuosavų lėšų reikalavimų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimų, nustatytų pagal šiose gairėse išdėstytus kriterijus, susijusių su pernelyg didelio sverto rizika, suma.

Kredito gavėjai, kurių rizika neapdrausta – mažmeniniai kredito gavėjai ir MVĮ kredito gavėjos, kurių rizika neapdrausta nei natūraliu, nei finansiniu rizikos draudimu ir kuriems dėl kredito valiutos ir rizikos draudimo valiutos neatitikimų kyla rizika; natūralus rizikos draudimas pirmiausia apima atvejus, kai kredito gavėjai gauna pajamų užsienio valiuta (pvz., piniginių perlaidų ir (arba) eksporto pajamų), o finansinis rizikos draudimas paprastai reiškia, kad yra sudaryta sutartis su finansų įstaiga.

Gyvybingumo balas – skaitinė išraiška, apibendrinanti SREP elemento priežiūrinį vertinimą ir atspindinti riziką įstaigos gyvybingumui, atsirandančią dėl vertinto SREP elemento.

1.3 Taikymo lygis

9. Kompetentingos institucijos turėtų šias gaires taikyti, laikydamosi Direktyvos 2013/36/ES 110 straipsnyje nustatyto taikymo lygmens ir atsižvelgdamos į Direktyvos 2013/36/ES 108 ir 109 straipsnių reikalavimus ir galimybes reikalavimų netaikyti.
10. Konsoliduojamų patronuojančiųjų ir patronuojamųjų įmonių atveju kompetentingos institucijos turėtų koreguoti savo atliekamo vertinimo lygmenį ir detalumą, kad šis atitiktų taikymo lygmenį, nustatytą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 II antraštinės dalies pirmos dalies reikalavimus, pirmiausia pripažintų galimybes netaikyti reikalavimų, numatytų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 7, 10 ir 15 straipsnius ir pagal Direktyvos 2013/36/ES 21 straipsnį.
11. Jeigu įstaiga turi patronuojamąją įmonę toje pačioje valstybėje narėje, bet Reglamento (ES) Nr. 575/2013 pirmoje dalyje numatytų galimybių netaikyti reikalavimų nebuvo suteikta, galima laikytis proporcingo kapitalo ir likvidumo pakankumo vertinimo metodo ir daugiausia dėmesio skirti vertinimui, kaip kapitalas ir likvidumo atsargos paskirstyti tarp subjektų ir kokių galimų kapitalo ir likvidumo atsargų perdavimo kliūčių esama grupės viduje.
12. Tarpvalstybinių grupių atveju procedūrų reikalavimus turėtų koordinuotai taikyti pagal Direktyvos 2013/36/ES 116 arba 51 straipsnius įsteigtos priežiūros institucijų kolegijos. 11 antraštinėje dalyje išsamiau paaiškinta, kaip šios gairės taikomos tarpvalstybinėms grupėms ir jų subjektams.

13. Jeigu įstaiga yra įsteigusi likvidumo pogrupį pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 8 straipsnį, kompetentingos institucijos turėtų vertinti riziką likvidumui ir finansavimui ir taikyti priežiūros priemones į tą pogrupį įtrauktiems subjektams likvidumo pogrupio lygmeniu.

1.4 Taikymo pradžia

14. Šios atnaujintos gairės taikomos nuo 2023 m. sausio 1 d. []

1.5 Panaikinimas

15. 2014 m. gruodžio 19 d. EBI gairės dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tvarkos ir metodikos (EBA/GL/2014/13) ir jas iš dalies keičiančios 2018 m. liepos 19 d. gairės (EBA/GL/2018/03) panaikinamos nuo 2023 m. sausio 1 d. Nuorodos į panaikintas gaires laikomos nuoroda į šias gaires.

2 antraštinė dalis. Bendras SREP

2.1 Bendro SREP sistemos apžvalga

16. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos SREP apimtų šiuos komponentus:

- a. įstaigos priskyrimą kategorijai ir periodišką šio skirstymo į kategorijas patikrą;
- b. pagrindinių rodiklių stebėseną;
- c. verslo modelio analizę (VMA);
- d. vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimą;
- e. rizikos kapitalui vertinimą;
- f. rizikos likvidumui vertinimą;
- g. nuosavų įstaigos lėšų pakankamumo vertinimą;
- h. įstaigos likvidumo išteklių pakankamumo vertinimą;
- i. bendrąjį SREP vertinimą; ir
- j. priežiūros priemones (ir ankstyvosios intervencijos priemones, jei jų prireikia).

2.1.1 Įstaigų priskyrimas kategorijai

17. Kompetentingos institucijos visas įstaigas pagal jų priežiūros sritis turėtų priskirti šioms kategorijoms:

- ▶ 1 kategorija – visos įstaigos, kurios Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 146 punkte nurodytos kaip „didelės įstaigos“, ir, atitinkamai atvejais, kitos įstaigos, kurias kompetentingos institucijos nurodo, remdamosi įstaigos dydžio, vidaus organizacinės struktūros, veiklos pobūdžio, masto ir sudėtingumo vertinimu. Kompetentingos institucijos gali nuspręsti „dideles įstaigas“, kurios nėra G-SII arba O-SII, pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 146 punktą atitinkamai atvejais priskirti 2 kategorijos įstaigoms, remdamosi įstaigos rizikos profilio vertinimu.
- ▶ 2 kategorija – vidutinio dydžio ir didelės įstaigos, išskyrus 1 kategorijai priskirtas įstaigas, kurios nėra „mažos ir nesudėtingos įstaigos“, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 145 punkte, ir veikia šalies viduje arba užsiima plačia tarpvalstybine veikla, veikia keliose verslo linijose, įskaitant ne

bankininkystės veiklą, ir mažmeniniams klientams ir įmonėms teikia kredito ir finansinius produktus; nesisteminės svarbos specializuotos įstaigos, savo veiklos srityje, mokėjimo sistemose arba finansų biržose užimančios reikšmingą rinkos dalį; dėl savo dydžio, veiklos ar verslo modelio (pvz., institucinės užtikrinimo sistemos centrinės įstaigos, pagrindinės sandorio šalys, CVPD, centriniai kooperatiniai bankai arba centriniai taupomųjų kasų bankai) tam tikros valstybės narės ekonomikai (pvz., dėl viso turto, palyginti su bendruoju vidaus produktu – VT/BVP) arba bankininkystės sektoriui svarbiomis laikomos įstaigos.

- ▶ 3 kategorija – mažos ir vidutinio dydžio įstaigos, išskyrus 1 ir 2 kategorijoms priskirtas įstaigas, kurios nėra „mažos ir nesudėtingos įstaigos“, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 145 punkte, ir veikia šalies viduje arba užsiima nereikšmingo masto tarpvalstybine veikla, ir veikia tik keliose verslo linijose, mažmeniniams klientams ir įmonėms daugiausia siūlo kredito produktus ir ribotą skaičių finansinių produktų; specializuotos įstaigos, kurios savo verslo linijoje, mokėjimų sistemose arba finansų biržose užima ne tokią reikšmingą rinkos dalį.
- ▶ 4 kategorija – visos įstaigos, kurios pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 145 punktą yra apibrėžtos kaip „mažos ir nesudėtingos įstaigos“, ir visos kitos mažos nesudėtingos įstaigos, kurios nepatenka į 1–3 kategorijų taikymo sritį (pvz., vykdančios nedidelio masto veiklą ir savo verslo linijoje užimančios nereikšmingą rinkos dalį).

18. Skirstymas į kategorijas turėtų atitikti įstaigų finansų sistemai keliamos sisteminės rizikos įvertinimą. Kompetentingos institucijos į šias kategorijas turėtų atsižvelgti, kai taiko proporcingumo principą, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje; priskyrimas kategorijai nėra įstaigos kokybės įvertinimo priemonė.

19. Skirstydamos į kategorijas kompetentingos institucijos turėtų remtis priešišios ataskaitų duomenimis ir informacija, gauta atliekant preliminarą verslo modelio analizę (žr. 4.2 skirsnį). Suskirstymo į kategorijas rezultatus reikėtų tikrinti periodiškai arba jeigu įmonei nutinka svarbus įvykis, pavyzdžiui, parduodama didelė investicijų dalis, vyksta susijungimas arba įsigijimas, imamasi svarbaus strateginio veiksmo ir pan.

2.1.2 Nuolatinis rizikos vertinimas

20. Kompetentingos institucijos turėtų nuolat vertinti riziką, kurią įstaigos patiria arba gali patirti, ir tuo tikslu:

- a. stebėti pagrindinius rodiklius, kaip nurodyta 3 antraštinėje dalyje;
- b. analizuoti verslo modelį, kaip nurodyta 4 antraštinėje dalyje;

- c. vertinti vidaus valdymą ir visos įstaigos kontrolės priemonės, kaip nurodyta 5 antraštinėje dalyje;
 - d. vertinti riziką kapitalui, kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje;
 - e. vertinti riziką likvidumui, kaip nurodyta 8 antraštinėje dalyje.
21. Atliekant vertinimą reikėtų laikytis 2.4 skirsnyje išdėstytų proporcingumo kriterijų. Gavus naujos informacijos, vertinimo rezultatus reikėtų patikrinti.
22. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad pirmiau aptartos vertinimo išvados:
- a. būtų aiškiai dokumentuotos išvadų santraukoje;
 - b. būtų atspindėtos skiriant balą pagal šiose gairėse pateiktas specialias tam tikro elemento antraštinės dalies rekomendacijas;
 - c. atitiktų kitų elementų vertinimą arba būtų pagrindas atlikti nuodugnų šių elementų prieštaringų vertinimo rezultatų tyrimą;
 - d. padėtų atlikti bendrąjį SREP vertinimą ir nustatyti balą;
 - e. būtų pagrindas imtis priežiūros priemonių, jeigu jų reikia, ir sprendimų dėl šių priemonių informacijos šaltinis.

2.1.3 Periodiškas kapitalo ir likvidumo pakankamumo vertinimas

23. Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai tikrinti nuosavų įstaigos lėšų ir likvidumo pakankamumą, kad jų pakaktų rizikai, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, padengti ir tuo tikslu atlikti šiuos vertinimus:
- a. SREP kapitalo vertinimą, kaip nurodyta 7 antraštinėje dalyje;
 - b. SREP likvidumo vertinimą, kaip nurodyta 9 antraštinėje dalyje.
24. Atliekant periodiškus vertinimus reikėtų laikytis 2.4 skirsnyje išdėstytų proporcingumo kriterijų. Kompetentingos institucijos vertinimą gali atlikti dažniau. Kompetentingos institucijos vertinimo rezultatus turėtų patikrinti, atsižvelgdamos į svarbias naujas SREP rizikos vertinimo išvadas, jeigu nustato, kad jos gali turėti reikšmingą poveikį nuosavoms įstaigos lėšoms ir (arba) likvidumo ištekliams.
25. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad vertinimo išvados:
- a. būtų aiškiai dokumentuotos santraukoje;
 - b. būtų atspindėtos skiriant įstaigos kapitalo ir likvidumo pakankamumo balą pagal tam tikro elemento antraštinės dalies rekomendacijas;

- c. padėtų atlikti bendrąjį SREP vertinimą ir nustatyti balą;
- d. būtų atsižvelgta ir informuojama apie įstaigai keliamus priežiūros reikalavimus, kad įstaigos lėšos ir (arba) likvidumo ištekliai viršytų Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytus būtiniausius reikalavimus, arba prireikus taikyti kitas priežiūros priemones.

2.1.4 Bendrasis SREP vertinimas

- 26. Kompetentingos institucijos turėtų nuolat vertinti įstaigos rizikos profilį ir įstaigos gyvybingumą – atlikti bendrąjį SREP vertinimą, kaip nurodyta 10 antraštinėje dalyje. Per bendrąjį SREP vertinimą kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į nuosavų įstaigos lėšų ir likvidumo išteklių pakankumą, valdymą, kontrolės priemones ir (arba) verslo modelį arba strategiją, turėtų įvertinti įstaigos žlugimo dėl patiriamos rizikos tikimybę ir pagal tai nustatyti, ar reikia imtis ankstyvosios intervencijos priemonių ir (arba) ar galima laikyti, kad įstaiga žlunga arba galėtų žlugti.
- 27. Vertinimo rezultatus reikėtų nuolat tikrinti, atsižvelgiant į rizikos vertinimo išvadas arba į SREP kapitalo ir SREP likvidumo vertinimo rezultatus.
- 28. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad vertinimo išvados:
 - a. būtų atspindėtos skiriant įstaigos bendrojo gyvybingumo balą pagal 10 antraštinėje dalyje pateiktas rekomendacijas;
 - b. būtų aiškiai dokumentuotos bendrojo SREP vertinimo santraukoje, kurioje būtų nurodyti suteikti SREP balai (bendrasis balas ir atskirų elementų balai) ir visos priežiūros institucijos per praėjusius 12 mėnesių padarytos išvados;
 - c. būtų pagrindas priežiūros institucijai nustatyti, ar galima laikyti, kad įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje.

2.1.5 Dialogas su įstaigomis, priežiūros priemonių taikymas ir informavimas apie išvadas

- 29. Laikydamosi būtiniausio priežiūros intensyvumo modelio, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje, kompetentingos institucijos turėtų užmegzti dialogą su įstaigomis ir įvertinti atskirus SREP elementus taip, kaip nurodyta tų elementų antraštinėse dalyse.
- 30. Remdamosi bendruoju SREP vertinimu ir atskirų SREP elementų vertinimais, kompetentingos institucijos turėtų imtis 10 antraštinėje dalyje nurodytų priežiūros priemonių. Šiose gairėse priežiūros priemonės skirstomos į tokias grupes:
 - a. kapitalo priemonės;
 - b. likvidumo priemonės; ir

c. kitos priežiūros priemonės (įskaitant ankstyvosios intervencijos priemones).

31. Jeigu iš pagrindinių rodiklių stebėsenos, SREP elementų vertinimo arba visos kitos priežiūros veiklos rezultatų matyti, kad reikia imtis priežiūros priemonių ir išspręsti skubius susirūpinimą keliančius klausimus, kompetentingos institucijos neturėtų laukti, kol bus baigtas SREP elementų vertinimas ir bus atnaujinti bendrojo SREP vertinimo rezultatai, bet priimti sprendimą dėl to, kokios priemonės reikalingos įvertintai padėčiai ištaisyti, ir tik tada atnaujinti bendrojo SREP vertinimo išvadas.
32. Remdamosi bendrojo SREP vertinimo rezultatais, kompetentingos institucijos turėtų imtis priežiūros priemonių ir kartu užmegzti dialogą su įstaiga, o proceso pabaigoje informuoti įstaigą, kokios priežiūros priemonės jai taikomos, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje.

2.2 Balų skaičiavimas per SREP

33. Kompetentingos institucijos turėtų skirti rizikos ir gyvybingumo balus, skirtus apibendrinti įvairių SREP sistemos rizikos kategorijų ir elementų vertinimo rezultatus.
34. Vertindamos atskiras rizikos kategorijas ir SREP elementus, kompetentingos institucijos turėtų naudoti balų intervalą: 1 (maža rizika), 2 (vidutinė–maža rizika), 3 (vidutinė–didelė rizika) ir 4 (didelė rizika) – atspindintį priežiūrinę nuomonę pagal atitinkamas vertinimo lenteles kiekvieno konkretaus elemento antraštinėse dalyse. Rengdamos savo priežiūrinio vertinimo išvadą, kompetentingos institucijos šiose lentelėse pateiktais analizės kriterijais turėtų remtis kaip pavyzdžiu (t. y. tam, kad įstaigai būtų skirtas balas „1“, nereikia, kad įstaiga atitiktų visus balui „1“ priskirtus analizės kriterijus) ir (arba) šiuos analizės kriterijus išplėsti arba įtraukti papildomų kriterijų. Kompetentingos institucijos balą „4“ turėtų skirti tada, kai padaro blogiausią galimą vertinimo išvadą (t. y. net jeigu įstaigos padėtis blogesnė, negu numatyta pagal balui „4“ priskirtus analizės kriterijus, jai vis tiek turėtų būti skirtas balas „4“).
35. Įgyvendindamos gaires, kompetentingos institucijos savo vidaus tikslais, pavyzdžiui, planuodamos išteklius, gali nusistatyti detalesnę balų skalę, tik turi užtikrinti, kad būtų laikomasi bendrosios šiose gairėse išdėstytos vertinimo balais sistemos.
36. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų reguliariai, bet 2.4 skirsnyje nurodytu dažnumu ir be reikalo nedelsiant, jeigu padaroma svarbių naujų išvadų arba įvyksta svarbių pokyčių, atlikta balų peržiūra.

2.2.1 Rizikos balai

37. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į 6 antraštinėje dalyje nustatytus kriterijus, turėtų skirti rizikos balus atskirai rizikai kapitalui, o atsižvelgdamos į 8 antraštinėje dalyje nustatytus kriterijus – skirti balus rizikai likvidumui ir finansavimui. Šie balai rodo tikimybę, kad rizika įstaigai darys reikšmingą prudenčinį poveikį (pvz., galimus nuostolius), apsvaščius rizikos kontrolės šiam poveikiui (t. y. likutinei rizikai) sumažinti kokybę, bet prieš svarstant įstaigos gebėjimą sumažinti riziką turimais kapitalo arba likvidumo ištekliais.

38. Kompetentingos institucijos rizikos lygį turėtų nustatyti daugiausia atlikdamos būdingos rizikos vertinimą, tačiau jos taip pat turėtų atsižvelgti į rizikos valdymo ir jos kontrolės priemones. Visų pirma dėl valdymo ir kontrolės priemonių pakankamumo gali padidėti arba kai kuriais atvejais sumažėti reikšmingas prudenceinis poveikis (t. y. pagal būdingos rizikos analizės kriterijus rizika gali būti įvertinta nepakankamai arba pervertinta, tai priklauso nuo valdymo ir kontrolės priemonių pakankamumo). Valdymo ir kontrolės priemonių būdinga rizika ir pakankamumas turėtų būti vertinami pagal 4–7 ir 9–10 lentelėse išdėstytus analizės kriterijus.
39. Įgyvendindamos šias gaires, kompetentingos institucijos gali taikyti skirtingus metodus konkrečiam rizikos balui paskirti. Būdingos rizikos lygis ir rizikos valdymo bei kontrolės priemonių kokybė balais gali būti įvertinti atskirai, pažymint tarpinius ir galutinį balus, arba bendrai. Kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti atskirų rizikos rūšių agregavimo metodikas kapitalo, likvidumo ir finansavimo balų nustatymui.

2.2.2 Gyvybingumo balai, įskaitant bendrą SREP balą

40. Kompetentingos institucijos turėtų atskirai skirti balus įstaigos gyvybingumui kylančios rizikos lygiui įvertinti, remdamosi toliau nurodytų keturių SREP elementų vertinimo rezultatais:
- a. verslo modelis ir strategija pagal 4 antraštinėje dalyje nurodytus kriterijus;
 - b. vidaus valdymas ir visos įstaigos kontrolės priemonės pagal 5 antraštinėje dalyje nurodytus kriterijus;
 - c. kapitalo pakankamumas pagal 7 antraštinėje dalyje nurodytus kriterijus; ir
 - d. likvidumo pakankamumas pagal 9 antraštinėje dalyje nurodytus kriterijus.
41. Kapitalo pakankamumo ir likvidumo pakankamumo balai rodo įstaigos kapitalo ir likvidumo išteklių pajėgumą sumažinti (arba) padengti atskirą riziką kapitalui ir likvidumui bei finansavimui, kaip nustatyta 6 ir 8 antraštinėse dalyse, ir (arba) kitus elementus, kuriems, kaip nustatyta 7 antraštinėje dalyje, buvo numatytos papildomos nuosavos lėšos.
42. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų skirti bendrąjį SREP balą pagal 10 antraštinėje dalyje nustatytus kriterijus. Šis balas turėtų būti skiriamas remiantis priežiūros nuovoka ir turėtų pavaizduoti bendrą įstaigos gyvybingumą priežiūros požiūriu.
43. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad verslo modelio, vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių, kapitalo pakankamumo, likvidumo pakankamumo ir bendrojo SREP vertinimo balais būtų pasiekti šie tikslai:
- a. nurodyta tikimybė, kad gali būti taikomos priežiūros priemonės, siekiant spręsti problemas pagal 10 antraštinėje dalyje nustatytus kriterijus;

- b. jų pagrindu būtų nuspręsta, ar taikyti ankstyvosios intervencijos priemonės⁷ pagal EBI gaires dėl ankstyvųjų intervencinių priemonių taikymo pradžios; ir
 - c. būtų padėta nustatyti priežiūros išteklių prioritetus ir planuoti priežiūros išteklius bei nustatyti prioritetus priežiūros analizės programoje (SEP).
44. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad bendrojo SREP vertinimo balais, skirtais remiantis bendru grėsmių pagal keturis SREP elementus vertinimu, būtų pažymėtas įstaigos bendrasis gyvybingumas, be kita ko, tai, ar įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnį, taip pat atsižvelgiant į EBI gaires dėl „žlugimo arba galėjimo žlugti“⁸. Jeigu iš bendrojo SREP vertinimo rezultatų matyti, kad galima daryti išvadą, jog įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kompetentingos institucijos turėtų skirti balą „F“ ir laikytis kreipimosi į pertvarkymo institucijas tvarkos, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje.

2.3 Organizacinė tvarka

45. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad nustatyta SREP organizacinė tvarka apimtų bent šiuos dalykus:
- a. priežiūros darbuotojų pareigų ir atsakomybės už SREP, atskaitomybės ryšių įprastomis aplinkybėmis ir ekstremaliaisiais atvejais aprašą;
 - b. išvadų ir priežiūros institucijos sprendimų dokumentavimo ir užrašymo tvarką;
 - c. išvadų ir balų tvirtinimo tvarką, taip pat eskalavimo procedūras, jeigu kompetentingoje institucijoje nuomonės išsiskiria, įprastomis aplinkybėmis ir ekstremaliaisiais atvejais;
 - d. tvarką, pagal kurią, laikantis būtiniausio priežiūros intensyvumo modelio, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje, užmezgamas dialogas su įstaiga, siekiant įvertinti atskirus SREP elementus; ir
 - e. tvarką, pagal kurią konsultuojamasi su įstaiga ir įstaigai pranešami SREP rezultatai, taip pat palaikomas ryšys su priežiūros institucijų kolegijomis, jeigu grupės ir jų subjektai yra tarpvalstybiniai, taip pat laikantis Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 710/2014⁹.
46. Apibrėždamos dialogo su įstaigomis tvarką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kokių galimų padarinių turėtų balų pateikimas institucijoms, atsižvelgiant į joms tenkančias

⁷ EBI gairės dėl ankstyvųjų intervencinių priemonių taikymo pradžios ([EBA/GL/2015/03](#)).

⁸ EBI gairės dėl skirtingų aplinkybių, kai įstaiga laikoma žlungančia ar galinčia žlugti, aiškinimo pagal Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnio 6 dalį ([EBA/GL/2015/07](#)).

⁹ 2014 m. birželio 23 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 710/2014, kuriuo nustatomi techniniai įgyvendinimo standartai, susiję su bendro sprendimo proceso dėl konkrečios įstaigos riziką ribojančių reikalavimų taikymo sąlygomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/36/ES (OL L 188, 2014 6 27, p. 19).

informacijos atskleidimo prievolės pagal Reglamento (ES) Nr. 596/2014¹⁰ ir Direktyvų 2014/57/ES¹¹ bei 2004/109/EB¹² reikalavimus.

2.4 Proporcingumas ir priežiūros veikla

47. Kompetentingos institucijos turėtų laikytis proporcingumo principo nustatydamos priežiūros veiklos mastą, dažnumą, intensyvumą, dialogo su įstaiga tvarką ir lūkesčius dėl to, kokius standartus įstaigos turėtų atitikti pagal įstaigos kategoriją. Visais atvejais rizikos kapitalui ir rizikos likvidumui ir finansavimui vertinimas turėtų apimti bent reikšmingiausių atskirų rizikos sričių vertinimą.
48. Neatsižvelgdamos į įstaigos kategoriją, pranešdamos apie bendrojo SREP vertinimo rezultatus, kompetentingos institucijos turėtų visa pirma pateikti:
- a. nuosavų lėšų, kurias įstaiga turi turėti ir kurios turi viršyti Reglamente (ES) Nr. 575/2013 ir Reglamento (ES) 2017/2402¹³ 2 skyriuje nustatytus reikalavimus, kiekio ir sudėties suvestinę, susijusią su tuose reglamentuose nenumatytais rizikos elementais ir rizikos rūšimis;
 - b. nuosavų lėšų, kurias įstaigai rekomenduojama turėti ir kurios turi viršyti a punkte ir Direktyvos 2013/36/ES VII antraštinės dalies 4 skyriuje nurodytus reikalavimus, kiekio ir sudėties suvestinę;
 - c. turimų likvidumo išteklių ir visų specialių kompetentingos institucijos nustatytų likvidumo reikalavimų suvestinę; ir
 - d. kitų priežiūros priemonių, įskaitant visas ankstyvosios intervencijos priemones, kurių kompetentinga institucija ketina imtis, suvestinę.
49. Kad priežiūros veiklos dažnumas ir intensyvumas būtų proporcingi, planuodamos SREP veiklą, kompetentingos institucijos turėtų laikytis būtiniausio priežiūros intensyvumo modelio (jis taip pat parodytas 1 lentelėje).

¹⁰ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB (OL L 173, 2014 6 12, p. 1).

¹¹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/57/ES dėl baudžiamųjų sankcijų už manipuliavimą rinka (Manipuliavimo rinka direktyva) (OL L 173, 2014 6 12, p. 179).

¹² 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/109/EB dėl informacijos apie emitentus, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, skaidrumo reikalavimų suderinimo, iš dalies keičianti Direktyvą 2001/34/EB (OL L 390, 2004 12 31, p. 38).

¹³ 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2017/2402, kuriuo nustatoma bendroji pakeitimo vertybiniais popieriais sistema ir sukuriamas specialioji paprasto, skaidraus ir standartizuoto pakeitimo vertybiniais popieriais sistema, ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB, 2009/138/EB ir 2011/61/ES bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 648/2012 (OL L 347, 2017 12 28, p. 35).

2.4.1 1 kategorijos įstaigos

50. Siekdamas užtikrinti tinkamą priežiūros veiklos, susijusios su 1 kategorijos įstaigų SREP, dažnumą, kompetentingos institucijos turėtų:
- a. kas ketvirtį stebėti pagrindinius rodiklius;
 - b. bent kartą per metus parengti dokumentuotą bendrojo SREP vertinimo santrauką;
 - c. bent kartą per metus atnaujinti visų atskirų SREP elementų vertinimus;
 - d. bent kartą per metus informuoti įstaigą apie bendrojo SREP vertinimo rezultatą;
 - e. palaikyti nuolatinį ryšį ir vesti nuolatinį dialogą su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe, kaip nustatyta Direktyvos 2013/36/ES 3 straipsnio 9 dalyje, vertindamos kiekvieną SREP elementą.

2.4.2 2 kategorijos įstaigos

51. Siekdamas užtikrinti tinkamą priežiūros veiklos, susijusios su 2 kategorijos įstaigų SREP, dažnumą, kompetentingos institucijos turėtų:
- a. kas ketvirtį stebėti pagrindinius rodiklius;
 - b. bent kartą per metus parengti dokumentuotą bendrojo SREP vertinimo santrauką;
 - c. bent kartą per dvejus metus atnaujinti visų atskirų SREP elementų vertinimus;
 - d. bent kartą per dvejus metus informuoti įstaigą apie bendrojo SREP vertinimo rezultatą;
 - e. palaikyti nuolatinį ryšį ir vesti nuolatinį dialogą su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe vertindamos kiekvieną SREP elementą.

2.4.3 3 kategorijos įstaigos

52. Siekdamas užtikrinti tinkamą priežiūros veiklos, susijusios su 3 kategorijos įstaigų SREP, dažnumą, kompetentingos institucijos turėtų:
- a. kas ketvirtį stebėti pagrindinius rodiklius;
 - b. bent kartą per metus parengti dokumentuotą bendrojo SREP vertinimo santrauką;
 - c. bent kartą per trejus metus arba dažniau, atsižvelgdamos į gautą svarbią naują informaciją apie kylančią riziką, atnaujinti visų atskirų SREP elementų vertinimus;
 - d. bent kartą per trejus metus informuoti įstaigą apie bendrojo SREP vertinimo rezultatą;

- e. palaikyti ryšį ir vesti dialogą su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe, atsižvelgdamos į riziką (t. y., jeigu reikia), kai vertina svarbų (-ius) rizikos elementą (-us).

2.4.4 4 kategorijos įstaigos

53. Siekdamas užtikrinti tinkamą priežiūros veiklos, susijusios su 4 kategorijos įstaigų SREP, dažnumą, kompetentingos institucijos turėtų:
- a. kas ketvirtį stebėti pagrindinius rodiklius;
 - b. bent kartą per metus parengti dokumentuotą bendrojo SREP vertinimo santrauką;
 - c. bent kartą per trejus metus arba dažniau, atsižvelgdamos į gautą svarbią naują informaciją apie kylančią riziką, atnaujinti visų atskirų SREP elementų vertinimus, pagal poreikius pritaikydamos tokio atnaujinimo peržiūros apimtį ir išsamumą pagal konkretų įstaigos rizikos profilį;
 - d. bent kartą per trejus metus informuoti įstaigą apie bendrojo SREP vertinimo rezultata;
 - e. palaikyti ryšį ir vesti dialogą su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe bent kas trejus metus.

2.4.5 Būtiniausi priežiūros veiklos reikalavimai

1 lentelė. SREP taikymas įvairių kategorijų įstaigoms

Kategorija	Pagrindinių rodiklių stebėseną	Visų SREP elementų vertinimas (ne rečiau kaip)	Bendrojo SREP vertinimo santrauka	Būtiniausias priežiūros intensyvumo / dialogo lygmuo
1	kas ketvirtį	kas metus	kas metus	Nuolatinis ryšys su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe; ryšys su įstaiga vertinant kiekvieną elementą.
2	kas ketvirtį	kas dvejus metus	kas metus	Nuolatinis ryšys su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe; ryšys su įstaiga vertinant kiekvieną elementą.
3	kas ketvirtį	kas trejus metus	kas metus	Ryšys su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe atsižvelgiant į riziką; ryšys su įstaiga vertinant svarbų (-ius) rizikos elementą (-us).

Kategorija	Pagrindinių rodiklių stebėseną	Visų SREP elementų vertinimas (ne rečiau kaip)	Bendrojo SREP vertinimo santrauka	Būtiniausias priežiūros intensyvumo / dialogo lygmuo
4	kas ketvirtį	kas trejus metus peržiūros apimtį ir išsamumą pritaikius konkrečiam įstaigos rizikos profiliui	kas metus	Ryšys su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe bent kas trejus metus.

54. Jeigu kompetentingos institucijos nustato, kad įstaigų rizikos profilis panašus, vienu kartu jos gali atlikti teminius keletą įstaigų SREP vertinimus (pvz., gali atlikti smulkių hipotekinių paskolų teikėjų verslo modelio vertinimus, jeigu yra tikėtina, kad per šį vertinimą dėl visų šių įstaigų kils tie patys veiklos gyvybingumo klausimai). Panašių rizikos profilių įstaigų atveju, pavyzdžiui, esant panašioms verslo modeliams ar pozicijų geografinėi vietai pagal Direktyvos 2013/36/ES 97 straipsnio 4a dalį, kompetentingos institucijos taip pat gali naudoti pagal poreikius pritaikytas SREP taikymo metodikas.

55. Remdamosi ankstesnio vieno ar daugiau SREP elementų vertinimo išvadomis, iš kurių matyti, kad reikia skirti daugiau priežiūros išteklių ir reikalinga intensyvesnė ir dažnesnė priežiūra bei ryšys, pritaikytas atskiros įstaigos padėčiai rizikos ir pažeidžiamumo atžvilgiu, kompetentingos institucijos, nepaisydamos įstaigos kategorijos, toms įstaigoms, kurių bendrasis SREP balas yra mažas, turėtų nustatyti papildomą būtiniausią priežiūros intensyvumo lygmenį (bent laikinai).

56. Įstaigų, kurios įtrauktos į priežiūros analizės programą, nurodytą Direktyvos 2013/36/ES 99 straipsnyje, atveju kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad priežiūros intensyvumas ir SREP taikymo lygmuo būtų nustatytas toje programoje.

57. Planuodamos SREP veiklą, kompetentingos institucijos ypatingą dėmesį turėtų skirti veiklos koordinavimui su kitomis šiame vertinime tiesiogiai arba netiesiogiai dalyvaujančiomis šalimis, ypač tada, kai reikalingas įstaigos ir (arba) kitų kompetentingų institucijų, dalyvaujančių tarpvalstybinių grupių priežiūroje, indėlis, kaip nurodyta šių gairių 11 antraštinėje dalyje.

2.4.6 Vertinimo prioritetai ir detalumas

58. Norėdamos laikytis proporcingumo principo, kompetentingos institucijos, pagal šias gaires vykdydamos SREP, turėtų pripažinti, kad 4, 5, 6 ir 8 antraštinėse dalyse aprašytų skirtingų elementų, metodologinių aspektų ir vertinimo sudedamųjų dalių svarba nėra vienoda visoms įstaigoms; jeigu reikia, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į tai, prie kurios kategorijos įstaiga priskirta, ir tai, koks vertinimas tinka pagal įstaigos dydį ir verslo modelį, veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, turėtų atlikti skirtingo detalumo vertinimą.

59. Atsižvelgdamos į 57 ir 58 dalis, kompetentingos institucijos taip pat gali nustatyti konkretų SREP prioritetą, kai pasirinktose srityse vykdomas išsamesnis vertinimas, o visi kiti SREP elementai

vertinami ne taip nuodugniai, bet pakankamai prasmingam vertinimui atlikti. Toks SREP prioritetas gali būti grindžiamas daugiamečiu planavimu, ekonominėmis aplinkybėmis arba konkrečia įstaigos situacija. Nustatydamos vertinimo prioritetus ir detalumą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į įstaigos rizikos profilį, skirtingų rizikos rūšių reikšmingumą ir bet kokius jo pokyčius, įskaitant stebint pagrindinius rodiklius, kaip išdėstyta 3 antraštinėje dalyje, nustatytus pokyčius, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kaip išdėstyta 12 antraštinėje dalyje, arba ankstesnių SREP vertinimų rezultatus.

3 antraštinė dalis. Pagrindinių rodiklių stebėseną

60. Kompetentingos institucijos turėtų vykdyti reguliarią pagrindinių finansinių ir nefinansinių rodiklių stebėseną ir stebėti, ar keičiasi įstaigų finansinės sąlygos ir rizikos profiliai. Atlikdamos šią stebėseną, kompetentingos institucijos turėtų taip pat stengtis nustatyti, ar, atsižvelgiant į naują svarbią informaciją, kurią gavo papildomai, ne per planuotą priežiūros veiklą, reikia atnaujinti SREP elementų vertinimą. Jeigu atliekant stebėseną paaiškėja, kad įstaigos rizikos profilis labai pasikeitė, arba pastebima neįprastų kurių nors rodiklių reikšmių, kompetentingos institucijos turėtų ištirti priežastis ir, jeigu reikia, patikrinti atitinkamo SREP elemento vertinimą pagal naują informaciją.
61. Laikydamosi 2 antraštinėje dalyje aprašyto būtiniausio priežiūros intensyvumo modelio, kompetentingos institucijos turėtų bent kartą per ketvirtį stebėti pagrindinius visų įstaigų finansinius ir nefinansinius rodiklius. Tačiau atsižvelgdamos į įstaigos arba atvejo specifiką ir tai, ar yra reikalingos informacijos (pvz., rinkos duomenų), kompetentingos institucijos gali vykdyti dažnesnę stebėseną.
62. Kompetentingos institucijos turėtų įdiegti tokias stebėsenos sistemas ir modelius, kuriuos naudodamos galėtų nustatyti svarbius rodiklių pokyčius, neįprastas reikšmes, ir, jei reikia, nustatyti jų slenkstines ribas. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų nustatyti su visais atitinkamai stebimais rodikliais (arba rodiklių grupėmis) susijusias eskalavimo procedūras ir tokiu būdu užtikrinti, kad būtų tiriami neįprasti atvejai ir dideli pokyčiai.
63. Kompetentingos institucijos turėtų pritaikyti rodiklių grupę ir rodiklių slenkstines ribas pagal atskirų įstaigų arba įstaigų grupių, kurioms būdingos panašios savybės (panašių įmonių grupės), specifiką. Rodiklių sistema, stebėsenos modeliai ir slenkstinės ribos turėtų atitikti įstaigos dydį, sudėtingumą, verslo modelį ir rizikos pobūdį ir apimti geografines įstaigos veiklos vietas, sektorius ir rinkas.
64. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kuriuos rodiklius reikia sekti atliekant reguliarią stebėseną, pirmiausia remiantis reguliariomis priežiūros ataskaitomis ir naudojantis bendrųjų atskaitomybės standartų sąvokomis. Jeigu reikia, kaip informacijos, pagal kurią galima vykdyti kiekvienos įstaigos stebėseną, šaltinis gali būti naudojama EBI rizikos valdymo sistema arba rodikliai.
65. Sudarytą rodiklių sistemą ir pagrindinių rodiklių stebėsenos rezultatus taip pat reikėtų naudoti vertinant riziką kapitalui, riziką likvidumui ir finansavimui pagal atitinkamus SREP elementus.
66. Prie stebėsenos tikslais naudojamų rodiklių reikėtų priskirti bent šiuos kiekvienos įstaigos rodiklius:

- a. finansinius ir rizikos rodiklius, kuriais žymima šiose gairėse aprašyta visų kategorijų rizika (žr. 6 ir 8 antraštinės dalis);
 - b. visus koeficientus, kurie apskaičiuojami pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 ir nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Direktyva 2013/36/ES ir pagal kuriuos apskaičiuojami būtinausi prudenciniai reikalavimai (pvz., bendras 1 lygio nuosavas kapitalas, padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis, grynasis pastovaus finansavimo rodiklis ir pan.);
 - c. minimalius nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimus, kaip nurodyta Direktyvoje 2014/59/ES;
 - d. atitinkamus rinkos duomenimis grindžiamus rodiklius (pvz., kapitalo kaina, kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandorių marža, obligacijų marža ir t. t.);
 - e. gaivinimo rodiklius, kurie naudojami pačios įstaigos gaivinimo planuose, jeigu šie rodikliai turimi; ir
 - f. prireikus kiekybine arba kokybine informacija, gauta iš kompetentingoms institucijoms pateiktų ataskaitų, kuri gali būti susijusi su PP / TF rizika.
67. Kompetentingos institucijos kartu su kiekvienos įstaigos rodikliais turėtų naudoti atitinkamus makroekonominis tų geografinių vietų, sektorių ir rinkų, kuriose įstaiga veikia, rodiklius, jeigu jų turi.
68. Didelius pokyčius arba neįprastas rodiklių reikšmes, ypač jeigu pokyčiai yra neįprasti panašių įmonių grupės veiklos rezultatams, kompetentinga institucija turėtų laikyti pagrindu skubiai atlikti nuodugnesnį tyrimą. Tiksliau, kompetentingos institucijos turėtų:
- a. nustatyti priežastį ir įvertinti galimo prudencinio poveikio įstaigai reikšmingumą;
 - b. dokumentuoti vertinimo priežastį ir rezultatus;
 - c. jei reikia, pagal naujus nustatytus faktus patikslinti rizikos vertinimą ir SREP balą.
69. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę reguliarios pagrindinių finansinių ir nefinansinių rodiklių stebėsenos duomenis papildyti – apžvelgti nepriklausomus rinkos tyrimus ir analizę, jeigu tokių tyrimų ir analizės yra, nes tai gali būti naudingas alternatyvių nuomonių šaltinis.

4 antraštinė dalis. Verslo modelio analizė

4.1 Bendrosios nuostatos

70. Šioje antraštinėje dalyje išdėstyti įstaigos verslo modelio ir strategijos vertinimo kriterijai. Kompetentingos institucijos šį įstaigos vertinimą turėtų atlikti tokiu pačiu lygmeniu kaip bendrąjį SREP vertinimą, tačiau gali atlikti tokį patį veiklos krypties, produktų grupės arba teminį vertinimą.
71. Nekenkdamos įstaigos valdymo organo atsakomybei už verslo valdymą ir organizavimą ir nenurodydamos pirmenybės jokiems verslo modeliams, kompetentingos institucijos turėtų reguliariai rengti verslo modelio analizę (toliau – VMA) ir per ją įvertinti verslo bei strateginę riziką ir nustatyti:
- ▶ esamo įstaigos verslo modelio gyvybingumą – pagal tai, ar taikydamos šį modelį įstaigos per kitus 12 mėnesių galės gauti pakankamą grąžą;
 - ▶ įstaigos strategijos tvarumą – pagal tai, ar įstaiga, remdamasi savo strateginiais planais ir finansinėmis prognozėmis, per ateinantį, ne trumpesnį negu trejų metų, laikotarpį galės gauti pakankamą grąžą.
72. Kompetentingos institucijos turėtų naudotis VMA rezultatais savo atliktam visų kitų SREP elementų vertinimui pagrįsti. Kompetentingos institucijos, vertindamos SREP elementus, gali vertinti konkrečius VMA aspektus, ypač atlikti verslo modelio kiekybinį vertinimą (pvz., suprasdamos, kad finansavimo struktūra gali būti rizikos likvidumui vertinimo dalis).
73. Kompetentingos institucijos VMA turėtų taip pat remtis, norėdamos nustatyti pagrindines įstaigos pažeidžiamas sritis, dėl kurių kyla didžiausia reikšmingo poveikio įstaigai tikimybė ir (arba) dėl kurių įstaiga ateityje gali žlugti.
74. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų naudoti VMA, norėdamos įvertinti joms žinomos PP / TF rizikos prudencinį poveikį, susijusį su įstaigos verslo modeliu. Šiuo požiūriu kompetentingos institucijos turėtų naudotis PPP / TFP priežiūros institucijų pateikta informacija, visų pirma vertindamos PP / TF riziką ir bet kokias su reikšmingais įstaigos PPP / TFP kontrolės priemonių trūkumais susijusias išvadas, kad papildytų savo vykdomos priežiūros išvadas, ir įvertinti, ar dėl jų kyla su PP / TF rizika susijusių problemų dėl rizikos ribojimo. Jei iš vertinimo matyti, kad dėl įstaigos verslo modelio kyla su PP / TF rizika susijusių problemų dėl

rizikos ribojimo, kompetentingos institucijos turėtų verslo modelio riziką ribojančio vertinimo rezultatais pasidalyti su PPP / TFP priežiūros institucijomis¹⁴.

75. Kompetentingos institucijos turėtų įvykdyti šiuos VMA etapus:

- a. atlikti preliminarų vertinimą;
- b. nustatyti sritis, į kurias reikia sutelkti dėmesį;
- c. įvertinti verslo aplinką;
- d. atlikti kiekybinę esamo verslo modelio analizę;
- e. atlikti kokybinę esamo verslo modelio analizę;
- f. išanalizuoti strategiją ir finansinius planus (įskaitant planuojamus verslo modelio pakeitimus);
- g. įvertinti verslo modelio gyvybingumą;
- h. įvertinti strategijos tvarumą;
- i. nustatyti pagrindines sritis, kuriose įstaiga dėl savo verslo modelio ir strategijos yra arba gali būti pažeidžiama;
- j. apibendrinti išvadas ir skirti balą.

76. Atlikdamos VMA, kompetentingos institucijos turėtų remtis bent šiais kiekybinės ir kokybinės informacijos šaltiniais:

- a. įstaigos einamųjų metų strateginiu (-iais) planu (-ais), prognozėmis ir ekonominėmis prielaidomis;
- b. finansinėmis ataskaitomis (pvz., pelno ir nuostolių, balanso);
- c. teisės aktuose nustatytomis ataskaitomis (bendromis mokumo ataskaitomis (COREP), finansinės atskaitomybės ataskaitomis (FINREP) ir kredito registru, jei yra);
- d. vidaus ataskaitomis (valdymo informacija, kapitalo planais, likvidumo ataskaitomis, vidaus rizikos ataskaitomis);
- e. gaivinimo ir pertvarkymo planais, įskaitant pertvarkymo institucijos pateikto pertvarkymo galimybės vertinimo rezultatus, pagal Direktyvos 2014/59/ES 14 straipsnį;

¹⁴ Pagal EBI PPP / TFP bendradarbiavimo gaires (EBA/GL/2021/15).

- f. trečiųjų šalių ataskaitomis (pvz., audito ataskaitomis, kapitalo ir (arba) kredito analitikų ataskaitomis); ir
- g. kitais susijusiais tyrimais ir (arba) apžvalgomis (pvz., Tarptautinio valiutos fondo (TVF), makroprudencinių institucijų ir įstaigų, Europos institucijų).

4.2 Preliminarus vertinimas

77. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti pagrindinę įstaigos veiklą, geografines veiklos sritis, rinkos padėtį ir aukščiausiu konsolidavimo atitinkamoje jurisdikcijoje lygmeniu nustatyti:

- a. pagrindines geografines veiklos sritis;
- b. pagrindines patronuojamąsias įmones ir (arba) filialus;
- c. pagrindines verslo linijas;
- d. pagrindines produktų grupes.

78. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įvairius svarbius parametrus – kokie šie parametrai yra vertinimo momentu ir kokių jų pokyčių įvyksta ilgainiui. Prie šių rodiklių reikėtų priskirti:

- a. įtaką (indėlį) bendrosioms pajamos ir (arba) sąnaudoms;
- b. turto dalį;
- c. bendros rizikos pozicijos sumos dalį;
- d. vietą rinkoje.

79. Atlikdamos preliminarų vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. nustatyti verslo sričių ir (arba) linijų reikšmingumą. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kurios geografinės veiklos vietos, patronuojamosios įmonės ir (arba) filialai, verslo linijos ir produktų grupės yra reikšmingiausios pagal jų indėlį į pelną (pvz., remiantis pelno ir nuostolių ataskaita), keliamą riziką (pvz., remiantis bendros rizikos pozicijos sumos dalimi arba kitais rizikos matais) ir (arba) kurios jų yra prioritetinės organizacijai ir (arba) pagal įstatymus (pvz., pagal specialius įpareigojimus viešojo sektoriaus bankams siūlyti konkrečius produktus). Kompetentingos institucijos turėtų naudodamosi šia informacija nustatyti, į kurias sritis atliekant VMA reikėtų sutelkti dėmesį (tai išsamiau aptarta 4.3 skirsnyje);
- b. nustatyti panašių įmonių grupę. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti atitinkamą į įstaigą panašių įmonių grupę; atlikdama VMA, kompetentinga institucija panašių įmonių grupę turėtų nustatyti pagal konkuruojantį produktą

ir (arba) verslo linijas, kuriose konkuruojama, kuriomis pelno siekiama gauti iš to paties šaltinio ir (arba) kurios skirtos tiems patiems vartotojams (pvz., įvairių įstaigų veikla kredito kortelių srityje, kurios tikslinė grupė yra šalies X kredito kortelių naudotojai);

- c. taikyti proporcingumo principą. Kompetentingos institucijos gali pasinaudoti preliminaraus vertinimo rezultatais ir įstaigas suskirstyti į proporcingumo kategorijas pagal įvertintą įstaigų sudėtingumą (kaip nurodyta 2.1.1 skirsnyje).

4.3 VMA sričių, į kurias reikia sutelkti dėmesį, nustatymas

80. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, į kurias sritis atlikdamos VMA turėtų sutelkti dėmesį. Daugiausia dėmesio jos turėtų skirti toms verslo linijoms, kurios esamo verslo modelio gyvybingumui arba būsimam tvarumui yra svarbiausios ir (arba) dėl kurių gali padidėti įstaigos pažeidžiamumas arba gali atsirasti naujų pažeidžiamų sričių. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. verslo linijų reikšmingumą – ar tam tikros verslo linijos yra svarbesnės pagal galimybes gauti pelno (arba patirti nuostolių);
- b. ankstesnes priežiūros institucijos išvadas – ar išvados dėl kitų SREP elementų gali būti požymis, kad verslo linijas reikia ištirti nuodugniau;
- c. vidaus arba išorės audito ataskaitose pateiktas išvadas ir pastabas – ar auditoriai nustatė konkrečių klausimų dėl tam tikrų verslo linijų tvarumo arba gyvybingumo;
- d. svarbą strateginiams planams – ar kurias nors verslo linijas įstaiga nori stipriai išplėsti arba susiaurinti;
- e. teminių priežiūrinių tikrinimų rezultatus – ar atlikus viso sektoriaus analizę paaiškėjo bendrų pagrindinių klausimų, dėl kurių reikėtų atlikti papildomą tam tikros įstaigos analizę;
- f. pastebėtus verslo modelio pokyčius – ar pastebėta *de facto* verslo modelio pokyčių, kurie įvyko įstaigai nepranešus apie planuojamus pakeitimus arba planuojamus priimti naujus strateginius planus;
- g. palyginimus su panašiomis įmonėmis – ar kurios nors verslo krypties rezultatai buvo neįprasti (buvo išimtis), palyginti su panašiomis įmonėmis;
- h. preliminaraus verslo modelio vertinimo išvadas ir pastabas, įskaitant tas, kurios susijusios su galimu PP / TF rizikos poveikiu verslo modeliui.

4.4 Verslo aplinkos vertinimas

81. Norėdamos susidaryti nuomonę apie įstaigos strateginių prielaidų pagrįstumą, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti verslo aplinką. Verslo aplinką sudaro esamos ir būsimos verslo sąlygos, kuriomis veikia arba veikiausiai veiks įstaiga, atsižvelgiant į pagrindines arba reikšmingas geografines veiklos vietas ir verslo pozicijas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų stengtis suprasti makroekonominių ir rinkos tendencijų kryptis ir panašių įmonių strateginius ketinimus.
82. Remdamosi šia analize, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie:
- a. pagrindinius makroekonominius kintamuosius, kurie yra arba bus būdingi atitinkamo vertinamo subjekto veiklos, produkto arba segmento aplinkai, atsižvelgiant į pagrindines geografines veiklos vietas. Pagrindinių kintamųjų pavyzdžiai yra bendrasis vidaus produktas (BVP), nedarbo lygis, palūkanų normos ir būstų kainų indeksai;
 - b. konkurencinę aplinką ir kaip ji gali kisti, atsižvelgiant į panašių įmonių grupės veiklą. Sričių, kurias reikia apžvelgti, pavyzdžiai: numatomas tikslinės rinkos (pvz., hipotekinių gyvenamojo būsto paskolų rinkos) augimas, pagrindinių konkurentų tikslinėje rinkoje veikla ir planai;
 - c. bendrąsias rinkos tendencijas, kurios gali turėti įtakos įstaigos veiklos rezultatams ir pelningumui. Prie šių tendencijų reikėtų priskirti bent jau reguliavimo tendencijas (pvz., mažmeninės bankininkystės produktų platinimo teisės aktų pakeitimus), technologines tendencijas (pvz., perėjimą prie elektroninių platformų tam tikrų rūšių prekyboje), visuomenines ir (arba) demografines tendencijas (pvz., didesnę islamiškosios bankininkystės priemonių paklausą).

4.5 Esamo verslo modelio analizė

83. Norėdamos suprasti priemones ir metodus, kuriuos įstaiga taiko veiklai vykdyti ir pelnui uždirbti, kompetentingos institucijos turėtų atlikti kiekybinę ir kokybinę analizę.

4.5.1 Kiekybinė analizė

84. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kiekybinius esamo įstaigos verslo modelio ypatumus, kad suprastų įstaigos finansinės veiklos rezultatus ir tai, kiek jie priklauso nuo to, ar norima prisiimti rizika yra didesnė arba mažesnė už panašių įmonių riziką.
85. Prie kompetentingų institucijų analizuotinių sričių reikėtų priskirti šias sritis:
- a. pelną ir nuostolį, įskaitant jų tendencijas. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti pagrindinį įstaigos pelningumą (pvz., atėmus išskirtinius ir pavienius straipsnius), kaip pasiskirsto pajamų srautai, sąnaudos, vertės sumažėjimo

prielaidas ir pagrindinius koeficientus (pvz., grynąją palūkanų maržą, sąnaudų ir pajamų santykį, paskolų vertės mažėjimą). Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip šie straipsniai keitėsi paskutiniaisiais metais ir nustatyti pagrindines tendencijas;

- b. balansą, įskaitant jo tendencijas. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti turto ir įsipareigojimų straipsnius, finansavimo struktūrą, bendros rizikos pozicijos sumos ir nuosavų lėšų pokyčius bei pagrindinius koeficientus (pvz., nuosavo kapitalo grąžą, bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą, finansavimo spragą). Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip šie straipsniai keitėsi paskutiniaisiais metais ir nustatyti pagrindines tendencijas;
- c. koncentracijos sritis, įskaitant jų tendencijas. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti pelno ir nuostolio bei balanso pozicijų, susijusių su klientais, sektoriaus ir geografinėmis veiklos vietomis, koncentraciją. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip šie straipsniai keitėsi paskutiniaisiais metais ir nustatyti pagrindines tendencijas; ir
- d. norimą prisiimti riziką. Norėdamos suprasti, kokią riziką įstaiga nori prisiimti siekdama savo finansinės veiklos rezultatų, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos nustatytas oficialias ribas pagal rizikos rūšį (kredito rizika, finansavimo rizika ir pan.) ir tai, kaip šių ribų laikomasi.

4.5.2 Kokybinė analizė

86. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kokybinius esamo įstaigos verslo modelio ypatumus, siekdamos suprasti įstaigos verslo modelio sėkmės priežastinius veiksnius ir pagrindinius priklausomybės veiksnius.

87. Prie kompetentingų institucijų analizuotinų sričių reikėtų priskirti šias sritis:

- a. pagrindinius išorės veiksnius. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius išorės veiksnius, kurie turi įtakos verslo modelio sėkmei; prie šių veiksmių priskiriami trečiųjų šalių paslaugų teikėjai, tarpininkai, specifiniai reguliavimo veiksniai;
- b. pagrindinius vidaus veiksnius. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius vidaus veiksnius, kurie turi įtakos verslo modelio sėkmei; prie šių veiksmių priskiriama IT platformų kokybė, veiklos pajėgumai ir ištekliai;
- c. franšizę. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kokio stiprumo įstaigos ryšiai su klientais, tiekėjais ir partneriais; taip pat gali būti vertinama, kiek įstaiga priklausoma nuo savo reputacijos, filialų veiksmingumo, klientų lojalumo ir partnerystės ryšių veiksmingumo; ir

- d. konkurencinio pranašumo sritis. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kuriose srityse įstaiga turi konkurencinį pranašumą, palyginti su panašiomis įstaigomis; prie jų galima priskirti bet kurį iš pirmiau minėtų dalykų, pavyzdžiui, įstaigos IT platformų kokybę, arba kitus veiksnius, pavyzdžiui, įstaigos pasaulinį tinklą, veiklos mastą arba siūlomus produktus.
- e. Savo analizėje kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bet kokį verslo modelio ir veiklos poveikį padidėjusiai PP / TF rizikai, įskaitant indėlių priėmimą arba juridinių asmenų steigimą ar naudojimą didelės rizikos trečiosiose šalyse, kaip nustatyta pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnį. Jei toks poveikis yra, jį prireikus turėtų papildyti kiekybinė analizė, kurioje dėmesys visų pirma būtų skiriamas pajamų reikšmingumui ir pajamų iš operacijų, kurios vykdomos tokiose didelės rizikos trečiosiose šalyse, reikšmingumui, vartotojų, kuriems įstaiga taiko sustiprintą išsamų patikrinimą, pozicijų koncentracijoms, kaip nustatyta Direktyvos 2015/849 II skyriaus 3 skirsnyje. Kompetentingos institucijos turėtų keistis su poveikiu susijusia informacija su PPP / TFP priežiūros institucija, kaip nustatyta 74 dalyje.

4.6 Strategijos ir finansinių planų analizė

- 88. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti kiekybinę ir kokybinę perspektyvinę įstaigos finansinių prognozių ir strateginio plano analizę, stengdamosi suprasti įstaigos verslo strategijos prielaidas, galimybes įgyvendinti verslo strategiją ir verslo strategijos rizikingumą.
- 89. Prie kompetentingų institucijų analizuotinų sričių reikėtų priskirti šias sritis:
 - a. bendrąją strategiją. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti pagrindinius kiekybinius ir kokybinius valdymo tikslus;
 - b. prognozuojamus finansinius veiklos rezultatus. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti prognozuojamus finansinius veiklos rezultatus tuo tikslu taikydamos tuos pačius arba panašius parametrus kaip kiekybinėje esamo verslo modelio analizėje;
 - c. strategijos ir finansinio plano sėkmės veiksnius. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kokius pagrindinius esamo verslo modelio aspektus siūlyti keisti, kad būtų pasiekti tikslai;
 - d. prielaidas. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos suformuluotos prielaidos, kuriomis ji grindžia savo strategiją ir prognozes, yra pagrįstos ir nuoseklios; tai gali būti prielaidos, susijusios su makroekonominiais parametrais, rinkos dinamika, dydžiu, pagrindinių produktų kiekio ir maržos augimu, segmentais, geografinėmis veiklos vietomis ir t. t.; ir
 - e. vykdomuosius pajėgumus. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti įstaigos vykdomuosius pajėgumus: kaip vadovybė laikėsi ankstesnių strategijų ir prognozių,

strategijos sudėtingumą ir užmojų platumą, palyginti su esamu verslo modeliu. Vertindamos vykdymo pajėgumus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti ir į pajėgumus įgyvendinti strategiją žvelgiant iš rizikos valdymo perspektyvos.

90. Kompetentingos institucijos kai kuriuos aspektus, ypač prognozuojamus finansinius veiklos rezultatus ir strategijos sėkmės priežastinius veiksnius, gali analizuoti atlikdamos kiekybinę ir kokybinę esamo verslo modelio analizę.

4.7 Verslo modelio gyvybingumo vertinimas

91. Atlikusios 4.4 ir 4.5 skirsniuose nurodytą analizę, kompetentingos institucijos pagal įstaigos gebėjimą per artimiausius 12 mėnesių gauti priimtina grąžą, kiekybinius veiklos rezultatus, pagrindinius sėkmės priežastinius veiksnius ir pagrindinius priklausomybės veiksnius bei verslo aplinką turėtų suformuluoti arba patikslinti savo nuomonę apie esamo įstaigos verslo modelio gyvybingumą.

92. Grąžos priimtinumą kompetentingos institucijos turėtų vertinti pagal šiuos kriterijus:

- a. nuosavo kapitalo grąžos (angl. ROE) ir nuosavo kapitalo kainos (angl. COE) santykį arba lygiavertį matą. Kompetentingos institucijos, remdamosi ROE ir COE rodiklių santykiu, turėtų analizuoti, ar taikant verslo modelį gaunama grąža yra didesnė už sąnaudas (neskaičiuojant vienkartinių įplaukų); atliekant šį vertinimą galima naudoti ir kitus parametrus, pavyzdžiui, turto grąžą, pagal riziką įvertintą kapitalo grąžą, atsižvelgti į šių reikšmių cikliškus pokyčius;
- b. finansavimo struktūrą. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar finansavimo šaltiniai tinka verslo modeliui ir strategijai; finansavimo šaltinių kaita arba nesutapimai gali reikšti, kad verslo modelis arba strategija, net jei juos taikant gaunama grąža viršija sąnaudas, gali nebūti gyvybinga arba tvari esamoje arba būsimoje verslo aplinkoje; ir
- c. norimą prisiimti riziką. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar įstaigos verslo modelis arba strategija priklauso nuo norimos prisiimti rizikos (konkrečiose rizikos srityse (pvz., kredito, rinkos) arba bendresniu požiūriu), kuri laikoma didele arba, palyginti su panašių įstaigų grupe, neįprasta pakankamai grąžai gauti.

4.8 Įstaigos strategijos tvarumo vertinimas

93. Atlikusios 4.4–4.6 skirsniuose nurodytą analizę ir remdamosi įstaigos pajėgumu pagal strateginius planus ir finansines prognozes ateityje bent artimiausius trejus metus gauti priimtina grąžą, kaip nurodyta pirmiau, taip pat atsižvelgdamos į verslo aplinkos priežiūrinį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų suformuluoti arba patikslinti savo nuomonę apie įstaigos strategijos tvarumą.

94. Pirmiausia kompetentingos institucijos įstaigos strategijos tvarumą turėtų vertinti pagal:

- a. įstaigos prielaidų ir prognozuojamų finansinių veiklos rezultatų pagrįstumą, palyginti su priežiūros institucijos nuomone apie esamą ir būsimą verslo aplinką;
- b. verslo aplinkos poveikį prognozuojamiems finansiniams veiklos rezultatams pagal priežiūros institucijos nuomonę (jeigu skiriasi nuo įstaigos prielaidų); ir
- c. strategijos rizikingumą (t. y. strategijos sudėtingumą ir užmojų platumą, palyginti su esamu verslo modeliu) ir paskesnės sėkmės tikimybę, atsižvelgiant į tikėtinus įstaigos vykdomuosius pajėgumus (jie vertinami pagal tai, ar įstaiga sėkmingai įgyvendino ankstesnes panašaus masto strategijas, arba pagal iki šiol pagal strateginį planą pasiektus veiklos rezultatus, taip pat atsižvelgiant į pajėgumus įgyvendinti strategiją žvelgiant iš rizikos valdymo perspektyvos).

4.9 Pagrindinių pažeidžiamų sričių nustatymas

95. Atlikusios VMA, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti pagrindines pažeidžiamas sritis, kurių yra arba gali rasti dėl įstaigos verslo modelio ir strategijos, ir analizuoti, ar:

- a. numatomi finansiniai rezultatai yra nepatenkinami;
- b. remiamasi nerealistiška strategija;
- c. koncentracija arba kintamumas (pvz., pajamų, uždarbio, vartotojų, kuriems taikomas sustiprintas patikrinimas, nustatytas Direktyvos 2015/849 II skyriaus 3 skirsnyje, didelės rizikos trečiųjų šalių pagal tos direktyvos 9 straipsnį, saugomų ir (arba) valdomų indėlių ir turto, susijusių su tokiomis didelės rizikos trečiosiomis šalimis) yra pernelyg didelis;
- d. prisiimama pernelyg didelė rizika;
- e. yra susirūpinimą kelianti finansavimo struktūra;
- f. yra didelių išorės problemų (pvz., reguliavimo grėsmių, pavyzdžiui, privalomų reikalavimų atskirti verslo padalinius); ir
- g. yra ASV rizika ir koks jos poveikis verslo modelio gyvybingumui ir tvarumui bei įstaigos ilgalaikiam atsparumui.

96. Pagal pirmiau nurodytą vertinimą kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos verslo modelio gyvybingumą, strategijos tvarumą ir tai, ar reikia imtis kokių nors priemonių problemoms ir rūpestį keliantiems klausimams spręsti.

4.10 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

97. Remdamosi verslo modelio gyvybingumo ir tvarumo vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti bendrąją nuomonę apie verslo modelio gyvybingumą, strategijos tvarumą ir

visą galimą riziką įstaigos gyvybingumui, kuri buvo nustatyta per šį vertinimą. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, kartu su išvadomis, remiantis 2 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais, pažymimas gyvybingumo balas.

2 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas verslo modelio ir strategijos balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia mažą riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga gauna tvirtą ir stabilią grąžą, kuri yra priimtina pagal įstaigos norimą prisiimti riziką ir finansavimo struktūrą. Reikšmingos turto koncentracijos arba netvarių koncentruotų pajamų šaltinių nėra. Konkurencinė įstaigos padėtis pasirinktose rinkose yra tvirta ir tikėtina, kad laikantis strategijos ji bus sustiprinta. Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos patikimomis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. Strateginiai planai yra tinkami pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti.
2	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia vidutinę arba mažą riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga gauna vidutinę grąžą, palyginti su panašiomis įstaigomis ir (arba) ankstesniais veiklos rezultatais; ši grąža iš esmės yra priimtina pagal įstaigos norimą prisiimti riziką ir finansavimo struktūrą. Kai kuris turtas arba kai kurie pajamų šaltiniai yra koncentruoti. Įstaiga vienoje arba keliuose pagrindinėse rinkose patiria konkurencinį spaudimą savo produktų ir (arba) paslaugų atžvilgiu. Yra kai kurių abejonių dėl strategijos šios padėties keliamiems klausimams spręsti. Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos optimistinėmis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. Strateginiai planai yra pagrįsti pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti, tačiau kai kurios rizikos esama.
3	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia vidutinę arba didelę riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos gaunama grąža dažnai būna menka ar nestabili arba galimybė gauti tinkamos grąžos priklauso nuo norimos prisiimti rizikos bei finansavimo struktūros, dėl kurios priežiūros institucijai kyla susirūpinimas.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Kai kurio turto arba kai kurių pajamų šaltinių koncentracija yra reikšminga. • Įstaigos konkurencinė pozicija pasirinktose produktų ir (arba) paslaugų rinkose yra silpna, kelių verslo linijų perspektyvos yra geros. Įstaigos rinkos dalis gali reikšmingai sumažėti. Yra abejonių dėl strategijos šios padėties keliamiems klausimams spręsti. • Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos pernelyg optimistinėmis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. • Pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti strateginius planus gali būti neįmanoma įgyvendinti.
4	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia didelę riziką.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos gaunama grąža yra labai menka ir labai nepastovi arba norint gauti tinkamą grąžą reikia prisiimti nepriimtino dydžio rizika arba naudotis nepriimtina finansavimo struktūra. • Įstaiga turi pernelyg koncentruotų turto pozicijų arba netvarių koncentruotų pajamų šaltinių. • Konkurencinė įstaigos pozicija pasirinktose produktų ir (arba) paslaugų rinkose labai silpna, įstaigos verslo linijų perspektyvos labai menkos. Labai maža tikimybė, kad strateginiai planai padės ištaisyti padėtį. • Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos labai nerealistiškomis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. • Pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti strateginių planų įgyvendinti neįmanoma.

5 antraštinė dalis. Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimas

5.1 Bendrosios nuostatos

98. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos vidaus valdymo tvarka yra tinkama ir proporcinga įstaigos rizikos profiliui, verslo modeliui, pobūdžiui, dydžiui ir sudėtingumui. Jos turėtų nustatyti, kiek įstaiga laikosi taikomų ES ir nacionalinių reikalavimų, susijusių su patikima vidaus valdymo tvarka, ir nustatyti bet kokius trūkumus. Kompetentingos institucijos visų pirma turėtų įvertinti, ar vidaus valdymo tvarka užtikrinamas patikimas rizikos valdymas ir tinkamos vidaus kontrolės priemonės bei priežiūra. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar esama reikšmingos rizikos, kylančios dėl prastos vidaus valdymo tvarkos, ir koks yra galimas jų poveikis rizikos profiliui ir įstaigos tvarumui.
99. Per SREP vertinant įstaigos vidaus valdymą ir visos įstaigos kontrolės priemones, turėtų būti įvertinamos šios sritys:
- a. bendroji vidaus valdymo sistema, kuri turėtų apimti aiškią organizacinę struktūrą;
 - b. valdymo organo ir jo komitetų, jei jie įsteigti, sudėtis, darbo organizavimas ir veikimas;
 - c. bendroji ir rizikos kultūra;
 - d. atlygio politika ir praktika;
 - e. vidaus kontrolės sistema, įskaitant gerai veikiančias, nepriklausomas rizikos valdymo, atitikties ir vidaus audito funkcijas;
 - f. rizikos valdymo sistema, įskaitant ICAAP, ILAAP, naujų produktų tvirtinimo procesą, be kita ko, reikšmingus produktų, sistemų ir procesų pokyčius bei išimtinis sandorius;
 - g. administracinių ir apskaitos procedūrų vientisumas;
 - h. užsakomųjų paslaugų politika ir strategija;
 - i. informacinės ir ryšių technologijos ir veiklos tęstinumas; ir
 - j. gaivinimo planas.
100. Vidaus valdymo vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis konkrečiu rizikos valdymo ir kontrolės priemonių vertinimu, kaip nurodyta 6 ir 8 antraštinėse dalyse, taip pat ICAAP ir IALAP

vertinimu atliekant SREP kapitalo vertinimą (7 antraštinė dalis) ir SREP likvidumo vertinimą (9 antraštinė dalis). Be to, 7 antraštinėje dalyje aptartų per ICAAP atliekamų skaičiavimų ir (arba) kapitalo įverčių analizė pagal atskiras rizikos sritis ir visi per šią analizę nustatyti trūkumai turėtų būti informacijos šaltinis vertinant šioje antraštinėje dalyje aptartą bendrąją ICAAP sistemą.

101. Laikantis EBI vidaus valdymo gairių¹⁵, į vidaus valdymo tvarkos vertinimą turėtų būti įtrauktas tikrinimas, ar yra valdymo tvarka ir mechanizmai, siekiant užtikrinti, kad įstaiga vykdo taikytinus PPP / TFP reikalavimus, ir atsižvelgti į bet kokią iš PPP / TFP priežiūros institucijos gautą papildančią informaciją apie tokios tvarkos ir mechanizmų vertinimą.

5.2 Bendroji vidaus valdymo sistema

102. Pagal EBI vidaus valdymo gaires, Bendras ESMA ir EBI gaires dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo¹⁶, EBI gaires dėl informacijos atskleidimo reikalavimų¹⁷, EBI gaires dėl užsakomųjų paslaugų¹⁸ ir EBI gaires dėl patikimos atlygio politikos¹⁹, atlikdamos vidaus valdymo sistemos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti bent tai, ar įstaigoje aiškiai matyti, kad:

- a. valdymo organo pareigos yra aiškiai nustatytos, atskiriant valdymo (vykdomosios) funkcijos vykdytojų pareigas nuo priežiūros (nevykdomosios) funkcijos vykdytojų pareigų, ir kad taikoma tinkama valdymo tvarka;
- b. sukurta tinkama ir skaidri organizacinė ir veiklos struktūra, kurioje atsakomybės sritys aiškiai nustatytos, skaidrios ir nuoseklios, įskaitant valdymo organo atsakomybę, ir ar įsteigti jo komitetai;
- c. valdymo organas, tinkamai dalyvaujant valdymo organui, nustatė ir užtikrino bendrų veiklos ir rizikos strategijų taikymą bei nustatė įstaigos individualiai ir konsoliduotu lygmeniu norimą prisiimti riziką;
- d. rizikos kultūros politika yra tinkamai parengta ir įgyvendinta, įskaitant komunikaciją ir mokymą;
- e. yra įgyvendintas valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų atrankos ir tinkamumo eiti pareigas vertinimo procesas;
- f. yra įdiegta pakankama ir veiksminga vidaus valdymo ir vidaus kontrolės sistema, turinti nepriklausomas rizikos valdymo, atitikties ir vidaus audito funkcijas, kurias atliekantys

¹⁵ EBI vidaus valdymo gairės pagal Direktyvą 2013/36/ES (EBA/GL/2021/05).

¹⁶ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo pagal Direktyvą 2013/36/ES ir Direktyvą 2014/65/ES (EBA/GL/2021/06).

¹⁷ [Gairės dėl informacijos atskleidimo reikalavimų pagal Reglamento \(ES\) Nr. 575/2013 aštuntą dalį](#) (EBA/GL/2016/11).

¹⁸ [EBI gairės dėl užsakomųjų paslaugų](#) (EBA/GL/2019/02).

¹⁹ [EBI gairės dėl patikimos atlygio politikos](#) pagal Direktyvos 2013/36/ES 74 straipsnio 3 dalį ir 75 straipsnio 2 dalį ir informacijos atskleidimo pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 450 straipsnį (EBA/GL/2021/04).

asmenys būtų pakankamai autoritetingi ir svarbūs ir turėtų išteklių savo funkcijoms vykdyti;

- g. yra įgyvendintos atlygio politika ir atlygio praktika, derančios su atlyginimų nustatymo principais, nustatytais Direktyvos 2013/36/ES 92–95 straipsniuose ir EBI gairėse dėl patikimos atlygio politikos;
- h. yra įgyvendintos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemų vientisumą, įskaitant finansų ir veiklos kontrolės priemones ir įstatymų ir taikytinų standartų laikymąsi;
- i. yra taikoma paslaugų pirkimo politika ir strategija, kurioje atsižvelgta į paslaugų pirkimo poveikį įstaigos veiklai ir patiriamai rizikai;
- j. valdymo organas nustatė, prižiūri ir reguliariai vertina vidaus valdymo sistemą; ir
- k. vidaus valdymo sistema yra skaidri suinteresuotosioms šalims, įskaitant akcininkus.

5.3 Valdymo organo organizacinė sudėtis ir veikimas

103. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 74 ir 91 straipsnius ir EBI vidaus valdymo gaires bei Bendras ESMA ir EBI gaires dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar:

- a. tvarka, kuria siekiama užtikrinti, kad valdymo organo tinkamumas individualiu ir kolektyviniu lygmeniu bei pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumas individualiu lygmeniu yra veiksmingai įgyvendintas ir vykdomas veiksmingai po paskyrimo, įvykus reikšmingiems pokyčiams (kaip antai tiems, kurie paveikia sąlygas, vertinamas pradinio tinkamumo vertinimo metu) ir nuolat, įskaitant pranešimą atitinkamoms kompetentingoms institucijoms;
- b. valdymo organo sudėtis ir darbų eigos planavimas yra tinkami;
- c. valdymo organas turi įdiegtą įvairovės valdymo organe skatinimo politiką, nepažeisdamas jokių nediskriminavimo taisyklių, ir ar tokia įvairovės politika atsispindi valdymo organo įdarbinimo politikoje, užtikrinant pakankamai įvairų kandidatų rezervą; ir, kalbant apie reikšmingas įstaigas, ar jose nustatytas kiekybinis tikslas dėl atstovavimo mažiau atstovaujamai lyčiai;
- d. yra veiksminga valdymo organo valdymo ir priežiūros funkcijų sąveika;
- e. valdymo organas, atlikdamas valdymo funkciją, tinkamai vadovauja veiklai, o atlikdamas priežiūros funkciją – prižiūri ir stebi vadovybės priimamus sprendimus ir veiksmus;
- f. visi valdymo organo nariai veikia nepriklausomai;

- g. valdymo organo nariai turi pakankamai laiko savo funkcijoms vykdyti;
- h. yra laikomasi Direktyvos 2013/36/ES 91 straipsnio 3 dalyje nustatyto didelių įstaigų direktoriaus pareigų skaičiaus apribojimo;
- i. įdiegta tinkama valdymo organo ir, jei reikia, jo įsteigtų komitetų vidaus valdymo praktika ir procedūros; ir
- j. valdymo organas, atlikdamas valdymo ir priežiūros funkcijas, ir rizikos komitetas (jei jis įsteigtas) turi tinkamą prieigą prie informacijos apie įstaigos rizikos padėtį.

5.4 Įmonės vertybės ir rizikos kultūra

104. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos organizacinė struktūra yra tinkama, skaidri ir patikima, ar yra puoselėjamos nuoseklios įmonės vertybės ir rizikos kultūra, kuri yra visapusiška ir proporcinga pagal verslo modeliui ir įstaigos veiklai būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą ir atitinka įstaigos norimą prisiimti riziką.
105. Vadovaudamosi EBI vidaus valdymo gairėmis, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar:
- a. valdymo organas visapusiškai pažįsta ir suvokia įstaigos teisinę, organizacinę ir veiklos struktūrą („savo struktūros pažinimas“) ir užtikrina, kad ji derėtų su patvirtinta verslo ir rizikos strategija ir norima prisiimti rizika;
 - b. įstaigos nesukūrė neaiškių arba nepagrįstai sudėtingų struktūrų, neturinčių aiškaus ekonominio pagrindimo ar teisinio tikslo, arba tokių struktūrų, dėl kurių galėtų kilti susirūpinimas, jog jos gali būti naudojamos su finansiniais nusikaltimais susijusiu tikslu. Steigdamas sudėtingas struktūras, valdymo organas suvokia jas, jų tikslą ir su jomis susijusią konkrečią riziką ir užtikrina, kad tame procese tinkamai dalyvautų vidaus kontrolės funkcijų vykdytojai;
 - c. įstaigos yra sukūrusios integruotą visos įstaigos rizikos kultūrą, sukurtą visiškai suvokiant riziką, su kuria jos susiduria, ir jos valdymą, ir vadovaujantis visaapimančiu požiūriu į ją, atsižvelgiant į įstaigos norimą prisiimti riziką;
 - d. įstaigos etiška įmonės ir rizikos kultūra skatinama aplinka, kurioje skatinama konstruktyviai spręsti uždavinius ir kurioje priimant sprendimus skatinama įvairių nuomonių raiška;
 - e. įstaigos įgyvendino nepriklausomas vidaus informavimo apie pažeidimus procedūras ir procesus, kuriais sudaromos sąlygos valdymo organui ir kitiems atsakingas funkcijas atliekantiems asmenims anonimiškai pateikti informaciją;

- f. įstaigos tinkamai valdo interesų konfliktus institucijų lygmeniu ir yra nustačiusios darbuotojų interesų konfliktų politiką, skirtą spręsti konfliktus tarp darbuotojų privačių interesų ir įstaigos interesų;
- g. įstaigos tinkamai nustato, registruoja ir valdo galimus interesų konfliktus, kylančius dėl paskolų ar kitų su valdymo organo nariais ir jų susijusiomis šalimis sudarytais sandoriais;
- h. įstaigos užtikrina, kad darbuotojai nebūtų diskriminuojami ir kad visoms lytims būtų suteiktos vienodos galimybės;
- i. apie strategijas, įmonės vertybes, elgesio kodeksą ir (arba) kitą panašią priemonę, rizikos ir kitas politikos priemones aiškiai, tiksliai ir veiksmingai informuojami visi atitinkami darbuotojai ir rizikos kultūros laikomasi visuose įstaigos lygmenyse; ir
- j. įgyvendindamos elgesio kodeksą, įstaigos nustato priimtino ir nepriimtino elgesio, visų pirma susijusio su netinkamu finansinių ataskaitų teikimu ir netinkamu elgesiu, ekonominiais ir finansiniais nusikaltimais, įskaitant (tačiau tuo neapsiribojant) sukčiavimą, PP / TF, antimonopolinę praktiką, finansines sankcijas, kyšininkavimą ir korupciją, manipuliaciją rinka, netinkamą pardavimą ir kitus vartotojų apsaugos teisės aktų pažeidimus, tiesiogiai ar netiesiogiai padarytus mokestinius nusikaltimus, be kita ko, taikant neteisėtas ar uždraustas dividendų arbitražo schemas, principus ir pateikia pavyzdžių.

5.5 Atlygio politika ir praktika

106. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra parengusi darbuotojų, kurių profesinė veikla daro reikšmingą įtaką įstaigos prisiimamai rizikai atlygio politiką, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 92–95 straipsniuose, ir ar įstaiga turi tinkamą visų darbuotojų lyčių atžvilgiu neutralią atlygio politiką. Vadovaudamosi EBI vidaus valdymo gairėmis ir EBI gairėmis dėl patikimos atlygio politikos, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar:

- a. atlygio politika atitinka įstaigos verslo ir rizikos strategijas, įmonės kultūrą ir vertybes, ilgalaikius įstaigos interesus ir priemones, kurių imtasi interesų konfliktams išvengti, neskatina pernelyg didelės rizikos prisiėmimo ir ją palaiko, tvirtina ir prižiūri valdymo organas;
- b. atlygio nustatymo politika yra neutrali lyčių atžvilgiu ir įstaigos ėmėsi tinkamų priemonių vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo pokyčiui ilgainiui stebėti;
- c. darbuotojai, kurių profesinė veikla daro reikšmingą poveikį įstaigos rizikos profiliui (įvardyti darbuotojai), yra tinkamai įvardyti ir Direktyvos 2013/36/ES 92 straipsnio 3 dalyje bei Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2021/923 nustatyti kriterijai yra tinkamai taikomi, visų pirma šiose srityse:
 - i. įvardijant darbuotojus taikomi kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai; ir

- ii. darbuotojų išbraukimo iš darančių reikšmingą įtaką sąrašo sąlygos nustatomos tik laikantis Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2021/923 6 straipsnyje nustatytų kiekybinių kriterijų;
- d. įstaigos tinkamai paskirstė pastoviuosius ir kintamuosius atlygio elementus, ypatingą dėmesį skirdamos išmokų arba pareigomis grindžiamų mokėjimų vertinimui, garantuotam kintamajam atlygiui, išėtinėms išmokoms ir kt.;
- e. kintamasis ir pastovusis atlygis tinkamai derinami, laikomasi nuostatų dėl kintamosios atlygio dalies apribojimo iki 100 proc. pastoviosios atlygio dalies (200 proc. gavus akcininkų patvirtinimą) ir mokant kintamąjį atlygį nėra taikomos priemonės arba metodai, dėl kurių būtų lengviau nesilaikyti Direktyvos 2013/36/ES arba Reglamento (ES) Nr. 575/2013;
- f. nustatytųjų darbuotojų kintamas atlygis grindžiamas veiklos rezultatais, atidėjimo, išlaikymo, išmokėjimo priemonėmis ir nuobaudų taikymo bei lėšų susigrąžinimo reikalavimais, o įstaiga nenaudoja priemonių ar praktikos, kad apeitų atlygio reikalavimus;
- g. įstaigos tinkamai taiko konsoliduotus ar iš dalies konsoliduotus atlygio reikalavimus pagal Direktyvos 2013/36/ES 109 straipsnį ir
- h. įstaigos tinkamai svarsto ribojimus, susijusius su kintamuoju atlygiu, kurie būtų taikomi dėl to, kad gaunama valstybės parama arba dėl kompetentingų institucijų pateiktų rekomendacijų ar priimtų sprendimų.

5.6 Vidaus kontrolės sistema

107. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi tinkamą vidaus kontrolės sistemą. Atliekant šį vertinimą, reikėtų bent jau įvertinti, ar:
- a. įstaiga taiko tinkamą rašytinę vidaus kontrolės politiką ir įgyvendina vidaus kontrolės sistemą veiklos padaliniuose, kituose atitinkamuose padaliniuose ir nepriklausomuose vidaus kontrolės skyriuose;
 - b. yra aiškus, skaidrus ir dokumentuose nustatytas sprendimų priėmimo procesas, aiškiai paskirstant atsakomybę už vidaus kontrolės sistemos ir jos sudedamųjų dalių įgyvendinimą;
 - c. tinkamai atskirtos pareigos ir prireikus informacijos teikimo kliūtys;
 - d. visos nepriklausomos vidaus kontrolės funkcijos yra veiksmingos ir turi tinkamų bei pakankamai išteklių, galių ir svarbos, kad galėtų vykdyti savo misiją, taip pat prireikus turi tiesioginę prieigą prie priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo;

- e. vidaus kontrolės sistema apima visas įstaigos sritis, aiškiai paskirstant verslo ir paramos padalinius, kurie yra atsakingi pirmiausia už tinkamų vidaus kontrolės priemonių ir rizikos valdymo procedūrų nustatymą ir taikymą;
- f. laiku keičiamasi būtina informacija, įskaitant politikos priemones, mechanizmus ir procedūras bei jų naujinius, taip, kad valdymo organas, verslo linijos ir vidaus padaliniai, įskaitant kiekvienos nepriklausomos vidaus kontrolės funkcijos vykdytojus, galėtų eiti savo pareigas;
- g. įstaiga turi naujų produktų tvirtinimo politiką (NPAP) ir procesą, įskaitant esminių pakeitimų ar išimtinių sandorių procesą, aiškiai nurodant valdymo organo patvirtintas nepriklausomas rizikos valdymo ir atitikties užtikrinimo funkcijas;
- h. įstaiga turi pajėgumų rengti rašytines rizikos ataskaitas, naudoja jas valdymo tikslais ir tokios rizikos ataskaitos yra:
 - i. savalaikės, tikslios, glaustos, išsamios, aiškios ir naudingos; ir
 - ii. rengiamos ir atitinkamoms šalims teikiamos tinkamu periodiškumu; ir
- i. vidaus audito rekomendacijoms tinkamais vadovybės lygmenimis taikoma oficiali paskesnių veiksmų procedūra, siekiant užtikrinti tų rekomendacijų veiksmingą įgyvendinimą laiku ir apie jį pranešti.

Rizikos valdymo funkcija

108. Vadovaudamosi EBI vidaus valdymo gairėmis kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra įsteigusi nepriklausomą rizikos valdymo skyrių ir bent tai, ar toks skyrius:
- a. yra centrinė organizacinė funkcija, apimanti visą įstaigą, ir yra struktūruota, kad galėtų įgyvendinti rizikos politiką ir kontroliuoti rizikos valdymo sistemą, ir ar ji aktyviai dalyvauja priimant visus reikšmingus rizikos valdymo sprendimus;
 - b. užtikrina, kad būtų nustatyta, išmatuota, įvertinta, stebima visos grupės rizika ir apie ją tinkamai praneštų atitinkamos verslo linijos arba vidaus padaliniai, ir kad būtų laikomasi rizikos strategijos;
 - c. nepriklausomai vertina norimos priimti rizikos pažeidimus arba ribojimus ir informuoja verslo padalinius ir valdymo organą, rekomenduodamas galimas pažeidimų šalinimo priemones.
109. Atsižvelgdamos į EBI vidaus valdymo gaires, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar rizikos valdymo skyriaus vadovas turi pakankamai patirties, autoriteto, svarbos ir ar yra nepriklausomas.

Atitikties užtikrinimo funkcija

110. Vadovaudamosi EBI vidaus valdymo gairėmis kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra įsteigusi nuolatinį, nepriklausomą ir veiksmingą atitikties užtikrinimo skyrių ir bent tai, ar tokiam skyriui:
- a. taikoma dokumentuose nustatyta atitikties užtikrinimo politika, apie kurią informuojami visi darbuotojai ir kurią prižiūri valdymo organas;
 - b. ar toks skyrius užtikrina, kad atitikties stebėseną būtų vykdoma pagal tinkamos struktūros ir aiškiai apibrėžtą atitikties stebėsenos programą ir kad būtų laikomasi atitikties politikos.
111. Atsižvelgdamos į EBI vidaus valdymo gaires, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos paskyrė už atitikties užtikrinimo funkcijos visoje įstaigoje atsakingą asmenį. Jei toks asmuo tuo pat metu yra ir rizikos valdymo skyriaus vadovas arba eina kitas aukštas pareigas, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar gali būti bet koks interesų konfliktas.

Vidaus audito funkcija

112. Vadovaudamosi EBI vidaus valdymo gairėmis kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra įdiegusi veiksmingą nepriklausomą vidaus audito funkciją:
- a. kuri laikosi nacionalinių ir tarptautinių profesinių standartų;
 - b. kurios tikslai, įgaliojimai ir atsakomybė būtų apibrėžti profesinius standartus atitinkančiuose ir valdymo organo patvirtintuose nuostatuose;
 - c. kuri organizaciniu požiūriu būtų nepriklausoma, o vidaus auditorių objektyvumas būtų saugomas, be kita ko, tinkamai atskyrus pareigas ir nustatčius tiesioginę ataskaitų teikimo valdymo organui tvarką;
 - d. kuri vertina įstaigos valdymo sistemos tinkamumą, įskaitant tai, ar esama politika ir procedūros tebėra tinkamos ir atitinka teisinius ir reguliavimo reikalavimus, valdymo organo sprendimus ir įstaigos norimą prisiimti riziką bei strategiją;
 - e. kuri vertina, ar procedūros yra tinkamai ir veiksmingai įgyvendinamos (pvz., ar laikomasi sandorių vykdymo reikalavimų, ar veiksmingai patiriamos rizikos lygis atitinka norimą prisiimti riziką ir ribas ir t. t.);
 - f. kuri vertina padalinių ir vidaus rizikos valdymo ir atitikties užtikrinimo funkcijų darbuotojų taikomų kontrolės priemonių ir teikiamų ataskaitų pakankumą, kokybę ir veiksmingumą;
 - g. kurios audito plane, parengtame atsižvelgiant į riziką, būtų pakankamai aprėptos visos sritys, įskaitant ICAAP, ILAAP ir NPAP; ir

- h. kuri nustato, ar įstaiga laikosi vidaus politikos ir atitinkamų ES ir nacionalinės teisės aktų, bei atkreipia dėmesį į visus minėtų teisės aktų pažeidimus.

5.7 Rizikos valdymo sistema

113. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra įdiegusi tinkamą rizikos valdymo sistemą ir tinkamus rizikos valdymo procesus. Kompetentingos institucijos turėtų bent jau peržiūrėti:

- a. ar rizikos strategija, norima prisiimti rizika ir rizikos valdymo sistema yra tinkamos ir įgyvendinamos individualiai ir konsoliduotai;
- b. ICAAP ir ILAAP sistemas;
- c. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis galimybes ir rezultatus;
- d. ar įstaiga yra įdiegusi nepriklausomą visos įstaigos rizikos valdymo funkciją, kurią atliekantys asmenys aktyviai dalyvauja rengiant įstaigos rizikos strategiją, priimant visus reikšmingus rizikos valdymo sprendimus ir valdymo organui bei padaliniams suteikia visą svarbią informaciją apie riziką;
- e. ar įstaigos rizikos valdymo funkciją atliekantis vadovas turi pakankamai ekspertinių žinių, galios priimti nepriklausomus sprendimus ir darbo stažo, ir, prireikus, turi tiesioginę prieigą prie priežiūros funkciją atliekančio valdymo organo;
- f. ar nepriklausomą rizikos valdymo funkciją atliekantis asmenys užtikrina, kad įstaigos rizikos apskaičiavimo, vertinimo ir stebėsenos procesai būtų tinkami;
- g. ar įstaiga yra įdiegusi politiką ir procedūras, pagal kurias nustatytų, vertintų, stebėtų, mažintų ir informuotų apie riziką bei šios rizikos koncentraciją, ir ar ši politika bei procedūros atitinka įstaigos rizikos ribas ir norimą prisiimti riziką arba jas patvirtino valdymo organas; ir
- h. ar įstaiga yra nustačiusi sustiprintus sprendimų, dėl kurių rizikos valdymo skyriaus vadovas arba atitikties užtikrinimo skyriaus vadovas yra išsakęs neigiamą nuomonę, patvirtinimo procesus.

5.7.1 Norimos prisiimti rizikos valdymo sistema ir strategija

114. Vertindamos rizikos valdymo sistemą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, koku mastu ji integruota į bendrąją įstaigos strategiją ir kaip ją veikia. Pirmiausia kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar yra tinkamos ir nuoseklios sąsajos tarp verslo strategijos, rizikos strategijos, norimos prisiimti rizikos ir rizikos valdymo sistemos bei kapitalo ir likvidumo valdymo sistemų.

115. Apžvelgdamos įstaigos rizikos strategiją, norimą prisiimti riziką ir rizikos valdymo sistemą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar:
- a. praktiškai laikomasi valdymo organo atsakomybės už rizikos strategiją, norimą prisiimti riziką ir rizikos valdymo sistemą užtikrinant tinkamą vadovavimą ir priežiūrą;
 - b. rizikos strategijoje ir norimoje prisiimti rizikoje atsižvelgta į visus reikšmingus rizikos veiksnius, su kuriais įstaiga susiduria, ir ar nustatyti rizikos limitai, priimtinos ribos ir leistini režiai;
 - c. rizikos strategija dera su norima prisiimti rizika ir ar šie aspektai įgyvendinami;
 - d. norimos prisiimti rizikos valdymo sistema yra perspektyvinė, atitinka strateginio planavimo laikotarpį, numatytą verslo strategijoje bei yra reguliariai peržiūrima;
 - e. rizikos strategijoje ir norimoje prisiimti rizikoje tinkamai atsižvelgta į įstaigai priimtinas rizikos ribas ir finansinius išteklius (t. y. norima prisiimti rizika turėtų derėti su priežiūriniais nuosavų lėšų ir likvidumo reikalavimais bei kitomis priežiūros priemonėmis ir reikalavimais); ir
 - f. rizikos strategija ir norima prisiimti rizika aprašytos ir ar turima įrodymų, kad apie jas įstaigos darbuotojai informuoti.

5.7.2 ICAAP ir ILAAP sistemos

116. Kompetentingos institucijos, remdamosi informacija, surinkta iš įstaigų pagal EBI gaires dėl SREP tikslais surinktos ICAAP ir ILAAP informacijos²⁰, turėtų periodiškai tikrinti įstaigos ICAAP ir ILAAP ir taikydamos šiame skirsnyje nurodytus kriterijus nustatyti, ar jie yra patikimi, veiksmingi ir visapusiški. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, kaip ICAAP ir ILAAP yra integruoti į bendrąją rizikos valdymo ir strateginio valdymo praktiką, įskaitant kapitalo ir likvidumo planavimą.
117. Šie vertinimai turėtų padėti apskaičiuoti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus ir įvertinti kapitalo pakankumą, kaip aptarta 7 antraštinėje dalyje, taip pat įvertinti likvidumo pakankumą, kaip aptarta 9 antraštinėje dalyje.

ICAAP ir ILAAP patikimumas

118. Norėdamos įvertinti ICAAP ir ILAAP patikimumą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar politika, procesai, naudojami duomenys ir modeliai, kurie taikomi per ICAAP ir ILAAP, yra proporcingi pagal įstaigos veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Tai vertindamos, kompetentingos institucijos turėtų nagrinėti, ar ICAAP ir ILAAP yra tinkami pakankamam vidaus kapitalo ir likvidumo lygiui vertinti ir palaikyti, kad įstaiga galėtų padengti riziką, kurią patiria arba gali patirti, ir priimti verslo sprendimus (pvz., dėl kapitalo paskirstymo pagal verslo planą),

²⁰ EBI gairės dėl SREP tikslais surinktos ICAAP ir ILAAP informacijos ([EBA/GL/2016/10](#))

taip pat ir susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms, kaip nurodyta EBI gairėse dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis.

119. Vertindamos ICAAP ir ILAAP patikimumą, kompetentingos institucijos, jei reikia, turėtų analizuoti:
- a. ar įstaigų taikomos metodikos ir prielaidos yra tinkamos ir dera su rizika, yra pagrįstos patikimais empiriniais duomenimis, juose naudojami patikimai apskaičiuoti parametrai ir jie vienodai taikomi rizikos vertinimo ir kapitalo bei likvidumo valdymo tikslais;
 - b. ar patikimumo lygis dera su norima prisiimti rizika ir ar vidaus diversifikavimo prielaidose atspindimas verslo modelis ir rizikos strategijos;
 - c. ar turimo vidaus kapitalo arba likvidumo išteklių, kuriuos įstaiga analizuoja per ICAAP ir ILAAP, apibrėžtis ir sudėtis dera su įstaigos įvertinta rizika ir ar vidaus kapitalo ir likvidumo ištekliai yra tinkami naudoti apskaičiuojant nuosavas lėšas ir likvidumo atsargas;
 - d. ar turimo vidaus kapitalo ir likvidumo išteklių paskirstymas ir (arba) skyrimas tarp verslo linijų arba juridinių asmenų tinkamai atspindi riziką, kurią kiekvienas iš jų patiria arba gali patirti, ir ar tinkamai atsižvelgta į teisinius ir veiklos apribojimus, taikomus šių išteklių perdavimui.

ICAAP ir ILAAP veiksmingumas

120. Vertindamos ICAAP ir ILAAP veiksmingumą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, kaip jais remiamasi sprendimų priėmimo ir valdymo procese visais įstaigos lygmenimis (pvz., nustatant ribas, vertinant veiklos rezultatus ir pan.). Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kaip įstaiga naudojami ICAAP ir ILAAP rizikos, kapitalo ir likvidumo valdymo tikslais (naudojimo kriterijus). Vertinant reikėtų analizuoti ICAAP ir ILAAP tarpusavio ryšį su norimos prisiimti rizikos valdymo sistema, rizikos valdymu, likvidumo ir kapitalo valdymu, įskaitant perspektyvines finansavimo strategijas, ir tai, kaip susijęs šių sistemų veikimas, taip pat analizuoti, ar šie ryšiai yra tinkami pagal įstaigos verslo modelį ir sudėtingumą.
121. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra sukūrusi politiką, procedūras ir priemones, kurias taikant būtų lengviau:
- a. aiškiai nustatyti, kurias funkcijas atliekantys asmenys ir (arba) atitinkami komitetai yra atsakingi už atskirus ICAAP ir ILAAP elementus (pvz., modeliavimą ir kiekybinį vertinimą, vidaus auditą ir patvirtinimą, stebėseną ir atsiskaitymą, problemų sprendimą ir pan.);
 - b. planuoti kapitalą ir likvidumo išteklius: apskaičiuoti kapitalą ir likvidumo išteklius, kurių reikės ateityje (taip pat ir pagal prielaidas dėl nepalankiausių sąlygų scenarijų) bendrajai strategijai arba reikšmingiems sandoriams įgyvendinti;
 - c. paskirstyti kapitalą ir likvidumo išteklius pagal verslo linijas ir rizikos rūšis ir vykdyti jų stebėseną (pvz., rizikos ribas apibrėžti pagal verslo linijas, subjektus arba konkrečius

rizikos veiksnius taip, kad būtų užtikrintas bendrasis įstaigos vidaus kapitalo ir likvidumo išteklių pakankamumas);

- d. reguliariai ir operatyviai teikti kapitalo ir likvidumo pakankamumo ataskaitas vyresniajai vadovybei ir valdymo organui. Pirmiausia ataskaitos turėtų būti teikiamos tokiu dažnumu, kuris atitiktų riziką ir verslo masto plėtrą, esamus vidaus rezervus ir vidaus sprendimų priėmimo procesus, kad įstaigos vadovybė galėtų imtis taisomųjų veiksmų, kol kapitalo ir likvidumo išteklių pakankamumui neiškilo grėsmė; ir
- e. informuoti vyresniąją vadovybę, valdymo organą ir, jeigu gali iškilti prieštaravimų tarp verslo strategijos ir (arba) reikšmingų konkrečių sandorių ir ICAAP, turimo vidaus kapitalo (pvz., vyresniajai vadovybei patvirtinus reikšmingą sandorį, jeigu tuo sandoriu veikiausiai bus reikšmingai paveiktas turimas vidaus kapitalas) ir ILAAP bei turimų vidaus likvidumo išteklių ILAAP, imtis veiksmų.

122. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos valdymo organas yra pakankamai pasiryžęs vykdyti ICAAP ir ILAAP ir išmano šiuos procesus bei jų rezultatus. Pirmiausia jos turėtų vertinti, ar valdymo organas tvirtina ICAAP ir ILAAP sistemas ir rezultatus ir, jei reikia, ICAAP ir ILAAP vidaus patikimumo vertinimo rezultatus.

123. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kokia apimtimi ICAAP ir ILAAP pagal savo pobūdį yra perspektyviniai. Kompetentingos institucijos tuo tikslu turėtų įvertinti, kaip ICAAP ir ILAAP atitinka kapitalo, likvidumo planus ir strateginius planus.

ICAAP ir ILAAP išsamumas

124. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kokią verslo linijų, juridinių subjektų ir rizikos, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, dalį ICAAP ir ILAAP apima ir kaip ICAAP ir ILAAP atitinka teisinius reikalavimus. Pirmiausia jos turėtų vertinti:

- a. ar ICAAP ir ILAAP yra vykdomi darniai ir proporcingai visose atitinkamose įstaigos verslo linijose ir visuose juridiniuose subjektuose rizikai nustatyti ir įvertinti;
- b. ar ICAAP ir ILAAP apima visą reikšmingą riziką, nepaisant to, ar rizika kyla dėl nekonsoliduojamų subjektų (specialiosios paskirties įmonių (SPI), specialiosios paskirties subjektų (SPS));
- c. jeigu subjektas taiko kitokią vidaus valdymo tvarką arba procesus negu kiti grupės subjektai, ar šie skirtumai yra pagrįsti (pvz., tai, kad tik dalis grupės yra įdiegusi pažangius modelius, yra pateisinama tuo, kad nepakanka duomenų kai kurių verslo linijų arba juridinių subjektų parametrų įvertinti, tik tos verslo linijos arba juridiniai subjektai neturi būti likusio portfelio rizikos koncentracijos šaltinis).

5.7.3 Įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis vertinimas

125. Kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti ir įvertinti įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas ir tai, kaip laikomasi EBI įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis gairių, atsižvelgdamos į įstaigų dydį ir vidaus darbo organizavimą bei veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, visų pirma dėl valdymo tvarkos, duomenų infrastruktūros, dėl to, kaip panaudojami ICAAP ir ILAAP testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai, ir vadovybės veiksmų, kaip nurodyta šių gairių 4 antraštinėje dalyje.
126. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti kokybinį testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų vertinimą bei kiekybinį testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų vertinimą. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į kokybinių ir kiekybinių vertinimų rezultatus ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (žr. 12 antraštinę dalį) rezultatus, siekdamas įvertinti kapitalo ir likvidumo pakankamumą ir nustatyti tinkamas priežiūros priemones, kurių institucija turėtų imtis reaguodama į nustatytus trūkumus.
127. Be to, atlikti įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų priežiūriniai vertinimai ir įvairių pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą įstaigos atliktų testų rezultatai galėtų padėti įvertinti įvairius SREP elementus ir visų pirma:
- a. nustatyti galimas atskirų rizikos sričių valdymo ir kontrolės priemonių silpnąsias vietas arba trūkumus. Šiuos vertinimus ir rezultatus kompetentingos institucijos, vertindamos individualią riziką kapitalui, kaip nurodyta šių gairių 6 antraštinėje dalyje, arba riziką likvidumui ir finansavimui, kaip nurodyta šių gairių 8 antraštinėje dalyje, turėtų naudoti kaip papildomą informacijos šaltinį. Įstaigos atliktas scenarijų ir jautrumo analizės galima naudoti siekiant įvertinti galimą atskiros rizikos poveikį ir su esamais rizikos veiksniais susijusius jautrumo atvejus.
 - b. Nustatyti galimus bendros valdymo tvarkos arba visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumus. Šiuos vertinimus ir rezultatus kompetentingos institucijos turėtų laikyti papildomu informacijos šaltiniu atliekant vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių SREP vertinimą. Įstaigos atliekamo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai taip pat gali būti naudojami įstaigos kapitalo planavimui, ypač laiko matmeniui, vertinti.
 - c. Nustatyti specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus likvidumo pakankamumo vertinime, ypač jei kompetentinga institucija nėra parengusi konkrečių likvidumo reikalavimų priežiūros lyginamųjų rodiklių arba netaiko likvidumo priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis.

Įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų kokybinis vertinimas

128. Vertindamos įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visus svarbius informacijos apie testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas ir metodus šaltinius, įskaitant pačių įstaigų vidaus vertinimus ir

patvirtinimus arba peržiūras, kuriuos atlieka nepriklausomi vidaus kontrolės funkcijas vykdančys asmenys, taip pat trečiųjų šalių pateiktą informaciją ir vertinimus, jei tokių yra.

129. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kaip įstaigos rengia, valdo ir prižiūri savo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, ir jos turėtų įvertinti šių programų tinkamumą, visų pirma atsižvelgdamos į:
- a. įstaigos gebėjimą ir turimą infrastruktūrą, be kita ko, susijusią su duomenų prieinamumu ir duomenų agregavimu, įgyvendinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą konkrečiose verslo linijose, subjektuose ir visoje grupėje, jei to reikia;
 - b. galimų mokumo ir likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tarpusavio ryšių pakankamumą;
 - c. įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų vertinimo pakankamumą, siekiant nustatyti jų veiksmingumą ir patikimumą; ir
 - d. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dažnumo pakankamumą, atsižvelgiant į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis apimtį ir rūšį, įstaigų veiklos pobūdį, mastą, dydį ir sudėtingumą, portfelio savybes ir makroekonominę aplinką.
130. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų naudojimą įstaigoms atliekant rizikos ir strateginį valdymą, ir visų pirma:
- a. kiek testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra įtvirtintas įstaigos rizikos valdymo sistemoje ir norimos prisiimti rizikos bei ribų nustatymo procese;
 - b. vyresniosios vadovybės ir valdymo organo dalyvavimą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programoje bei susijusį įstaigos vidaus ataskaitų teikimą;
 - c. ar testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir jo rezultatai integruoti į sprendimų priėmimo procesus visoje įstaigoje;
131. Kompetentingos institucijos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus ir siūlomus valdymo veiksmus turėtų vertinti tiek iš ypatingos, tiek iš visai sistemai taikomos perspektyvų. Visų pirma, valdymo veiksmai turėtų būti vertinami vidaus požiūriu, atsižvelgiant į jų pagrįstumą ir į atskiros įstaigos ypatumus. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti valdymo veiksmus visos sistemos atžvilgiu, nes kitos įstaigos veikiausiai svarsto panašius veiksmus, kurie visos sistemos kontekste gali būti neįtikimi.
132. Vertindamos valdymo veiksmus, kurie daro poveikį įstaigos kapitalui ar bendrai finansinei padėčiai, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į jų galimumą susiklosčius nepalankiausiomis sąlygomis ir veiksmų įgyvendinimo terminus. Visų pirma, valdymo veiksmai turėtų būti užbaigti ir įgyvendinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiu. Prireikus,

kompetentingos institucijos taip pat gali apsvarstyti valdymo veiksmus, kurie bus užbaigti po testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiu.

133. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų veiksmingumą nustatant atitinkamas verslo silpnąsias vietas ir atsižvelgti į šį veiksmingumą vertindamos įstaigų verslo modelio gyvybiškumą ir jų strategijų tvarumą (žr. 4 antraštinę dalį).

134. Vertindamos tarpvalstybinių grupių testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas ir jų rezultatus, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į finansavimo sunkumus, kurių galima tikėtis nepalankiausiomis sąlygomis, turėtų analizuoti kapitalo ir likvidumo perdavimą tarp juridinių subjektų arba padalinių nepalankiausiomis sąlygomis, taip pat grupės viduje nustatytų finansinės paramos susitarimų veikimą.

Įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kiekybinis vertinimas

135. Atlikdamos pirmiau minėtą kokybinį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų vertinti ir tikrinti scenarijų pasirinkimą ir naudojimą, prielaidas ir metodikas, ir visų pirma vertinti:

- a. scenarijų rimtumą, taip pat atsižvelgdamos į atvirktiniame testavime nepalankiausiomis sąlygomis išdėstytus scenarijus, jų pasitvirtinimo tikimybę ir svarbą įstaigos verslo modeliui;
- b. tai, ar scenarijais imituojamos pakankamai blogos, tačiau galimos sąlygos, scenarijai nuoseklūs vidaus darbo požiūriu ir nukreipti į ateitį;
- c. tai, ar scenarijais sprendžiami visi pagrindiniai su įstaiga susiję pažeidžiamumo atvejai ir ar į juos įtraukti visi reikšmingi produktai bei verslo linijos;
- d. prielaidų poveikį testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatams.

136. Tikrindamos scenarijus, prielaidas bei įstaigų atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, kompetentingos institucijos turėtų, jei reikia, pasinaudoti priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, įskaitant įvairių institucijų, pavyzdžiui, EBI, TVF ir ECBS (ESRV), atliktų atitinkamų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pratybų, taip pat pirmiau nurodyto kokybinio vertinimo rezultatais, scenarijais ir prielaidomis, siekdamos nustatyti, kiek galima remtis įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa ir jos rezultatais.

137. Jei kompetentingos institucijos nustato įstaigų naudojamų scenarijų arba prielaidų trūkumus, jos gali reikalauti, kad įstaigos dar kartą atliktų testavimus nepalankiausiomis sąlygomis arba tam tikras testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos dalis, remdamosi kompetentingų institucijų pateiktomis pakeistomis prielaidomis arba konkrečiais nustatytais scenarijais (pvz., EBI gairėse dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis apibrėžtus bazinius scenarijus).

138. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, visų pirma susijusius su testavimais nepalankiausiomis sąlygomis, atliktais atsižvelgiant į kapitalo ir likvidumo rizikos valdymą, įskaitant testavimus nepalankiausiomis sąlygomis ICAAP ir ILAAP tikslais (taip pat žr. 5.7.2 skirsnį), ir turėtų užtikrinti, kad kapitalo pakankamumo testavimo tikslais naudoto nepalankiausių sąlygų scenarijaus atveju kapitalo santykiui būtų daromas neigiamas poveikis dėl, pavyzdžiui, kredito reitingo pasikeitimų, sumažėjusios grynosios palūkanų maržos ar prekybos nuostolių.
139. Peržiūredamos testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, atliktais atsižvelgiant į kapitalo ir likvidumo rizikos valdymą, be kita ko, ICAAP ir ILAAP tikslais, kompetentingos institucijos turėtų atlikti bendrą testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų poveikio kapitalo ir likvidumo poreikiams ir kitiems susijusiems reguliavimo reikalavimams vertinimą. Tam kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga sugeba bet kuriuo nepalankaus scenarijaus metu atitikti taikomus bendrus SREP kapitalo reikalavimus (angl. TSCR) ir ar įstaiga yra nustačiusi valdymo veiksmus galimiems TSCR pažeidimams šalinti.
140. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į testavimų nepalankiausiomis sąlygomis poveikį įstaigos finansinio svėro koeficientui bei jos tinkamiems įsipareigojimams, saugomiems tam, kad būtų išpildyti minimalūs tinkamų įsipareigojimų reikalavimai (MREL), kaip nurodyta Direktyvoje 2014/59/ES.
141. Vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į visus žinomus būsimus reguliavimo pokyčius, kurie darys poveikį įstaigoms testavimo nepalankiausiomis sąlygomis srityje ir laikotarpiu. Be to, vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus ir verslo modelio gyvybingumą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į visus žinomus būsimų kapitalo reikalavimų pokyčius (pvz., pilnų kapitalo reikalavimų vertinimai).

5.7.4 Nauji produktai ir svarbūs pokyčiai

142. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra parengusi tinkamai dokumentais įformintą naujų produktų tvirtinimo politiką (NPTP), kurią tvirtina valdymo organas ir kuria atsižvelgiama į naujų rinkų, produktų ir paslaugų, įskaitant jais grindžiamus procesus ir sistemas, plėtrą ir svarbius su jau turimomis rinkomis, produktais ir paslaugomis susijusius pokyčius, taip pat į išimtinius sandorius.
143. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar rizikos valdymo skyrius ir atitikties užtikrinimo skyrius tinkamai dalyvauja tvirtinant naujus produktus ar svarbius esamų produktų, procesų ir sistemų pokyčius, ir ar naujų produktų tvirtinimas yra susijęs su atitinkamų kontrolės priemonių pakankamumu.

5.8 Informacinės ir ryšių technologijos ir veiklos tęstinumo valdymas

144. Vadovaudamosi EBI vidaus valdymo gairėmis ir EBI IRT ir saugumo rizikos valdymo gairėmis²¹, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi veiksmingų ir patikimų informacinių ir ryšių technologijų ir ar jas naudojant rizikos duomenis galima visapusiškai apibendrinti ir įprastais, ir nepalankiausių sąlygų laikotarpiais. Pirmiausia kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga gali bent:
- a. parengti tikslus, nuoseklius, išsamius ir patikimus apibendrintus rizikos duomenis padaliniais ir visai įstaigai;
 - b. parengti ir apibendrinti visus reikšmingos rizikos duomenis visos įstaigos lygmeniu;
 - c. laiku ir pakankamai dažnai parengti apibendrintus ir atnaujintus rizikos duomenis ir rizikos ataskaitas; ir
 - d. parengti pritaikomus apibendrintus rizikos duomenis ir rizikos ataskaitas, kad būtų galima patenkinti įvairius valdymo organo arba kompetentingų institucijų pagal poreikį pateikiamus prašymus, įskaitant *ad hoc* prašymus dėl kintančių vidaus ar išorės poreikių.
145. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra įdiegusi veiksmingą veiklos tęstinumo valdymo sistemą, parengusi išbandytus nenumatytų atvejų planus ir veiklos tęstinumo užtikrinimo planus, taip pat visų savo svarbiausių funkcijų, įskaitant užsakomąsias svarbiausias funkcijas ir išteklius, veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planus ir ar šiais planais galima patikimai juos susigrąžinti.

5.9 PP / TF rizika ir su rizikos ribojimu susiję klausimai

146. Analizuodamos vidaus valdymo sistemą ir visos įstaigos kontrolės priemones, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti ir į iš PPP / TFP priežiūros institucijos gautus vertinimus, taip pat įvertinti, ar dėl jų kyla su rizikos ribojimu susijusių problemų. Taip visų pirma gali būti tais atvejais, kai išvadose nurodyti reikšmingi įstaigos PPP / TFP sistemų ir kontrolės priemonių trūkumai. Priešingai, jei kompetentingos institucijos vertinime nurodyta, kad dėl įstaigos vidaus kontrolės priemonių ir valdymo sistemos bei visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumų kyla rizikos ribojimo problemų, susijusių su PP / TF rizika, kompetentingos institucijos turėtų to vertinimo rezultatais pasidalyti su PPP / TFP priežiūros institucijomis²².
147. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar bendra įstaigos valdymo sistema apima ir PP / TF rizikos valdymą.

²¹ EBI IRT ir saugumo rizikos valdymo gairės (EBA/GL/2019/04).

²² Pagal EBI PPP / TFP bendradarbiavimo gaires (EBA/GL/2021/15).

148. Laikydamosi EBI vidaus valdymo gairių²³ ir Bendrų ESMA ir EBI gairių dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo²⁴, kompetentingos institucijos turėtų rizikos ribojimo požiūriu vertinti, ar laikomasi valdymo organo atsakomybės dėl PP / TF rizikos. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į bet kokią po jų vertinimo iš PPP / TFP priežiūros institucijų gautą papildančią informaciją pagal EBI gaires dėl politikos ir procedūrų, susijusių su atitikties valdymu ir PPP / TFP atitikties užtikrinimo pareigūno vaidmeniu ir pareigomis²⁵.

5.10 Gaivinimo planavimas

149. Norėdamos įvertinti vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemones, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti visus faktus ir trūkumus, kuriuos nustatė pagal Direktyvos 2014/59/ES 6 ir 8 straipsnius vertindamos gaivinimo planus ir gaivinimo planavimo procedūras.

150. Vertinant gaivinimo planus taip pat reikėtų remtis SREP elementų, įskaitant vidaus valdymo sistemos ir visos įstaigos kontrolės procesus, vertinimo išvadomis.

5.11 Taikymas konsoliduotu lygmeniu ir padariniai grupės subjektams

151. Konsoliduotu lygmeniu greta pirmesniuose skirsniuose aptartų elementų kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar:

- a. konsoliduotos įstaigos valdymo organas supranta ne tik tai, kaip organizuojama grupės veikla, bet ir įvairių grupės subjektų paskirtį ir jų tarpusavio sąsajas bei ryšius;
- b. grupės organizacinė ir teisinė struktūra, jei tai svarbu, yra aiški, skaidri ir tinkama pagal verslo ir operacijų mastą ir sudėtingumą;
- c. įstaiga visoje grupėje yra įdiegusi veiksmingą valdymo informacijos ir atsiskaitymo sistemą, kuri taikoma visiems padaliniais ir juridiniams subjektams, ir ar ši informacija įstaigos patronuojančiosios įmonės valdymo organui pateikiama laiku;
- d. konsoliduojančios įstaigos valdymo organas yra parengęs nuosekliai visai grupei skirtas strategijas, įskaitant visai grupei skirtą rizikos strategiją ir norimos prisiimti rizikos valdymo sistemą;
- e. grupės rizikos valdymas apima visą reikšmingą riziką, nepaisant to, ar rizika kyla dėl nekonsoliduojamų subjektų (įskaitant specialiosios paskirties įmones (SPI)), specialiosios

²³ EBI vidaus valdymo gairės pagal Direktyvą 2013/36/ES (EBA/GL/2021/05).

²⁴ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo pagal direktyvas 2013/36/ES ir 2014/65/ES (EBA/GL/2021/06).

²⁵ EBI gairės dėl politikos ir procedūrų, susijusių su atitikties valdymu ir PPP / TFP atitikties užtikrinimo pareigūno vaidmeniu ir pareigomis pagal Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnį ir VI skyrių (EBA/GL/2022/05).

paskirties subjektus (SPS), turto įmones, teisinius susitarimus, subjektus, kurie vartotojų vardu valdomi kaip patikėtiniai arba atstovai) ir ar nustatoma išsami visų rūšių rizika;

- f. įstaiga reguliariai atlieka testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, jis apima visas reikšmingas rizikas ir subjektus, kaip nurodyta EBI gairėse dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis; ir
- g. visos grupės lygmeniu veikianti vidaus audito funkcija yra nepriklausoma, atsižvelgiant į riziką jai parengtas visos grupės audito planas, jai vykdyti paskirta pakankamai darbuotojų, ją vykdytys darbuotojai yra tiesiogiai atskaitingi konsoliduojančios įstaigos valdymo organui.

152. Vertindamos vidaus valdymą ir visos įstaigos kontrolės priemones patronuojamosios įmonės lygmeniu, greta šioje antraštinėje dalyje išvardytų elementų, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar grupės lygmeniu nustatyta politika ir procedūros nuosekliai įgyvendinamos patronuojamosios įmonės lygmeniu ir ar grupės subjektai ėmėsi veiksmų užtikrinti, kad jų veikla atitiktų visus taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus.

5.12 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

153. Atlikusios pirmiau aptartą įvertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar pakankamos įstaigos vidaus valdymo procedūros ir visos įstaigos kontrolės priemonės. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, kartu su išvadomis, remiantis 3 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais, pažymimas gyvybingumo balas.

3 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos organizacinė struktūra yra tvirta ir skaidri, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, funkcijos, kurias atliekant rizika prisiimama, yra atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Yra tvirta korporacinė kultūra, interesų konfliktų valdymas ir informavimo apie pažeidimus procesai. Valdymo organo sudėtis ir veikimas yra tinkami. Valdymo organo narių įsipareigojimo laikas yra tinkamas ir, jei taikoma, laikomasi direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. Įstaiga priėmė įvairovės politiką, skatinančią sudaryti įvairios sudėties valdybą ir laikytis nustatytų tikslų.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Atlygio politika atitinka įstaigos rizikos strategiją ir ilgalaikius interesus. • Nustatyta tinkama rizikos valdymo sistema ir rizikos valdymo procesai, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, kapitalo planavimą ir likvidumo planavimą. • Nustatyta tinkama vidaus kontrolės sistema ir tinkamos vidaus kontrolės priemonės. • Rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijos yra nepriklausomos ir joms skirta pakankamai išteklių, o vidaus audito funkcija veiksmingai veikia pagal nustatytus tarptautinius standartus ir reikalavimus. • Nustatytos tinkamos informacinės ir ryšių technologijos ir verslo tęstinumo procedūros. • Gaivinimo planas yra patikimas, o gaivinimo planavimo procedūros – tinkamos.
2	<p>Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia vidutinę-nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos organizacinė struktūra iš esmės tvirta ir skaidri, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, funkcijos, kurias atliekant rizika prisiimama, atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. • Yra iš esmės tvirta korporacinė kultūra, interesų konfliktų valdymas ir informavimo apie pažeidimus procesai. • Valdymo organo sudėtis ir veikimas iš esmės yra tinkami. • Valdymo organo narių įsipareigojimo laikas iš esmės yra tinkamas ir, jei taikoma, laikomasi direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. • Įstaiga priėmė įvairovės politiką, skatinančią valdybos sudėties įvairovę ir ji iš esmės laikosi nustatytų tikslų arba įgyvendino tinkamas priemones politikoje nustatytiems tikslams pasiekti. • Atlygio politika iš esmės atitinka įstaigos rizikos strategiją ir ilgalaikius interesus. • Nustatyta iš esmės tinkama rizikos valdymo sistema ir rizikos valdymo

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<p>procesai, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, kapitalo planavimą ir likvidumo planavimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nustatyta iš esmės tinkama vidaus kontrolės sistema ir tinkamos vidaus kontrolės priemonės. • Rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijos yra nepriklausomos ir iš esmės veikia veiksmingai. • Nustatytos iš esmės tinkamos informacinės ir ryšių technologijos ir verslo tęstinumo procedūros. • Gaivinimo planas iš esmės yra patikimas. Gaivinimo planavimo procedūros iš esmės yra tinkamos.
3	<p>Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia vidutinę-didelę riziką įstaigos gyvybingumui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos organizacinė struktūra ir atsakomybės sritys nėra iki galo skaidrios, o funkcijos, kurias atliekant rizika prisiimama, nėra iki galo atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. • Kyla abejonių dėl korporacinės kultūros, interesų konfliktų valdymo ir (arba) informavimo apie pažeidimus procesų tinkamumo. • Kyla abejonių dėl valdymo organo sudėties ir veikimo tinkamumo. • Kyla abejonių dėl to, ar valdymo organo narių įsipareigojimo laikas yra tinkamas ir, jei taikoma, nesilaikoma direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. • Įstaiga nepatvirtino įvairovės politikos arba nesiėmė priemonių, kad pasiektų tinkamą įvairovės lygį. • Susirūpinimą kelia tai, kad atlygio politika gali neatitikti įstaigos rizikos strategijos ir ilgalaikių interesų. • Kyla abejonių dėl rizikos valdymo sistemos ir rizikos valdymo procesų, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kapitalo planavimo ir (arba) likvidumo planavimo tinkamumo. • Kyla abejonių dėl vidaus kontrolės sistemos ir vidaus kontrolės priemonių tinkamumo.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Kyla abejonių dėl rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijų nepriklausomumo ir efektyvaus veikimo. • Kyla abejonių dėl informacinių ir ryšių technologijų ir veiklos tęstinumo procedūrų tinkamumo. • Buvo įvertinta, kad gaivinimo planas gali turėti reikšmingų trūkumų ir (arba) yra esminių jo įgyvendinimo ir priežiūros problemų, kurios nebuvo visiškai išspręstos. Kyla abejonių dėl gaivinimo planavimo procedūrų tinkamumo.
4	Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia didelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos organizacinė struktūra ir atsakomybės sritys nėra skaidrios, o funkcijos, kurias atliekant rizika prisiimama, nėra atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. • Korporacinė kultūra, interesų konfliktų valdymo ir (arba) informavimo apie pažeidimus procesai yra netinkami. • Valdymo organo sudėtis ir veikimas yra netinkami. • Valdymo organo narių įsipareigojimo laikas yra nepakankamas ir, jei taikoma, nesilaikoma direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. • Įstaiga nepatvirtino įvairovės politikos, valdymo organe nėra įvairovės ir įstaiga nesiėmė priemonių, kad pasiektų tinkamą įvairovės lygį. • Atlygio politika neatitinka įstaigos rizikos strategijos ir ilgalaikių interesų. • Netinkama rizikos valdymo sistema ir rizikos valdymo procesai, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, kapitalo planavimą ir (arba) likvidumo planavimą. • Rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir (arba) vidaus audito funkcija nėra nepriklausoma ir (arba) vidaus audito funkcijos neveikia pagal nustatytus tarptautinius standartus ir reikalavimus; veikimas nėra veiksmingas. • Netinkama vidaus kontrolės sistema ir tinkamos vidaus kontrolės priemonės.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="847 376 1398 443">• Netinkamos informacinės sistemos ir verslo tęstinumo procedūros.<li data-bbox="847 450 1398 651">• Buvo įvertinta, kad gaivinimo planas turi reikšmingų trūkumų ir (arba) yra esminių jo įgyvendinimo ir priežiūros problemų, kurios nebuvo visiškai išspręstos. Gaivinimo planavimo procedūros yra netinkamos.

6 antraštinė dalis. Rizikos kapitalui vertinimas

6.1 Bendrosios nuostatos

154. Kompetentingos institucijos turėtų balais įvertinti riziką kapitalui, kuri laikoma reikšminga įstaigai.
155. Šioje antraštinėje dalyje išdėstytos bendros metodikos, kurias reikia taikyti vertinant atskiras rizikos sritis, rizikos valdymą ir kontrolės priemones. Joje nesiekama išvardyti visų metodų, kompetentingoms institucijoms leidžiama atsižvelgti į kitus papildomus kriterijus, kuriuos, remdamosi savo patirtimi ir atsižvelgdamos į įstaigos specifiką, jos laiko svarbiais.
156. Šioje antraštinėje dalyje kompetentingoms institucijoms pateikiamos šių rizikos kapitalui rūšių vertinimo balais gairės:
- a. kredito ir sandorio šalies rizika;
 - b. rinkos rizika;
 - c. operacinė rizika;
 - d. palūkanų normos rizika bankinėje knygoje (angl. IRRBB).
157. Šioje antraštinėje dalyje taip pat išdėstyti kiekvienos iš pirmiau nurodytų rizikos rūšių porūšiai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant riziką kapitalui. Atsižvelgiant į kiekvieną šių porūšių reikšmingumą konkrečiai įstaigai, juos balais vertinti galima atskirai.
158. Sprendimas dėl reikšmingumo priklauso nuo priežiūros institucijos išvadų. Tačiau vertinant skolinimo valiuta riziką, atsižvelgiant į Europos sisteminės rizikos valdybos (ESRV) Rekomendaciją dėl skolinimo užsienio valiuta²⁶, reikšmingumą reikėtų nustatyti atsižvelgiant į šią ribą:
- Kreditai užsienio valiuta gavėjams, kurių rizika neapdrausta, sudaro 10 proc. ar daugiau viso įstaigos kreditų portfelio (visų nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams išduotų kreditų), kai toks kreditų portfelis sudaro 25 proc. ar daugiau viso įstaigos turto.
159. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti ir kitą riziką, kurią įvertina kaip reikšmingą konkrečiai įstaigai, nors ji į pirmiau pateiktą sąrašą neįtraukta (pvz., pensijų riziką,

²⁶ ESRV Rekomendacija dėl skolinimo užsienio valiuta ([ESRB/2011/1](#)), OL C 342, 2011 11 22, p. 1.

reputacijos riziką, strateginę ir verslo riziką, įsikišimo riziką, vidaus ir tarpusavio rizikos koncentraciją). Padėti nustatyti riziką gali šie elementai:

- a. bendros rizikos pozicijos sumos veiksniai;
- b. įstaigos per ICAAP nustatyta rizika;
- c. rizika, kylanti dėl įstaigos verslo modelio (įskaitant riziką, kurią nustatė kitos panašų verslo modelį taikančios įstaigos);
- d. informacija, surinkta atliekant pagrindinių rodiklių stebėseną;
- e. vidaus ir išorės audito ataskaitose pateiktos išvados ir pastabos;
- f. EBI rekomendacijos ir gairės, taip pat makroprudencinių institucijų arba ESRV įspėjimai ir rekomendacijos.

160. Į pirmiau išvardytus elementus kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti, kai, vertindamos konkrečią riziką, planuoja savo priežiūros veiklos intensyvumą.

161. Kai vertina kredito, rinkos ir operacinę riziką, kompetentingos institucijos turėtų tikrinti, kaip įstaiga laikosi būtiniausių atitinkamuose ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktuose nustatytų reikalavimų. Tačiau šiose gairėse aptariamas vertinimas yra platesnis už būtiniausių reikalavimus, kad kompetentingos institucijos galėtų susidaryti visapusišką nuomonę apie riziką kapitalui.

162. Vertindamos riziką kapitalui, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti galimą finansavimo sąnaudų rizikos poveikį, tuo tikslu remdamosi 8 antraštinėje dalyje išdėstyta metodika, ir gali nuspręsti, ar reikia imtis priemonių šiai rizikai mažinti.

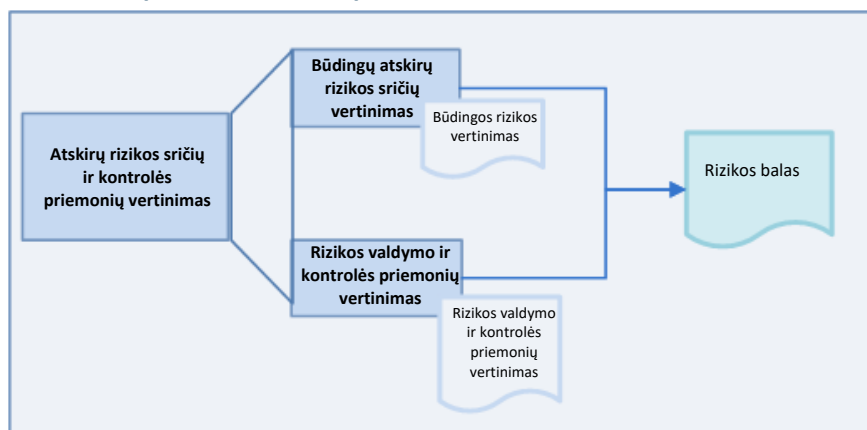
163. Taikydamos šioje antraštinėje dalyje aprašytą metodiką, kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti atitinkamus kiekybinius rodiklius ir kitus parametrus, kuriuos taip pat galėtų naudoti atlikdamos pagrindinių rodiklių stebėseną, kaip nurodyta 3 antraštinėje dalyje.

164. Vertindamos kiekvieną reikšmingą riziką, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti šiuos aspektus ir skirdamos balą atsižvelgti į:

- a. būdingą riziką (rizikos pozicijas); ir
- b. rizikos valdymo ir kontrolės priemonių kokybę ir veiksmingumą.

165. Ši vertinimo proceso schema pavaizduota 4 diagramoje.

1 diagrama. Rizikos kapitalui vertinimo proceso schema

166. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų naudotis visais turimais informacijos šaltiniais, įskaitant teisės aktuose reikalaujamas teikti ataskaitas, *ad hoc* ataskaitas, kurias su įstaiga sutarta teikti, įstaigos vidaus parametrus ir ataskaitas (pvz., vidaus audito ataskaitą, rizikos vertinimo ataskaitas, per ICAAP surinktą informaciją), patikrinimų vietoje ataskaitas ir išorės ataskaitas (pvz., įstaigos pranešimus investuotojams, reitingų agentūroms). Nors vertinti reikia konkrečią įstaigą, norint nustatyti galimas rizikos kapitalui sritis, reikėtų svarstyti galimybę įstaigą palyginti su panašiomis įstaigomis. Šiuo tikslu reikėtų išskirti panašias įmones, kurioms būdinga tam tikra rizika, jos gali būti kitokios, nei pasirinktos VMA ar kitai analizei atlikti.
167. Vertindamos riziką kapitalui, kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti minimalių nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo tikslumą, pagrįstumą ir įvardyti atvejus, kai atliekant minimalių nuosavų lėšų skaičiavimus tikrasis rizikos lygis gali būti nepakankamai įvertintas. Pagal šį vertinimą būtų nustatomi papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, kaip numatyta 7.2.3 skirsnyje.
168. Kiekvienos reikšmingos rizikos vertinimo rezultatai turėtų būti išdėstyti išvadų santraukoje, kurioje būtų pateiktas pagrindinių rizikos veiksnių apibūdinimas ir pažymėtas rizikos balas, kaip nurodyta tolesniuose skirsniuose.

6.2 Kredito ir sandorio šalies rizikos vertinimas

6.2.1 Bendrosios nuostatos

169. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti iš visų bankinės knygos pozicijų (įskaitant nebalansinius straipsnius) kylančią kredito riziką. Jos taip pat turėtų vertinti sandorio šalies kredito riziką ir atsiskaitymų riziką, kuri gali patekti ir į bankinės knygos, ir į prekybos knygos taikymo sritį.
170. Vertindamos kredito riziką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visas sudedamąsias dalis, kurios nulemia galimus kredito nuostolius, pirmiausia: kredito įvykio (t. y. įsipareigojimų neįvykdymo) arba tarpusavyje susijusių kredito įvykių, kurie daugiausia būna

susiję su kredito gavėjais ir jų gebėjimu įvykdyti lėšų grąžinimo įsipareigojimus, tikimybę; pozicijų, kuriose kyla kredito rizika, dydį; susigrąžintų lėšų dalį, palyginti su kredito pozicijomis, jeigu kredito gavėjai neįvykdytų įsipareigojimų. Vertindamos visas šias sudedamąsias dalis, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į galimybę, kad jų kokybė ilgainiui gali sumažėti arba pablogėti, palyginti su laukiamais rezultatais.

171. Be to, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atkreipti dėmesį į tai, ar PP / TF rizika svarstoma atsižvelgiant į kredito suteikimo procesą, įskaitant tai, ar įstaigoje įdiegtos sistemos ir kontrolės priemonės, kuriomis užtikrinama, kad paskoloms grąžinti naudojamos lėšos būtų gautos iš teisėtų šaltinių pagal EBI gaires dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos²⁷.

6.2.2 Būdingos kredito rizikos vertinimas

172. Vertindamos būdingą kredito riziką, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius įstaigos kredito rizikos pozicijos priežastinius veiksnius ir įvertinti prudencinį šios rizikos poveikį įstaigai. Todėl būdingos kredito rizikos vertinimą turėtų sudaryti šie pagrindiniai etapai:

- a. preliminarus vertinimas;
- b. kredito portfelio pobūdžio ir sudėties įvertinimas;
- c. portfelio kredito kokybės įvertinimas;
- d. kredito rizikos mažinimo priemonių lygio ir kokybės įvertinimas;
- e. atidėjinių lygio ir kredito vertinimo koregavimų (KVK) įvertinimas.

173. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti ir esamą, ir galimą kredito riziką. Kompetentingos institucijos turėtų sujungti esamo portfelio kredito rizikos analizę su įstaigos kredito rizikos strategijos vertinimu, norima prisiimti kredito rizika ir kredito rizikos ribomis (galimai atliekant platesnės apimties strategijos vertinimą, kuris sudaro VMA dalį). Kompetentingos institucijos taip pat turėtų išanalizuoti, kaip prognozuojamos, taip pat ir prognozuojamos nepalankiausios makroekonominės sąlygos galėtų paveikti šiuos elementus ir galų gale padaryti poveikį įstaigos pajamoms ir nuosavoms lėšoms.

174. Kompetentingos institucijos vertinimą pirmiausia turėtų atlikti tiek portfelio, tiek turto klasės lygmeniu. Prireikus kompetentingos institucijos taip pat turėtų atlikti detalesnį vertinimą, pavyzdžiui, pavienių kredito gavėjų arba sandorių lygmeniu. Vertindamos portfelio riziką kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti atrankos metodus.

²⁷ EBI gairės dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos (EBA/GL/2020/06).

175. Kompetentingos institucijos gali atlikti vertikalų vertinimą (t. y. atitinkamas portfelio sudėtinės dalis analizuoti visais aspektais) arba horizontalų vertinimą (t. y. analizuoti vieną aspektą, pavyzdžiui, kredito kokybę viso portfelio lygmeniu).

Preliminarus vertinimas

176. Norėdamos nustatyti kredito rizikos vertinimo mastą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų identifikuoti kredito rizikos, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, šaltinius. Norėdamos tai padaryti, kompetentingos institucijos turėtų pasinaudoti žiniomis, kurių įgijo vertindamos kitus SREP elementus, lygindamos įstaigos padėtį su panašiomis įstaigomis ir atlikdamos visą kitą priežiūros veiklą.

177. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šiuos dalykus:

- a. kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti kredito riziką bei atitinkamas ribas;
- b. nuosavų lėšų reikalavimą kredito rizikai padengti palyginti su bendru lėšų reikalavimu ir, jei reikia, vidaus kapitalą, skirtą kredito rizikai padengti, palyginti su bendru vidaus kapitalu, įskaitant ankstesnius šio skaičiaus pokyčius ir prognozes, jei šie duomenys turimi;
- c. įstaigos balansinių ir nebalansinių su kreditu susijusių straipsnių pobūdį, dydį, sudėtį ir kokybę;
- d. kreditų portfelio vertės sumažėjimo, nurašymų, įsipareigojimų neįvykdymo lygį ir pokytį per tam tikrą laikotarpį;
- e. pagal riziką pakoreguotus kreditų portfelio rezultatus.

178. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti preliminarią analizę ir analizuoti pirmiau pažymėtų rodiklių pokytį per tam tikrą laikotarpį, kad susidarytų pagrįstą nuomonę apie pagrindinius įstaigos kredito rizikos priežastinius veiksnius.

179. Kompetentingos institucijos savo vertinimą turėtų sutelkti į tuos priežastinius veiksnius ir portfelius, kurie laikomi reikšmingiausiais.

Kreditų portfelio pobūdis ir sudėtis

180. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti kredito pozicijų pobūdį (t. y. kredito gavėjų ir pozicijų rūšis) ir nustatyti pagrindinius rizikos veiksnius, taip pat turėtų analizuoti įstaigos kreditų portfelio rizikos sandarą. Kompetentingos institucijos šią analizę turėtų atlikti pagal dabartinę ir būsimą padėtis, atsižvelgdamos į bendrąją makroekonominę padėtį.

181. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti, kaip kredito rizikos pozicijos pobūdis gali paveikti pozicijos dydį (pvz., kredito linijos ir (arba) nepanaudoti įsipareigojimai, kuriuos panaudoja kredito gavėjai, išreiškimas užsienio valiuta ir pan.),

atsižvelgdamos į įstaigos teisinės galimybes vienašališkai anuliuoti nepanaudotas kredito priemonių dalis.

182. Norėdamos įvertinti kredito rizikos pobūdį, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šias kredito rizikos pakategorijas, atlikdamos detalesnę jų pakategorijų, kurios įstaigai laikomos svarbiausiomis, vertinimą:
- a. kredito koncentracijos riziką;
 - b. sandorio šalies kredito ir atsiskaitymų riziką;
 - c. šalies riziką;
 - d. kredito riziką dėl pakeitimo vertybiniais popieriais;
 - e. skolinimo užsienio valiuta riziką;
 - f. specializuotą skolinimą;
 - g. nuosavybės vertybinių popierių riziką bankinėje knygoje;
 - h. nekilnojamojo turto riziką; ir
 - i. modelio riziką esant patvirtintiems reguliavimo modeliams.

Kredito koncentracijos rizika

183. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos patiriamą kredito koncentracijos riziką, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 81 straipsnyje. Tiksliau, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti riziką, kad įstaiga patirs didelių kredito nuostolių dėl nedidelės grupės kredito gavėjų, grupės kredito gavėjų, kuriems būdingas panašus įsipareigojimų neįvykdymo dėsningumas, arba labai stipriai tarpusavyje susijusių finansinio turto pozicijų koncentracijos.

184. Kompetentingos institucijos šį vertinimą turėtų atlikti analizuodamos įvairias kredito koncentracijos rizikos kategorijas, įskaitant:
- a. kliento koncentraciją (vieno kliento arba susijusių klientų grupės, kaip numatyta esant didelėms pozicijoms);
 - b. sektoriaus koncentraciją;
 - c. geografinę koncentraciją;
 - d. produktų koncentraciją;
 - e. užtikrinimo priemonių ir garantijų koncentraciją.

185. Norėdamos nustatyti kredito koncentracijos sritis, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti visoms pozicijoms bendrus kredito rizikos priežastinius veiksnius ir dėmesį sutelkti į tas pozicijas, kuriose pastebi panašių dėsningumų (pvz., didelę koreliaciją).
186. Kompetentingos institucijos ypač turėtų atkreipti dėmesį į paslėptus kredito koncentracijos rizikos šaltinius, kurie išryškėja susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms, kai kredito rizikos koncentracija gali padidėti, palyginti su įprastomis sąlygomis, ir kai iš nebalansinių straipsnių gali susidaryti papildomos kredito pozicijos.
187. Vertindamos grupes, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kredito koncentracijos riziką, kuri galėtų atsirasti dėl konsolidavimo ir kuri pavienių įstaigų lygmeniu gali nebūti akivaizdi.
188. Vertindamos kredito koncentracijos sritis, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti dubliavimosi galimybę (pvz., didelė su konkrečiu valdžios sektoriumi susijusi koncentracija greičiausiai lems šalies koncentraciją ir vieno kliento koncentraciją), todėl reikėtų vengti taikyti paprastą skirtingų rūšių kredito koncentracijos sumavimą ir vietoj to įvertinti pagrindinius priežastinius veiksnius.
189. Norėdamos įvertinti koncentracijos lygį, kompetentingos institucijos gali naudoti įvairius matavimus ir rodiklius, iš jų dažniausiai taikomi Herfindahlio ir Hirschmano indeksas (HHI) ir Gini koeficientai, kuriuos vėliau galima įtraukti į paprastesnes arba sudėtingesnes metodikas, vertinant papildomą poveikį kredito rizikai.

Sandorio šalies kredito ir atsiskaitymų rizika

190. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti sandorio šalies kredito riziką, kylančią dėl išvestinių finansinių priemonių ir vertybinių popierių įsigijimo finansavimo pozicijų, ir atsiskaitymų riziką, kurią patiria įstaigos.
191. Atliekant šį vertinimą prireikus reikėtų analizuoti šiuos aspektus:
 - a. sandorio šalių kokybę ir atitinkamus KVK, taip pat žr. 6.3 skirsnį;
 - b. sandorių sudėtingumą;
 - c. neteisingų sprendimų riziką, kuri kyla, kai sandorio šalies pozicija neigiamai koreliuoja su tos sandorio šalies kredito kokybe;
 - d. sandorio šalies kredito ir atsiskaitymų rizikos poziciją dabartine rinkos verte ir nominaliąja verte, palyginti su bendrąja kredito pozicija ir nuosavomis lėšomis;
 - e. sandorių, kurie įvykdyti naudojantis finansų rinkos infrastruktūra (FRI), kurioje teikiamos atsiskaitymo už suteiktas paslaugas paslaugos, dalį;

- f. sandorių, sudarytų per pagrindines sandorio šalis (angl. CCP), dalį ir jų apsaugos nuo nuostolių mechanizmų veiksmingumą, sandorių, sudarytų per trečiosiose šalyse įsteigtas pagrindines sandorio šalis, dalį ir jų apsaugos nuo nuostolių mechanizmų veiksmingumą, ir tai, kaip mažinama bet kokia pernelyg didelė ne ES pagrindinių sandorio šalių pozicija, visų pirma atsižvelgiant į 2020 m. rugsėjo 21 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2020/1308²⁸ iki 2022 m. birželio 30 d. finansų rinkos dalyviams suteikti laiko sumažinti savo poziciją Jungtinės Karalystės pagrindinių sandorio šalių atžvilgiu;
- g. ne centrinės tarpuskaitos ne biržos sandorių dalį ir jų apsaugos nuo nuostolių mechanizmų veiksmingumą; ir
- h. ar nustatyta užskaitos tvarka, šios tvarkos reikšmingumą, veiksmingumą ir tai, ar jos laikomasi.

Šalies rizika

192. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti:

- a. visų rūšių pozicijų, susijusių su viena šalimi, koncentracijos laipsnį, įskaitant valstybės poziciją, palyginant šią koncentraciją su visu įstaigos kredito portfeliu (pagal įsipareigojantį asmenį ir sumą);
- b. kredito gavėjo šalies ekonominį stiprumą, stabilumą ir ankstesnių laikotarpių duomenis: ar mokėjimai būdavo punktualūs, ar yra buvę rimtų įsipareigojimų neįvykdymo atvejų;
- c. kitų formų valstybės intervencijos (pvz., indėlių užšaldymo, ekspropriacijos arba baudžiamojo apmokestinimo) riziką, dėl kurios gali reikšmingai pablogėti kredito gavėjų kreditingumas;
- d. riziką, kylančią dėl galimo įvykio (pvz., gamtinio, socialinio ir (arba) politinio), dėl kurio visoje šalyje savo įsipareigojimų gali neįvykdyti didelė skolininkų grupė (kolektyvinė skolininkų rizika); ir
- e. su tarpvalstybiniu skolinimu užsienio valiuta susijusią pervedimų riziką, kuri kyla reikšmingose tarpvalstybinio skolinimo pozicijose ir pozicijose užsienio valiuta.

Nors šalies rizika turėtų būti įtraukta į kredito riziką, jos vertinimu taip pat gali būti grindžiama kitų rūšių rizikos analizė.

²⁸ [Komisijos įgyvendinimo sprendimas \(ES\) 2020/1308](#), kuriuo ribotam laikotarpiui nustatoma, kad pagrindinėms sandorio šalims Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje taikoma reguliavimo sistema yra lygiavertė pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 648/2012.

Kredito rizika dėl pakeitimo vertybiniais popieriais

193. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti kredito riziką, susijusią su pakeitimais vertybiniais popieriais, kai įstaigos yra iniciatorės, investuotojos, rėmėjos arba kredito vertės didinimo priemonių teikėjos.
194. Norėdamos įvertinti atitinkamų pozicijų pobūdį ir galimą jų raidą, kompetentingos institucijos turėtų:
- a. suprasti įstaigos pakeitimo vertybiniais popieriais strategiją, norimą prisiimti riziką ir verslo motyvus;
 - b. analizuoti pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas, atsižvelgdamos ir į įstaigų turimiems segmentams tenkantį vaidmenį, ir į šių segmentų pirmumą bei į pakeitimo vertybiniais popieriais rūšį (pvz., ar tai tradicinis, ar sintetinis pakeitimas vertybiniais popieriais, ar tai pakeitimas vertybiniais popieriais, ar pakartotinis pakeitimas vertybiniais popieriais).
195. Vertindamos kredito riziką dėl pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų, kai jos laikomos reikšmingomis, kompetentingos institucijos turėtų vertinti bent:
- a. tai, ar pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos tinkamai paskirstytos tarp bankinės knygos ir prekybos knygos ir ar paskirstymas dera su įstaigos pakeitimo vertybiniais popieriais strategija;
 - b. tai, ar pakeitimas vertybiniais popieriais tinkamai reglamentuojamas;
 - c. įstaigos turimų pakeitimo vertybiniais popieriais segmentų reitingą ir rezultatus, taip pat pagrindinio turto pobūdį, sudėtį ir kokybę;
 - d. tai, ar kapitalo atlaisvinimas atitinka faktinį rizikos perleidimą pagal inicijuotą pakeitimą vertybiniais popieriais. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų tikrinti, ar įstaiga teikia kokios nors formos netiesioginę (ne pagal sutartį) paramą sandoriams ir galimą kredito rizikos poveikį nuosavoms lėšoms;
 - e. tai, ar panaudotos ir nepanaudotos likvidumo priemonių, skirtų pakeitimo vertybiniais popieriais priemonei, sumos yra aiškiai atskirtos;
 - f. tai, ar turtu užtikrintų komercinių vekselių struktūrinio investavimo įmonėms parengti nenumatytų atvejų planai, kuriuos įstaiga valdytų, jeigu komercinių vekselių emisija būtų negalima dėl likvidumo sąlygų, ir poveikį bendrai įstaigos kredito rizikos pozicijai.

Skolinimo užsienio valiuta rizika

196. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar dėl skolinimo užsienio valiuta pozicijų, susijusių su mažmeniniais ir MVĮ kredito gavėjais, kurių rizika neapdrausta, kyla papildoma kredito rizika ir tos rizikos reikšmingumą. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar esama netiesinių sąsajų tarp rinkos rizikos ir kredito rizikos, kai valiutos kursai (rinkos rizika) gali daryti neproporcingą poveikį įstaigos paskolų užsienio valiuta portfelio kredito rizikai. Prireikus, kompetentingos institucijos turėtų šį vertinimą išplėsti ir įtraukti kitų rūšių vartotojus, kurių rizika neapdrausta. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų vertinti didesnę kredito riziką, kuri kyla dėl:

- a. reikšmingai padidėjusios negrąžintos skolos vertės ir dėl padidėjusių su šia skola susijusių mokėjimų; ir
- b. padidėjusios negrąžintos skolos vertės, palyginti su įkeisto vidaus valiuta išreikšto turto verte.

197. Vertindamos skolinimo užsienio valiuta riziką, kai ji laikoma reikšminga, kompetentingos institucijos turėtų vertinti:

- a. valiutos kurso režimo pobūdį ir jo galimą poveikį vidaus ir užsienio valiutos kurso pokyčiams;
- b. tai, kaip įstaiga valdo skolinimo užsienio valiuta riziką, vertinimo ir kontrolės sistemas, politiką ir procedūras, įskaitant tai, kiek jose atsižvelgiama į netiesines sąsajas tarp rinkos rizikos ir kredito rizikos. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar:
 - i. įstaiga atskirai nustato savo norimą prisiimti skolinimo užsienio valiuta riziką ir ar laikosi nustatytų ribinių verčių;
 - ii. į skolinimo užsienio valiuta riziką atsižvelgiama, kai vertinami kredito gavėjai ir suteikiamos paskolos užsienio valiuta, taip pat atsižvelgiant į gaires dėl kredito gavėjų kreditingumo vertinimo, kurios taikomos paskoloms užsienio valiuta, kaip nurodyta EBI gairėse dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos²⁹;
 - iii. ICAAP metu tinkamai atsižvelgiama į skolinimo užsienio valiuta riziką, įskaitant rizikos koncentraciją į vieną arba kelias valiutas;
 - iv. įstaiga periodiškai tikrina kredito gavėjų rizikos draudimo būklę;

²⁹ EBI gairės dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos (EBA/GL/2020/06).

- v. į valiutos kurso pokyčių poveikį atsižvelgiama vertinant įsipareigojimų neįvykdymo tikimybes;
- c. kredito gavėjų kredito reitingo ir (arba) balų ir skolos tvarkymo pajėgumų jautrumą valiutos kursų pokyčiams;
- d. galimą skolinimo veiklos koncentraciją viena užsienio valiuta ar keliomis labai susijusiomis užsienio valiutomis.

Specializuotas skolinimas

198. Kompetentingos institucijos specializuotą skolinimą turėtų vertinti atskirai nuo kitos skolinimo veiklos, nes šių pozicijų rizika priklauso nuo finansuojamo turto arba projekto (pvz., komercinio nekilnojamojo turto, energijos jėgainės, transportavimo, biržos prekių ir pan.) pelningumo, o ne nuo kredito gavėjų (jie dažniausiai būna specialiosios paskirties įmonės).
199. Dažniausiai šios pozicijos būna reikšmingo dydžio, palyginti su portfeliu, taigi yra kredito koncentracijos šaltinis, ir būna ilgalaikės, dėl to sunku rengti patikimas pelningumo prognozes.
200. Vertindamos specializuoto skolinimo pozicijas, kai jos laikomos reikšmingomis, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti:
- a. projektų pelningumą ir prielaidų, kuriomis grindžiami verslo planai, konservatyvumą (įskaitant pagrindinių klientų kredito riziką);
 - b. reglamentavimo pokyčių poveikį, ypač subsidijuojamuose sektoriuose, būsimiems pinigų srautams;
 - c. kintančios rinkos paklausos poveikį, jei tai svarbu, ir tai, ar yra rinka, kurioje ateityje būtų galima parduoti finansuojamą objektą;
 - d. ar yra sindikatas arba ar yra kitų skolintojų, su kuriais būtų dalijamasi kredito rizika; ir
 - e. visų formų rėmėjų suteiktas garantijas.

Nuosavybės vertybinių popierių rizika bankinėje knygoje

201. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos investicijų į nuosavybės vertybinius popierius vertės sumažėjimo riziką ir užtikrinti, kad ta rizika būtų tinkamai nustatyta įstaigos rizikos sistemoje. Tokiame vertinime ypatingas dėmesys prireikus turėtų būti skiriamas strateginėms investicijoms (tiek į draudimo, tiek į ne draudimo veiklą).

Nekilnojamojo turto rizika

202. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos investicijų į nekilnojamąjį turtą vertės sumažėjimo riziką ir užtikrinti, kad ta rizika būtų tinkamai nustatyta įstaigos rizikos sistemoje. Tokiame vertinime ypatingas dėmesys prireikus turėtų būti skiriamas finansinių priemonių, susijusių su nekilnojamuoju turtu (pvz., nekilnojamojo turto fondų (angl. REIT), vertei.

Modelio rizika esant patvirtintiems reguliavimo modeliams

203. Tais atvejais, kai nuosavų lėšų reikalavimams kredito rizikos tikslais apskaičiuoti įstaigos naudoja kompetentingų institucijų patvirtintus vidaus modelius, kompetentingos institucijos turėtų stebėti, ar įstaiga toliau vykdo būtiniausius reikalavimus, ir užtikrinti, kad susiję nuosavų lėšų reikalavimai būtų pakankamai įvertinti. Modelio rizikos vertinimas gali būti grindžiamas vykdant kitus priešišūros veiksmus gautomis įžvalgomis, įskaitant veiksmus, vykdytus pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį.

Kredito portfelio kokybės vertinimas

204. Vertindamos būdingą kredito riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kredito portfelio kokybę ir atlikti analizę, per kurią pozicijas suskirstytų į veiksmių, neveiksmių ir restruktūrizuotų pozicijų kategorijas, atsižvelgdamos į EBI gairėse dėl neveiksmių ir pertvarkytų pozicijų valdymo³⁰ nustatytus reikalavimus.

205. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti bendrąją kredito kokybę portfelio lygmeniu, atskirus kokybės rangus kiekvienos iš pirmiau paminėtų kategorijų lygmeniu ir nustatyti bendrąją įstaigos kredito riziką. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įsipareigojimų nevykdymo ir reitingų pasikeitimo riziką pagal pozicijų klases, atsižvelgdamos į kredito kokybės tendencijas ilgainiui, ir jos turėtų analizuoti, ar faktiška kredito kokybė atitinka deklaruojamą norimą prisiimti riziką, bei nustatyti bet kokių nukrypimų priežastis.

206. Vertindamos portfelio kredito kokybę, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų sutelkti dėmesį į tai, ar tinkamai suklasifikuotos kredito pozicijos, ir įvertinti galimo netinkamo suklasifikavimo, dėl kurio gali būti vėluojama sudaryti atidėjinius ir pripažinti įstaigos nuostolius, poveikį. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos gali taikyti panašių įstaigų tarpusavio analizę ir portfelius lyginti, jeigu tai įmanoma. Vertindamos portfelio kredito kokybę, kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti paskolų atrankos metodus.

Veiksmios pozicijos

207. Vertindamos veiksmių pozicijų kredito kokybę, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti portfelio sudėtis, dydžio, kreditingumo pokyčius, portfelio pelningumą ir vertės sumažėjimo ateityje riziką; tuo tikslu, jeigu gali, turėtų analizuoti šiuos dalykus:

³⁰ EBA/GL/2018/06.

- a. kredito gavėjų pasiskirstymą pagal kredito rangą (pvz., pagal vidaus ir (arba) išorės reitingus arba kitą kreditingumui vertinti tinkamą informaciją, pavyzdžiui, finansinio sveto koeficientą, įmokoms mokėti skiriamų pajamų koeficientą ir pan.);
- b. augimo tempus pagal kredito gavėjų rūšis, sektorius ir produktus ir atitiktį kredito rizikos strategijoms;
- c. kredito gavėjų kredito rangų arba, bendresne prasme, kredito gavėjų pajėgumo grąžinti paskolas jautrumą ekonomikos ciklui;
- d. ankstesnę visų kredito rangų kaitą, sutartinių įsipareigojimų vykdymo pradelsimus, įsipareigojimų neįvykdymo rodiklius skirtingais laiko intervalais; ir
- e. pelningumą (pvz., kredito maržą palyginus su kredito nuostoliais).

208. Atlikdamos šią analizę, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ir įsipareigojusių asmenų skaičių, ir atitinkamas sumas ir (arba) kiekius, bei atsižvelgti į portfelio koncentracijos lygį.

Restruktūrizuotos pozicijos

209. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti restruktūrizuotų pozicijų mastą ir dėl jų galinčius atsirasti nuostolius. Reikėtų įvertinti bent šiuos dalykus:

- a. restruktūrizuotų pozicijų dalį pagal kiekvieną portfelį ir ilgainiui vykstančius pokyčius, taip pat palyginus su panašiomis įstaigomis;
- b. restruktūrizuotų pozicijų dalį esant skirtingų rūšių restruktūrizuotų pozicijų priemonėms, įskaitant priemonių laikotarpius;
- c. restruktūrizuotų pozicijų užtikrinimo lygį ir kokybę; ir
- d. restruktūrizuotų pozicijų perkėlimo į veiksnias ir neveiksnius, dalį, taip pat palyginus su panašiomis įstaigomis.

Neveiksnius pozicijos

210. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti neveiksnių pozicijų reikšmingumą, be kita ko, kiekviename portfelyje, ir galinčius atsirasti nuostolius. Reikėtų įvertinti bent šiuos dalykus:

- a. neveiksnių pozicijų dalį ir padengimą pagal kiekvieną portfelį, sektorių, geografinę veiklos vietą ir ilgainiui įvykusius pokyčius, taip pat atsižvelgiant į portfelių pokyčius (pvz., didėjančius portfelius, palyginti su baigiančiais galioti portfeliais) ir strategiją dėl neveiksnių pozicijų (pvz., paskutinius neveiksnių pozicijų pardavimus);

- b. pozicijų pasiskirstymą pagal neveiksnių pozicijų klases (t. y. pradelstos, abejotinos ir pan.);
- c. prireikus užtikrinimo priemonių rūšis ir vertes;
- d. neveiksnaus turto klasių perkėlimo į veiksnias ar restruktūrizuotas pozicijas lygį ir perkėlimo į kitas neveiksnaus turto klases lygį;
- e. dėl įsipareigojimų neįvykdymo perimtą turtą, ir ilgainiui įvykusius pokyčius;
- f. istorinę lėšų atgavimo normą pagal atskirą portfelį, sektorių, geografinę veiklos vietą arba užtikrinimo priemonės rūšį ir susigrąžinimo proceso trukmę; ir
- g. laiką nuo pozicijų priskyrimo neveiksnių pozicijų klasei, analizuojamą pagal laiko intervalus (išlaikymo trukmę).

211. Atlikdamos pirmiau minėtą analizę, kompetentingos institucijos turėtų remtis panašių įstaigų analize ir lyginamaisiais portfeliais (t. y. kredito gavėjų portfeliais, kurie įstaigų grupėms yra bendri), kai tai tinka ir yra įmanoma.

Kredito rizikos mažinimo priemonių lygio ir kokybės vertinimas

212. Siekdamas įvertinti galimą kredito rizikos poveikį įstaigai, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti garantijų lygį ir kokybę (įskaitant kredito išvestines finansines priemones) ir turimas užtikrinimo priemones, kuriomis, ištikus kredito įvykiams, būtų sumažinti kredito nuostoliai, įskaitant priemones, kurios apskaičiuojant nuosavas lėšas nėra pripažįstamos tinkamomis.

213. Tiksliau, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti:

- a. padengimo užtikrinimo priemonėmis ir garantijomis lygį, pagal portfelį, kredito gavėjo rūšį, reitingą, sektorių ir kitus svarbius aspektus;
- b. užtikrinimo priemonių vertes veiksnų ir neveiksnių pozicijų atveju, įskaitant tai, kiek jos atitinka EBI gairėse dėl veiksnų ir pertvarkytų pozicijų valdymo (dėl užtikrinimo priemonių, naudojamų neveiksnioms pozicijoms užtikrinti) ir EBI gairėse dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos (dėl visų užtikrinimo priemonių) nustatytus reikalavimus;
- c. ankstesnius duomenis apie susigrąžintų lėšų dalį pagal užtikrinimo priemonių ir garantijų rūšį ir sumą; ir
- d. įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikos reikšmingumą (žr. Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnį).

214. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti likutinės rizikos reikšmingumą (žr. Direktyvos (ES) Nr. 2013/36 80 straipsnį), pirmiausia:

- a. susitarimų dėl užtikrinimo priemonių ir garantijų pakankumą ir įgyvendinamumą;
- b. laiką, per kurį galima realizuoti užtikrinimo priemonę ir pasinaudoti garantijomis pagal nacionalinės teisės aktus;
- c. užtikrinimo priemonei naudojamo turto likvidumą ir vertės kintamumą;
- d. iš užtikrinimo priemonės susigrąžintinos sumos vertę, ėmusis kurių nors priverstinio kredito įsipareigojimų vykdymo priemonių (pvz., turto perėmimo procedūrų); ir
- e. prireikus garantų kreditingumą laikantis EBI gairėse dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos nustatytų reikalavimų.

215. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti garantų ir užtikrinimo priemonių koncentraciją bei koreliaciją su paskolos gavėjų kreditingumu (t. y. neteisingų sprendimų riziką) bei galimą poveikį apsaugos veiksmingumui.

Atidėjinių paskolų nuostoliams padengti lygio ir kredito vertinimo koregavimų vertinimas

216. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar atidėjinių paskolų nuostoliams padengti lygis ir kredito vertinimo koregavimų sumos yra tinkamos pagal pozicijų kokybę ir, jei reikia, pagal užtikrinimo priemonės lygį. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti:

- a. ar atidėjinių paskolų nuostoliams padengti lygis skirtingais laikotarpiais atitinka skirtingų portfelių rizikos bei panašių įstaigų atitinkamą praktiką, bei yra nuoseklus;
- b. ar kredito vertinimo koregavimų sumos, atsižvelgiant į išvestinių finansinių priemonių rinkos vertes, atspindi atitinkamą sandorių šalių kreditingumą;
- c. ar apskaitiniai atidėjiniai paskolų nuostoliams padengti atitinka taikomus apskaitos principus ir ar jie įvertinti kaip pakankami numatomiems nuostoliams padengti;
- d. ar neveiksnioms, restruktūrizuotoms pozicijoms ir už skolas perimtam turtui buvo sudaryti pakankami atidėjiniai paskolų nuostoliams padengti, atsižvelgiant į esamas užtikrinimo priemones ir tokių pozicijų išlaikymo trukmę bei taikytinus teisinius reikalavimus dėl neveiksnių pozicijų minimalaus nuostolių padengimo; ir
- e. ar atidėjiniai paskolų nuostoliams padengti dera su ankstesniais nuostoliais ir atitinkama makroekonominė raida ir ar atspindi visus atitinkamų reglamentų pakeitimus (pvz., turto už skolas perėmimo, atsiėmimo, kreditorių apsaugos ir pan.).

217. Manydamos, kad tai reikalinga, kompetentingos institucijos turėtų rengti patikrinimus vietoje arba imtis kitų reikiamų priežiūros veiksmų ir įvertinti, ar atidėjinių paskolų nuostoliams padengti lygis yra pakankamas, pavyzdžiui, įvertinusios paskolų imtį.
218. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į visas vidaus ir išorės auditorių išvadas, jeigu jos turimos.

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

219. Vertindamos įstaigai būdingą kredito riziką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kurį įstaigos atlieka tam, kad nustatytų visus anksčiau nenustatytus kredito rizikos šaltinius, pavyzdžiui, dėl pasikeitusios kredito kokybės, kredito koncentracijos, užtikrinimo priemonių vertės ir kredito pozicijos nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, rezultatus.

6.2.3 Kredito rizikos valdymo ir kontrolės priemonių vertinimas

220. Norėdamos visapusiškai suprasti įstaigos kredito rizikos profilį, kompetentingos institucijos taip pat turėtų peržiūrėti administravimo ir rizikos valdymo sistemą, kuria pagrįsta kreditavimo veikla viso paskolos gyvavimo ciklo metu. Tuo tikslu kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos ir į EBI gaires dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos bei į EBI gaires dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo, turėtų vertinti šiuos dalykus:
- a. kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti kredito riziką;
 - b. organizacinę sistemą;
 - c. politiką ir procedūras;
 - d. rizikos nustatymą, vertinimą, valdymą, stebėseną ir informavimą apie riziką; ir
 - e. vidaus kontrolės sistemą.

221. Įstaigų, kurioms taikomos neveiksnių pozicijų (sumažinimo) strategijos ir susijusios valdymo ir veiklos gairės pagal EBI gaires dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo, atveju kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar įstaigos atitinka tose gairėse nustatytus konkrečius tokių strategijų ir jų perkėlimo į operatyvinį lygmenį reikalavimus, be kita ko, atsižvelgiant į vartotojų apsaugos prievolės reikalavimus.

Kredito rizikos strategija ir norima prisiimti kredito rizika

222. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą norimą prisiimti kredito riziką, strategiją ir ribas, kurias būtų patvirtinęs valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organai aiškiai išdėsto kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti riziką, taip pat apibrėžia kredito rizikos strategijos ir norimos prisiimti kredito rizikos peržiūrėjimo procesą;
- b. vyresnioji vadovybė tinkamai įgyvendina ir stebi valdymo organų patvirtintą kredito rizikos strategiją ir užtikrina, kad įstaigos veikla atitiktų nustatytą strategiją, aprašytos procedūros būtų parengtos ir vykdomos, o atsakomybė būtų paskirstyta aiškiai ir tinkamai;
- c. įstaigos kredito ir sandorio šalies rizikos strategijoje atsispindi įstaigos norimos prisiimti kredito rizikos lygis ir ar šis lygis dera su bendrąja norima prisiimti rizika;
- d. įstaigos kredito rizikos strategija yra tinkama įstaigai pagal įstaigos:
 - verslo modelį;
 - bendrąją norimą prisiimti riziką;
 - rinkos aplinką ir vaidmenį finansų sistemoje; ir
 - finansines sąlygas, finansavimo pajėgumą ir nuosavų lėšų pakankamumą;
- e. ar įstaigos kredito rizikos strategija apima kredito suteikimo veiklą, užtikrinimo priemonių valdymą ir neveiksnių pozicijų valdymą, ar ši strategija padeda sprendimus priimti atsižvelgiant į riziką ir ar joje atspindėti įvairūs aspektai, pavyzdžiui, pozicijos pobūdis (komercinė, vartotojų, nekilnojamojo turto, valstybės), ekonomikos sektorius, geografinė veiklos vieta, valiuta ir terminas, įskaitant koncentracijos ribas;
- f. įstaigos kredito rizikos strategija iš esmės apima visą įstaigos veiklą, kurioje kredito rizika gali būti reikšminga;
- g. įstaigos kredito rizikos strategijoje atsižvelgta į visus cikliškus ekonomikos aspektus (taip pat ir nepalankiausiomis sąlygomis) ir dėl to atsidandančius kredito rizikos portfelio sudėties pokyčius;
- h. įstaiga yra įdiegusi tinkamą sistemą, kuri užtikrintų, kad apie kredito rizikos strategiją būtų veiksmingai informuoti visi atitinkami darbuotojai.

Organizacinė sistema

223. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema ir valdymo tvarka yra tinkama, kad įstaiga galėtų veiksmingai valdyti, vertinti ir kontroliuoti kredito rizikos prisiėmimą, ar įstaiga turi pakankamai (ir kokybiniu, ir kiekybiniu požiūriu) žmogiškųjų ir techninių išteklių, kad galėtų atlikti reikalingas užduotis. Taip pat jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. nubrėžtos aiškios atsakomybės ribos už kredito rizikos prisiėmimą, vertinimą, stebėseną, valdymą ir informavimą apie riziką;
- b. atliekama nepriklausoma kredito rizikos kontrolės ir stebėsenos sistemų patikra, o riziką prisiimančių darbuotojų ir rizikos valdytojų pareigos yra aiškiai atskirtos;
- c. rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės funkcijos apima visos įstaigos kredito riziką;
- d. kredito suteikimo, kredito rizikos valdymo ir neveiksnių pozicijų valdymo veikloje, visų pirma neveiksnių pozicijų restruktūrizavimo padaliniuose (tiek veiklos srityse, tiek valdymo ir kontrolės srityse), dalyvaujantys darbuotojai turi tinkamų įgūdžių ir patirties savo užduotims atlikti.

Politika ir procedūros

224. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą kredito suteikimo, nustatymo, valdymo, vertinimo ir kredito rizikos kontrolės politiką, įskaitant užtikrinimo priemonių vertinimą, gaivinimo ar pardavimo procesus, ir ar tokios politikos priemonės atitinka EBI gaires dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos bei EBI gaires dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas tvirtina, reguliariai aptaria ir peržiūri kredito rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės politikos priemones, laikydamasis rizikos strategijų;
- b. vyresnioji vadovybė yra atsakinga už valdymo organo apibrėžtos kredito rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės politikų ir procedūrų parengimą ir įgyvendinimą;
- c. politikos ir procedūros yra patikimos, dera su kredito rizikos strategija ir apima visas pagrindines kredito rizikos valdymui, vertinimui ir kontrolei svarbias verslo sritis bei procesus, pirmiausia:
 - kreditų teikimą ir kainodarą: pavyzdžiui, kredito gavėjų, garantų ir užtikrinimo priemonių tinkamumą; kredito ribas; FRI, pagrindinių sandorio šalių ir bankų korespondentų pasirinkimą; galimų kredito priemonių rūšis; taikytinas sąlygas (įskaitant užtikrinimo priemonių ir užskaitos sutarčių reikalavimą);
 - kredito rizikos vertinimą ir stebėseną: pavyzdžiui, kriterijus, pagal kuriuos nustatomos susijusių sandorio šalių grupės; kriterijus, pagal kuriuos vertinamas kredito gavėjų kreditingumas, užtikrinimo priemonės ir jų patikrų dažnumas; kriterijai, pagal kuriuos kiekybiškai vertinami vertės sumažėjimai, kredito vertinimo koregavimai ir atidėjiniai; ir
 - kredito valdymą: pavyzdžiui, kriterijus, pagal kuriuos peržiūrimi produktai, sąlygos; kriterijus, pagal kuriuos vykdomas

restruktūrizavimas arba pertvarkymas; kriterijus, pagal kuriuos klasifikuojamos paskolos ir valdomos neveiksnius paskolos;

- d. politikos priemonėse ir procedūrose taip pat nurodyta, kaip nustatoma, vertinama ir valdoma PP / TF rizika, kuri įstaigai kyla dėl kredito teikimo veiklos, tiek veiklos lygmeniu (pagal aptarnautų klientų rūšis, suteiktus skolinimo produktus, geografines veiklos vietas, kuriose ji kyla, ir naudojamus platinimo kanalus), tiek atskirų santykių lygmeniu (atsižvelgiant į kredito paskirtį, tai, kiek sandorio šalis didina PP / TF riziką, ir kreditui grąžinti naudojamų lėšų šaltinio teisėtumą);
- e. ši politika atitinka atitinkamus reglamentus, yra tinkama pagal įstaigos veiklos pobūdį ir sudėtingumą, padeda aiškiai suprasti įvairiems produktams ir veiklai, kuri priklauso įstaigos veiklos sričiai, būdingą kredito riziką;
- f. ši politika yra aiškiai įforminta, apie ją aiškiai informuota ir ji nuosekliai taikoma visoje įstaigoje;
- g. šią politiką nuosekliai taiko bankų grupės įmonėse, ir ši politika leidžia tinkamai valdyti bendrus kredito gavėjus ir sandorių šalis.

Rizikos nustatymas, vertinimas, stebėseną ir pranešimas apie riziką

225. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą kredito rizikos nustatymo, supratimo, vertinimo, stebėsenos ir informavimo apie riziką sistemą, kuri atitiktų įstaigos dydį ir sudėtingumą, ir ar ši sistema atitinka atitinkamų ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktų reikalavimus.

226. Šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar įstaigos turi tinkamą duomenų infrastruktūrą, kuri atitinka EBI gairių dėl paskolos išdavimo ir stebėsenos bei EBI gairių dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo reikalavimus, ir ar analizės metodai yra tinkami, kad įstaiga galėtų tinkamai valdyti savo kredito riziką ir vykdyti reikalavimus teikti priežiūros ataskaitas, taip pat aptikti, vertinti ir reguliariai stebėti visai balansinei ir nebalansinei veiklai būdingą kredito riziką (prireikus grupės lygmeniu), ypač šiuos aspektus:

- a. kredito gavėjo, sandorio šalies, sandorio kredito riziką ir tinkamumą;
- b. kredito gavėjų ir, jeigu reikia, susijusių kredito gavėjų grupių kredito pozicijas (nepaisant jų pobūdžio);
- c. padengimą garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis (įskaitant užskaitos susitarimus) ir šio padengimo tinkamumą;
- d. nuolatinę atitiktį sutarčių sąlygoms ir susitarimams (sutarčių sąlygas);
- e. neleistinus sąskaitos kreditų pereikvojimus ir kredito pozicijų perklasifikavimo sąlygas; ir

f. atitinkamus kredito koncentracijos rizikos šaltinius.

227. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga aiškiai supranta su įvairių rūšių kredito gavėjais, sandoriais ir suteiktu kreditu susijusią kredito riziką.

228. Jos taip pat turėtų vertinti, ar įstaiga turi reikiamų įgūdžių, sistemų ir metodikų šiai rizikai vertinti kredito gavėjo, sandorio ir portfelio lygmenimis, atitinkamai pagal įstaigos dydį, pobūdį, struktūrą ir su kredito rizika susijusios veiklos sudėtingumą. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų įsitikinti, ar tokios sistemos ir metodikos:

- a. padeda įstaigai atskirti įvairius kredito gavėjo ir sandorio rizikos lygmenis;
- b. sudaro sąlygas patikimai ir rizikos ribojimo požiūriu įvertinti kredito rizikos lygį ir užtikrinimo priemonių vertę, atskirai vertinant pozicijas, kurios užtikrinamos gyvenamosios arba komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu;
- c. šiose sistemose ir metodikose numatyta, kaip nustatyti ir įvertinti kredito koncentracijos riziką (vieno kliento, sektoriaus, geografinės veiklos vietos ir t. t.);
- d. padeda įstaigai prognozuoti kredito rizikos įverčius planavimo ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslais;
- e. padeda įstaigai nustatyti atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimo sumų lygį, kuris reikalingas numatomiems ir patirtiems nuostoliams padengti; ir
- f. jeigu tai svarbu, šios sistemos ir metodikos padeda užfiksuoti tuos rizikos elementus, kurie nėra taikomi arba taikomi ne visi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimai.

229. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos valdymo organai ir vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiama kreditų vertinimo sistema, ir ar ji žino atitinkamo modelio rizikos laipsnį.

230. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga atliko testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad suprastų nepalankių įvykių poveikį savo kredito rizikos pozicijoms ir atidėjinių kredito rizikai padengti pakankamumui. Jos turėtų atsižvelgti į:

- a. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dažnumą;
- b. nustatytus aktualius rizikos veiksnius;
- c. prielaidas, kuriomis grindžiamas nepalankiausių sąlygų scenarijus; ir
- d. tai, kaip testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai panaudojami įstaigos viduje planuojant kapitalą ir kredito rizikos strategijas.

231. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga apibrėžė ir visoje įstaigoje įdiegė nuolatinę ir veiksmingą kredito rizikos pozicijų (įskaitant kredito koncentraciją) stebėseną ir, be kitų dalykų, nustatė specialius rodiklius ir aktualius įspėjamuosius rodiklius, kuriais būtų veiksmingai ir iš anksto duodamas įspėjamasis ženklas.
232. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga įdiegė periodinių ataskaitų apie kredito rizikos pozicijas, įskaitant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, teikimą valdymo organui, vyresniajai vadovybei ir atitinkamiems kredito rizikos valdytojams, tvarką.

Vidaus kontrolės sistema

233. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo kredito riziką, atsižvelgdamos į kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti riziką ir ar tokia kontrolės sistema atitinka EBI gairių dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos bei Gairių dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo reikalavimus. Tuo tikslu kompetentingos institucijos taip pat turėtų pirmiausia atsižvelgti į tai, ar:
- a. įstaigos kontrolės funkcijos apima visus konsoliduojamus subjektus, visas geografines veiklos vietas ir visą kreditavimo veiklą;
 - b. įdiegtos vidaus kontrolės priemonės, veiklos limitai ir laikomasi kitos praktikos, kuria siekiama užtikrinti, kad kredito rizikos pozicijos neviršytų įstaigai priimtino lygio, laikantis valdymo organo bei vyresniosios vadovybės nustatytų parametų ir įstaigos norimos prisiimti rizikos;
 - c. įstaiga turi reikiamų vidaus kontrolės priemonių ir laikosi reikiamos praktikos, kad užtikrintų, jog apie politikos, procedūrų bei ribų pažeidimus ir jų išimtis būtų laiku pranešta atitinkamo lygmens vadovams ir šie galėtų imtis veiksmų; ir
 - d. nustatyti patikrinimai, skirti PP / TF rizikai, kuri įstaigai kyla dėl kredito teikimo veiklos, nustatyti, vertinti ir valdyti.
234. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti ribų sistemą, įskaitant tai, ar:
- a. ribų sistema yra tinkama pagal įstaigos organizacinės struktūros ir kreditavimo veiklos sudėtingumą bei gebėjimą vertinti ir valdyti kredito riziką;
 - b. nustatytos ribos yra absoliučios, arba ar yra galimi ribų pažeidimai. Antruoju atveju įstaigos politikoje turėtų būti aiškiai aprašyta, koku laikotarpiu ir kokiomis konkrečiomis aplinkybėmis šie ribų pažeidimai yra galimi;
 - c. įstaiga yra įdiegusi procedūras, kuriomis kredito valdytojus nuolat informuotų apie jiems taikomas ribas; ir

- d. Įstaiga yra įdiegusi tinkamas reguliaraus ribų atnaujinimo procedūras (pvz., kad jos derėtų su strategijų pakeitimais).

235. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, kaip veikia vidaus audito funkcija. Tuo tikslu jos turėtų vertinti, ar:

- a. Įstaiga periodiškai atlieka kredito rizikos valdymo sistemos vidaus auditą;
- b. vidaus audito funkcija apima pagrindinius kredito rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės elementus visoje įstaigoje; ir
- c. vidaus audito funkcija veiksmingai padeda nustatyti, ar laikomasi vidaus politikos ir atitinkamų išorės reglamentų, taip pat ištaisyti visus nukrypimus nuo šių reglamentų.

236. Jeigu, norėdamos nustatyti minimalius nuosavų lėšų reikalavimus kredito rizikai padengti įstaigos taiko vidaus modelius, kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar vidaus modelių patikimumo vertinimo procesas yra patikimas ir pagal jį veiksmingai patikrinamos modelių prielaidos bei nustatomi visi galimi trūkumai, susiję su kredito rizikos modeliavimu, kiekybiniu įvertinimu, kredito rizikos valdymo sistema ir kitais aktualiais minimaliaisiais reikalavimais, nustatytais atitinkamuose ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktuose.

6.2.4 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

237. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos kredito ir sandorio šalies riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie jos pažymimas rizikos balas, remiantis 4 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstytų rekomendacijų reikėtų, kiek tai yra galima, laikytis pagal analogiją.

4 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas kredito ir sandorio šalies rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika nėra reikšminga arba yra labai maža. Sudėtingų produktų ir sandorių pozicija nėra reikšminga arba yra labai maža. Kredito koncentracijos rizikos lygis nėra reikšmingas arba yra labai mažas. 	<ul style="list-style-type: none"> Rizikos valdymo ir kontrolės priemonės yra tinkamos, atsižvelgiant į EBI gairėse dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos bei Gairėse dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo išdėstytus reikalavimus.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis nėra reikšmingas arba yra labai mažas. • Veiksnių pozicijų keliama kredito rizika nėra reikšminga arba yra labai maža. • Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis yra didelis. • Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra labai didelis, o kokybė labai aukšta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos kredito rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. • Įstaigos kredito rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra maža arba vidutinė. • Sudėtingų produktų ir sandorių pozicija yra maža arba vidutinė. • Kredito koncentracijos rizikos lygis yra mažas arba vidutinis. • Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis yra mažas arba vidutinis. • Veiksnių pozicijų keliama kredito rizika yra maža arba vidutinė. • Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis didelis. • Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra didelis, o kokybė aukšta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kredito rizikos vertinimo, stebėsenos ir informavimo apie riziką sistemos yra tinkamos. • Kredito rizikos vidaus limitai ir kredito rizikos kontrolės sistema yra patikimi. • Limitai, kuriuos taikant kredito riziką galima mažinti arba riboti, atitinka įstaigos kredito rizikos valdymo strategiją ir norimą prisiimti riziką.
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra vidutinė arba didelė. • Sudėtingų produktų ir sandorių pozicija yra vidutinė arba didelė. • Kredito koncentracijos rizikos lygis yra vidutinis arba didelis. • Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis yra vidutinis arba didelis. • Iš veiksnių pozicijų kylanti kredito rizika yra vidutinė arba didelė, o 	<ul style="list-style-type: none"> • Rizikos valdymo ir kontrolės priemonės neatitinka EBI gairėse dėl paskolų išdavimo ir stebėsenos bei Gairėse dėl neveiksnių ir pertvarkytų pozicijų valdymo išdėstytų reikalavimų. • Įstaigos kredito rizikos politika ir strategija ne visiškai dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<p>susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms toliau blogėja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis vidutinis. • Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra vidutinis, o kokybė vidutinė. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos kredito rizikos valdymo organizacinė sistema nėra pakankamai tvirta, atsakomybės sritys neaiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nėra aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. • Kredito rizikos vertinimo, stebėsenos ir informavimo apie riziką sistemos nėra tinkamos. • Kredito rizikos vidaus limitai ir kredito rizikos kontrolės sistema nėra pakankamai patikimi. • Limitai, kuriuos taikant kredito riziką galima mažinti arba riboti, neatitinka įstaigos kredito rizikos valdymo strategijos ir norimos prisiimti rizikos.
4	<p>Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra didelė. • Sudėtingų produktų ir sandorių pozicija yra didelė. • Kredito koncentracijos rizikos lygis yra didelis. • Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis yra didelis. • Veiksnių pozicijų keliama kredito rizika yra didelė. • Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis yra mažas. • Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra mažas, o kokybė maža. 	

6.3 Rinkos rizikos vertinimas

6.3.1 Bendrosios nuostatos

238. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti rinkos riziką dėl balansinių ir nebalansinių pozicijų, kuriose nuostolių kyla dėl rinkos kainų pokyčių. Vertindamos įstaigų, kurios neatitinka prekybos knygoje smulkiai apskaitomos veiklos sąlygų, kaip išdėstyta Reglamento (ES) 575/2013 94 straipsnyje, rinkos riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šių pakategorių svarbą ir reikšmingumą, atlikdamos detalesnį šių pakategorių, kurios įstaigai laikomos svarbiausiomis, vertinimą:

- a. palūkanų normos riziką prekybos knygoje;
- b. kredito maržos ir įsipareigojimų nevykdymo riziką prekybos knygoje;
- c. nuosavybės vertybinių popierių riziką prekybos knygoje;
- d. valiutų kursų riziką;
- e. biržos prekių kainos riziką;
- f. kredito vertinimo koregavimo riziką;
- g. ne delta riziką;
- h. bazinę riziką;
- i. rinkos likvidumo riziką;
- j. modelių riziką esant kompetentingų institucijų patvirtintiems modeliams.

6.3.2 Būdingos rinkos rizikos vertinimas

239. Vertindamos būdingą rinkos riziką, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius įstaigos rinkos rizikos pozicijos priežastinius veiksnius ir įvertinti reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai riziką. Būdingos rinkos rizikos vertinimą turėtų sudaryti šie pagrindiniai etapai:

- a. preliminarus vertinimas;
- b. įstaigos pozicijų, kuriose patiriama rinkos rizika, pobūdžio ir sudėties vertinimas;
- c. pelningumo vertinimas;
- d. rinkos koncentracijos rizikos vertinimas; ir
- e. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai.

240. Kompetentingos institucijos gali atlikti ne tokią išsamią įstaigų, kurios atitinka prekybos knygoje smulkiai apskaitomos veiklos sąlygas, kaip išdėstyta Reglamento (ES) 575/2013 94 straipsnyje, analizę.

Preliminarus vertinimas

241. Norėdamos nustatyti rinkos rizikos vertinimo mastą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų pažymėti rinkos rizikos, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, šaltinius. Norėdamos tai padaryti, kompetentingos institucijos turėtų pasinaudoti žiniomis, kurių įgijo vertindamos kitus SREP elementus, lygindamos įstaigos padėtį su panašiomis įstaigomis ir atlikdamos visą kitą priežiūros veiklą.

242. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šiuos dalykus:

- a. įstaigos rinkos veiklą, verslo linijas ir produktus;
- b. pagrindinę rinkos rizikos portfelio strategiją ir vykdant rinkos veiklą norimą prisiimti riziką;
- c. santykinę rinkos rizikos pozicijų svarbą pagal visą turtą, ilgainiui įvykusius pokyčius ir įstaigos šioms pozicijoms taikomą strategiją;
- d. santykinę grynosios grąžos iš rinkos pozicijų svarbą palyginti su visomis veiklos pajamomis; ir
- e. nuosavų lėšų reikalavimą kredito rizikai padengti, palyginti su bendru nuosavų lėšų reikalavimu ir, jei reikia, vidaus kapitalą, skirtą kredito rizikai padengti, palyginti su bendru vidaus kapitalu, įskaitant ankstesnius šio skaičiaus ir prognozių pokyčius.

243. Atlikdamos pradinį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti reikšmingus įstaigos rinkos veiklos pokyčius, pirmiausia sutelkdamos dėmesį į galimus bendros rinkos rizikos pozicijos pokyčius. Jos turėtų vertinti bent šiuos dalykus:

- a. reikšmingus rinkos rizikos strategijos, politikos ir ribų dydžių pokyčius;
- b. galimą šių pokyčių poveikį įstaigos rizikos profiliui; ir
- c. pagrindines tendencijas finansų rinkose ir įstaigos strategijoje šiuo atžvilgiu (įskaitant galimą riziką, jei tendencijos netikėtai pasikeistų).

Įstaigos veiklos, kurią vykdant patiriama rinkos rizika, pobūdis ir struktūra

244. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įstaigos rinkos rizikos pozicijų pobūdį, atsižvelgdamos į 238 punkte apibrėžtas pakategores, ir nustatyti, kurias konkrečias rizikos pozicijas bei su jomis susijusius rinkos rizikos veiksnius ir (arba) priežastis (pvz., valiutų kursų, palūkanų normas arba kredito maržas) reikia vertinti nuodugniau.

245. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti pagal atitinkamas turto klases ir (arba) finansines priemones suskirstytas rinkos rizikos pozicijas pagal dydį, sudėtingumą ir rizikos lygį. Vertindamos svarbiausias pozicijas, kompetentingos institucijos turėtų vertinti su jomis susijusios rizikos veiksnius ir priežastis.
246. Analizuodamos veiklą, kurioje patiriama rinkos rizika, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti finansinių produktų (pvz., ne biržos produktų arba produktų, kurių vertė nustatoma pagal modelį) ir konkrečių rinkos operacijų (pvz., didelio dažnio prekybos) sudėtingumą. Reikėtų analizuoti šiuos aspektus:
- a. jeigu įstaiga turi išvestinių finansinių priemonių pozicijų, kompetentingos institucijos turėtų vertinti ir rinkos vertę, ir nominaliąją vertę; ir
 - b. jeigu įstaiga vykdo operacijas ne biržos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti šių operacijų svarbą visam išvestinių finansinių priemonių portfeliui ir tai, kaip ne biržos priemonių portfelis suskirstytas pagal sutarties rūšį (apsikeitimo, ateities sandorio ir t. t.), pagrindines finansines priemones ir t. t. (su šiais produktais susijusi sandorio šalies kredito rizika įtraukta į kredito rizikos metodiką).
247. Jeigu reikia, kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigų atliekamą pozicijų, kuriose patiriama sunkumų, ir (arba) nelikvidžių pozicijų (pvz., perimtų portfelių, t. y. nelikvidaus turto portfelių, susijusių su nebetęsiama ir laipsniškai likviduojama valdoma banko praktika ir (arba) veikla) vertinimą ir vertinti tokių pozicijų poveikį įstaigos pelningumui.
248. Jeigu įstaigos taiko vidaus modelio metodą teisės aktuose nustatytiems nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti šiuos rodiklius ir nustatyti konkrečias rizikos sritis ir su jomis susijusius priežastinius rizikos veiksnius:
- a. nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai padengti pasiskirstymą pagal rizikos vertę (angl. VaR), rizikos vertę nepalankiausiomis sąlygomis (angl. SVaR), papildomą kapitalo poreikį rizikai padengti (angl. IRC) ir koreliaciniam prekybos portfeliui reikalingo kapitalo poreikį;
 - b. pagal rizikos veiksnius suskirstytą rizikos vertę;
 - c. rizikos vertės ir rizikos vertės nepalankiausiomis sąlygomis pokytį (galimi rodikliai: dienos, savaitės pokytis, ketvirčio vidurkis ir grįžtamojo patikrinimo rezultatai);
 - d. rizikos vertei ir rizikos vertei nepalankiausiomis sąlygomis taikomus multiplikatoriaus koeficientus;
 - e. skaičiavimų, atliktų konkrečių informavimo apie rinkos riziką teikimo reikalavimų tikslais, rezultatus, grindžiamus alternatyvaus standartizuoto metodo, išdėstyto

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriuje, naudojimu; ir

- f. prireikus skaičiavimų, atliktų konkrečių informavimo apie rinkos riziką teikimo reikalavimų tikslais, rezultatus, grindžiamus alternatyvaus vidaus modelio metodo, išdėstyto Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriuje, naudojimu.

249. Jeigu reikia, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti įstaigų vidaus rizikos matus. Prie jų būtų galima priskirti vidaus rizikos vertę arba numatomą trūkumą, kurie nenaudojami apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus arba rinkos rizikos jautrumą pagal įvairius rizikos veiksnius ir galimus nuostolius.

250. Analizuodamos būdingą rinkos riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti tam tikro laiko momento skaičius ir tendencijas: analizuoti ir bendras sumas, ir kiekvieną portfeli. Jeigu galima, šios analizės pabaigoje įstaigos duomenis reikėtų palyginti su panašių įstaigų duomenimis ir atitinkamais makroekonominiais rodikliais.

Pelningumo analizė

251. Norėdamos geriau suprasti įstaigos rinkos rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ankstesnį rinkos veiklos pelningumą, įskaitant pelno kintamumą. Šią analizę galima atlikti portfelio lygmeniu arba suskaidyti pagal verslo linijas, turto klases arba padalinius (pavyzdžiui, kai atliekamas bendresnis vertinimas, kuris sudaro VMA dalį).

252. Vertindamos pelningumą, kompetentingos institucijos ypač daug dėmesio turėtų skirti pagrindinėms rizikos sritims, nustatytoms analizuojant veiklą, kurią vykdant patiriama rinkos rizika. Kompetentingos institucijos turėtų atskirti prekybos pajamas ir ne prekybos pajamas (pavyzdžiui, komisinis atlygis, klientų mokesčiai ir pan.) bei realizuotą ir nerealizuotą pelną ir (arba) nuostolius.

253. Vertindamos turto klasių ir (arba) pozicijų, kuriose uždirbamas neįprastas pelnas arba patiriami neįprasti nuostoliai, pelningumą, kompetentingos institucijos turėtų jį lyginti su įstaigos prisiimamos rizikos lygiu (pvz., rizikos vertė / grynosios įplaukos iš prekybai laikomo finansinio turto ir įsipareigojimų) ir taip nustatyti galimus nenuoseklumus. Jeigu galima, kompetentingos institucijos įstaigos duomenis turėtų lyginti su ankstesniais veiklos rezultatais ir panašiomis įstaigomis.

Rinkos koncentracijos rizika

254. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie rinkos koncentracijos riziką, kurią įstaiga patiria, laipsnį pagal vieno rizikos veiksnio pozicijas arba pagal keleto tarpusavyje susijusių rizikos veiksmų pozicijas.

255. Vertindamos galimas koncentracijos sritis, kompetentingos institucijos ypatingą dėmesį turėtų skirti sudėtingų produktų (pvz., struktūruotų produktų), nelikvidžių produktų (įkaitu užtikrintų skolinių įsipareigojimų (angl. CDO) arba produktų, kurių vertė nustatoma pagal modelį, koncentracijai.

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

256. Vertindamos įstaigai būdingą rinkos riziką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kurį įstaiga atliko, kad nustatytų anksčiau neįvardytus rinkos rizikos šaltinius, rezultatus. Tai ypač svarbu mažos tikimybės didelio poveikio rizikos įvykiams, kurie ankstesniuose duomenyse gali būti nepakankamai atspindėti arba iš viso neatspindėti, nes įvyksta retai. Kitas galimų paslėptų pažeidžiamų sričių šaltinis, kurį kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, yra galimi kainodaros parametrų šuoliai, pavyzdžiui, staigus tam tikrų kainų pokytis arba biržos prekių kainų „burbulai“.

6.3.3 Rinkos rizikos valdymo ir kontrolės priemonių vertinimas

257. Norėdamos visapusiškai suprasti įstaigos rinkos rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų apžvelgti administravimo ir rizikos valdymo sistemą, kuria įstaiga remiasi vykdydama rinkos veiklą. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų vertinti šiuos dalykus:

- a. rinkos rizikos strategiją ir norimą prisiimti riziką;
- b. organizacinę sistemą;
- c. politiką ir procedūras;
- d. rizikos nustatymo, vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką tvarką; ir
- e. vidaus kontrolės sistemą.

Rinkos rizikos strategija ir norima prisiimti rinkos rizika

258. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą rinkos rizikos strategiją, kurią būtų patvirtinęs įstaigos valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų pirmiausia atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas aiškiai išdėsto rinkos rizikos strategiją, norimą prisiimti rinkos riziką ir rinkos rizikos strategijos bei norimos prisiimti rizikos patikros tvarką (pvz., kai atliekama bendrosios rizikos strategijos patikra arba kyla rūpestį keliančių klausimų dėl pelningumo ir (arba) kapitalo pakankamumo);
- b. vyresnioji vadovybė tinkamai įgyvendina ir stebi valdymo organo patvirtintą rinkos rizikos strategiją ir užtikrina, kad įstaigos veikla atitiktų nustatytą strategiją, aprašytos procedūros būtų parengtos ir vykdomos, o atsakomybė būtų paskirstyta aiškiai ir tinkamai;

- c. įstaigos rinkos rizikos strategijoje tinkamai atspindėta įstaigos norima priiimti rinkos rizika ir ar strategija dera su bendrąja norima priiimti rizika;
- d. įstaigos rinkos rizikos strategija ir norima priiimti rinkos rizika tinka įstaigai pagal įstaigos:
 - verslo modelį;
 - bendrąją rizikos strategiją ir norimą priiimti riziką;
 - rinkos aplinką ir vaidmenį finansų sistemoje; ir
 - finansines sąlygas, finansavimo pajėgumą ir kapitalo pakankumą;
- e. įstaigos rinkos rizikos strategijoje pateiktos įvairių priemonių ir (arba) portfelių, kuriems būdinga rinkos rizika, rekomendacijos ir ar ji padeda verslo sprendimus priiimti atsižvelgiant į riziką;
- f. įstaigos rinkos rizikos strategija iš esmės apima visą įstaigos veiklą, kurioje rinkos rizika gali būti reikšminga;
- g. įstaigos rinkos rizikos strategijoje atsižvelgta į visus cikliškus ekonomikos aspektus ir dėl to atsirandančius pozicijų, kurioms būdinga rinkos rizika, struktūros pokyčius; ir
- h. įstaiga yra įdiegusi tinkamą sistemą, kuria užtikrintų, kad apie rinkos rizikos strategiją būtų veiksmingai informuoti visi atitinkami darbuotojai.

Organizacinė sistema

259. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema yra tinkama, kad įstaiga galėtų veiksmingai valdyti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti rinkos riziką, ar įstaiga turi pakankamai (ir kokybiniu, ir kiekybiniu požiūriu) žmogiškųjų ir techninių išteklių. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. nubrėžtos aiškios atsakomybės už kredito rizikos priiėmimą, stebėseną, kontrolę ir pranešimą apie kredito riziką ribos;
- b. vykdant veiklą aiškiai atskirtos sprendimų priiėmimo (pozicijos kūrėjų) ir vykdymo (atsakomybė už sandorių paskirstymą, registravimą ir vykdymą) funkcijos;
- c. rinkos rizikos kontrolės ir stebėsenos sistema organizacijoje yra aiškiai apibrėžta ir funkcinio bei hierarchinio atžvilgiais nepriklausoma nuo veiklos srities ir ar atliekama nepriklausoma jos patikra;

- d. rizikos valdymo, vertinimo, stebėsenos ir kontrolės funkcijos apima visas įstaigos (įskaitant patronuojamąsias įmones ir filialus) rinkos riziką, ypač visas sritis, kuriose rinkos rizika gali būti prisiimama, mažinama arba stebima; ir
- e. rinkos veikloje dalyvaujantys darbuotojai (ir veiklos srityse, ir valdymo bei kontrolės srityse) turi tinkamų įgūdžių ir patirties.

Politika ir procedūros

260. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi aiškiai apibrėžtą rinkos rizikos nustatymo, valdymo, vertinimo ir kontrolės politiką. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas tvirtina, reguliariai aptaria ir peržiūri rinkos rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės politiką, laikydamasis rizikos strategijų;
- b. vyresnioji vadovybė yra atsakinga už politikos ir procedūrų parengimą ir užtikrinimą, kad valdymo organo sprendimai būtų tinkamai įgyvendinami;
- c. rinkos politika atitinka atitinkamus reglamentus ir yra tinkama pagal įstaigos veiklos pobūdį ir sudėtingumą, padeda aiškiai suprasti įvairiems produktams ir veiklai, kuri priklauso įstaigos veiklos sričiai, būdingą rinkos riziką, ir yra aiškiai įforminta, apie ją aiškiai informuota ir ji nuosekliai taikoma visoje įstaigoje; ir
- d. grupių atveju ši politika nuosekliai taikoma visoje grupėje ir leidžia tinkamai valdyti riziką.

261. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos rinkos politika ir procedūros yra patikimos, dera su rinkos rizikos strategija, apima visas pagrindines veiklos sritis bei procesus, susijusius su rinkos rizikos valdymu, vertinimu ir kontrole. Pirmiausia reikėtų vertinti:

- a. operacijų, finansinių priemonių ir rinkų, kuriose įstaiga gali veikti, pobūdį;
- b. kokias pozicijas pagal teisės aktų reikalavimus reikėtų įtraukti į prekybos knygą arba iš prekybos knygos išbraukti;
- c. vidaus rizikos draudimo politiką;
- d. jei reikia, įstaigos prekybos padalinių apibrėžtį, struktūrą ir atsakomybę;
- e. reikalavimus prekybos ir atsiskaitymo procesams;
- f. rinkos rizikos ribojimo ir kontrolės procedūras;
- g. sistemą, kuria užtikrinama, kad visoms tikrąja verte vertinamoms pozicijoms būtų taikomi papildomi vertinimo koregavimai, laikantis Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2016/101 (TRS dėl prudencinio vertinimo);

- h. kriterijus, kuriuos įstaiga taiko, kad išvengtų sąsajų su asmenimis ir (arba) grupėmis, dalyvaujančiomis sukčiavimo ir kitoje nusikalstamoje veikloje; ir
- i. naujai rinkos veiklai ir (arba) produktams skirtas procedūras; kompetentingos institucijos turėtų įsitikinti, ar:
 - prieš imantis naujos rinkos veiklos ir (arba) įdiegiant naujus produktus, atliekamos reikiamos procedūros ir imamasi reikiamų kontrolės priemonių;
 - įstaiga atliko galimo poveikio bendrajam rizikos profiliui analizę.

Rizikos nustatymas, vertinimas, stebėseną ir pranešimas apie riziką

262. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą rinkos rizikos nustatymo, supratimo ir vertinimo sistemą, kuri atitiktų įstaigos dydį ir sudėtingumą, ir ar ši sistema atitinka būtiniausius atitinkamų ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktų reikalavimus. Jos turėtų analizuoti, ar:

- a. naudodama duomenis, informacines sistemas ir vertinimo metodus vadovybė gali įvertinti visai reikšmingai balansinei ir nebalansinei veiklai būdingą rinkos riziką (jeigu reikia, grupės lygmeniu), įskaitant prekybos ir bankinius portfelius, ir laikytis priežiūros ataskaitų teikimo reikalavimų;
- b. įstaigos turi pakankamai darbuotojų ir pakankamų metodikų, kad galėtų apskaičiuoti savo prekybos ir bankinio portfelio rinkos riziką, atsižvelgdamos į įstaigos dydį ir sudėtingumą ir savo veiklos rizikos profilį;
- c. įstaigos rizikos valdymo sistemoje atsižvelgiama į visus reikšmingus rizikos veiksnius, susijusius su įstaigos rinkos rizikos pozicijomis (įskaitant bazinę riziką, įmonių obligacijų arba kredito išvestinių finansinių priemonių kredito maržas, pasirinkimo sandorių vega ir gama riziką). Jeigu kai kurios priemonės ir (arba) veiksniai neįtraukti į rizikos vertinimo sistemas, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti neįtrauktų priemonių arba veiksmų reikšmingumą ir nustatyti, ar jie neįtraukti pagrįstai;
- d. naudojant įstaigos rizikos vertinimo sistemas galima nustatyti galimas rinkos rizikos koncentracijos sritis, kurios susidaro dėl pasireiškusio vieno rizikos veiksnio arba keleto tarpusavyje susijusių rizikos veiksmų;
- e. rizikos valdytojai ir įstaigos vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiamos vertinimo sistemos, ypač sudėtingesni rizikos valdymo metodai; ir
- f. rizikos valdytojai ir įstaigos vyresnioji vadovybė žino įstaigos kainodaros modeliams ir rizikos vertinimo metodams būdingos modelio rizikos laipsnį ir ar periodiškai tikrina įvairių veikloje, kurią vykdančios patiriama rinkos rizika, taikomų modelių patikimumą ir kokybę.

263. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga atliko reikiamus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, kuriais papildytų savo rizikos vertinimo sistemą. Tuo tikslu jos turėtų atsižvelgti į šiuos dalykus:
- a. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dažnumą;
 - b. ar nustatyti atitinkami rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., nelikvidumas ir (arba) kainų spragos, koncentruotos pozicijos, vienakryptės rinkos ir pan.);
 - c. prielaidas, kuriomis grindžiamas nepalankiausių sąlygų scenarijus; ir
 - d. tai, kaip testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai panaudojami įstaigos viduje planuojant kapitalą ir rinkos rizikos strategijas.
264. Vadovaudamosi Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsniu, kai įstaigai leidžiama nustatant minimalius nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti taikyti vidaus modelius, kompetentingos institucijos turėtų tikrinti, ar įstaigos ir toliau atitinka atitinkamuose ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktuose nustatytus būtiniausius reikalavimus ir ar taikant vidaus modelius kuri nors reikšminga rizika nėra įvertinama nepakankamai.
265. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos yra įdiegusios reikiamą rinkos rizikos stebėsenos ir pranešimo apie rinkos riziką sistemą, kuria užtikrintų, kad prireikus bus imtasi skubių veiksmų reikiamu įstaigos vyresniosios vadovybės arba valdymo organo lygmeniu. Į stebėsenos sistemą reikėtų įtraukti konkrečius rodiklius ir atitinkamus įspėjamuosius rodiklius, kuriais būtų veiksmingai iš anksto duodamas įspėjamasis ženklas. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:
- a. įstaigos informacinės sistemos yra veiksmingos, kad įstaiga galėtų tiksliai ir laiku nustatyti, susumuoti, stebėti rinkos riziką ir apie ją pranešti; ir
 - b. valdymo ir kontrolės darbuotojai valdymo organui ir vyresniajai vadovybei reguliariai teikia ataskaitas bent jau dėl informacijos apie esamas rinkos pozicijas, pelno ir nuostolių rezultatus ir rizikos vertes (pvz., VaR) ir ši informacija palyginama su politikoje nustatytais ribomis.

Vidaus kontrolės sistema

266. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo rinkos riziką, atsižvelgdamos į savo rinkos rizikos strategiją ir norimą prisiimti riziką. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:
- a. įstaigos kontrolės funkcijos apima visus konsoliduojamus subjektus, geografines veiklos vietas ir visą finansinę veiklą;
 - b. įdiegtos vidaus kontrolės priemonės, veiklos ribos ir laikomasi kitos praktikos, kuria siekiama užtikrinti, kad rinkos rizikos pozicijos neviršytų įstaigai priimtino lygio,

laikantis valdymo organo bei vyresniosios vadovybės nustatytų parametru ir įstaigos norimos priimti rizikos; ir

- c. įstaiga turi reikiamų vidaus kontrolės priemonių ir laikosi reikiamos praktikos, kad užtikrintų, jog apie politikos, procedūrų bei ribų pažeidimus ir jų išimtis būtų laiku pranešta atitinkamo lygmens vadovams ir šie galėtų imtis veiksmų. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaigos vidaus kontrolės priemonės ir praktika:
 - padeda nustatyti atskirų ribų, nustatytų darbuotojo arba veiklos padalinio lygmeniu, pažeidimus ir rinkos veiklai nustatytos bendrosios ribos pažeidimus; ir
 - leidžia kasdien nustatyti ir stebėti ribų pažeidimus ir (arba) išimtis.

267. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti ribų sistemą, įskaitant tai, ar:

- a. nustatytos ribos yra absoliučios, arba ar yra galimi ribų pažeidimai. Antruoju atveju įstaigos politikoje turėtų būti aiškiai aprašyta, koku laikotarpiu ir kokiomis konkrečiomis aplinkybėmis šie ribų pažeidimai yra galimi;
- b. ribų sistemoje nustatyta bendroji rinkos veiklos riba ir konkrečios ribos pagal pagrindines rizikos pakategores; jeigu reikia, pagal ją turėtų būti leidžiama ribas paskirstyti pagal portfelius, darbuotojus, verslo padalinius arba priemonių rūšis; detalumo lygis turėtų atspindėti įstaigos rinkos veiklos ypatumus;
- c. įstaigos nustatytos ribų grupės (ribos pagal rizikos parametrus, nominaliosios ribos, nuostolių kontrolės ribos ir t. t.) tinka pagal įstaigos rinkos veiklos mastą ir sudėtingumą;
- d. įstaiga yra įdiegusi procedūras, kuriomis prekybos veiklą vykdančius darbuotojus nuolat informuotų apie jiems taikomas ribas; ir
- e. įstaigos yra įdiegusios reikiamas reguliaraus ribų atnaujinimo procedūras.

268. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kaip veikia vidaus audito funkcija. Jos turėtų vertinti, ar:

- a. įstaiga periodiškai atlieka rinkos rizikos valdymo sistemos vidaus auditą;
- b. vidaus audito funkcija apima pagrindinius rinkos rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės visoje įstaigoje elementus; ir
- c. vidaus audito funkcija veiksmingai padeda nustatyti, ar laikomasi vidaus politikos ir atitinkamų išorės reglamentų, taip pat ištaisyti visus nukrypimus nuo šių reglamentų.

269. Jeigu norėdamos nustatyti nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti įstaigos taiko vidaus modelį, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar vidaus patikimumo vertinimo procesas yra patikimas ir pagal jį veiksmingai patikrinamos modelio prielaidos, nustatomi visi galimi trūkumai, susiję su rinkos rizikos modeliavimu, kiekybiniu įvertinimu, rinkos rizikos valdymo sistema ir kitais atitinkamais būtiniausiai atitinkamų ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktų reikalavimais.

6.3.4 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

270. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos rinkos riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie jos pažymimas rizikos balas, remiantis 5 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstytų rekomendacijų reikėtų, kiek tai yra galima, laikytis pagal analogiją.

271. Kadangi tokie veiksniai kaip rinkos pozicijų grąžos sudėtingumas, koncentracijos lygis ir kintamumas gali nebūti idealūs rinkos rizikos lygio rodikliai, vertindamos būdingą rinkos riziką ir skirdamos balą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti visus šiuos veiksnius lygiagrečiai, o ne izoliuotai, ir suprasti, kas lemia kintamumo tendencijas.

5 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas rinkos rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizikos lygis yra žemas.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika nėra reikšminga arba yra labai maža. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos nėra sudėtingos. Rinkos rizikos koncentracijos lygis nėra reikšmingas arba yra labai mažas. Grąža iš įstaigos rinkos rizikos pozicijų nekinta. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos rinkos rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos rinkos rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra maža arba vidutinė. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos yra mažo arba vidutinio sudėtingumo. Rinkos rizikos koncentracijos lygis yra mažas arba vidutinis. 	<ul style="list-style-type: none"> Rinkos rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie kredito riziką sistemos yra tinkamos. Rinkos rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema yra patikimos ir atitinka įstaigos rizikos valdymo

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos rinkos rizikos pozicijos sukuria grąžą, kurios kintamumas yra mažas arba vidutinis. 	strategiją ir norimą prisiimti riziką.
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra vidutinė arba didelė. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos yra vidutinio arba didelio sudėtingumo. Rinkos rizikos koncentracijos lygis yra vidutinis arba didelis. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos sukuria grąžą, kurios kintamumas yra vidutinis arba didelis. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos rinkos rizikos politika ir strategija ne visiškai dera su bendrąja strategija ir rizikos profiliu. Įstaigos rinkos rizikos valdymo organizacine sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra didelė. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos yra didelio sudėtingumo. Rinkos rizikos koncentracijos lygis yra didelis. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos sukuria grąžą, kurios kintamumas yra didelis. 	<ul style="list-style-type: none"> Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos rinkos rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos. Rinkos rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema neatitinka įstaigos rizikos valdymo strategijos ar norimos prisiimti rizikos.

6.4 Operacinės rizikos vertinimas

6.4.1 Bendrosios nuostatos

272. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti visų įstaigos verslo linijų ir operacijų operacinę riziką, atsižvelgdamos į vidaus valdymo tvarkos ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimo išvadas, kaip nurodyta 5 antraštinėje dalyje. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kaip operacinė rizika gali pasireikšti (ekonominiai nuostoliai, potencialūs nuostoliai, būsimų pajamų, pelno praradimas), taip pat analizuoti galimą poveikį kitai susijusiai rizikai (pvz., kredito rizika – operacinė rizika, „tarpiniai“ atvejai, kai patiriama rinkos rizika – operacinė rizika).

273. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti ir operacinės rizikos, susijusios su įstaigos veiklą papildančių paslaugų pirkimu, reikšmingumą ir tai, ar dėl įstaigos veiklą papildančių paslaugų pirkimo iš paslaugų teikėjų gali būti daromas poveikis įstaigos gebėjimui vykdyti sandorius

ir (arba) teikti paslaugas arba kilti teisinių įsipareigojimų dėl žalos trečiosioms šalims (pvz., vartotojams ir kitoms suinteresuotosioms šalims).

274. Vertindamos operacinę riziką, kompetentingos institucijos turėtų vertinti IRT riziką, nes IRT veikimas ir saugumas laikomi esminiais veiksniais, susijusiais su įstaigos gebėjimu vykdyti savo veiklą. Taigi kompetentingos institucijos turėtų vertinti galimą IRT rizikos poveikį įstaigos ypatingos svarbos veiklai ir analizuoti galimą finansinį, reputacijos, reguliavimo ir strateginį poveikį įstaigai ir nepertraukiamo veiklos vykdymo galimybei.
275. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti reputacijos riziką kartu su operacine rizika, nes šių dviejų rūšių rizika glaudžiai susijusi (pvz., dauguma operacinės rizikos įvykių daro stiprų poveikį reputaciją). Tačiau skiriant operacinės rizikos balą, į reputacijos rizikos vertinimo rezultatus atsižvelgti nereikėtų, o jei reikia, reputacijos riziką reikėtų analizuoti atliekant VMA ir (arba) vertinant likvidumo riziką, nes pagrindinis poveikis, kuris gali kilti dėl reputacijos rizikos, yra pajamų sumažėjimas, investuotojų, indėlininkų arba tarpbankinės rinkos dalyvių pasitikėjimo įstaiga praradimas arba nepasitenkinimas įstaiga.
276. Vertindamos operacinę riziką ir norėdamos geriau suprasti operacinės rizikos spektrą ir šią riziką nuosekliai analizuoti visose įstaigose, neatsižvelgdamos į tai, koks metodas pasirinktas nustatant nuosavų lėšų reikalavimus operacinei rizikai padengti, kompetentingos institucijos turėtų kuo labiau naudoti pažangesiems vertinimo metodams skirtą įvykių rūšių klasifikaciją, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 324 straipsnyje ir išsamiau išdėstytą Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2018/959³¹. Vertindamos operacinę riziką, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti elgsenos riziką, modelio riziką ir IRT riziką.

6.4.2 Būdingos operacinės rizikos vertinimas

277. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti operacinės rizikos, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, pobūdžio ir masto vertinimą. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų nuodugniai išsiaiškinti įstaigos verslo modelį, įstaigos operacijas, rizikos kultūrą ir aplinką, kurioje įstaiga veikia, nes visi šie veiksniai nulemia įstaigos operacinės rizikos lygį.
278. Būdingos operacinės rizikos vertinimą sudaro du etapai, kurie šiame skirsnyje aprašyti išsamiau, tai:
- a. preliminarus vertinimas; ir
 - b. įstaigai būdingos operacinės rizikos reikšmingumo ir operacinės rizikos pakategorių vertinimas.

³¹ 2018 m. kovo 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/959, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 ir nustatoma vertinimo metodika, pagal kurią kompetentingos institucijos leidžia įstaigoms taikyti pažangesius operacinės rizikos vertinimo metodus (OL L 169, 2018 7 6, p. 1).

Preliminarus vertinimas

279. Norėdamos nustatyti operacinės rizikos vertinimo mastą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų nustatyti įstaigai būdingos operacinės rizikos šaltinius. Norėdamos tai padaryti, kompetentingos institucijos taip pat turėtų pasinaudoti žiniomis, kurių įgijo vertindamos kitus SREP elementus, lygindamos įstaigos padėtį su panašiomis įstaigomis (įskaitant atitinkamus išorės duomenis, jeigu jų turi), atlikdamos visą kitą priežiūros veiklą, įskaitant PPP / TFP priežiūros institucijų ir kitų svarbių informacijos šaltinių indėlių.

280. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šiuos dalykus:

- a. pagrindinę operacinės rizikos strategiją ir norimą prisiimti operacinę riziką;
- b. verslo ir išorės aplinką (įskaitant patronuojančiosios įmonės ir jos subjektų bei IRT operacijų ir duomenų centrų geografinę veiklos vietą), kurioje įstaiga veikia, ir naudojamus platinimo kanalus;
- c. nuosavų lėšų reikalavimą operacinei rizikai padengti (nustatytą pagal bazinio indikatoriaus metodą (angl. BIA), standartizuotą metodą (angl. TSA) ir pažangius vertinimo metodus (angl. AMA)), palyginus su bendru nuosavų lėšų reikalavimu ir, jei reikia, vidaus kapitalą operacinei rizikai padengti, palyginus su bendru vidaus kapitalu, atsižvelgiant į ankstesnius šio skaičiaus ir prognozių pokyčius, jei šių duomenų turima;
- d. bendrųjų pajamų, turto ir operacinės rizikos nuostolių lygį ir pokytį per paskutinius kelerius metus ne tik apibendrintu lygmeniu, bet ir reikšmingų subjektų ir verslo linijų lygmeniu;
- e. įstaigoje neseniai įvykusius reikšmingus įvykius (pavyzdžiui, susiliejumus, įsigijimus, pardavimus ir restruktūrizavimą), kurie gali nulemti įstaigos operacinės rizikos profilio pokyčius trumpuoju arba vidutiniu–ilguoju laikotarpiu (pvz., dėl to, kad trumpuoju laikotarpiu sistemos, procesai ir procedūros būtų ne iki galo suderinti su patronuojančiosios įmonės rizikos valdymo politika);
- f. reikšmingų IT sistemų ir (arba) procesų elementų pokyčius, kurie gali nulemti operacinės rizikos profilio pokytį (pvz., dėl to, kad nauja arba pakeista IT sistema nebuvo tinkamai išbandyta, arba dėl to, kad dėl nepakankamo mokymo taikyti naujas sistemas ir (arba) procesus ir procedūras gali rasti klaidų);
- g. kitų priežiūros institucijų (įskaitant PPP / TFP priežiūros institucijas), išorės auditorių ir vidaus audito funkciją atliekančių asmenų ataskaitose nurodytus arba į viešąją erdvę patekusius teisės aktų arba vidaus reglamentų nesilaikymo atvejus (turint galvoje ir esamą padėtį, ir teisės aktų laikymosi dėsningumus per tam tikrą laikotarpį);

- h. plataus užmojo veiklos planus ir agresyvias skatinamąsias priemones bei kompensacines schemas (pvz., pagal pardavimo rodiklius, įskaitant vartotojų, kurių PP / TF rizika, kaip nustatė įstaiga, yra didelė, priėmimą arba plėtrą į didelės PP / TF rizikos jurisdikcijas, arba naujų produktų ir (arba) paslaugų, kurių būdingos PP / TF rizikos lygis yra aukštas, platinimą, darbuotojų skaičiaus mažinimą ir kt.), dėl kurių gali padidėti reikalavimų nesilaikymo, žmogaus klaidų ir darbuotojų profesinio aplaidumo rizika;
- i. procesus, procedūras ir produktus (kurie parduodami klientams arba kuriais prekiaujama) ir IT sistemų (įskaitant naujų technologijų naudojimą), kai dėl jų gali kilti incidentų, klaidų, vėlavimų, informacijos klaidų, saugumo pažeidimų, padidėti sukčiavimo galimybė, PP / TF ir kitų rūšių finansinių nusikaltimų ir t. t.; ir
- j. galimą užsakomųjų paslaugų susitarimų poveikį ir, apskritai, visų susitarimų su trečiosiomis šalimis, poveikį įstaigų operacinei rizikai ir įstaigų vykdomai priežiūrai, kaip paslaugų teikėjai teikia užsakomąsias paslaugas, be kita ko, kiek įstaiga žino apie operacinę riziką, susijusią su užsakomąja veikla ir bendrą paslaugos teikėjų riziką, pagal EBI gaires dėl užsakomųjų paslaugų.

281. Jeigu reikia, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti pirmiau išdėstytus aspektus pagal verslo linijas ir (arba) juridinius asmenis ir geografinę veiklos vietą bei pagal įvykio rūšies kategoriją, jeigu turi šių duomenų, ir palyginti įstaigos padėtį su panašiomis įstaigomis.

Operacinės rizikos pobūdis

282. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti operacinės rizikos pobūdį, analizuodamos pagrindinių operacinės rizikos priežastinių veiksnių poveikį ir susidaryti perspektyvią nuomonę apie galimą riziką ir nuostolius. Atliekant šią analizę gali tekti nagrinėti pagrindines įstaigos verslo linijas, produktus, procesus ir geografines veiklos vietas, taip pat vertinti pagrindinių rizikos priežastinių veiksnių (pvz., procesų, žmonių, sistemų ir išorės veiksnių) poveikį operacinei rizikai, tuo tikslu remiantis įstaigos atliktu savo rizikos vertinimu ir panašių įstaigų analize.

283. Atlikdamos šią analizę ir nustatydamos įstaigai būdingą operacinę riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti rizikos priežastinių veiksnių tarpusavio sąveiką (pvz., jeigu yra daugiau rizikos priežastinių veiksnių, gali padidėti operacinio įvykio ir dėl jo galimo patirti nuostolio tikimybė, įskaitant sankcijų taikymo galimybę).

Operacinės rizikos reikšmingumas

284. Nustačiusi pagrindinius operacinės rizikos šaltinius ir priežastinius veiksnius, kompetentinga institucija turėtų sutelkti dėmesį į tuos šaltinius ir priežastinius veiksnius, dėl kurių įstaigai gali būti padarytas reikšmingiausias poveikis. Kompetentingos institucijos, remdamasi savo ekspertiniu vertinimu ir kokybiniais bei kiekybiniais įstaigos arba į ją panašių

įstaigų rodikliais, turėtų vertinti galimą operacinės rizikos poveikį įstaigai ir taip pat įtraukti iš kitų priežiūros institucijų (pvz., PPP / TFP priežiūros institucijų) gautą informaciją.

285. Vertindamos operacinės rizikos reikšmingumą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ir įstaigai poveikį darančių įvykių dažnumą, ir jų poveikio įstaigai mastą, taip pat atskirti didelį poveikį darančius nuostolius nuo dažnai patiriamų nuostolių. Remdamosi tuo skirtumu, kompetentingos institucijos turėtų vertinti operacinės rizikos nuostolių tendencijas ir jų koncentraciją.
286. Vienas pagrindinių informacijos šaltinių, kurį kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, yra įstaigos veiklos nuostoliai ir įvykių duomenų bazė, kurioje (jeigu ši duomenų bazė sudaryta ir yra patikima, t. y. tiksli ir išsami) pateikiami istoriniai duomenys apie įstaigos operacinės rizikos profilį.
287. Jeigu įstaigos taiko operacinės rizikos vidaus modelius, kompetentinga institucija taip pat turėtų analizuoti vidaus metodo rezultatus, jeigu šiuo metodu operacinę riziką galima įvertinti norimu detalumu (pvz., produkto, proceso ir pan.) ir jeigu tas metodas yra pakankamai perspektyvinis. Tačiau kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į vidaus modelių ribojimus ir galimus trūkumus.
288. Be to, kompetentingos institucijos turėtų daugiau dėmesio skirti kokybinei analizei ir palyginti įstaigos rizikos vertinimo, panašių įstaigų analizės, viešų ir (arba) konsorciumo duomenų bazių duomenis, jei šių duomenų turima ir jie aktualūs. Kompetentingos institucijos taip pat gali analizuoti kitus atitinkamiems verslo padaliniais, pvz., padaliniais, kurie nukenčia dėl galimų trūkumų, būdingus veiksnius; tai gali būti viena iš rizikos vertinimo priemonių.
289. Vertindamos įstaigos rizikos lygį (arba reikšmingumą), kompetentingos institucijos turėtų laikytis perspektyvinio požiūrio, remtis įstaigos atlikta scenarijų analize, jei ji yra, ir atsižvelgti į visas jau įgyvendintas veiksmingas taisomąsias priemones ir rizikos mažinimo veiksmus.

Operacinės rizikos pakategorių vertinimas

290. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir vertinti visų operacinės rizikos pakategorių operacinę riziką (įskaitant pagal įvykio rūšis ir detalesnį šių įvykių rūšių skirstymą nustatytas pakategorės) ir kiekvienos jų priežastinius veiksnius. Kompetentingos institucijos dėmesį turėtų skirti toms pakategorėms, kurios įstaigai laikomos reikšmingiausiomis. Pakategorės reikšmingumą reikėtų vertinti panaudojant preliminarų vertinimo metu surinktą informaciją, įskaitant nuostolių lygį pagal kiekvieną pakategorę, atsižvelgiant į kapitalo reikalavimą ir bendrąsias pajamas. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų taikyti savo ekspertinį vertinimą, kad nustatytų reikšmingas pakategorės, remdamosi visais prieinamais vidaus ir išorės informacijos šaltiniais.
291. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos dėmesį pirmiausia turėtų sutelkti į kai kuriuos konkrečius operacinės rizikos aspektus dėl jų skvarbumo ir aktualumo daugumai įstaigų,

taip pat dėl jų galimo prudencinio poveikio. Tokie aspektai, kurie visada turėtų būti įtraukti į vertinimą, apima:

- a. IRT riziką;
- b. elgsenos riziką; ir
- c. modelio riziką.

IRT rizika

292. Kompetentingos institucijos IRT riziką turėtų vertinti pagal EBI gaires dėl IRT rizikos vertinimo per SREP³² ir atsižvelgdamos į EBI gaires dėl IRT ir saugumo rizikos valdymo, taip pat atsižvelgdamos į tai, kad IRT rizika yra vienas iš operacinės rizikos priešastinių veiksnių.

Elgsenos rizika

293. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos elgsenos rizikos svarbą ir reikšmingumą, analizuodama a–g punktuose išvardytus veiksniai, kurie yra aktualūs įstaigai. 1 ir 2 kategorijų įstaigų atveju kompetentingos institucijos turėtų analizuoti visus šiuos aspektus:

- a. netinkamą produktų pardavimą ir mažmeninėje, ir didmeninėje rinkoje, įskaitant primygtinį papildomų produktų, pavyzdžiui, banko sąskaitų paketų arba papildomų produktų, kurių klientams nereikia, pardavimą mažmeniniams klientams;
- b. interesų konfliktą vykdant veiklą;
- c. manipuliavimą lyginamosiomis palūkanų normomis, valiutų kursais arba kitomis finansinėmis priemonėmis arba indeksais, siekiant padidinti įstaigos pelną;
- d. kliūtis pakeisti finansinius produktus jų galiojimo laikotarpiu ir (arba) pakeisti finansinių paslaugų teikėjus;
- e. netinkamai parengtus platinimo kanalus, kuriuose dėl klaidingų skatinamųjų priemonių gali kilti interesų konfliktų;
- f. savaiminį produktų atnaujinimą arba sutarčių nutraukimą baudomis; ir (arba)
- g. nesąžiningą klientų skundų tvarkymą.

294. Kadangi elgsenos rizika apima daug įvairių klausimų ir gali kilti per daugelį veiklos procesų ir dėl daugelio produktų, kompetentingos institucijos turėtų remtis VMA rezultatais ir išsamiai patikrinti skatinamąją politiką, kad galėtų matyti detalų elgsenos rizikos šaltinių paveikslą.

³² EBI gairės dėl IRT rizikos vertinimo per priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP) (EBA/GL/ 2017/05).

295. Jeigu reikia, kompetentinga institucija turėtų analizuoti konkurencijos lygį rinkose, kuriose įstaiga veikia, ir nustatyti, ar kuri nors dominuojanti pozicija – viena pati arba mažoje grupėje – kelia reikšmingą netinkamos elgsenos riziką (pvz., dėl kartelinio pobūdžio elgsenos).
296. Galimi požymiai, kad yra elgsenos rizika:
- a. atitinkamos institucijos įstaigai taiko sankcijas už netinkamos elgsenos praktiką;
 - b. panašioms įstaigoms taikomos sankcijos už netinkamos elgsenos praktiką; ir
 - c. skundų prieš instituciją skaičius ir sumos, dėl kurių teikiami skundai.
297. Tačiau kompetentinga institucija turėtų laikytis perspektyvinio požiūrio ir taip pat analizuoti galimą reglamentavimo pokyčių ir atitinkamų institucijų veiksmų vartotojų apsaugos ir apskritai finansinių paslaugų srityje įtaką.

Modelio rizika

298. Pagal operacinę riziką kompetentingos institucijos turėtų vertinti dvi atskiras modelio rizikos formas:
- a. riziką, susijusią su tuo, kad nuosavų lėšų reikalavimas nepakankamai vertinamas taikant kompetentingų institucijų patvirtintus pažangiuosius vertinimo metodus; ir
 - b. nuostolių riziką, susijusią su įstaigos vykdomu bet kokių kitų modelių plėtojimu, įgyvendinimu ar netinkamu naudojimu priimant sprendimus (pvz., produktų kainodaros tikslais, vertinant finansines priemones, stebint rizikos ribas ir kt.), jei kompetentingos institucijos nustato tokių modelių apžvalgą ir vertina jų reikšmingumą bei įvertina įstaigos priimtą modelio rizikos valdymo sistemą.
299. Pagal 298 dalies a punktą kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos modelio riziką, kuri susidaro dėl vidaus modelių taikymo pagrindinėse veiklos srityse ir operacijose, laikydamosi Komisijos deleguojame reglamente (ES) 2018/959 nurodytų apibrėžčių ir reikalavimų tiek, kiek jie taikomi. Modelio rizikos vertinimas gali būti grindžiamas vykdant kitus priežiūros veiksmus gautomis įžvalgomis, įskaitant veiksmus, vykdytus pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį.
300. Pagal 298 dalies b punktą kompetentingos institucijos turėtų analizuoti:
- a. kokia apimtimi ir kokiems tikslams įstaiga taiko modelius sprendimams priimti ir tokių sprendimų reikšmingumą įstaigos veiklai. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kurioje verslo ir (arba) veiklos srityje įstaiga aktyviai naudoja modelius. Jeigu įstaigos visuotinai aktyviai naudoja modelius, atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos gali nagrinėti šias sritis:

- i. prekybą finansinėmis priemonėmis (įskaitant turto vertinimą ir prekybos strategijas);
 - ii. rizikos vertinimą ir valdymą; ir
 - iii. kapitalo paskirstymą (įskaitant skolinimo politiką ir produktų kainodarą).
 - b. kiek įstaiga žino apie modelio riziką ir kaip šią riziką valdo, vertindamos, ar:
 - i. įstaiga yra įdiegusi kontrolės mechanizmus (pvz., rinkos parametrų koregavimo, vidaus patikimumo vertinimo arba grįžtamojo patikrinimo, tikrinimo palyginant su ekspertiniu vertinimu ir pan.), kurie yra patikimi, turint galvoje metodus, dažnumą, paskesnes priemones ir pan. ir kurie apima modelio patvirtinimo procesą; ir
 - ii. įstaiga konservatyviai naudoja modelius (pvz., didindama arba mažindama atitinkamus parametrus pagal pozicijų raidos kryptis ir pan.), ar įstaiga žino apie modelio trūkumus arba rinkos ir verslo raidą.
301. Vertindamos modelio riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, kaip vertinama kita rizika kapitalui, rizika likvidumui ir finansavimui, ypač atsižvelgti į tai, ar rizikos vertinimui, kainodarai ir turto ir (arba) įsipareigojimų vertinimui taikoma metodika yra tinkama. Tokio vertinimo rezultatai turėtų būti grindžiami operacinės rizikos vertinimo išvadomis.
302. Tose veiklos srityse, kuriose modeliai taikomi dažnai, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kiek reikšmingas galėtų būti modelio rizikos poveikis; tuo tikslu, be kitų dalykų, turėtų atlikti jautrumo ir scenarijų analizę arba testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

6.4.3 Reputacijos rizikos vertinimas

303. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos patiriamą reputacijos riziką ir, rengdamos savo nuomonę apie įstaigos valdymą, verslo modelį, produktus, klientų bazę ir aplinką, kurioje įstaiga veikia, remtis šiuo vertinimu. Tokiame vertinime dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas bendrai reputacijos rizikos sistemai, užtikrinant įstaigos gebėjimą valdyti ir mažinti bet kokius reputacijos rizikos įvykius taikant tinkamas komunikacijos strategijas.
304. Reputacijos rizika yra aktualesnė didelėms įstaigoms, ypač toms, kurių nuosavas kapitalas arba skolos vertybiniai popieriai yra įtraukti į biržos sąrašus, arba toms, kurios veikia tarpbankinėse rinkose. Vadinas, vertindamos reputacijos riziką, kompetentingos institucijos daugiau dėmesio turėtų skirti toms įstaigoms, kurioms būdingi tie ypatumai.
305. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ir vidaus, ir išorės veiksnius arba įvykius, dėl kurių įstaigai gali kilti su reputacija susijusių rūpesčių, analizuodama a–i punktuose išvardytus veiksnius, kurie yra svarbūs įstaigai. 1 ir 2 kategorijų įstaigų atveju kompetentingos institucijos turėtų analizuoti visus šiuos įstaigų patiriamos reputacijos rizikos vertinimo rodiklius:

- a. valstybės įstaigų skirtų sankcijų (ne vien kompetentingų institucijų sankcijų, bet ir sankcijų, susijusių su mokesčiais arba kitais atsiskaitymais) skaičių;
- b. valstybės įstaigų vykdomus žinomus įstaigos ar jos atstovų tyrimus ir taikomas sankcijas arba vykdomus žinomus tyrimus ar teisinius ginčus, susijusius su mokesčiais ar kitais atsiskaitymais, arba dėl PP/TF rizikos pasireiškimo, arba dėl PPP / TFP teisės aktų pažeidimų;
- c. žiniasklaidos kampanijas ir vartotojų asociacijų iniciatyvas, kuriomis prisidedama prie visuomenės nuomonės apie įstaigą ir įstaigos reputacijos prastėjimo;
- d. vartotojų skundų skaičių ir pokytį arba staigų vartotojų ar investuotojų praradimą;
- e. neigiamus įvykius, kurie ištinka į įstaigą panašias įstaigas, kai šiuos įvykius visuomenė sieja su visu finansų sektoriumi arba įstaigų grupe;
- f. asmenų, kurie dalyvauja įstaigos valdymo veikloje, reputaciją, vertinamą pagal Bendras ESMA ir EBI gaires dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo, ir asmenų, turinčių kvalifikuotą įstaigos akcijų paketo dalį, reputaciją, vertinamą pagal Bendras riziką ribojančio kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo ir didinimo finansų sektoriuje vertinimo gaires³³;
- g. ryšius su sektoriais ar jurisdikcijomis, kurioms kyla didelė pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizika³⁴, arba asmenimis, kurie susiję su didele rizika PP / TF požiūriu;
- h. IRT sistemų ir paslaugų, kurioms padarytas poveikis, ir kibernetinio saugumo incidentų reputacijos riziką; ir
- i. kitus „rinkos“ rodiklius, jei tokių duomenų turima (pvz., reitingų sumažinimus arba akcijų kainos kaitą per metus).

306. Vertindamos įstaigos reputacijos rizikos reikšmingumą ir tai, kaip ši rizika susijusi su kita rizika (t. y. kredito, rinkos, operacine ir likvidumo), kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į kitų rūšių rizikos vertinimus (įskaitant kitų priežiūros institucijų pateiktus vertinimus) ir nustatyti visą galimą netiesioginį bet kuria kryptimi daromą poveikį (reputacijos rizikos poveikį kitai rizikai ir atvirkščiai).

307. Operacinės rizikos analizės atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į įstaigai kylančios PP / TF rizikos svarbą ir reikšmingumą žvelgiant iš prudenčios perspektyvos pagal operacinės rizikos apimtį. Šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų naudotis svarbia iš

³³ ESA Bendros riziką ribojančio kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimo ir didinimo finansų sektoriuje vertinimo gairės (JC/GL/2016/01).

³⁴ Žr. EBI PP / TF rizikos veiksnių gaires (EBA/GL/2021/02).

PPP / TFP priežiūros institucijų gauta informacija ir papildyti savo vykdomos priežiūros išvadas bei įvertinti, ar dėl jų kyla su PP / TF rizika susijusių prudencinių klausimų.

308. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad PP / TF rizika gali kilti bet kokiai įstaigai, neatsižvelgiant į įstaigos dydį ar finansinį patikimumą. Todėl tinkamas dėmesys turėtų būti skiriamas ir įstaigoms, kurios laikomos finansiškai patikimos ir gali turėti gerą reputaciją, jeigu tos įstaigos galėtų būti konkrečiai pasirinktos PP / TF tikslais. Dėmesys turėtų būti skiriamas ir toms įstaigoms, kurioms labai sekasi pritraukti naujų vartotojų ir (arba) plėsti rinkos dalį, ypač naudojant netradicinius platinimo kanalus, nes tai galėtų būti susiję su silpnomis klientų išsamaus patikrinimo kontrolės priemonėmis vartotojų prisijungimo etape.
309. Kompetentingos institucijos su PPP / TFP priežiūros institucijomis turėtų dalytis svarbia informacija apie nustatytas operacinės rizikos problemas, dėl kurių gali kilti PP / TF rizika ir tokių problemų, kaip įstaigos IT sistemos ar vidaus kontrolės sistemos trūkumai.

6.4.4 Operacinės rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės priemonių vertinimas

310. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos sistemą ir tvarką, specialiai skirtą operacinei rizikai, kaip atskiros kategorijos rizikai, valdyti ir kontroliuoti. Atliekant šį vertinimą, reikėtų atsižvelgti į 5 antraštinėje dalyje aptartos bendrosios rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos analizės rezultatus, nes tai turės įtakos įstaigos operacinės rizikos lygiui. PP / TF rizikos atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į PPP / TFP priežiūros institucijų pateiktą vertinimą.
311. Apžvelgdamos į šiuos aspektus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į pagrindinius operacinės rizikos priežastinius veiksnius (t. y. žmones, procesus, išorės veiksnius, sistemas), dėl kurių rizika gali ir mažėti, ir turėtų analizuoti:
- a. operacinės rizikos valdymo strategiją ir įstaigos norimą prisiimti operacinę riziką;
 - b. organizacinę sistemą;
 - c. politiką ir procedūras;
 - d. operacinės rizikos nustatymo, vertinimo, stebėsenos ir atskaitų apie ją teikimo tvarką;
 - e. veiklos atsparumo ir tęstinumo planus; ir
 - f. vidaus kontrolės sistemą, kuri taikoma valdant operacinę riziką.

Operacinės rizikos valdymo strategija ir norima prisiimti operacinė rizika

312. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi apibrėžtą, įformintą ir patikimą operacinės rizikos valdymo strategiją ir įstaigos norimos prisiimti operacinės rizikos lygį, kuriuos

būtų patvirtinęs valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas aiškiai išdėsto operacinės rizikos valdymo strategiją, įstaigos norimos prisiimti operacinės rizikos lygį ir jų peržiūros tvarką (pvz., kai atliekama bendrosios rizikos strategijos peržiūra, pasireiškia nuostolių tendencijos ir (arba) nerimą keliantys požymiai, susiję su kapitalo pakankamumu);
- b. vyresnioji vadovybė tinkamai įgyvendina valdymo organo patvirtiną rizikos valdymo strategiją, stebi jos įgyvendinimą ir užtikrina, kad įstaigos operacinės rizikos mažinimo priemonės atitiktų pasirinktą strategiją;
- c. šios strategijos yra veiksmingos, atitinka operacinės rizikos profilį ir reikšmingumą, ir ar įstaiga stebi, ar laikui bėgant jos išlieka veiksmingos ir dera su įstaigos norimu prisiimti operacinės rizikos lygiu;
- d. įstaigos operacinės rizikos valdymo strategija apima visą įstaigos veiklą, procesus ir sistemas (taip pat ir perspektyviniu požiūriu, remiantis strateginiu planu), kur operacinė rizika yra arba gali būti reikšminga; ir
- e. įstaiga yra įdiegusi tinkamą sistemą, kuria užtikrina, kad apie operacinės rizikos valdymo strategiją būtų veiksmingai informuoti atitinkami darbuotojai.

313. Norėdamos įvertinti šių strategijų patikimumą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar įstaiga yra skyrusi pakankamai išteklių joms įgyvendinti ir ar atitinkami sprendimai priimami nepaisant galimos su minimaliais nuosavų lėšų reikalavimais susijusios naudos (ypač, kai minimaliems nuosavų lėšų reikalavimams nustatyti įstaigos taiko BIA arba TSA metodus).

Organizacinė operacinės rizikos valdymo ir priežiūros sistema

314. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti operacinei rizikai valdyti skirtos organizacinės sistemos patikimumą ir veiksmingumą. Šiuo atžvilgiu kompetentinga institucija turėtų nustatyti, ar:

- a. nubrėžtos aiškios atsakomybės už operacinės rizikos nustatymą, analizę, vertinimą, mažinimą, stebėseną ir atsiskaitymą apie operacinę riziką ribos;
- b. atliekama nepriklausoma operacinės rizikos kontrolės ir stebėsenos sistemų patikra ir riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdytojų pareigų, o šios pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos kontrolės ir priežiūros funkcijų;
- c. rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės funkcijos kompleksiskai apima visos įstaigos (įskaitant filialus) operacinę riziką, nepaisant pasirinkto vertinimo metodo minimaliam nuosavų lėšų poreikiui nustatyti, ir taip pat apima įstaigos veiklą papildančias paslaugas ir kitą veiklą; ir

- d. operacinės rizikos valdymo sistemai skirta pakankamai kokybiniu požiūriu tinkamų žmogiškųjų ir techninių išteklių.

Politika ir procedūros

315. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą operacinės rizikos, valdymo politiką ir procedūras, įskaitant ir likutinę riziką pritaikius rizikos mažinimo metodus. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas tvirtina ir reguliariai peržiūri operacinės rizikos valdymo politiką, laikydamasis operacinės rizikos valdymo strategijų;
- b. vyresnioji vadovybė yra atsakinga už operacinės rizikos valdymo politikos ir procedūrų parengimą ir įgyvendinimą;
- c. operacinės rizikos valdymo politika ir procedūros aiškiai įformintos, paviešintos visoje įstaigoje ir yra nuosekliai taikomos visoje įstaigoje arba bent tuose procesuose ir veikloje, kuriems operacinė rizika gali turėti didžiausią poveikį;
- d. politika ir procedūros apima visus operacinės rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės aspektus, įskaitant, jei reikia, duomenų apie nuostolius surinkimą, kiekybinio vertinimo metodikas, rizikos mažinimo metodus (pvz., draudimo liudijimus), operacinės rizikos įvykių priežastinės analizės metodus, ribas ir su šiomis ribomis susijusių išimčių tvarkymą;
- e. įstaiga yra įdiegusi naujų produktų, procesų ir sistemų tvirtinimo procesą, pagal kurį turi būti vertinama ir mažinama galima operacinė rizika, kylanti dėl susijusių naujų produktų, procesų ir sistemų įgyvendinimo ir plėtros;
- f. ši politika tinka pagal įstaigos veiklos pobūdį, sudėtingumą ir padeda aiškiai suprasti įvairiems produktams ir veiklai, kuri priklauso įstaigos veiklos sričiai, būdingą operacinę riziką;
- g. įstaiga visoje organizacijoje puoselėja operacinės rizikos valdymo kultūrą ir tuo tikslu rengia mokymus, nustato veiklos nuostolių mažinimo tikslus.

Rizikos nustatymas, vertinimas, stebėseną ir pranešimas apie riziką

316. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą operacinės rizikos nustatymo, vertinimo, apskaičiavimo ir stebėsenos sistemą, kuri atitiktų įstaigos dydį ir sudėtingumą, ir ar ši sistema atitinka bent jau atitinkamus ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktų reikalavimus dėl minimalių nuosavų lėšų reikalavimų. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga yra įdiegusi veiksmingus procesus ir procedūras (pvz., įstaigos atliekamo savo rizikos ir kontrolės vertinimo (angl. RCSA) sistemą), kuriomis galėtų

visapusiškai nustatyti ir įvertinti operacinę riziką, nustatyti ir tiksliai suklasifikuoti atitinkamus įvykius (t. y. surinkti duomenis apie nuostolius, potencialius nuostolius, kai nėra nuostolių poveikio, ar net įvykius, kurių metu gaunamas netikėtas pelnas), įskaitant susijusius atvejus, kai patiriama ir kitų rūšių rizika (pvz., kredito nuostoliai kyla arba padidėja dėl operacinės rizikos įvykio); šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar įstaiga geba nustatyti pagrindinius veiklos nuostolių priežastinius veiksnius ir pasinaudoti šia informacija, kad sumažintų operacinę riziką;

- b. vadovaujantis Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsniu, jeigu įstaigai leidžiama nustatant minimalius nuosavų lėšų reikalavimus operacinei rizikai padengti taikyti vidaus modelius, ar įstaiga naudodama vidaus modelį ir toliau atitinka atitinkamuose ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktuose nustatytus būtiniausius reikalavimus ir ar kuri nors reikšminga rizika nėra įvertinama nepakankamai;
- c. įstaiga turi kokybiškam operacinės rizikos vertinimui reikiamų informacinių sistemų ir metodikų, kurios atitinka bent jau atitinkamų ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktų reikalavimus dėl atitinkamos minimalios nuosavų lėšų sumos nustatymo (pvz., jei taiko TSA metodą, dėl pelno ir nuostolio straipsnius priskyrimo aštuonioms reguliuojamoms verslo linijoms; jei taiko AMA, dėl laikotarpių sekos ilgio, draudimo tvarkymo, koreliacijos ir t. t.);
- d. įstaiga atliko reikiamą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijų analizę, kaip to reikalaujama, siekdama suprasti nepalankių operacinės rizikos įvykių poveikį savo pelningumui ir nuosavoms lėšoms ir deramai atsižvelgdama į galimas vidaus kontrolės priemonių ir rizikos mažinimo būdų taikymo nesėkmes; jei reikia, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, kaip ši analizė siejasi su įstaigos atliekamo savo rizikos ir kontrolės vertinimo ir panašių įstaigų analizės rezultatais;
- e. įstaigos valdymo organas ir vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiama vertinimo sistema ir žino atitinkamo modelio rizikos laipsnį;
- f. įstaiga apibrėžė, visoje įstaigoje įdiegė nuolatinę ir veiksmingą operacinės rizikos lygio (įskaitant įstaigos veiklą papildančias paslaugas ir naujus produktus bei sistemas) stebėseną ir, be kitų dalykų, nustatė specialius perspektyvinius rodiklius (pagrindinius rizikos rodiklius ir pagrindinius kontrolės rodiklius) bei efektyvius išankstinio perspėjimo rodiklius;
- g. įstaiga apibrėžė tinkamus atsako į likutinę riziką veiksmus, kuriais užtikrinama, kad nebūtų viršytos norimos prisiimti rizikos ribos;
- h. įstaiga įdiegė valdymo organo, vyresniosios vadovybės ir atitinkamos veiklos bei procesų valdytojų reguliaraus informavimo apie operacinę riziką, įskaitant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, sistemą.

317. Kompetentingos institucijos įstaigos IRT rizikos valdymo sistemą turėtų vertinti pagal EBI gaires dėl IRT rizikos vertinimo per SREP ir atsižvelgdamos į EBI gaires dėl IRT ir saugumo rizikos valdymo.

Veiklos atsparumo ir tęstinumo planai

318. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra parengusi išsamius ir išbandytus veiklos atsparumo ir veiklos tęstinumo planus, kurie apima bent ypatingos svarbos ir svarbias funkcijas, įskaitant užsakomąsias funkcijas, siekdama užtikrinti, kad įvykus rimtiems veiklos sutrikimams galėtų nepertraukiamai vykdyti veiklą ir apriboti nuostolius. Užsakomosios veiklos atveju kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad paslaugų teikėjas turėtų tinkamą veiklos tęstinumo planą, kuris atitiktų EBI gaires dėl užsakomųjų paslaugų.
319. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos parengti veiklos tęstinumo planai atitinka įstaigos veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Tuose planuose turėtų būti atsižvelgta į įvairius galimus arba tikėtinus scenarijus, pagal kuriuos įstaiga gali būti pažeidžiama.
320. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos tęstinumo valdymo planavimo proceso kokybę ir veiksmingumą. Tai darydamos, kompetentingos institucijos turėtų vertinti tai, kaip įstaiga laikosi pripažintų veiklos tęstinumo valdymo (angl. BCM) procesų. Taigi kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos tęstinumo valdymo planavimo procesas apima:
- a. poveikio verslui analizę;
 - b. tinkamas atstatymo strategijas, kuriose būtų numatyti vidaus ir išorės priklausomybės veiksniai ir aiškiai apibrėžti veiklos atstatymo prioritetai;
 - c. visapusiškų ir lanksčių planų, kuriais būtų vadovaujama susiklosčius tikėtiniems scenarijams, rengimą;
 - d. veiksmingą planų struktūros ir operacinio veiksmingumo testavimą;
 - e. informuotumo apie veiklos tęstinumo valdymą didinimo ir mokymo programas; ir
 - f. komunikavimo ir krizių valdymo dokumentus bei mokymus.

Vidaus kontrolės sistema

321. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo operacinę riziką, ir kuri atitiktų jos operacinės rizikos valdymo ir norimos prisiimti rizikos strategiją. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:
- a. įstaigos kontrolės funkcijos apima visus konsoliduojamus subjektus ir geografines veiklos vietas;

- b. įdiegtos vidaus kontrolės priemonės ir taikoma kita praktika (pvz., atsakas į riziką, toks kaip elgsenos politika, rizikos perdavimo metodai ir pan.), kuria siekiama mažinti operacinės rizikos lygį arba riboti galimą poveikį ir užtikrinti, kad jis neviršytų įstaigai priimtinių ribų, laikantis valdymo organo bei vyresniosios vadovybės nustatytų parametrų ir įstaigos norimos prisiimti rizikos lygio; ir
- c. įstaiga turi reikiamų vidaus kontrolės priemonių ir laikosi reikiamos praktikos, kad užtikrintų, jog apie politikos, procedūrų bei ribų pažeidimus ir jų išimtis būtų laiku pranešta atitinkamo lygmens vadovams ir šie galėtų imtis veiksmų, taip pat būtų pranešta kompetentingoms institucijoms.

322. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, kaip veikia vidaus audito funkcija. Tuo tikslu jos turėtų nustatyti, ar:

- a. įstaiga periodiškai atlieka operacinės rizikos valdymo sistemos vidaus auditą;
- b. vidaus auditas apima pagrindinius operacinės rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės visoje įstaigoje elementus; ir
- c. tokie auditai veiksmingai padeda nustatyti, ar laikomasi vidaus politikos ir atitinkamų išorės reglamentų, taip pat ištaisyti visus nukrypimus nuo šių vidaus ir išorės reglamentų.

323. Jeigu norėdamos nustatyti minimalius nuosavų lėšų reikalavimus operacinei rizikai padengti įstaigos taiko pažangųjį vertinimo metodą (AMA), kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar vidaus modelio patikimumo vertinimo procesas yra patikimas ir pagal jį veiksmingai patikrinamos modelio prielaidos, nustatomi visi galimi trūkumai, susiję su operacinės rizikos modeliavimu, kiekybiniu įvertinimu, sistemomis ir kitais atitinkamais būtiniaisiais reikalavimais, nustatytais atitinkamuose ES ir nacionalinės teisės įgyvendinimo aktuose.

324. Nepaisant to, kokį metodą įstaiga yra pasirinkusi reguliuojamam minimaliam nuosavų lėšų kiekiui nustatyti, tais atvejais, kai modeliai taikomi priimant sprendimus (pvz., kreditavimo, kainodaros, prekybos finansinėmis priemonėmis ir pan.), kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įdiegtas patikimas vidaus modelio patikimumo vertinimo procesas ir (arba) modelio tikrinimo procesas, per kurį būtų nustatoma ir mažinama modelio rizika.

Reputacijos rizikos valdymas

325. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra įdiegusi reikiamą reputacijos rizikos valdymo tvarką, strategijas, procesus ir mechanizmus. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga yra įforminusi ir įdiegusi politiką ir procesus, kuriais šią riziką nustatyti, valdyti ir stebėti, ir ar ši politika ir procesai proporcingi įstaigos dydžiui ir svarbai sistemoje;
- b. įstaiga apdairiai valdo šią riziką, pavyzdžiui, nustato ribas arba reikalauja patvirtinimo, kai kapitalą norima skirti konkrečioms šalims, sektoriams arba asmenims, ir (arba) veiklos tęstinumo planuose numatyta, jog ištikus krizei reikia iniciatyviai spręsti reputacijos klausimus;
- c. įstaiga atlieka testavimą nepalankiausiomis sąlygomis arba scenarijų analizę, kad įvertintų bet kokią netiesioginį reputacijos rizikos poveikį (pvz., likvidumui, finansavimo sąnaudoms, galimybei pasinaudoti atitinkama bankininkystės paslauga ir pan.);
- d. įstaiga imasi priemonių savo prekių ženklui apsaugoti ir, jeigu nutinka konkrečių įvykių, dėl kurių gali kilti pavojus įstaigos reputacijai, operatyviai rengia komunikacines kampanijas; ir
- e. įstaiga analizuoja galimą savo strategijos ir verslo planų ir apskritai savo elgsenos poveikį reputacijai.

6.4.5 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

326. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos operacinę riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie jos pažymimas rizikos balas, remiantis 6 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstyti rekomendacijų reikėtų, kiek tai yra galima, laikytis pagal analogiją.

6 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas operacinės rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos operacinės rizikos pozicijoms būdinga keletas didelio dažnumo ir (arba) mažo poveikio įvykių. • Įstaigos operacinė rizika yra nereikšminga arba labai maža, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. • Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių (prieš susigrąžinimą ir įskaitant 	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos operacinės rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. • Įstaigos operacinės rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		dėl operacinės rizikos susidariusius kredito portfelio nuostolius) lygis yra nereikšmingas ir (arba) labai žemas, arba buvęs aukštesnis nuostolių lygis sumažėjo.	<p>nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.</p> <ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos sistema apima visas svarbias rizikos rūšis.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos operacinės rizikos pozicijoms iš esmės būdinga keletas didelio dažnumo ir (arba) mažo poveikio įvykių. Įstaigos operacinė rizika yra maža arba vidutinė, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių lygis yra mažas arba vidutinis arba tikimasi, kad buvęs žemesnis nuostolių lygis pakils arba buvęs aukštesnis nuostolių lygis sumažės. 	<ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos vertinimo, stebėsenos ir atsiskaitymo apie operacinę riziką sistemos yra tinkamos. Operacinės rizikos kontrolės sistema yra patikima.
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos operacinės rizikos pozicijoms būdinga keletas mažo dažnumo ir (arba) didelio poveikio įvykių. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų nuostolių lygis yra vidutinis arba didelis, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių lygis yra vidutinis arba didelis arba tikimasi, kad buvęs žemesnis nuostolių lygis pakils arba buvęs aukštesnis nuostolių lygis sumažės. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos operacinės rizikos politika ir strategija nepakankamai ar net netinkamai dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Operacinės rizikos organizacinė sistema nepakankamai tvirta. Operacinės rizikos sistema neapima visų svarbių rizikos rūšių.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos operacinės rizikos pozicijoms būdingi visų tipų rizikos įvykiai. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų nuostolių lygis yra didelis ir toliau didėja, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. 	<ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų apie ją teikimo sistemos yra tinkamos. Operacinės rizikos kontrolės sistema yra silpna.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių lygis yra didelis arba rizika labai padidėjo. 	

6.5 Palūkanų normos rizikos, kurią lemia ne prekybos knygos veikla, vertinimas

6.5.1 Bendrosios nuostatos

327. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti palūkanų normos riziką, kuri kyla iš palūkanų normoms jautrių ne prekybinės balansinės ir nebalansinės veiklos pozicijų (dažniausiai vadinama ne prekybos knygos palūkanų normos rizika, BKPNR (angl. IRRBB), įskaitant šių pozicijų rizikos draudimą, nepaisant to, kaip jos bei nuostoliai ir pelnas pripažįstami ir vertinami apskaitos tikslais.

328. Vertindamos bankinės knygos palūkanų normos riziką (toliau – BKPNR), kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šių pakategorių svarbą ir reikšmingumą:

- a. Staigus vertės kitimo nevykstant prekybai rizika – palūkanų normoms jautrių priemonių terminų struktūros rizika, kylanti dėl nevienodu metu vykstančių palūkanų normų pokyčių, įskaitant palūkanų normų terminų struktūros pokyčius, nuosekliai vykstančius visoje pelningumo kreivėje (lygiagrečioji rizika) arba vykstančius nenuosekliai pagal laikotarpį (nelygiagrečioji rizika).
- b. Bazinė rizika – rizika, kylanti dėl santykinų palūkanų normų pokyčių poveikio palūkanų normoms jautrioms priemonėms, kurios turi panašius terminus, bet yra įkainotos pagal skirtingus palūkanų normų indeksus. Ši rizika atsiranda dėl nevienodos koreliacijos tarp už įvairias palūkanų normoms jautrias priemones gautų ir išmokėtų palūkanų normų pokyčių, kurių ypatybės kitais atžvilgiais yra panašios.
- c. Pasirinkimo galimybių rizika – rizika, atsirandanti dėl pasirinkimo galimybių (įterptų ir aiškių), leidžiančių įstaigai arba jos klientui keisti savo pinigų srautų lygį ir laiką, t. y. rizika, atsirandanti dėl palūkanų normoms jautrių priemonių, kai turėtojas beveik neabejotinai pasinaudos pasirinkimo galimybe, jeigu ji bus jam finansiškai naudinga (įterptosios arba aiškios automatinės pasirinkimo galimybės), ir rizika, kylanti dėl lankstumo, kuris netiesiogiai įterptas arba tiesiogiai numatytas palūkanų normoms jautrių priemonių terminuose, pagal kurį palūkanų normų pokyčiai gali paskatinti kliento elgsenos pokyčius (įterptoji elgsenos pasirinkimo galimybių rizika).

329. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaiga protingai įgyvendina EBI gairėse dėl BKPNR³⁵ nustatytas gaires. Tai ypač taikoma įstaigos vidaus palūkanų normos rizikos nustatymui, vertinimui, valdymui ir mažinimui.

330. BKPNR vertinimas turėtų skirtis nuo kredito maržos rizikos, kylančios kai kuriose ne prekybos knygos pozicijose (paprastai vadinamos CSRBB), vertinimo, kurį kompetentingos institucijos taip pat turėtų atlikti. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaigų vidaus sistemomis tinkamai vertinama ir stebima CSRBB rizika, žvelgiant iš ekonominės vertės ir grynujų palūkanų pajamų perspektyvos³⁶.

6.5.2 Būdingos BKPNR vertinimas

331. Vertindamos būdingos BKPNR lygį, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius įstaigos BKPNR pozicijos priežastinius veiksnius ir įvertinti galimą šios rizikos prudenčinį poveikį įstaigai. Būdingos BKPNR vertinimą turėtų sudaryti šie pagrindiniai etapai:

- a. preliminarus vertinimas;
- b. įstaigos palūkanų normos rizikos profilio pobūdžio ir sudėties vertinimas; ir
- c. priežiūrinių išimčių testavimų ir priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų vertinimas, taip pat įstaigos palūkanų normos sukurtimo scenarijai ir palūkanų normos nepalankiausių sąlygų scenarijai.

Preliminarus vertinimas

332. Norėdamos nustatyti BKPNR vertinimo mastą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų pažymėti BKPNR, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, šaltinius. Kad galėtų tai padaryti, kompetentingos institucijos taip pat turėtų pasinaudoti žiniomis, kurių įgijo iš SREP tikslais surinktos informacijos, IRRBB ataskaitų, vertindamos kitus SREP elementus, lygindamos įstaigos padėtį su panašiomis įstaigomis ir atlikdamos visą kitą priežiūros veiklą.

333. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šiuos dalykus:

- a. kaip įstaiga valdo palūkanų normos riziką, įskaitant pagrindinę BKPNR strategiją ir įstaigos norimą prisiimti BKPNR;
- b. Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalyje nustatytų ir konkrečiau nurodytų deleguotojo reglamento, priimto pagal tos direktyvos 98 straipsnio 5a dalį, priemonėmis priežiūrinių išimčių testavimų poveikį;
- c. poveikį grynosioms palūkanų pajamoms ir ekonominei vertei dėl pasikeitusių palūkanų normų pagal įstaigos naudojamą metodiką, remiantis (supaprastinta)

³⁵ EBI gairės dėl palūkanų normos rizikos dėl ne prekybos knygos veiklos valdymo (EBA/GL/2018/02).

³⁶ Tolesnės gairės dėl CSRBB sistemos bus pateiktos peržiūrėtose EBI gairėse, kurios bus parengtos įgyvendinant Direktyvos 2013/36/ES 84 straipsnyje numatytus įgaliojimus.

standartizuota metodika arba vidaus sistemomis, kurios konkrečiau nurodytos priimto deleguotojo reglamento priemonėmis ir EBI gairėse, kurios priimtose pagal Direktyvos 2013/36/ES 84 straipsnio 5 ir 6 dalis; ir

- d. vidaus kapitalą, skirtą BKPNR padengti (jei tai svarbu) – iš viso ir tai, kokią įstaigos viso vidaus kapitalo dalį jis sudaro, remiantis įstaigos ICAAP rezultatais, įskaitant ankstesnes tendencijas ir prognozes.

334. Atlikdamos preliminarų vertinimą kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti reikšmingus įstaigos BKPNR pozicijų pokyčius. Jos turėtų vertinti bent šiuos aspektus:

- a. reikšmingus įstaigos bendrosios BKPNR strategijos, politikos ir ribų pokyčius;
- b. galimą šių pokyčių poveikį įstaigos rizikos profiliui;
- c. pagrindinius įstaigos modeliavimo, klientų elgesio ar palūkanų normų išvestinių finansinių priemonių naudojimo pokyčius ir
- d. pagrindines rinkos tendencijas.

Įstaigos palūkanų normos rizikos profilio pobūdis ir sudėtis

335. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti aiškią nuomonę, kaip palūkanų normų pokyčiai gali neigiamai paveikti įstaigos grynąsias palūkanų pajamas (ir prireikus jos uždarbį) ir ekonominę vertę (dabartinę numatomų pinigų srautų vertę) ir tai, kokios grėsmės trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu realiai gali kilti kapitalo pakankamumui.

336. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įstaigos turto, įsipareigojimų ir prireikus nebalansinių pozicijų struktūrą ir susidaryti aiškią nuomonę apie tai. Pirmiausia:

- a. įvairias ne prekybos knygos pozicijas, jų trukmę arba perkainojimo datas bei prielaidas dėl dėsingumų, susijusių su šiomis pozicijomis (pvz., prielaidas dėl produktų, kurių terminas neapibrėžtas);
- b. duomenis apie įstaigos pinigų iš palūkanų srautus;
- c. produktų, kurių terminas neapibrėžtas, ir produktų su tiesioginėmis ir (arba) įterptomis pasirinkimo galimybėmis dalį, ypač atkreipiant dėmesį į produktus su įterptomis vartotojų pasirinkimo galimybėmis;
- d. įstaigos rizikos draudimo strategiją, išvestinių finansinių priemonių sumą ir naudojimą rizikos draudimo tikslais.

337. Norėdamos tiksliau nustatyti įstaigos sudėtingumą ir palūkanų normos rizikos profilį, kompetentingos institucijos taip pat turėtų suprasti pagrindinius įstaigos turto, įsipareigojimų ir nebalansinių pozicijų ypatumus, pirmiausia:

- a. paskolų portfelį (pvz., paskolų be termino mastą, paskolų su išankstinio grąžinimo galimybe mastą arba paskolų, kurioms taikoma kintamoji palūkanų norma ir nustatytos viršutinė ir apatinė ribos, mastą, paskolų sutarčių, kurioms taikoma kintamoji palūkanų norma ir kurios leidžia išvengti perkainojimo neigiamoms normoms, dalį ir t. t.);
- b. obligacijų portfelį (pvz., investicijų su pasirinkimo galimybėmis, galimų koncentracijos sričių mastą);
- c. neveiksnius pozicijas;
- d. indėlių sąskaitas (pvz., įstaigos indėlių bazės, įskaitant pagrindinius indėlius, galimas koncentracijos sritis, jautrumą palūkanų normų pokyčiams);
- e. išvestines finansines priemones (pvz., išvestinių finansinių priemonių sudėtingumą, parduotų arba įsigytų palūkanų normų pasirinkimo sandorių sąlygas, išvestinių finansinių priemonių poveikį ne prekybos knygos pozicijų trukmei); ir
- f. tikrosios vertės priemonėse, įskaitant mažesnio likvidumo priemones, pavyzdžiui, 3 lygio turtą ir įsipareigojimus, esančios BKPNR pobūdį.

338. Analizuodamos poveikį įstaigos pajamoms, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įvairius įstaigos pajamų ir sąnaudų šaltinius ir jų santykinę svarbą bendroms pajamoms. Jos turėtų žinoti, kiek įstaigos grąža priklauso nuo palūkanų normoms jautrių pozicijų, ir turėtų nustatyti, kokį poveikį įvairūs palūkanų normų pokyčiai daro įstaigos grynosioms palūkanų pajamoms, taip pat nustatyti priemonių rinkos vertės, kuri, atsižvelgiant į apskaitos tvarką, rodoma pelno (nuostolio) ataskaitoje arba tiesiogiai nuosavybės skiltyje (pvz., per kitas bendrąsias pajamas), pokyčių poveikį.

339. Analizuodamos poveikį įstaigos ekonominei vertei ir pajamoms, kompetentingos institucijos turėtų pirmiausia analizuoti priežiūrinių išimčių testavimą, kaip nustatyta Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalyje ir konkrečiau nurodyta deleguotajame reglamente, priimtame pagal tos direktyvos 98 straipsnio 5a dalį, rezultatus ir apskaičiuoti pradinį lyginamąjį rodiklį, pagal kurį lygintų, koks poveikis padaromas įstaigai dėl palūkanų normos pokyčių. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos ypač turėtų atsižvelgti į tai, ar atlikus perkainojimą ir pasikeitus pagrindinėms prielaidoms, poveikis pinigų srautų laikui ir sumai (ypač klientų sąskaitoms, kurioms nenustatytos konkrečios perkainojimo dienos, klientų sąskaitoms su įterptomis klientų pasirinkimo galimybėmis ir (arba) nuosavam kapitalui) stipriai pakinta.

340. Kompetentingos institucijos turėtų stengtis suprasti šių prielaidų poveikį, tada atskirti ekonominės vertės ir pajamų riziką, kuri kyla dėl įstaigos elgsenos koregavimų.

341. Kompetentingos institucijos turėtų atkreipti dėmesį į pinigų srautų jautrumą tikrosios vertės priemonių vertinimo pokyčiams ne prekybos knygoje, įskaitant palūkanų normų išvestines finansines priemones, naudojamas ne prekybos knygos priemonių rizikai drausti

(pvz., pagal rinkos kainas nustatomos pelno (nuostolių) ataskaitoje pateiktų priemonių tikrosios vertės pokyčių, apsidraudimo nuo rizikos sąskaitos veiksmingumo poveikis).

342. Naudodamos Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalyje nustatytus ir konkrečiau nurodytus pagal tos direktyvos 98 straipsnio 5a dalį priimtame deleguotajame reglamente priežiūrinius išimčių testavimus, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaigos atsižvelgtų į kitus palūkanų normų sukrėtimo scenarijus.
343. Atlikdamos kiekybinį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat, jei reikia, turėtų analizuoti rezultatus, kuriuos įstaiga gauna vertindama BKPNR ir tuo tikslu taikydama vidaus ar standartizuotas metodikas. Analizuodamos šias metodikas, kompetentingos institucijos turėtų nuodugniau išsiaiškinti pagrindinius rizikos veiksnius, iš kurių susideda įstaigos BKPNR profilis.
344. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar šios įvairia valiuta operacijas vykdančios įstaigos analizuoja kiekvienos valiutos, kuria turi reikšmingą poziciją, palūkanų normos riziką. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti metodus, kuriais šios įstaigos bendrina ekonominės vertės ir pajamų atskiromis valiutomis vertinimų rezultatus.
345. Analizuodamos priežiūrinių išimčių testavimų poveikio rezultatus ir rezultatus, gautus taikant įstaigos vidaus ar standartizuotas metodikas, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ir to laiko momento skaičius, ir ankstesnes tendencijas. Šias normas reikėtų palyginti su panašių įstaigų normomis ir išanalizuoti pagal bendrą padėtį rinkoje.

Sukrėtimo scenarijai ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

346. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti palūkanų normos sukrėtimo scenarijų ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (bei priežiūrinių išimčių testavimų), kuriuos įstaiga atlieka per nuolat vykstantį vidaus valdymo procesą, rezultatus ir į juos atsižvelgti. Šiomis aplinkybėmis kompetentingos institucijos turėtų žinoti pagrindinius įstaigos BKPNR šaltinius.
347. Jeigu apžvelgiant įstaigos sukrėtimo scenarijų ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus matyti, kad įvairiuose kreivės taškuose susikaupia ypač daug perkainojimo ir (arba) terminų arba įtariama, kad taip gali nutikti, kompetentingoms institucijoms gali reikėti atlikti papildomą analizę.

6.5.3 BKPNR valdymo ir kontrolės priemonių (rizikos valdymo, atitikties vertinimo ir vidaus audito kontrolės funkcijų) vertinimas

348. Norėdamos visapusiškai suprasti įstaigos ne prekybos knygos palūkanų normos rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų apžvelgti įstaigos palūkanų normos pozicijų valdymą ir sistemą.
349. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti šiuos dalykus:
- a. BKPNR strategiją ir norimą priimti BKPNR (kaip atskirus elementus arba kaip platesnės rinkos rizikos strategijos ir norimos priimti rinkos rizikos dalį);

- b. organizacinę sistemą ir atsakomybę;
- c. politiką ir procedūras;
- d. rizikos nustatymo, vertinimo (įskaitant vidaus modelius), stebėsenos ir pranešimo apie riziką tvarką; ir
- e. vidaus kontrolės sistemą.

BKPNR strategija ir norima priimti BKPNR

350. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą BKPNR strategiją, kurią būtų patvirtinęs valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas aiškiai išdėsto BKPNR strategiją, norimą priimti BKPNR ir jų tikrinimo procesą (pvz., kai atliekama bendrosios rizikos strategijos patikra arba kyla rūpestį keliančių klausimų dėl pelningumo arba kapitalo pakankamumo) ir tai, ar vyresnioji vadovybė tinkamai įgyvendina valdymo organo patvirtintą BKPNR strategiją ir užtikrina, kad įstaigos veikla atitiktų nustatytą strategiją, būtų parengtos ir įgyvendinamos rašytinės procedūros, o atsakomybė būtų paskirstyta aiškiai ir tinkamai;
- b. įstaigos BKPNR strategijoje tinkamai atsispindi įstaigos norima priimti BKPNR ir ar ši rizika dera su bendrąja norima priimti rizika;
- c. įstaigos BKPNR strategija ir norima priimti BKPNR yra tinkama įstaigai pagal įstaigos:
 - verslo modelį;
 - bendrąją rizikos strategiją ir norimą priimti riziką;
 - rinkos aplinką ir vaidmenį finansų sistemoje; ir
 - kapitalo pakankumą;
- d. įstaigos BKPNR strategija iš esmės apima visą įstaigos veiklą, kurioje BKPNR yra reikšminga;
- e. įstaigos BKPNR strategijoje atsižvelgta į visus cikliškus ekonomikos aspektus ir dėl to atsirandančius pozicijas, kurioms būdinga BKPNR, sudėties pokyčius;
- f. įstaiga yra įdiegusi reikiamą sistemą, kuria užtikrintų, kad apie BKPNR strategiją būtų veiksmingai informuoti visi atitinkami darbuotojai.

Organizacinė sistema ir atsakomybė

351. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema yra tinkama, o atsakomybė aiškiai apibrėžta, kad įstaiga galėtų veiksmingai valdyti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti BKPNR, ar įstaiga turi pakankamai žmogiškųjų ir techninių išteklių. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. nubrėžtos aiškios atsakomybės už bendrą BKPNR valdymą ir BKPNR priėmimą, stebėseną, kontrolę ir pranešimą ribos;
- b. atliekama atskira BKPNR valdymo ir kontrolės srities patikra, BKPNR valdymas ir kontrolė įstaigoje aiškiai apibrėžta ir organizaciniu, funkcinio bei hierarchiniu atžvilgiais atskirta nuo verslo veiklos;
- c. darbuotojai, kurių veikla susijusi su palūkanų normos rizika (ir veiklą vykdančios, ir valdymo bei kontrolės sričių darbuotojai), turi reikiamų įgūdžių ir patirties.

Politika ir procedūros

352. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi aiškiai apibrėžtą BKPNR valdymo politiką ir procedūras, kurios atitiktų BKPNR strategiją ir norimą priimti BKPNR. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas tvirtina, reguliariai aptaria ir tikrina BKPNR valdymo, vertinimo ir kontrolės politiką, laikydamasis rizikos strategijų;
- b. vyresnioji vadovybė yra atsakinga už politikos ir procedūrų parengimą ir užtikrinimą, kad valdymo organo sprendimai būtų tinkamai įgyvendinami;
- c. BKPNR politika atitinka taikomus reglamentus, yra tinkama pagal įstaigos veiklos pobūdį ir sudėtingumą, padeda aiškiai suprasti būdingą BKPNR;
- d. ši politika aiškiai įforminta, apie ją aiškiai informuota ir ji nuosekliai taikoma visoje įstaigoje;
- e. šią politiką nuosekliai taiko bankų grupės ir ši politika leidžia tinkamai valdyti BKPNR;
- f. BKPNR politikoje aprašytos naujų produktų kūrimo, didelės rizikos draudimo procedūros arba pagrindinės rizikos valdymo iniciatyvos ir tai, ar šią politiką patvirtino valdymo organas arba atitinkamas valdymo organo įgaliotas komitetas. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų įsitikinti, ar:
 - prieš įdiegiant naujus produktus ir apdraudžiant naują didelę riziką ir imantis rizikos valdymo iniciatyvų, atliktos reikiamos procedūros, imtasi reikiamų kontrolės priemonių; ir

- įstaiga atliko galimo poveikio bendrajam rizikos profiliui analizę.

Rizikos nustatymas, vertinimas (įskaitant vidaus modelius), stebėseną ir pranešimas apie riziką

353. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą BKPNR nustatymo, vertinimo, valdymo ir mažinimo sistemą, kuri atitiktų ne prekybos knygos pozicijų lygį, sudėtingumą ir rizikingumą bei įstaigos dydį ir sudėtingumą. Vertinimas turėtų apimti vidaus modelius, pavyzdžiui, susijusius su klientų elgesiu (pvz., indėlių stabilumo modeliai ir išankstinis paskolos grąžinimas). Jos turėtų analizuoti šiuos aspektus:

- a. ar naudodama informacines sistemas ir vertinimo metodus vadovybė gali įvertinti visoms reikšmingoms ne prekybos knygos portfelio balansinėms ir nebalansinėms pozicijoms būdingą BKPNR (jeigu reikia, grupės lygmeniu), įskaitant vidaus rizikos draudimą;
- b. ar įstaiga turi pakankamai darbuotojų ir pakankamų metodikų, kad galėtų vertinti BKPNR (pagal EBI gairių dėl BKPNR reikalavimus), atsižvelgiant į įstaigos palūkanų normos rizikos pozicijos dydį, formą ir sudėtingumą;
- c. ar įstaigos įgyvendinamos sistemos BKPNR vertinimo tikslais pagal Direktyvos 2013/36/ES 84 straipsnio 3 dalį, taip pat atsižvelgiant į EBI gaires dėl BKPNR, yra patenkinamo lygio;
- d. ar prielaidose, kuriomis grindžiami vidaus modeliai ir metodikos, atsižvelgiama į EBI gairėse dėl BKPNR pateiktas rekomendacijas. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos prielaidos dėl pozicijų, kurių terminas nėra nustatytas sutartyje ir kuriose yra įterptų klientų pasirinkimo galimybių, yra suformuluotos apdairiai. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar apskaičiuodamos ekonominę vertę įstaigos įtraukia nuosavą kapitalą ir, jeigu taip, analizuoti, koks būtų poveikis, jeigu nuosavas kapitalas į tuos skaičiavimus nebūtų įtraukiamas;
- e. ar įstaigos rizikos vertinimo sistemose atsižvelgiama į visas reikšmingas įstaigos patiriamos palūkanų normos rizikos formas (pvz., staigaus vertės kitimo nevykstant prekybai riziką, bazinę riziką ir pasirinkimo galimybių riziką). Jeigu kurios nors priemonės ir (arba) veiksniai neįtraukiami į rizikos vertinimo sistemas, įstaigos turėtų gebėti priežiūros institucijoms paaiškinti, kodėl, ir kiekybiškai įvertinti, kiek reikšminga yra tai, kad šios priemonės ir veiksniai neįtraukiami;
- f. ar BKPNR vertinimui naudojami įstaigos vidaus modeliai buvo tinkamai parengti, nepriklausomai patvirtinti (įskaitant informaciją apie tai, ar buvo nuodugnai įvertintos visos vidaus modeliuose naudojamos ekspertų nuomonės ir sprendimai), grįžtamuoju būdu patikrinti (kiek įmanoma) ir reguliariai tikrinami;

- g. ar informacinėse sistemose pateikiama informacija yra kokybiška, detali ir pateikiama laiku ir ar šiose sistemose rizikos duomenis galima susumuoti pagal visą portfelį, veiklą ir konsoliduojamus subjektus. Informacinės sistemos turėtų atitikti EBI gairėse dėl BKPNR pateiktas rekomendacijas;
- h. ar duomenys, kurie naudojami vertinant riziką (rizikos vertinimo procesas taip pat turėtų atitikti EBI gairėse dėl BKPNR pateiktas rekomendacijas), yra vientisi ir surenkami laiku;
- i. ar taikant įstaigos rizikos vertinimo sistemas galima nustatyti galimas BKPNR koncentracijos sritis (pvz., tam tikrose laikotarpių grupėse);
- j. ar rizikos valdytojai ir įstaigos vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiamos vertinimo, ypač pozicijų, kurių terminas nėra apibrėžtas sutartyje ir kuriose yra netiesioginių arba tiesioginių pasirinkimo galimybių, sistemos, bei įstaigos prielaidas dėl nuosavo kapitalo;
- k. ar rizikos valdytojai ir įstaigos vyresnioji vadovybė žino, kokio laipsnio modelio rizika būdinga įstaigos rizikos vertinimo metodams;
- l. ar palūkanų normų išvestinių finansinių priemonių naudojimas atitinka BKPNR rizikos strategiją ir ar ta veikla vykdoma remiantis norimos prisiimti rizikos valdymo sistema ir taikant tinkamas vidaus valdymo priemones.

354. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga atliko reikiamą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kuriuo papildytų savo rizikos vertinimo sistemą. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip laikomasi EBI gairėse, parengtose pagal Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalį, pateiktų atitinkamų rekomendacijų.

355. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga įdiegusi reikiamą BKPNR stebėsenos ir pranešimo įstaigos viduje apie BKPNR sistemą, kuria užtikrinama, kad prireikus bus imtasi skubių veiksmų reikiamu įstaigos vyresniosios vadovybės arba valdymo organo lygmeniu. Į stebėsenos sistemą reikėtų įtraukti konkrečius rodiklius ir atitinkamus įspėjamuosius rodiklius, kuriais būtų veiksmingai iš anksto duodamas įspėjamasis ženklas. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar valdymo ir kontrolės darbuotojai reguliariai (pranešimų dažnumas priklausys nuo BKPNR pozicijų dydžio, sudėtingumo ir rizikos lygio) teikia pranešimus valdymo organui ir vyresniajai vadovybei, kuriuose būtų pateikiama bent ši informacija:

- a. apžvelgiamos esamos BKPNR pozicijos, pelno ir nuostolių rezultatai, apskaičiuojama rizika ir apžvelgiami BKPNR lygio ir krypties veiksniai;
- b. reikšmingi BKPNR ribų pažeidimai;
- c. pagrindinių prielaidų arba parametru, kuriais grindžiamos BKPNR vertinimo procedūros, pokyčiai;

- d. palūkanų normos išvestinių finansinių priemonių pozicijos pokyčiai ir tai, ar jie susiję su pagrindinės apsidraudimo nuo rizikos strategijos pasikeitimais; ir
- e. informacija apie naudojamų modelių veikimą.

Vidaus kontrolės sistema

356. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo BKPNR pozicijas, atsižvelgdamos į rizikos strategiją ir norimą prisiimti riziką. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaigos kontrolės funkcijos apima visus konsoliduojamus subjektus, visas geografines veiklos vietas ir visą finansinę veiklą;
- b. įdiegtos vidaus kontrolės priemonės, veiklos ribos ir laikomasi kitos praktikos, kuria siekiama užtikrinti, kad BKPNR pozicijos neviršytų įstaigai priimtino lygio, laikantis valdymo organo bei vyresniosios vadovybės nustatytų parametrų ir įstaigos norimos prisiimti rizikos; ir
- c. įstaiga turi reikiamų vidaus kontrolės priemonių ir laikosi reikiamos praktikos, kad užtikrintų, jog apie politikos, procedūrų bei ribų pažeidimus ir jų išimtis būtų laiku pranešta atitinkamo lygmens vadovams ir šie galėtų imtis veiksmų.

357. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti ribų sistemą, įskaitant tai, ar:

- a. ji dera su įstaigos rizikos valdymo strategija ir norima prisiimti rizika;
- b. ji yra tinkama pagal įstaigos organizacinės struktūros ir BKPNR pozicijų sudėtingumą bei gebėjimą vertinti ir valdyti šią riziką;
- c. joje atsižvelgiama į galimą palūkanų normų pokyčio poveikį pajamoms ir įstaigos ekonominei vertei; vertinant poveikį pajamoms, ribomis reikėtų žymėti priimtinus pajamų kintamumo pagal nurodytus palūkanų normos scenarijus lygius; ribų, kuriomis būtų reaguojama į palūkanų normų poveikį įstaigos ekonominei vertei, forma turėtų tikti pagal įstaigos veiklos mastą ir sudėtingumą bei pagrindines pozicijas;
- d. nustatytos ribos yra absoliučios ar galimi ribų pažeidimai; antruoju atveju įstaigos politikoje turėtų būti aiškiai aprašyta, koku laikotarpiu ir kokiomis konkrečiomis aplinkybėmis šie ribų pažeidimai yra galimi; kompetentingos institucijos turėtų prašyti pateikti informacijos apie tai, kokių priemonių imtasi, siekiant užtikrinti, kad ribų būtų laikomasi; ir
- e. įstaiga yra įdiegusi reikiamas reguliaraus ribų peržiūrėjimo procedūras.

358. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kaip veikia vidaus audito funkcija. Tuo tikslu jos turėtų vertinti, ar:

- a. įstaiga reguliariai atlieka BKPNR valdymo sistemos vidaus auditą;
- b. vidaus auditas apima pagrindinius BKPNR valdymo, vertinimo ir kontrolės visoje įstaigoje elementus; ir
- c. vidaus audito funkcija veiksmingai padeda nustatyti, ar laikomasi vidaus politikos ir atitinkamų išorės reglamentų, taip pat ištaisyti visus nukrypimus.

6.5.4 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

359. Atlikusios pirmiau aptartus vertinimus, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos BKPNR. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, kartu su išvadomis, remiantis 7 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais, pažymimas balas. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstyty rekomendacijų reikėtų, kiek tai yra galima, laikytis pagal analogiją.

7 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas BKPNR balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams nėra reikšmingas arba yra labai mažas. • Pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams nėra reikšmingas arba yra labai mažas. • Ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptosiomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams nėra reikšmingas arba yra labai mažas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos palūkanų normos rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. • Įstaigos palūkanų normos rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra mažas arba vidutinis. • Pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra mažas arba vidutinis. • Ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptosiomis klientų pasirinkimo galimybėmis) 	<ul style="list-style-type: none"> • Palūkanų normos rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką sistemos yra tinkamos. • Palūkanų normos rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema yra patikima ir atitinka įstaigos rizikos valdymo strategiją ir norimą prisiimti riziką.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		pokyčiams yra mažas arba vidutinis.	
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra vidutinis arba didelis. • Pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra vidutinis arba didelis. • Ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptomomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams yra vidutinis arba didelis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos palūkanų normos rizikos politika ir strategija nederą su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. • Įstaigos palūkanų normos rizikos valdymo organizacine sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra didelis. • Pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra didelis. • Ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptomomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams yra didelis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos palūkanų normos rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos. • Palūkanų normos rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema neatitinka įstaigos rizikos valdymo strategijos ir norimos prisiimti rizikos.

7 antraštinė dalis. SREP kapitalo vertinimas

7.1 Bendrosios nuostatos

360. Kompetentingos institucijos, atlikdamos SREP kapitalo vertinimą, turėtų nustatyti, ar įstaigos turimomis nuosavomis lėšomis patikimai padengiamos kapitalo rizikos, kurias įstaiga patiria arba gali patirti, kai šios rizikos įvertinamos kaip reikšmingos įstaigai.
361. Kompetentingos institucijos tam turėtų nustatyti ir apibrėžti, kokį kiekį (sumą) ir kokios kokybės (sudėties) papildomų nuosavų lėšų įstaigai reikia turėti, kad įstaiga galėtų padengti su įstaiga susijusią riziką ir rizikos elementus, kurie nėra įtraukti arba nepakankamai įtraukti į Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečią, ketvirtą ir septintą dalis ir Reglamento (ES) 2017/2402 2 skyrių (toliau – 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimai), ir prireikus nuosavų lėšų reikalavimus modelių, kontrolės priemonių, valdymo ar kitiems trūkumams šalinti, bei riziką, kylančią dėl įstaigos verslo modelio (toliau – papildomų nuosavų lėšų reikalavimai). Įstaiga visada turėtų atitikti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus.
362. Kad būtų pašalintas galimas kapitalo trūkumas, be kita ko, nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų imtis tinkamų priežiūros priemonių, įskaitant, atitinkamais atvejais, 2 ramsčio gairių nustatymą ir perdavimą, t. y. bendruosius kapitalo reikalavimus ar bendruosius svarto koeficiento reikalavimus viršijantį nuosavų lėšų, kurias įstaiga turėtų turėti, kiekį (sumą) ir kokybę (sudėtį).
363. Nustatydamos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus ir prireikus gaires, kompetentingos institucijos turėtų:
- a) atsižvelgti į bet kokias priežiūros priemones, kurias kompetentinga institucija taiko ar planuoja taikyti įstaigai pagal 10 skyrių ir atsižvelgdama į 386–388 dalis;
 - b) aiškiai pagrįsti visus papildomų nuosavų lėšų reikalavimų elementus 2 ramsčio reikalavimų ir 2 ramsčio reikalavimų dėl pernelyg didelio svarto rizikos bei 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos atveju;
 - c) nuosekliai taikyti 2 ramsčio reikalavimus ir 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos bei 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, siekiant užtikrinti platų rizikos ribojimo rezultatų nuoseklumą visose įstaigose.
364. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos nuosavų lėšų pakankamumą ir ekonominių nepalankių sąlygų poveikį nuosavoms lėšoms, taip pat pernelyg didelio svarto keliamą riziką – tai vienas pagrindinių įstaigos gyvybingumo rodiklių. Rezultatus reikėtų apibendrinti ir, remiantis šios antraštinės dalies pabaigoje išdėstytais kriterijais, įvertinti balu.

SREP kapitalo vertinimo procesas

365. Atsižvelgusios į rizikų kapitalui vertinimo rezultatus, kaip apibrėžta 6 antraštinėje dalyje, kompetentingos institucijos, atlikdamos SREP kapitalo vertinimą, turėtų:
- a. nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus esant rizikos rūšims, išskyrus pernelyg didelio svorto riziką;
 - b. įvertinti pernelyg didelio svorto riziką ir nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus rizikai šalinti;
 - c. 2 ramsčio reikalavimus, 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svorto rizikos, 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos suderinti su kapitalo rezervais ir bet kokiais makroprudenciniais reikalavimais;
 - d. nustatyti bendruosius SREP kapitalo reikalavimus, bendruosius SREP svorto koeficiento reikalavimus ir bendruosius kapitalo reikalavimus, bendruosius svorto koeficiento reikalavimus;
 - e. nurodyti ir pagrįsti nuosavų lėšų reikalavimus;
 - f. įvertinti, ar bendruosius SREP kapitalo reikalavimus, bendruosius SREP svorto koeficiento reikalavimus ir bendruosius kapitalo reikalavimus, bendruosius svorto koeficiento reikalavimus galima įvykdyti nepalankiausiomis sąlygomis;
 - g. nustatyti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos;
 - h. nustatyti kapitalo pakankamumo balą.

7.2 Papildomų nuosavų lėšų reikalavimų nustatymas esant rizikos rūšims, išskyrus pernelyg didelio svorto riziką

366. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus esant rizikos rūšims, išskyrus pernelyg didelio svorto riziką, jei jos nustato bet kurią iš įstaigos padėčių, išvardytą Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 1 dalyje, visų pirma įskaitant:
- a. nenumatytą nuostolių riziką ir numatytą nuostolių riziką, kuri atidėjiniais padengta nepakankamai, per 12 mėnesių laikotarpį (išskyrus tuos atvejus, kai Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nurodyti nuosavų lėšų reikalavimai per kitokį laikotarpį) (toliau – nenumatyti nuostoliai), kurią dėl savo veiklos patiria atskiros įstaigos, įskaitant riziką, susijusią su tam tikrų ekonominių ir rinkos pokyčių poveikiu;
 - b. modelio trūkumus, kaip įvertinta pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį; ir

- c. vidaus valdymo trūkumus, įskaitant vidaus kontrolės tvarkos ir kitus trūkumus, bei dėl įstaigos verslo modelio kylančią riziką, nustatytą pagal 4–6 antraštinėse dalyse išdėstytą rizikos vertinimą.

7.2.1 Papildomų nuosavų lėšų nenumatytiems nuostoliams padengti nustatymas

367. Nustatydamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimus nenumatytų nuostolių rizikai padengti pagal 365 dalies a punktą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kiekvieną rizikos rūšį, dėl kurios įstaigos kapitalui gali kilti reikšminga rizika. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomas nuosavas lėšas nenumatytų nuostolių rizikai padengti, nustatydamas kapitalą, kuris laikomas pakankamu tos rūšies rizikai padengti, ir išskaičiuodama atitinkamą nuosavų lėšų reikalavimų dalį, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečioje ir ketvirtoje dalyse ir Reglamento (ES) 2017/2402 2 skyriuje.
368. Laikydamosi ankstesnės dalies nuostatų, kompetentingos institucijos turėtų pagal kiekvienos rūšies riziką nustatyti kapitalo, kuris laikomas pakankamu, kiekius, nustatydamas, įvertindama ir apskaičiuodama įstaigai tenkančią riziką, taip pat ji turėtų atsižvelgti į visą įstaigos rizikos profilį. Nustatant kapitalo, kuris laikomas pakankamu, kiekius reikėtų įtraukti:
- a. su įstaiga susijusią riziką arba tokios rizikos elementus, kurie yra aiškiai neįtraukti į 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus arba juose neaiškiai nurodyti;
 - b. su įstaiga susijusią riziką arba tokios rizikos elementus, kurie laikomi nepakankamai įtrauktais į taikytinus 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus.
369. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad kapitalo, kuris laikomas pakankamu, kiekis kiekvienos rūšies rizikai, nustatytai pagal Direktyvos 2013/36/ES 79–85 straipsnius, padengti nebūtų mažesnis už atitinkamą tą riziką padengiančių taikytinų 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimų dalį. Išimtiniais atvejais, kai našta pernelyg didelė, ypač mažoms įstaigoms, siekdamas prasmingai atskirti kapitalo, kuris laikomas pakankamu, kiekį dviejų ar daugiau rūšių, kurios skaičiuojamos kartu, rizikai padengti, kompetentingos institucijos turėtų laikytis šios dalies pirmojo sakinio dėl visų pastangų, naudodamosi skaičiavimais per ICAAP, priežiūros institucijų išvadomis ir kitais informacijos šaltiniais, konservatyviai nustatydamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimų lygį, atsižvelgdamos į 372–374 dalis.
370. Nustatant, vertinant ir apskaičiuojant įstaigai tenkančią riziką, reikėtų vadovautis šiais informacijos šaltiniais:
- a. ICAAP ir kompetentingos institucijos atlikto vertinimo rezultatais, įskaitant per ICAAP atliktus skaičiavimus, kai jie laikomi patikimais ar iš dalies patikimais pagal 375–377 dalis;
 - b. priežiūros ataskaitomis;
 - c. priežiūros vertinimo ir lyginamųjų skaičiavimų rezultatais;

- d. bet kokios svarbios priežiūros veiklos rezultatais; ir
- e. kitais atitinkamais duomenimis, įskaitant duomenis, gautus bendradarbiaujant ir vedant dialogą su įstaiga.

371. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į ICAAP ir jo vertinimo rezultatus kaip į vieną iš pagrindinių įstaigai svarbios rizikos nustatymo ir vertinimo rodiklių. Nustatant kapitalo, kuris laikomas tinkamu, kiekį ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimus atsižvelgiant į kiekvienos rūšies riziką, reikėtų atsižvelgti į skaičiavimus per ICAAP, jei jie laikomi patikimais ar iš dalies patikimais, bei į priežiūros lyginamųjų skaičiavimų rezultatus ir į kitus svarbius rodiklius, jei taikoma, įskaitant priežiūros institucijų išvadas.

372. Kompetentingos institucijos neturėtų leisti, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnį laikomos nuosavos lėšos būtų naudojamos bendriesiems arba konkrečiai rizikai padengti nustatytiems papildomų nuosavų lėšų reikalavimams įvykdyti arba kompensuoti.

373. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 1 dalies f punktą, norėdamos nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų vertinti ir analizuoti diversifikacijos poveikį, kuris kyla dėl geografinių, sektorinių kitų aktualių veiksnių kiekvienoje reikšmingoje rizikos kategorijoje (tos pačios rizikos diversifikacija). Jokiais Reglamente (ES) Nr. 575/2013 numatytais rizikų kapitalui atvejais minimalūs nuosavų lėšų reikalavimai, apskaičiuoti pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnį, dėl diversifikacijos poveikio neturėtų mažėti.

374. Tačiau diversifikacija tarp skirtingų kategorijų rizikos, įskaitant riziką, numatytą Reglamente (ES) Nr. 575/2013 (diversifikacija tarp atskirų rizikų) neturėtų būti laikomas papildomų nuosavų lėšų reikalavimų nustatymo dalimi.

Skaičiavimai per ICAAP

375. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti per ICAAP atliekamų skaičiavimų patikimumą ir įvertinti, ar skaičiavimai yra:

- a. detalūs. Atliekant skaičiavimus ir (arba) taikant metodikas skaičiavimus turėtų būti galima suskaidyti pagal rizikos rūšį, ne vien pateikti vieną visas rizikos sritis apimantį (ekonominio kapitalo) skaičiavimą. Tokio skaidymo galimybė turėtų būti numatyta pačioje ICAAP metodikoje. Rizika neturėtų būti pašalinta iš ICAAP, jei ją sudėtinga apskaičiuoti ar jei nėra svarbių duomenų; preliminarūs skaičiavimai gali būti teikiami remiantis turima informacija ir įtraukiant ekspertinį vertinimą. Jeigu kompetentinga institucija mano, kad tai reikalinga, galima nurodyti įverčius, gautus apskaičiavus ribinį rizikos indėlį, pavyzdžiui, rizikos, kurios atskirai neįmanoma įvertinti (pvz., kredito koncentracijos rizikos);
- b. patikimi. Atliekami skaičiavimai ir (arba) taikomos metodikos turėtų aiškiai apimti riziką, kurią norima analizuoti (pvz., skaičiuojant kredito koncentracijos riziką,

reikėtų remtis atitinkamais sektorių skirstymais, kurie atspindėtų faktines koreliacijas ir portfelio sudėtį), ir jie turėtų būti pakankamai tvirti, stabilūs, atžvalgūs rizikai ir konservatyvūs, siekiant tinkamai apskaičiuoti su rizika susijusius nuostolius. Tokie skaičiavimai ir (arba) metodikos turėtų derėti su įstaigų strateginiais procesais, įskaitant įstaigų norimą prisiimti riziką;

- c. suprantami. Pagrindiniai skaičiavimų ir (arba) metodikų priežastiniai veiksniai turėtų būti aiškiai nurodyti. Skaičiavimai „juodosios dėžės“ principu neturėtų būti priimtini. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga paaiškintų naudojamą pagrindinę prielaidą, įskaitant bent laikotarpį, patikimumo lygius, koreliacijos prielaidas, pagrindinius parametrus, daugiausia trūkumų turinčius naudojamus modelius, ir tai, kaip jos apskaitomos ir koreguojamos galutiniame skaičiavime per ICAAP;
- d. palyginami. Skaičiavimuose ir (arba) metodikose turėtų būti aiškiai paminėtos pagrindinės prielaidos pagal bendrąjį konservatyvumo lygį, laikymo laikotarpius ir (arba) rizikos laikotarpius bei patikimumo lygius (arba lygiavertį matą), siekiant sudaryti sąlygas atlikti koregavimus, kurių gali prašyti arba kuriuos gali patvirtinti kompetentingos institucijos, kad palengvintų palyginamumą su panašiomis įstaigomis ir priežiūros lyginamaisiais rodikliais.

376. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti per ICAAP atliekamų skaičiavimų patikimumą palyginant juos su tos pačios rizikos priežiūros lyginamųjų rodiklių ir kitų atitinkamų rodiklių reikšmėmis.

377. Per ICAAP atliekamas skaičiavimas turėtų būti laikomas iš dalies patikimu tada, kai nepaisant to, kad atitinka ne visus pirmiau išvardytus kriterijus, vis tiek atrodo labai patikimas, tačiau taip turėtų būti išimtiniais atvejais; tokiais atvejais reikėtų imtis priemonių, kad būtų pašalinti nustatyti per ICAAP atliktų skaičiavimų trūkumai.

Priežiūros lyginamieji rodikliai

378. Kompetentingos institucijos turėtų sudaryti ir taikyti konkrečiai rizikai pritaikytus priežiūros lyginamuosius rodiklius ir pagal juos tikrinti per ICAAP atliekamus šios reikšmingos rizikos ir šios rizikos elementų, kurie nėra numatyti Reglamente (ES) Nr. 575/2013 arba numatyti nepakankamai, skaičiavimus arba pagal juos pagrįsti konkrečiai rizikai padengti nustatomą papildomų nuosavų lėšų reikalavimą, ypač jei per ICAAP atliekami šios reikšmingos rizikos arba jos elementų skaičiavimai laikomi nepatikimais arba jų duomenų neturima.

379. Priežiūros lyginamieji rodikliai turėtų būti tokie, kad jais būtų galima remtis kaip apdairiu, nuosekliu (t. y., jei taikoma, pritaikytu pagal atitinkamus laikymo laikotarpius ir (arba) rizikos laikotarpius bei pasitikėjimo lygį, kaip to reikalaujama Reglamente (ES) Nr. 575/2013), skaidriu

ir palyginamu matu ir šį matą būtų galima taikyti visose įstaigose apskaičiuojant ir palyginant kapitalą, kuris laikomas pakankamu tam tikros rūšies rizikos atžvilgiu.

380. Kadangi įstaigos taiko labai įvairius verslo modelius, rezultatai, gauti taikant priežiūros lyginamuosius rodiklius, gali tikti ne kiekvienu atveju ir ne kiekvienai įstaigai. Jeigu galimos kelios alternatyvos, kompetentingos institucijos turėtų taikyti tinkamiausią lyginamąjį rodiklį ir, vertindama lyginamojo rodiklio rezultatus, remtis savo nuovoka bei atsižvelgti į konkrečiam verslo modeliui ir įstaigai būdingas sąlygas.

381. Kai kompetentingos institucijos, norėdamos nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, atsižvelgia į priežiūros lyginamuosius rodiklius, per dialogą su įstaiga jos turėtų paaiškinti lyginamųjų rodiklių logiką ir bendruosius pagrindinius jų principus.

Kiti svarbūs duomenys

382. Pagal konkrečią riziką nustatytiems papildomų nuosavų lėšų reikalavimams pagrįsti kompetentingos institucijos turėtų naudoti kitus svarbius duomenis. Prie kitų svarbių duomenų galima priskirti rizikos vertinimo rezultatus (pagal 6 antraštinėje dalyje išdėstytus kriterijus), palyginimo su panašių įstaigų grupe rezultatus, įskaitant EBI ataskaitą (-as) pagal Direktyvos 2013/36/ES 78 straipsnio reikalavimus, EBI lyginamuosius rodiklius, parengtus pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį ir kt.

383. Pagal kitus svarbius duomenis kompetentingos institucijos turėtų spręsti, ar reikia iš naujo įvertinti per ICAAP atliktų arba priežiūros lyginamųjų konkrečios rizikos rodiklių tinkamumą ir (arba) patikimumą, ir (arba) ar reikia koreguoti gautą rezultatą, jeigu remiantis šiais rodikliais kyla abejonių dėl skaičiavimo tikslumo (pvz., jeigu rizikos balu žymimas rizikos lygis reikšmingai skiriasi nuo skaičiavimo rezultatų arba jeigu tikrinant panašias įstaigas paaiškėja, kad nuosavų įstaigos lėšų reikalavimai panašios rizikos pozicijai padengti labai skiriasi nuo panašių įstaigų).

384. Siekdamas užtikrinti, kad papildomų nuosavų lėšų reikalavimai konkrečiai rizikai padengti būtų nustatomi nuosekliai, kompetentingos institucijos turėtų naudoti tas pačias panašių įstaigų grupes, kurias naudojo analizuodamos riziką kapitalui, kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje.

385. Jeigu kompetentingos institucijos, norėdamos nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, atsižvelgia į kitus svarbius duomenis, per dialogą su įstaiga jos turėtų paaiškinti naudojamų duomenų logiką ir bendruosius pagrindinius jų principus.

7.2.2 Nuosavų lėšų ir kitų priemonių nustatymas modelio trūkumams ištaisyti

386. Jeigu nuolat tikrindamos vidaus modelius pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnio reikalavimus arba analizuodamos panašias įstaigas pagal Direktyvos 2013/36/ES 78 straipsnio reikalavimus, kompetentingos institucijos nustato modelio trūkumų, dėl kurių gali būti nustatyti per maži Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nurodyti minimalūs nuosavų lėšų reikalavimai, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus dėl modelio

trūkumų, dėl kurių rizika gali būti įvertinta nepakankamai, jeigu nusprendžia, kad ši priemonė yra tinkamesnė už kitas priežiūros priemones. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus šių trūkumų keliamai rizikai padengti, jei jų padengti neįmanoma pagal 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus ar kitas priežiūros priemones, pvz., reikalaujant, kad įstaigos koreguotų savo modelius arba savo preliminariems skaičiavimams taikytų tinkamą konservatyvumo maržą. Tokie papildomų nuosavų lėšų reikalavimai turėtų būti nustatyti tik kaip laikinoji priemonė, kol šalinami trūkumai.

7.2.3 Nuosavų lėšų ir kitų priemonių nustatymas kitų trūkumų keliamai rizikai padengti

387. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus valdymo, kontrolės, verslo modelio trūkumų ar kitų trūkumų, kurie nustatyti atliekant 4–6 antraštinėse dalyse nurodytą rizikos vertinimą, keliamai rizikai padengti, jei kitos priežiūros priemonės laikomos nepakankamomis arba netinkamomis atitikčiai šiems reikalavimams užtikrinti. Kompetentingos institucijos tokius papildomų nuosavų lėšų reikalavimus turėtų nustatyti tik laikinai, kol nebus pašalinti trūkumai.

388. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus finansavimo rizikai, nustatytai atliekant 8 antraštinėje dalyje nurodytą rizikos vertinimą, padengti, jeigu nustato, kad ši priemonė tinkamesnė už kitas priežiūros priemones, taikomas pagal 9 antraštinę dalį.

389. Jei įstaiga vis nenustato ar neišlaiko tinkamo nuosavų lėšų lygio pagal gaires, paskelbtas pagal Direktyvos 2013/36/ES 104b straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus tokiai papildomai rizikai padengti ne vėliau kaip nuo gairių pažeidimo dienos praėjus 2 metams. Kompetentingos institucijos gali atidėti tokį sprendimą, jei jos leidžia įstaigoms veikti nesiekiant gairėse nustatyto lygio dėl ekonominių ar rinkos priežasčių arba įstaigai būdingų aplinkybių, laikydamosi 584–585 dalių.

7.2.4 Papildomų nuosavų lėšų reikalavimų sudėties nustatymas

390. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kad papildomų nuosavų lėšų reikalavimus turėtų sudaryti bent 56,25 proc. bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (CET1) ir bent 75 proc. 1 lygio kapitalo. Kompetentingos institucijos gali nustatyti bendrą papildomų nuosavų lėšų reikalavimų sudėtį visų rūšių rizikai padengti, išskyrus pernelyg didelio sverto riziką.

391. Prireikus ir atsižvelgdamos į konkrečias įstaigos aplinkybes, kompetentingos institucijos gali pareikalauti, kad įstaigos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus padengtų aukštesnės kokybės kapitalu, palyginti su 390 dalyje nurodytu kapitalu. Bet koks aukštesnės kokybės kapitalo taikymas turėtų būti pagrįstas, atsižvelgiant į įstaigos atskirą rizikos situaciją ir rizikos aspektus, dėl kurių gali prireikti aukštos kokybės kapitalo galimiams nuostoliams padengti.

7.3 Papildomų nuosavų lėšų reikalavimai dėl pernelyg didelio svarto rizikos

392. Pagal Direktyvos 2013/36/ES³⁷ 104a straipsnio 3 ir 4 dalis kompetentingos institucijos pernelyg didelio svarto riziką turėtų vertinti atskirai nuo kitų rūšių rizikos. Jei dėl tokio vertinimo kompetentingos institucijos nustato papildomų nuosavų lėšų reikalavimą pernelyg didelio svarto rizikai padengti, jos turėtų šį reikalavimą įtraukti į nuosavų lėšų reikalavimą pagal svarto koeficientą, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, o ne į nuosavų lėšų reikalavimus pagal bendrą rizikos pozicijos sumą (TREA), kaip nustatyta tos straipsnio dalies a–c punktuose. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti svarto koeficiento reikalavimą ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimą pernelyg didelio svarto rizikai padengti atskirai nuo TREA pagrįstų reikalavimų ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimų, susijusių su visomis kitomis rizikos rūšimis (t. y. turimos nuosavos lėšos gali būti naudojamos kartu TREA pagrįsto rinkinio reikalavimams ir nuosavų lėšų reikalavimų svarto koeficientu pagrįsto rinkinio reikalavimams įvykdyti).

7.3.1 Pernelyg didelio finansinio svarto rizikos vertinimas

393. Laikydamosi svarto koeficiento (ir jo reikalavimų rinkinio) koncepcijos, kaip TRA pagrįstų nuosavų lėšų reikalavimų stiprinimo priemonės, vertinant pernelyg didelio svarto riziką, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 93 ir 94 punktuose, kompetentingos institucijos turėtų dėmesį skirti galimam reikšmingam pažeidžiamumui, kuris nenumatytas arba nepakankamai numatytas nuosavų lėšų reikalavimais, kaip išdėstyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, dėl kurių gali prireikti įstaigos verslo veiklos taisomųjų priemonių, kurios nebuvo numatytos jos verslo plane.

394. Vertindamos pernelyg didelio svarto riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti visus šiuos aspektus ir kiekvieno aspekto vertinimo išsamumo lygį pritaikyti pagal jo svarbą įstaigai:

- a. pernelyg didelio svarto rizikos elementus, kurie laikomi neįtrauktais arba nepakankamai įtrauktais svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, pirmiausia dėl:
 - i. reguliuojamo arbitražo ir (arba) svarto koeficiento optimizavimo keičiantis pozicijomis, kurios skaičiuojamos svarto koeficiente dėl ekonomiškai panašių pozicijų, kurių skaičius svarto koeficiento pozicijų skaičiavime gali būti mažesnis;
 - ii. reguliuojamo arbitražo ir (arba) optimizavimo mažinant svarto koeficiento poziciją laikinai sumažinant perdavimo apimtį pagrindinėse finansų rinkose (ypač pinigų rinkoje, kai vykdoma tam tikra veikla, pavyzdžiui,

³⁷ Daugiau informacijos rasite 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/878, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2013/36/ES nuostatos dėl subjektų, kuriems reikalavimai netaikomi, finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, mišrią veiklą vykdančių finansų kontroliuojančiųjų bendrovių, atlygio, priežiūros priemonių ir įgaliojimų bei kapitalo apsaugos priemonių, 15 konstatuojamojoje dalyje, OL L 150, 2019 6 7, p. 253.

vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriai, tačiau taip pat išvestinių finansinių priemonių rinkoje) ataskaitinėmis dienomis, kuriomis teikiamos ataskaitos³⁸ ir skelbiami padidinti sverto koeficientai (toliau – balanso gražinimo veikla); ir

- iii. konkrečių verslo modelio ypatumų, verslo veiklos ar kitų banko ypatingų bruožų, dėl kurių įstaigai tenkančios pernelyg didelio sverto rizikos mastas gali padidėti arba sumažėti (pvz., kaip pagal 393 dalyje nurodytus aspektus), tačiau kurie neįtraukti arba nepakankamai įtraukti į sverto koeficiento skaičiavimą. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, jei taikoma, pasirašytų nuosavybės priemonių pasirinkimo sandorių pozicijas arba trumpąsias pozicijas per kredito išvestines finansines priemones, kurios gali turėti padidėjusį didžiausių nuostolių poveikį, nes šios pozicijos nėra visapusiškai įvertintos skaičiuojant sverto koeficientą (palyginti su, pavyzdžiui, pasirašytomis kredito išvestinėmis finansinėmis priemonėmis), ir tam tikrų nebalansinių straipsnių koncentracijas, kai įstaigos verslo veiklai būdingi ypatingi bruožai gali lemti padidėjusį lėšų išmokėjimo kintamumą;
 - b. pernelyg didelio sverto rizikos elementų, kurie aiškiai neįtraukti į sverto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą arba nėra juo aiškiai nurodyti, be kita ko, dėl išimčių, išvardytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 429a straipsnyje, ypač kai kyla klausimų dėl nepertraukiamos atitikties šių išimčių sąlygoms vertinimo ir kai kliovimasis bendrąja išimtimi yra itin reikšmingas įstaigai, o neįtraukta suma yra nepagrįstai nepastovi;
 - c. įstaigos sverto koeficiento ir jo sudedamųjų dalių pokyčių, įskaitant numatomą dabartinių ir būsimų numatomų nuostolių poveikį sverto koeficientui, atsižvelgiant į įstaigos verslo modelį.

7.3.2 Papildomų nuosavų lėšų reikalavimo dėl pernelyg didelio sverto rizikos nustatymas

395. Vadovaudamasi pagal šių gairių 7.3.1 skirsnį atliktu vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus dėl pernelyg didelio sverto rizikos kaip skirtumą tarp kapitalo, kuris laikomas pakankamu pernelyg didelio sverto rizikai padengti, ir sverto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimų, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte. Ši suma gali būti neigiama.

396. Nustatydamos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus dėl pernelyg didelio sverto rizikos, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų analizuoti:

³⁸ Žr. 2020 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2021/451, kuriuos nustatoma forma C48.00 su kasdienėmis vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorių COREP vertėmis didelių įstaigų atveju. Atkreipkite dėmesį į tai, kad dideli dienos duomenys teikiami sandorių duomenų saugykloms pagal 2018 m. gruodžio 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2019/363 (dėl VPJFS) ir pagal 2012 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 1247/2012 (dėl išvestinių finansinių priemonių).

- a. pernelyg didelio svarto rizikos elementus, kurie laikomi neįtrauktais arba nepakankamai įtrauktais svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, ypač kai iš 393 ar 394 dalyje aprašytų aspektų vertinimo matyti, kad yra aukštas pažeidžiamumo lygis, palyginti su svarto koeficiento pozicija;
- b. pernelyg didelio svarto rizikos elementus, kurie aiškiai neįtraukti į svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą arba nėra juo aiškiai nurodyti, be kita ko, dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 429a straipsnio 1 dalyje išvardytų išimčių, vertinamų pagal 394b dalį. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus tik tais atvejais, kai dėl intensyvaus tam tikros išimties naudojimo susidaro toks svarto koeficiento lygis, kuris netinkamai atspindi įstaigai kylančią riziką.

397. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad kapitalas, kuris laikomas tinkamu pernelyg didelio svarto rizikai padengti, nebūtų mažesnis už svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimus (t. y. papildomų nuosavų lėšų reikalavimai dėl pernelyg didelio svarto rizikos negali būti neigiami).

398. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, vertinti ir apskaičiuoti pernelyg didelio svarto riziką, vadovaudamosi 370 ir 371 dalyse nustatytais informacijos šaltiniais ir metodais, naudojamos prieinamus informacijos šaltinius tiek, kiek jie svarbūs pernelyg didelio svarto rizikos požiūriu.

7.3.3 Papildomų nuosavų lėšų reikalavimo dėl pernelyg didelio svarto rizikos sudėtis

399. Kompetentingos institucijos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos turėtų įtraukti į būtiniausią svarto koeficiento 1 lygio reikalavimą. Siekdamos įvykdyti šį papildomą reikalavimą, įstaigos taip pat turėtų turėti galimybę naudoti bet kokį 1 lygio kapitalą.

400. Prireikus ir atsižvelgdamos į konkrečias įstaigos aplinkybes, kompetentingos institucijos gali pareikalauti, kad įstaigos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus padengtų aukštesnės kokybės kapitalu, palyginti su 399 dalyje nurodytu kapitalu. Bet koks aukštesnės kokybės kapitalo taikymas turėtų būti pagrįstas, atsižvelgiant į įstaigos atskirą rizikos situaciją ir analizuojant situacijas, kuriose dėl pasireiškusių pernelyg didelio svarto rizikos gali prireikti aukštesnės kokybės kapitalo galimiems nuostoliams padengti.

7.4 Suderinimas su kapitalo rezervo ir bet kokiais makroprudenciniais reikalavimais

401. Nustatydamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimus (arba kitas kapitalo priemones), kompetentingos institucijos turėtų papildomų nuosavų lėšų reikalavimus derinti su visais taikomais kapitalo rezervų reikalavimais, atsižvelgdamos į tokią pačią riziką arba tokios rizikos elementus. Kompetentingos institucijos papildomų nuosavų lėšų reikalavimų (arba kitų kapitalo

priemonių, įskaitant 2 ramsčio gairių) neturėtų nustatyti, jeigu ta pati rizika konkrečiais kapitalo rezervų reikalavimais jau yra padengta. Bet kokie papildomų nuosavų lėšų reikalavimai arba kitos kapitalo priemonės turėtų būti susijusios su įstaiga ir neturėtų padengti makroprudencinės ar sisteminės rizikos. Tačiau pagal Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 1 dalies f punktą jie gali padengti tokią riziką, kuri nurodo tam tikrų ekonominių sąlygų poveikį atskiros įstaigos rizikos profiliui ir su juo susijusius rinkos pokyčius.

7.5 Bendrųjų SREP kapitalo reikalavimų, bendrųjų SREP svorto koeficiento reikalavimų, bendrųjų kapitalo reikalavimų ir bendrųjų svorto koeficiento reikalavimų nustatymas

402. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis SREP kapitalo reikalavimas (pagal bendras nuosavas lėšas) turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- a. nuosavų lėšų reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies c punktą; ir
- b. papildomų nuosavų lėšų reikalavimų (apskaičiuotų pagal 7.2 skirsnyje išdėstytus kriterijus) ir visų papildomų nuosavų lėšų, nustatytų kaip reikalingų reikšmingai skirtingos rizikos koncentracijai padengti, sumą.

403. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis SREP kapitalo reikalavimas (pagal 1 lygio kapitalą) turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- a. nuosavų lėšų reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies b punktą; ir
- b. papildomų nuosavų lėšų reikalavimų dalį, nurodytą 402 dalies b punkte, kuri, pagal kompetentingos institucijos reikalavimą, turi būti laikoma 1 lygio kapitalo forma.

404. Kompetentingų institucijų nustatomas bendras SREP kapitalo reikalavimas (pagal bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą) turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- a. nuosavų lėšų reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies a punktą; ir
- b. papildomų nuosavų lėšų reikalavimų dalį, nurodytą 402 dalies b punkte, kuri, pagal kompetentingos institucijos reikalavimą, turi būti laikoma bendro 1 lygio kapitalo forma.

405. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas (pagal 1 lygio kapitalą) turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- a. svorto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punktą; ir

- b. papildomas nuosavas lėšas, būtinas pernelyg didelio svorto rizikai padengti (nustatomas pagal 7.3 skirsnįje nurodytus kriterijus).

406. Jei kompetentingos institucijos reikalauja, kad įstaigos padengtų 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svorto rizikos aukštesnės kokybės kapitalu pagal 400 dalį, jos turėtų nustatyti bendrąjį SREP svorto koeficiento reikalavimą (pagal bendrą 1 lygio kapitalą) kaip papildomų nuosavų lėšų dalį, nurodytą 405 dalies b punkte, kuri, pagal kompetentingos institucijos reikalavimą, turi būti laikoma bendro 1 lygio kapitalo forma.

407. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis kapitalo reikalavimas turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- a. bendrąjį SREP kapitalo reikalavimą; ir
- b. jungtinio kapitalo rezervo reikalavimus.

408. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis svorto koeficiento reikalavimas turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- a. bendrąjį SREP svorto koeficiento reikalavimą; ir
- b. G-SII svorto koeficiento rezervo reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1a dalį.

409. Vertindamos ir (arba) apskaičiuodamos bendruosius SREP kapitalo reikalavimus, bendruosius SREP svorto koeficiento reikalavimus, bendruosius kapitalo reikalavimus ir bendruosius svorto koeficiento reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti tik į tuos straipsnius ir priemones, kurios tinkamos nuosavoms lėšoms nustatyti (kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 antroje dalyje).

7.6 Nuosavų lėšų reikalavimų nurodymas ir pagrindimas

410. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti nuoseklumą nustatydamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimus ir juose pranešdamos įstaigoms ir (arba), jei to reikia, kitoms kompetentingoms institucijoms. Reikėtų pranešti bent šiuos dalykus:

- a. įstaigos bendrojo SREP kapitalo reikalavimo (angl. TSCR) ir bendros rizikos pozicijos sumos santykį (koeficientą) (angl. TREA), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį; ir
- b. įstaigos bendrojo SREP svorto koeficiento reikalavimo (angl. TSLRR) ir svorto koeficiento pozicijos sumos santykį (koeficientą) (angl. LRE), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį.

411. Norėdamos bendrąjį SREP kapitalo reikalavimą paskelbti kaip koeficientą, kompetentingos institucijos turėtų jį išreikšti pagal šią formulę:

$$TSCR \text{ koeficientas} = \frac{TSCR}{TREA}$$

412. Norėdamos bendrąjį SREP svorto koeficiento reikalavimą paskelbti kaip koeficientą, kompetentingos institucijos turėtų jį išreikšti pagal šią formulę:

$$TSLRR \text{ koeficientas} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

413. Siekdamos didesnio nuoseklumo, kompetentingos institucijos turėtų papildomai įstaigoms ir (arba) prirėikus kitoms kompetentingoms institucijoms pranešti:

- a. bendrąjį kapitalo reikalavimą ir jo sudedamąsias dalis – 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus, papildomų nuosavų lėšų reikalavimus rizikai, išskyrus pernelyg didelio svorto riziką, padengti ir rezervo reikalavimus, kaip TREA dalį (koeficientą), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį;
- b. bendrąjį svorto koeficiento reikalavimą ir jo sudedamąsias dalis – svorto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimus, papildomų nuosavų lėšų reikalavimus pernelyg didelio svorto rizikai padengti ir G-SII svorto koeficiento rezervo reikalavimą, kaip LRE dalį (koeficientą), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį.

414. Įstaigoms pranešdamos prudencinius reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų pagrįsti savo sprendimus taikyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus pagal Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 5 dalį atskirai pernelyg didelio svorto rizikai ir kitų rūšių rizikai padengti. Pagrindimas turėtų būti susijęs su įstaiga ir jame turėtų būti aiškiai nurodyti pagrindiniai veiksniai, kuriais grindžiamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimas, įskaitant riziką ir rizikos elementus, susijusius su papildomų nuosavų lėšų reikalavimais.

415. Pagrįsdamos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų nurodyti rizikos kategorijų ir pakategorių ir (arba) elementų mastą, kaip aprašyta 6 antraštinėje dalyje ir 7.2 bei 7.3 skirsniuose, atsižvelgdamos į taikytinuose teisės aktuose nurodytas esamas konkrečių rizikos rūšių apibrėžtis, taip pat jos turėtų siekti bendro suderinamumo visose įstaigose.

416. Pagrįsdamos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kompetentingos institucijos taip pat turėtų nustatyti pagrindinius trūkumus, kuriems taikomi šie reikalavimai, kol jie bus pašalinti, laikydamosi 386 ir 387 dalių nuostatų. Atsižvelgdamos į tinkamas priežiūros priemones pagal 10 antraštinę dalį, kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaigos nustatytų tinkamus šių trūkumų šalinimo veiksmus ir praneštų planuojamus šių trūkumų šalinimo tvarkaraščius.

417. Kompetentingos institucijos įstaigoms turėtų pranešti tinkamą būtiniausių papildomų nuosavų lėšų reikalavimų sudėtį atskirai pernelyg didelio svorto rizikai ir kitų rūšių rizikai padengti. Jei kompetentingos institucijos naudojasi Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 4 dalies trečios pastraipos nukrypti leidžiančia nuostata, reikalaujamos aukštesnės kokybės

kapitalo, nei nustatyta to straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose, jos turėtų pateikti aiškų tokio sprendimo pagrindimą, nurodymas konkrečias įstaigos aplinkybes, dėl kurių reikia aukštesnės kokybės kapitalo. Savo pagrindime kompetentingos institucijos turėtų nurodyti tokius elementus:

- a. konkretų įstaigos pobūdį, jos akcininkus ir prireikus grupės struktūrą, kurie gali daryti poveikį galimybei padidinti kapitalą, atsižvelgiant į tam tikrų kapitalo priemonių savybes;
- b. konkretų atskiros įstaigos patiriamos rizikos pobūdį, dėl kurio galimai itin sparčiai mažėja bendras 1 lygio nuosavas kapitalas.

418. Kompetentingos institucijos atitinkamoms pertvarkymo institucijoms turėtų pranešti galutinius SREP vertinimo rezultatus. Kompetentingos institucijos turėtų pateikti informaciją apie papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kurios prašo pertvarkymo institucijos įvertinimo tikslais, nurodytais Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2021/1118³⁹.

419. Analizuodamos aukštesnės kokybės kapitalo poreikio galimybę, kompetentingos institucijos turėtų vengti dubliavimosi su kitais esamais reikalavimais, susijusiais su atitinkamu TREA pagrįstu ar svarto koeficientu pagrįstu reikalavimų rinkiniu ir su minimaliu nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimu.

7.7 Reikalavimų laikymasis nepalankiausiomis sąlygomis

420. Kompetentingos institucijos, atlikdamos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, turėtų nustatyti įstaigos nuosavų lėšų pakankamumą (kiekį ir sudėtį) nepalankiausiomis sąlygomis ir ar reikia imtis priežiūros priemonių, įskaitant 2 ramsčio gaires, 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, persvarstytą kapitalo planavimą ir kitas priemones, kaip nustatyta 10 antraštinėje dalyje, kad būtų išvengta galimų neatitikimų.

421. Siekdamas įvertinti kapitalo pakankamumą nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. įstaigų atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kokybinių rezultatų (pvz., nustatytų rizikos valdymo ir kontrolės priemonių trūkumų) taikymą; ir
- b. įstaigų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis (jeigu ICAAP laikomas patikimu pagal 375 punktą) ir priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis (t. y. rezultatų, susijusių su nuosavų lėšų koeficientų pokyčiais), atliktų pagal Direktyvos

³⁹ 2021 m. kovo 26 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1118, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES papildoma techniniais reguliavimo standartais, kuriais nustatoma metodika, kurią pertvarkymo institucijos turi taikyti nustatydamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnyje nurodytą reikalavimą ir jungtinio rezervo reikalavimą pertvarkytiniams subjektams konsoliduotu pertvarkytinos grupės lygmeniu, kai pertvarkytinai grupei pagal tą direktyvą tie reikalavimai netaikomi.

2013/36/ES 100 straipsnį, kiekybinių rezultatų taikymą kaip nurodyta šių gairių 12 antraštinėje dalyje, pavyzdžiui:

- i. pagal jį gali būti apibrėžiami konkretūs baziniai scenarijai ir (arba) prielaidos, kurių įstaigos turi laikytis; ir
- ii. tai gali būti visos sistemos testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, taikant įstaigos arba priežiūros institucijų naudojamą metodiką ir scenarijus.

422. Kompetentingos institucijos, jei reikia, turėtų įvertinti kiekybinius testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, susijusius su įstaigos nuosavų lėšų pakankamumu ir kokybe, ir nustatyti, ar nuosavų lėšų kiekis ir kokybė yra pakankami, kad būtų patenkinti taikomi kapitalo reikalavimai, visų pirma:

- a. bendrieji kapitalo reikalavimai, įskaitant jungtinio rezervo reikalavimus pagal bazinį scenarijų per perspektyvinį ne trumpesnį kaip dvejų metų laikotarpį; ir
- b. bendri SREP kapitalo reikalavimai pagal pesimistinius scenarijus per perspektyvinį ne trumpesnį kaip dvejų metų laikotarpį.

7.7.1 2 ramsčio gairių taikymas analizuojant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kiekybinius rezultatus

2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos nustatymas ir apibrėžimas

423. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, kaip nurodyta šiame skirsnyje, o jei nustatant gaunama teigiama reikšmė – apibrėžti 2 ramsčio gaires arba 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, skirtas spręsti priežiūros problemas, susijusias su įstaigos jautrumu pagal priežiūriniame testavime nepalankiausiomis sąlygomis taikomus neigiamus scenarijus.

424. 2 ramsčio gairės – kapitalo suma, kuri turėtų būti nustatyta bendram nuosavų lėšų, kurios laikomos tinkamomis pagal SREP, lygiui pasiekti ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslais. 2 ramsčio gairių lygis turėtų būti apsaugotas nuo galimo bendro SREP kapitalo reikalavimo pažeidimo esant nepalankiajam scenarijui. 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos lygis turėtų būti apsaugoti nuo bendrojo SREP svorto koeficiento reikalavimo pažeidimo esant nepalankiajam scenarijui. Jeigu iš priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kiekybinių rezultatų matyti, kad nepalankiausiomis sąlygomis įstaiga neturėtų pažeisti jai taikomų bendrų SREP kapitalo reikalavimų, kompetentingos institucijos gali nuspręsti neapibrėžti 2 ramsčio gairių. Panašiai, kompetentingos institucijos gali nuspręsti nenustatyti 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos, jei nesitikima, kad bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas bus pažeistas esant testavimui nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankųjį scenarijų.

425. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir apibrėžti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, remdamosi atitinkamų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rezultatais, įskaitant rezultatus iš visos ES mastu EBI atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis arba bet kokių kitų atitinkamų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, atliktų visos sistemos mastu, taikant daugelio veiksmų scenarijų analizę, kurios perspektyvinis laikotarpis yra bent dveji metai (vėlesnis rezultatų paskirstymas pagal atskiras verslo linijas arba vėlesnis testavimo rezultatų apibendrinimas).
426. Laikydamosi proporcingumo principo kompetentingos institucijos gali svarstyti galimybę įstaigoms, kurios nepriskirtos prie 1 kategorijos, ir tarpvalstybinių grupių patronuojamosioms įmonėms taikyti supaprastintų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus (pvz., taikant priežiūros institucijų nustatytus bazinius scenarijus, jautrumo analizes, vėlesnį paskirtų institucijų atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų paskirstymą pagal atskiras verslo linijas, konsoliduotu lygmeniu atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis poveikį visam portfeliui) arba ankstesnių priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis arba įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus pagal 421 dalį tam, kad šios įstaigos ir įmonės galėtų nustatyti ir atnaujinti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos. Supaprastintų formų priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis galima atlikti atskirai užuot jį vykdžius testuojant visą sistemą.
427. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir apibrėžti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos pagal 2.2.4 skirsnyje nustatytą būtiniausių priežiūros intensyvumo modelį. Visų pirma, 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos nustatymo ir apibrėžimo dažnumas turėtų atitikti kapitalo pakankamumo vertinimo pagal SREP būtiniausių priežiūros intensyvumo modelį dažnumą. Visų pirma, nesitikima, kad supaprastintų formų priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kaip nurodyta 426 dalyje, vyks dažniau nei SREP, jeigu kompetentingos institucijos nemano, kad tai reikalinga.
428. Nepaisydamos ankstesnės dalies, kompetentingos institucijos:
- a. turėtų vertinti, ar esamas 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos lygis vis dar tinkamas, kai gaunami naujų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai, ir prireikus peržiūrėti 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos lygį;
 - b. gali nustatyti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos tik kas antrus metus, o ne kasmet, įskaitant įstaigas, kurių kapitalo pakankamumą pagal SREP būtiniausių priežiūros intensyvumo modelį reikėtų vertinti kasmet (pvz., SREP 1 kategorijos įstaigų atveju). Tačiau kitais, nei 2 ramsčio gairių nustatymo metai, metais kompetentingos institucijos, remdamosi visa svarbia informacija, įskaitant ankstesnių priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis bei papildomos jautrumo analizės (t. y. supaprastinto priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis) rezultatais, turėtų įvertinti, ar 2 ramsčio gairės ir 2

ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos tebėra aktualios, ar turi būti atnaujintos.

429. Kompetentingos institucijos paprastai neturėtų taikyti 2 ramsčio gairių rizikos aspektams, kuriems turėtų būti taikomi papildomų nuosavų lėšų reikalavimai pagal šių gairių 7.2 skirsnį. Panašiai, 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos neturėtų apimti tų pernelyg didelio svarto rizikos aspektų, kuriems taikomi papildomų nuosavų lėšų reikalavimai pagal šių gairių 7.3 skirsnį.
430. Nustatydamos 2 ramsčio gairių dydį, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytas toks lygis, kad būtų galima bent padengti numatomą didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis, kuris turėtų būti apskaičiuojamas remiantis bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklio pokyčiais (t. y. atsižvelgiant į bendro 1 lygio nuosavo kapitalo ir TREA) blogiausiais nepalankiausių sąlygų metais ir atsižvelgiant į taikomų kapitalo reikalavimų lygį ir į 422 ir 432–436 dalyse išdėstytus analizės kriterijus. Didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis 2 ramsčio gairių nustatymo tikslais reikėtų suprasti kaip skirtumą tarp mažiausio bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklio nepalankiojo scenarijaus atveju testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiu ir faktinio bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklio pradinio laikotarpiu. Nustatant 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos dydį, didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis reikėtų apskaičiuoti remiantis 1 lygio kapitalo pokyčiais blogiausiais nepalankiausių sąlygų metais ir atsižvelgiant į taikytinus svarto koeficiento kapitalo reikalavimus. Didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos nustatymo tikslais reikėtų suprasti kaip skirtumą tarp mažiausio svarto koeficiento nepalankiojo scenarijaus atveju testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiu ir faktinio svarto koeficiento pradinio laikotarpiu.
431. Kompetentingos institucijos turėtų gauti informaciją apie 2 ramsčio gairių pradžią kiekvienos įstaigos atveju, išskaičiuodama elementus, kuriais jau padengiama didžiausio poveikio nepalankiausiomis sąlygomis vertinime nurodyta rizika. Visų pirma, kompetentingos institucijos turėtų išskaičiuoti atitinkamas priemones, ypač kapitalo apsaugos rezervą, kaip nurodyta 435 dalyje. Be to, apibrėždamos 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos pradžią, kompetentingos institucijos prirėkus gali analizuoti kitus didžiausio poveikio nepalankiausiomis sąlygomis koregavimus, susijusius su statinio balanso prielaida arba skirtingu laikotarpiu nuo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pradžios iki pradinio laikotarpio pradžios.
432. Apibrėždamos 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti tinkamą ryšį tarp 2 ramsčio gairių pradžios ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos pradžios ir atitinkamai galutinių 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos. Šiuo tikslu jos gali nuspręsti naudotis intervalų nustatymo metodu, kad suskirstytų įstaigas pagal 2 ramsčio gairių pradžią ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos pradžią, remdamosi atitinkamais priešžiūriniais testavimais nepalankiausiomis sąlygomis, išdėstytais 425 dalyje, arba remdamosi kitais 426 dalyje išdėstytais metodais. Šitaip kompetentingos institucijos kiekvienam intervalui gali

priskirti fiksuotą atitinkamų 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos lygių ribą ir nustatyti galutines 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, kurios neviršija priskirto intervalo ribos arba, išimties tvarka, kurios viršija atitinkamo intervalo ribą, remdamosi įstaigai būdingomis sąlygomis. Kompetentingos institucijos turėtų vengti intervalų staigaus kritimo poveikio, pavyzdžiui, leisdamos iš dalies dubliuotis gretimų intervalų 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos lygiams, taip pat jos turėtų užtikrinti, kad nustatytos galutinės 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svorto rizikos būtų būdingos įstaigai.

433. Nustatydamos galutines 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, kompetentingos institucijos prireikus turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. didžiausio poveikio nepalankiausiomis sąlygomis metų pradžios datą ir scenarijų, naudojamų atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, galiojimo pradžios datą ir laikotarpį;
- b. patikimo įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultata, atsižvelgiant į konkretaus scenarijaus apibrėžtis ir prielaidas, visų pirma tais atvejais, kai manoma, kad jie yra tinkamesni įstaigos verslo modeliui ir rizikos pobūdžiui arba kai vidaus scenarijai yra griežtesni negu priežiūros scenarijai;
- c. pokyčius, kurie atsirado po testavimo nepalankiausiomis sąlygomis galutinės datos ir kurie daro reikšmingą poveikį įstaigos rizikos profiliui arba kapitalo pozicijai (pvz., neveiksnių paskolų pardavimui). Šie pokyčiai gali apimti laikinus rizikos profilio pasikeitimus, įskaitant įstaigos veiklos ar balanso struktūrinius pokyčius;
- d. atitinkamus įstaigos valdymo rizikos mažinimo veiksmus, kurie laikomi patikimais ir itin užtikrintais, atlikus jų priežiūros vertinimą;
- e. informaciją ir nuomonę apie priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis aktualumą įstaigos strategijai, finansiniams planams ir verslo modeliui;
- f. sumažėjusį tikrumą dėl faktinio įstaigos jautrumo nepalankiesiems scenarijams;
- g. bet kokią galimą dubliavimąsi su 2 ramsčio gairėmis ir 2 ramsčio gairėmis dėl pernelyg didelio svorto rizikos;
- h. įstaigos bendrą gaivinimo pajėgumą, kaip nurodyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2016/1075⁴⁰ 12 straipsnio 3 dalyje, jei įstaigos skaičiavimas laikomas pakankamai patikimu ir realiu;

⁴⁰ 2016 m. kovo 23 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2016/1075, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES papildoma techniniais reguliavimo standartais, kuriais patikslinami prekybos vietoms taikomi organizaciniai reikalavimai.

- i. įstaigos turimų nuosavų lėšų kokybę (sudėtį), įskaitant blogiausiais nepalankiausių sąlygų metais; ir
- j. tai, ar įstaiga yra restruktūrizuojama ar pertvarkoma.

434. 2 ramsčio gairių nustatymo tikslais pagal 433.b dalį, kompetentingos institucijos taip pat turėtų apsvarstyti, kiek nepalankiausių sąlygų scenarijai apima visą reikšmingą riziką, kuria prisidedama prie papildomų nuosavų lėšų reikalavimų, nustatytų bendruose SREP kapitalo reikalavimuose. Kompetentingos institucijos visų pirma turėtų atsižvelgti į tai, kad makroekonominio nuosmukio scenarijai gali ne visiškai apimti tam tikrą riziką, pavyzdžiui, elgsenos riziką, pensijų riziką ar kai kurių kredito koncentracijos rizikos elementų (pvz., vieno kliento koncentracijos) riziką, kuri gali padidinti galimus nuostolius pagal išbandytus nepalankius scenarijus.

435. Be to, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kiek esami bendri rezervų reikalavimai ir kitos taikytinos priemonės jau apima riziką, nustatytą atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Kompetentingos institucijos turėtų suderinti 2 ramsčio gaires ir kapitalo rezervų reikalavimus, nes 2 ramsčio gairės ir kapitalo rezervų reikalavimai iš dalies sutampa. Be to, nors 2 ramsčio gairės ir anticiklinis kapitalo rezervas iš esmės nesutampa, kompetentingos institucijos, pritarus makroprudencinių priemonių institucijai, išskirtiniais atvejais, atsižvelgdamos į kiekvieną konkretų atvejį, turėtų suderinti 2 ramsčio gaires ir anticiklinį kapitalo rezervą pagal pagrindinius rizikos veiksnius, kuriuos apima rezervas ir į kuriuos atsižvelgta rengiant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus. Kompetentingos institucijos neturėtų derinti 2 ramsčio gairių su sisteminės rizikos rezervais (GSII/O-SII rezervais ir sisteminės rizikos rezervu), kadangi šie yra skirti rizikos veiksniams, kuriuos įstaiga kelia finansų sistemai. Panašiai, kompetentingos institucijos neturėtų derinti 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos su G-SII svorto koeficiento rezervo reikalavimu, nurodytu Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1a dalyje.

436. Jei kompetentingos institucijos nustato 2 ramsčio gaires, jos šias gaires turėtų įtraukti į bendruosius kapitalo reikalavimus. Jei kompetentingos institucijos nustato 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, jos šias gaires turėtų įtraukti į bendruosius svorto koeficiento reikalavimus. Kompetentingos institucijos bendruosius kapitalo reikalavimus ir bendruosius svorto koeficiento reikalavimus turėtų analizuoti kaip du atskirus reikalavimų rinkinius. Todėl turimas nuosavas lėšas galima naudoti vienu metu, kad būtų įvykdytos 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svorto rizikos.

Informavimas apie 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos ir jų sudėtis

437. Informuodamos įstaigas apie 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, kompetentingos institucijos savo sprendimus turėtų pagrįsti. Pagrindimas turėtų būti susijęs su įstaiga ir jame turėtų būti akcentuojami pagrindiniai 2 ramsčio gairėms ir 2 ramsčio gairėms dėl pernelyg didelio svorto rizikos nustatyti naudojami metodikos elementai.

438. Apibrėžus ar atnaujinus 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, kompetentingos institucijos įstaigai turėtų pranešti apie jų lygį ir atitinkamus nustatymo terminus pagal 442 dalį. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų paaiškinti galimas pasekmes priežiūrai tais atvejais, kai 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos nesilaikoma.
439. Kompetentingos institucijos įstaigoms turėtų pranešti, kad 2 ramsčio gairės turėtų būti įvykdytos bendro 1 lygio nuosavo kapitalo tinkamomis nuosavomis lėšomis, o 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos – 1 lygio tinkamomis nuosavomis lėšomis. Ir 2 ramsčio gairės, ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos turėtų būti įtrauktos į kapitalo planavimo ir rizikos valdymo sistemą, įskaitant norimos prisiimti rizikos sistemą ir gaivinimo planavimą.
440. Kompetentingos institucijos taip pat įstaigoms turėtų pranešti, kad nuosavų lėšų, kurios laikomos 2 ramsčio gairių tikslais, negalima naudoti, norint atitikti kuriuos nors bendrųjų kapitalo reikalavimų elementus, o 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos negalima naudoti norint atitikti bendrųjų svarto koeficiento reikalavimų elementus.
441. Kompetentingos institucijos turėtų papildomai pranešti įstaigoms ir, atitinkamai atvejais, kitoms kompetentingoms institucijoms apie visus taikytinus nuosavų lėšų koeficientus, kuriems turėjo įtakos 2 ramsčio gairės (CET1, T1 ir bendros nuosavos lėšos), ir svarto koeficiento reikalavimą, kuriam poveikį darė 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos.
442. Apibrėždamos 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos įgyvendinimo laikotarpius ir pranešdamos įstaigoms apie juos, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti bent šiuos dalykus:
- a. tai, ar įstaiga yra restruktūrizuojama ar pertvarkoma; ir
 - b. galimą poveikį, kurį CET1 išreikštos 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos gali turėti kitoms kapitalo reikalavimų dalims ir įstaigų pajėgumui parengti papildomas 1 lygio (AT1) arba 2 lygio (T2) priemones.

7.7.2 Kapitalo planavimas ir kitos priežiūros priemonės, skirtos užtikrinti kapitalo pakankumą nepalankiausiomis sąlygomis

Kapitalo planavimas

443. Kai 7.7.1 skirsnyje nurodytų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis kiekybiniai rezultatai rodo, kad pagal taikytus testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus įstaiga negalės atitikti taikomų kapitalo reikalavimų, kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaiga pateiktų patikimą kapitalo planą, kuriame būtų atsižvelgta į taikomų kapitalo reikalavimų neįvykdymo riziką.
444. Siekdama nustatyti, ar kapitalo planas yra patikimas, kompetentinga institucija turėtų atitinkamai apsvarstyti:

- a. ar kapitalo planas numatytas visam testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiui;
- b. ar kapitalo plane numatyti patikimi rizikos mažinimo ir valdymo veiksmai, kuriais ribojamas dividendų mokėjimas ir t. t.;
- c. ar įstaiga yra pasirengusi ir gali imtis tokių veiksmų siekdama pašalinti visai sistemai taikomų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis kapitalo reikalavimų pažeidimus;
- d. ar minėtiems rizikos mažinimo ir valdymo veiksams taikomi kokie nors teisiniai ar su reputacija susiję apribojimai, pavyzdžiui, dėl prieštaringų ankstesnių viešų pranešimų (pvz., dėl dividendų politikos, verslo planų ir norimos prisiimti rizikos);
- e. ar tikėtina, kad rizikos mažinimo ir valdymo veiksmai leistų įstaigai per tinkamą laikotarpį įvykdyti visus taikytinus kapitalo reikalavimus; ir
- f. ar siūlomi veiksmai iš esmės atitinka makroekonominis analizės kriterijus ir žinomus būsimus reguliavimo pokyčius, kurie daro poveikį įstaigai pagal taikomų nepalankių scenarijų taikymo sritį ir terminus;
- g. gaivinimo galimybių spektrą ir jų analizę, kaip nustatyta įstaigos gaivinimo plane.

445. Vertindama kapitalo planus, kompetentinga institucija, jei reikia pasitarusi su įstaiga, turėtų reikalauti, kad įstaiga pakeistų atitinkamus planus, įskaitant siūlomus valdymo veiksmus, arba reikalauti, kad įstaigos imtųsi papildomų riziką mažinančių veiksmų, kurie taptų svarbūs atsižvelgiant į scenarijus ir esamas makroekonominės sąlygas.

446. Kompetentingos institucijos turėtų tikėtis, kad įstaigos įgyvendins persvarstytą kapitalo planą, įskaitant tolesnius pakeitimus, padarytus remiantis įstaigos priešžiūrinio vertinimo rezultatais ir dialogu su įstaiga.

Papildomos priešžiūros priemonės

447. Kompetentingos institucijos atitinkamais atvejais turėtų apsvarstyti būtinybę taikyti papildomas 10 antraštinėje dalyje nurodytas priešžiūros priemones, siekdamos užtikrinti, kad įstaiga turėtų pakankamą kapitalą nepalankiausiomis sąlygomis.

448. Visų pirma, jeigu iš testavimų nepalankiausiomis sąlygomis kiekybinių rezultatų matyti, kad įstaiga gali pažeisti pagal nepalankių scenarijų taikytinus kapitalo reikalavimus per ateinančius 12 mėnesių, kompetentingos institucijos atitinkamais atvejais tokią informaciją turėtų laikyti viena iš galimų aplinkybių, apibrėžtų Direktyvos 2013/36/ES 102 straipsnio 1 dalies b punkte. Tokiais atvejais kompetentingos institucijos turėtų taikyti atitinkamas priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalį, kuriomis siekiama užtikrinti pakankamą nuosavų lėšų lygį. Kai tokios priemonės yra susijusios su kapitalu, kompetentingos institucijos visų pirma turėtų apsvarstyti būtinybę taikyti vieną arba abu toliau nurodytus reikalavimus, kaip apibrėžta 104 straipsnio 1 dalies a ir f punktuose:

- a. reikalauti, kad įstaigos turėtų pakankamai papildomų nuosavų lėšų nominalia suma, atsižvelgiant į SREP vertinimo rezultatą;
- b. reikalauti sumažinti įstaigos veiklai, produktams ir sistemoms būdingą riziką.

7.8 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

449. Atsižvelgdamos į pirmiau nurodytą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar esamais nuosavų lėšų ištekliais rizika, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, yra patikimai padengiama. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, kartu su išvadomis, remiantis 8 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais, pažymimas gyvybingumo balas.

8 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas kapitalo pakankamumo balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaiga lengvai atitinka jai taikomas 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos. • Įstaigos turimos nuosavos lėšos pakankamai viršija bendrąjį kapitalo reikalavimą ir bendrąjį svarto koeficiento reikalavimą ir tikimasi, kad taip bus ir ateityje. • Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nenustatyta jokios pastebimos didelio, bet tikėtino ekonominio nuosmukio poveikio nuosavoms lėšoms ar svartui rizikos. • Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kliūčių nėra arba visi subjektai yra kapitalizuoti pakankamai gerai ir viršija priežiūros reikalavimus. • Įstaiga turi realistišką ir patikimą kapitalo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų veiksmingas. • Nėra reikšmingos pernelyg didelio svarto rizikos arba ji labai maža.
2	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia vidutinę-mažą riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaiga turi sunkumų laikydamosi jai taikomų 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos. Tam spręsti numatyti rizikos mažinimo veiksmai yra patikimi. • Įstaiga artėja prie kai kurių savo kapitalo rezervų pažeidimo ribos, bet vis dar aiškiai viršija bendrą SREP kapitalo reikalavimą ir bendrą SREP svarto koeficiento reikalavimą.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nustatyta didelio, bet tikėtino ekonominio nuosmukio poveikio nuosavoms lėšoms ar svertui rizika yra maža, o valdymo veiksmai šiam klausimui spręsti atrodo patikimi. • Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla arba gali kilti nedidelės kliūtys. • Įstaiga turi realistišką ir patikimą kapitalo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų veiksmingas, nors šios tokios rizikos esama. • Pernelyg didelio finansinio sveto rizika maža.
3	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia vidutinę-didelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaiga neatitinka jai taikomų 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sveto rizikos. Susirūpinimą kelia šiam klausimui spręsti numatyto rizikos mažinimo veiksmų patikimumas. • Įstaiga naudoja kai kuriuos iš savo kapitalo rezervų. Jeigu padėtis pablogės, įstaiga gali pažeisti savo bendrą SREP kapitalo reikalavimą arba bendrą SREP sveto koeficiento reikalavimą. • Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nustatyta vidutinė didelio, bet tikėtino ekonominio nuosmukio poveikio nuosavoms lėšoms arba svertui rizikos rizika. Valdymo veiksmis ši rizika gali nebūti patikimai pašalinta. • Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) yra kliūčių. • Įstaiga turi kapitalo planą, bet vargu ar jis būtų veiksmingas. • Pernelyg didelio finansinio sveto rizika yra vidutinė.
4	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia vidutinę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaiga neatitinka jai taikomų 2 ramsčio gairių (arba 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sveto rizikos, arba sąmoningai jų neparengė) ir artimiausiu metu negalės jų atitikti. Tam spręsti numatyti rizikos mažinimo veiksmai nėra patikimi. • Įstaiga priartėjo prie bendro SREP kapitalo reikalavimo arba bendro SREP sveto koeficiento reikalavimo pažeidimo ribos.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none">• Atlikus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis paaiškėjo, kad bendras SREP kapitalo reikalavimas arba bendras SREP sverto koeficiento reikalavimas būtų pažeistas vos prasidėjus dideliam, bet tikėtinam ekonominiam nuosmukiui. Valdymo veiksmais ši rizika nebus patikimai pašalinta.• Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) yra kliūčių.• Įstaiga neturi kapitalo plano arba turi akivaizdžiai netinkamą kapitalo planą.• Pernelyg didelio finansinio sverto rizika yra didelė.

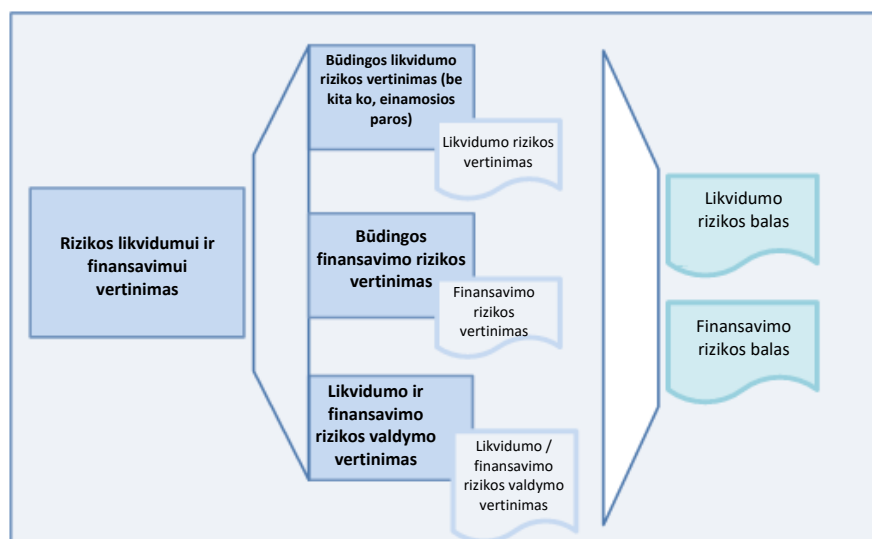
8 antraštinė dalis. Rizikos likvidumui ir finansavimui vertinimas

8.1 Bendrosios nuostatos

450. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti riziką likvidumui ir finansavimui, kuri įvertinta kaip reikšminga įstaigai. Šioje antraštinėje dalyje išdėstytos bendros metodikos, kurias galima taikyti vertinant atskiras rizikos sritis, rizikos valdymą ir kontrolės priemones. Joje nesiekama išvardyti visų metodų, kompetentingoms institucijoms leidžiama atsižvelgti į kitus papildomus kriterijus, kuriuos, remdamosi savo patirtimi ir atsižvelgdamos į įstaigos specifiką, jos laiko svarbiais.
451. Šioje antraštinėje dalyje išdėstyti bendri rizikos likvidumui ir finansavimui aspektai, kuriuos kompetentingoms institucijoms reikia vertinti.
452. Metodiką sudaro trys pagrindinės sudedamosios dalys:
- a. būdingos likvidumo rizikos vertinimas;
 - b. būdingos finansavimo rizikos vertinimas; ir
 - c. likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo vertinimas.
453. Vertindamos riziką likvidumui ir finansavimui, kompetentingos institucijos turėtų tikrinti, kaip įstaiga laikosi būtinausių ES reguliavimo reikalavimų, padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio (LRC), kaip nurodyta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61⁴¹, ir grynojo pastovaus finansavimo rodiklio (NSFR), kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 šeštos dalies IV antraštinėje dalyje. Tačiau šiose gairėse aptariamas vertinimas yra platesnis už būtinausius reikalavimus, kad kompetentingos institucijos galėtų susidaryti visapusišką nuomonę apie riziką.
454. Šio vertinimo proceso schema pavaizduota 5 diagramoje.

⁴¹ 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 2015/61, kuriuo dėl kredito įstaigoms taikomo padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013.

2 diagrama. Vertinami rizikos likvidumui ir finansavimui aspektai

455. Remdamosi šioje antraštinėje dalyje išdėstytais kriterijais, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti visas tris sudedamąsias dalis ir susidaryti nuomonę apie įstaigos patiriamą būdingą likvidumo ir finansavimo riziką ir apie įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo ir kontrolės priemonių kokybę. Kadangi likvidumo ir finansavimo rizika bei šių rizikos sričių valdymas tarpusavyje susiję ir vieni nuo kitų priklauso, likvidumo ir finansavimo rizikos valdymas ir kontrolės priemonių vertinimas aprašytas viename skirsnyje.

456. Kai kompetentingos institucijos riziką likvidumui ir finansavimui vertina per SREP, jos gali naudotis keliais informacijos šaltiniais, įskaitant:

- a. įstaigos verslo modelio analizės rezultatus, ypač tuos, kurie gali padėti suprasti pagrindinius rizikos likvidumui ir finansavimui šaltinius;
- b. informaciją, surinktą atliekant pagrindinių rodiklių stebėseną;
- c. priežiūros ataskaitas, ypač informaciją, kurią įstaiga pateikė pranešdama apie likvidumo ir finansavimo riziką pagal Reglamento (ES) 575/2013 415 straipsnį;
- d. įvairios priežiūros veiklos rezultatus;
- e. iš PPP / TFP kompetentingų institucijų gautą informaciją, kuri gali daryti poveikį likvidumo ir finansavimo pozicijai;
- f. įstaigos suteiktą informaciją, įskaitant informaciją, surinktą per ILAAP;
- g. vidaus ir išorės audito ataskaitose pateiktas išvadas ir pastabas;
- h. EBI rekomendacijas, gaires ir rekomendacijas, įtrauktas į padengimo likvidžiuoju turtu ir grynojo pastovaus finansavimo rodiklių įgyvendinimo ataskaitas, taip pat makroprudencinių institucijų arba ESRV įspėjimus ir rekomendacijas; ir

- i. kitose įstaigose, kurios taiko panašų verslo modelį, (panašių įstaigų grupėje) nustatytą riziką.

457. Taikydamos šioje antraštinėje dalyje aprašytas metodikas ir vertindamos bendrus aspektus, kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti atitinkamus kiekybinius rodiklius ir kitus parametrus, kuriuos taip pat galėtų naudoti atlikdamos pagrindinių rodiklių stebėseną, kaip nurodyta 3 antraštinėje dalyje.

458. Kiekvienos atskiros rizikos vertinimo rezultatai turėtų būti išdėstyti išvadų santraukoje, kurioje būtų pateiktas pagrindinių rizikos veiksnių ir apibūdinimas ir pažymėtas rizikos balas, kaip paašškinta tolesniuose skirsniuose.

8.2 Likvidumo rizikos vertinimas

459. Norėdamos įvertinti įstaigos likvidumo riziką trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu, kompetentingos institucijos turėtų vertinti reikiamus laikotarpius, įskaitant tos pačios dienos laikotarpius, ir taip užtikrinti, kad įstaigos turimų likvidumo atsargų pakaktų ir įprastomis, ir nepalankiausiomis sąlygomis. Šis vertinimas apima tokius aspektus:

- a. likvidumo poreikių trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu vertinimą;
- b. tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimą;
- c. likvidumo rezervo ir likvidumo atsvaros pajėgumo vertinimą; ir
- d. priežiūrinį likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

460. Vertindamos likvidumo poreikius, rezervus ir atsvaros pajėgumą įprastomis sąlygomis, kompetentingos institucijos savo analizę turėtų grįsti papildomų stebėsenos parametrų ataskaitų formose, kaip nurodyta ir nustatyta techniniame įgyvendinimo reglamente dėl priežiūros ataskaitų⁴², pateiktais duomenimis. Kompetentingos institucijos gali atlikti ne tokį išsamų tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimą ir likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, jei tai pagrįsta mažesniu šių rizikos šaltinių reikšmingumu, ypač 3 ir 4 kategorijų įstaigų atveju.

Likvidumo poreikių trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu vertinimas

461. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos likvidumo poreikius trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiais ir įprastomis, ir nepalankiausiomis sąlygomis (patyrus sukrėtimų). Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaigos likvidumo poreikius įvairiu laiku, susiklosčius nepalankiausiomis sąlygoms, ypač laikotarpiu iki 30 dienų, nuo 30 dienų iki 3 mėnesių ir nuo 3 iki 12 mėnesių, ir didelių, bet tikėtinų sukrėtimų poveikį įstaigos likvidumo poreikiams (gryniesi

⁴² Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/451.

netenkamų pinigų srautai) ypatingiems, visos rinkos ir šių abiejų rūšių sukrėtimams atremti; ir

- b. likvidumo poreikių dydį, vietą ir valiutą, tai, ar įstaiga operacijas vykdo skirtingomis reikšmingomis valiutomis, sukrėtimų poveikį kiekviena valiuta atskirai, siekiant atspindėti valiutos konvertabilumo riziką.

462. Vertindamos trumpalaikę likvidumo riziką, kompetentingos institucijos turėtų remtis bent jau Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61 nurodytą padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, ypač atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga teisingai nurodo savo padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio poziciją; ir
- b. padengimo likvidžiuoju turtu rodikliu tinkamai žymimi įstaigos likvidumo poreikiai.

463. Vertindamos sukrėtimų poveikį įstaigos likvidumo poreikiams, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visus reikšmingus įstaigos likvidumo rizikos šaltinius. Pirmiausia, jei svarbu, jos turėtų atsižvelgti į:

- a. galimybę, kad laikantis bet kurių taikomų ES reguliavimo reikalavimų, įstaigos likvidumo poreikiai susiklosčius tam tikro pobūdžio nepalankiausių sąlygų scenarijui, kuriuo grindžiamas reikalavimas, įskaitant atvejus, kai terminas trumpesnis nei 30 dienų, būtų nustatyti netinkamai.
- b. riziką, susijusią su didmeninėmis sandorio šalimis, kuri kyla dėl balansinių straipsnių ir finansavimo koncentracijos, atsižvelgdamos į tai, kokių veiksmų įstaiga gali imtis, kad išsaugotų savo reputaciją ir (arba) franšizę;
- c. riziką, susijusią su neapibrėžtais pinigų srautais ir (arba) nebalansiniais straipsniais (pavyzdžiui, kredito linijomis, įkaito vertės išlaikymo prievolėmis) ir veikla (pavyzdžiui, didesne negu numatyta pagal sutartinius įsipareigojimus likvidumo parama nekonsoliduojamoms specialiosios paskirtiems įmonėms), atsižvelgdamos į tai, kokių veiksmų įstaiga gali imtis, kad išsaugotų savo reputaciją ir (arba) franšizę;
- d. bendrąją ir grynąją gaunamų ir netenkamų pinigų srautų vertę: jeigu gaunamų ir netenkamų pinigų srautai labai dideli, kompetentingos institucijos dėmesį į įstaigos riziką turėtų ypač atkreipti tada, kai gaunamų pinigų srautai negaunami numatytu laiku, net jei grynųjų netenkamų pinigų srautų rizika nedidelė;
- e. riziką, susijusią su mažmeninėmis sandorio šalimis, atsižvelgdamos į tai, kokių veiksmų įstaiga gali imtis, kad išsaugotų savo reputaciją ir (arba) franšizę. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų taikyti mažmeninių indėlių klasifikavimo į atskiras rizikos grupes metodiką, numatytą Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 24 ir 25 straipsniuose;

- f. riziką, kad pernelyg didelė vidutinio–ilgojo laikotarpio finansavimo profilio rizika neigiamai paveiks sandorio šalių, kurios svarbios trumpalaikiai likvidumo pozicijai, elgseną; ir
- g. riziką, kylančią esant patikėtiems indėliams⁴³.

Tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimas

464. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos tos pačios dienos pasirinkto laikotarpio likvidumo rizikos poziciją, įskaitant tos pačios dienos likvidžiojo turto atsargas, atsižvelgdamos į tai, kad nenumatyti tos pačios dienos netenkamų pinigų srautai arba gaunamų pinigų srautų trūkumas yra neprognozuojamo pobūdžio. Kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į galimai mažesnį šio rizikos šaltinio reikšmingumą, ypač 3 ir 4 kategorijų įstaigų atveju. Visų kitų įstaigų atveju, kai šis rizikos šaltinis laikomas reikšmingu, šis vertinimas turėtų apimti bent jau turimą ar prieinamą esant įprastoms sąlygoms bei finansinėms ar veiklos nepalankiausioms sąlygoms (t. y. IT gedimai, teisiniai apribojimai dėl lėšų pervedimo, prieigos prie atitinkamų bankininkystės paslaugų ir (arba) įstaigai reikšmingų valiutų, prekių ar priemonių tarpuskaitos paslaugų sustabdymas ir (arba) nutraukimas) tos pačios dienos likvidumo vertinimą.

465. Tose jurisdikcijose, kuriose tos pačios dienos rizikos ataskaitos dar nerengiamos, kompetentingos institucijos turėtų remtis pačios įstaigos atlikta tos pačios dienos likvidumo rizikos analize.

Likvidumo rezervų ir likvidumo atsvaros pajėgumo vertinimas

466. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos likvidumo rezervus ir likvidumo atsvaros pajėgumas pakankamas, kad įstaiga galėtų patenkinti savo vieno mėnesio ir skirtingų laikotarpių, pavyzdžiui, iki 1 metų, taip pat vienos paros likvidumo poreikius. Atliekant šį vertinimą reikėtų atsižvelgti į:

- a. tiesiogiai turimus likvidumo rezervus arba laikotarpius, per kuriuos įstaigos nežlugtų susiklosčius įvairiems nepalankiausių sąlygų scenarijams;
- b. bendrąjį likvidumo atsvaros pajėgumą, kurį įstaiga turėtų visą atitinkamo nepalankiausių sąlygų scenarijaus laikotarpį;
- c. įvairių nepalankiausių sąlygų scenarijų ir laikotarpių, kurie analizuojami vertinant įstaigos likvidumo poreikius, ypatumus, pavyzdžiui, rimtumą ir trukmę;
- d. turto, kurį reikėtų likviduoti per atitinkamus laikotarpius, sumą;
- e. tai, ar faktinės likvidumo rezervo ir likvidumo atsvaros pajėgumas, įskaitant likvidžiojo turto kokybę, atitinka įstaigos norimą prisiimti likvidumo riziką; ir

⁴³ Geriausia patirtis apibūdinama EBI ataskaitoje: Padengimo likvidžiuoju turto rodiklio įgyvendinimo ES stebėseną. Antroji ataskaita (EBA/REP/2021/07).

- f. likvidžiojo turto klasifikavimą ir kokybę, kaip nurodyta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61 (LCR deleguotasis reglamentas)⁴⁴

467. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos gebėjimą savo likvidųjį turtą laiku paversti pinigais, kad nepalankiausių sąlygų laikotarpiu galėtų patenkinti savo likvidumo poreikius. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga periodiškai išbando savo rinkos prieigą sudarydama pardavimo arba atpirkimo sandorius;
- b. yra didelės koncentracijos sričių, dėl kurių gali kilti rizika pervertinti likvidumo rezervus ir likvidumo atsvaros pajėgumą;
- c. rezervą sudarantis turtas nesuvaržytas (kaip apibrėžta EBI informacijos apie suvaržytą ir nesuvaržytą turtą atskleidimo gairėse⁴⁵), atitinkamų darbuotojų kontroliuojamas ir likvidumo valdymo funkcijas atliekantys darbuotojai juo gali lengvai pasinaudoti;
- d. likvidžiojo turto valiutinė išraiška dera su likvidumo poreikių paskirstymu pagal valiutas;
- e. įstaiga turi skolinto likvidžiojo turto, ar įstaiga turi jį grąžinti artimiausiu metu susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms, o tai reikštų, kad įstaiga nebegalės tuo turtu naudotis, kad padengtų nepalankiausiomis sąlygomis netenkamų pinigų srautus, vertinant grynąjį sandorio poveikį; ir
- f. į tikėtiną skirtų likvidumo priemonių vertę, jei kompetentingos institucijos nustato, kad šias priemones tam tikru lygiu galima įskaičiuoti į likvidumo atsvaros pajėgumą.

Priežiūrinis likvidumo testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

468. Kompetentingos institucijos turėtų taikyti savo apibrėžtą ir vykdomą likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis kaip savarankišką priemonę trumpalaikiai ir vidutinio laikotarpio likvidumo rizikai vertinti ir:

- a. nustatyti įvairių laikotarpių ir įvairių nepalankiausių sąlygų scenarijų likvidumo riziką. Nepalankiausių sąlygų scenarijai turėtų būti grindžiami 30 dienų padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimų nepalankiausiomis sąlygomis prielaidomis, tačiau kompetentingos institucijos gali išplėsti savo vertinimą ir už 30 dienų trumpesnio ir ilgesnio laikotarpio riziką, taip pat keisti padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo

⁴⁴ 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/61, kuriuo dėl kredito įstaigoms taikomo padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 (OL L 11, 2015 1 17, p. 1–36).

⁴⁵ EBI informacijos apie suvaržytą ir nesuvaržytą turtą atskleidimo gairės ([EBA/GL/2014/03](#))

prielaidas, kad galėtų atsižvelgti į riziką, į kurią pagal padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimą atsižvelgta nepakankamai;

- b. remtis ne tik informacija, gauta per įstaigos vidaus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, bet ir surinkti informacijos, kad galėtų susidaryti savo nuomonę apie likvidumo riziką;
- c. nustatyti ir kiekybiškai įvertinti konkrečias likvidumo rizikos sritis; ir
- d. surinkti informacijos, kad galėtų susidaryti savo nuomonę apie bendrąją įstaigos patiriamą likvidumo riziką; tai kompetentingoms institucijoms padės palyginti santykinę įstaigų riziką. Šią informaciją turėtų sudaryti bent priešžiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kurį sudarytų pagal konkrečią įstaigą pritaikytas ir visos rinkos testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, rezultatai.

469. Pritaikiusios Reglamento (ES) Nr. 575/2013 412 straipsnio 3 dalį ir 414 straipsnį, kompetentingos institucijos gali vertinti galimą padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo pokytį ir jautrumą susiklosčius švelnesnių nepalankiausių sąlygų scenarijams pagal priešžiūrinį arba įstaigos likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Per šį vertinimą taikomi scenarijai paprastai turėtų būti švelnesni (pvz., tik visos rinkos nepalankiausios sąlygos) už scenarijus, pagal kuriuos testuojamas įstaigos gebėjimas išlikti (visos rinkos ir sisteminės nepalankiausios sąlygos), taigi, jais atspindimos situacijos, kuriose numatoma, kad įstaigos nenaudotų savo būtiniausių likvidumo rezervų. Atlikdamos 3 ir 4 kategorijos įstaigų priešžiūrinį likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos gali nesinaudoti visais scenarijais ir taikyti mažesnio išsamumo lygio analizę, palyginti su kitomis įstaigomis.

8.3 Būdingos finansavimo rizikos vertinimas

470. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos finansavimo riziką ir tai, ar ji tinkamai vykdo vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius turto ir nebalansinių straipsnių įsipareigojimus pastovaus finansavimo priemonėmis ir įprastomis, ir nepalankiausiomis sąlygomis. Šis vertinimas apima tokius aspektus:

- a. įstaigos finansavimo profilio vertinimą;
- b. rizikos finansavimo profilio stabilumui vertinimą;
- c. faktinės rinkos prieigos vertinimą; ir
- d. numatyto finansavimo rizikos pokyčio vertinimą remiantis įstaigos finansavimo planu.

Įstaigos finansavimo profilio vertinimas

471. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos finansavimo profilis tinkamas, įskaitant tai, ar tinkami vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiai sutartiniai ir elgsenos nesutapimai, susiję su jos verslo modeliu, strategija ir norima prisiimti rizika. Tiksliau, jos turėtų atsižvelgti į:

- a. tai, ar taikant įvairias pastovaus finansavimo priemones tinkamai įvykdyti įstaigos vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiai turto ir nebalansinių straipsnių įsipareigojimai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 413 straipsnyje, ir ar faktiniai atitinkamo laikotarpio nesutapimai atitinka konkretaus įstaigos verslo modelio ribas;
- b. tai, ar remiantis kompetentingos institucijos nuomone apie įstaigos norimą finansavimo profilį įstaigos faktinis finansavimo profilis neatitinka norimo profilio;
- c. (vietos) reguliavimo ir sutartinius veiksnius, kuriais daromas poveikis finansavimo teikėjų elgsenos ypatumams (pvz., reglamentus dėl tarpuskaity, gelbėjimą privačiomis lėšomis, indėlių garantijų schemas ir pan., nes jais gali būti paveikta finansavimo teikėjų elgsena), ypač jeigu tarp jurisdikcijų, kuriose veikia įstaigos, yra reikšmingų pokyčių arba skirtumų; ir
- d. tai, ar dėl termino pakeitimo rasis tam tikro lygmens nesutapimų, bet šie nesutapimai privalo išlikti valdomi ir kontroliuojami, kad nepalankiausių sąlygų laikotarpiais arba pasikeitus rinkos aplinkybėms verslo modelis nežlugtų;
- e. bet kokią iš PPP / TFP priežiūros institucijų gautą informaciją, jei tokia yra, dėl PP / TF rizikos poveikio ir galimų įstaigos PP / TF rizikos valdymo sistemos trūkumų, dėl kurių gali padidėti finansavimo rizika.

472. Kompetentingos institucijos turėtų remtis įstaigos finansavimo profilio vertinimu, analizuodamos bent Reglamento (ES) Nr. 575/2013 šeštos dalies IV antraštinėje dalyje nurodytą grynojo pastovaus finansavimo rodiklį (NSFR), ypač atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga teisingai nurodo savo grynojo pastovaus finansavimo rodiklio poziciją; ir
- b. grynojo pastovaus finansavimo rodikliu tinkamai įvertinami įstaigos pastovaus finansavimo poreikiai.

473. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar dėl galimų trūkumų, kurių kyla dėl įstaigos finansavimo profilio, pavyzdžiui, terminų nesutapimo, kurie didesni už priimtinas ribas, pernelyg didelės finansavimo šaltinių koncentracijos, pernelyg didelio turto suvaržymo arba netinkamo ar nepastovaus ilgalaikio turto finansavimo įstaigos finansavimo sąnaudų gali padidėti iki nepriimtino lygio. Jos turėtų atsižvelgti į:

- a. riziką, kad finansavimas bus pratęstas didesnėmis palūkanų normomis, jeigu priklausomybė nuo konkrečių finansavimo šaltinių pernelyg didelė, įstaigos

finansavimo poreikiai dideli, o finansavimo šaltiniuose įstaiga vertinama kaip rizikingesnio profilio įstaiga, ypač jeigu nėra tikėtina, kad šios didesnės sąnaudos bus savaime perkeltos klientams; ir

- b. tai, ar turto suvaržymui viršijus priimtinas ribas sumažėja prieiga prie neužtikrinto finansavimo ir padidėja neužtikrinto finansavimo kaina.

Rizikos finansavimo profilio pastovumui vertinimas

474. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti veiksnius, dėl kurių gali sumažėti finansavimo profilio, susijusio su turto, nebalansinių straipsnių ir įsipareigojimų pobūdžiu ir ypatumais, pastovumas. Jos turėtų atsižvelgti į:

- a. galimybę, kad laikantis bet kurių taikomų ES reguliavimo reikalavimų, įstaigos finansavimo profilio pastovumas esant įprastiems ir nepalankiausių sąlygų scenarijams, įskaitant ilgesnius nei 1 metų laikotarpius, nebūtų tinkamai nustatytas;
- b. tai, kad vienos turto klasės bus reikšmingesnės įstaigai ir (arba) sistemai už kitas;
- c. struktūrinį turto ir įsipareigojimų skirtingomis reikšmingomis valiutomis (jei taip yra) ir bendrą terminų nesutapimą bei tai, kaip valiutų nesutapimai, kurie lemia struktūrinius terminų nesutapimus, paveikia bendrąją riziką finansavimo profilio pastovumui; ir
- d. reikiamus struktūrinius finansavimo parametrus (kurie tinka pagal įstaigos verslo modelį). Struktūriniai finansavimo parametrai gali būti: paskolų ir indėlių santykis, klientų finansavimo spraga, pagal elgseną pakoreguota terminų atitikimo sistema;
- e. finansavimo ypatumus, kurie gali žymėti padidėjusią PP / TF riziką ir problemas, žvelgiant iš rizikos ribojimo perspektyvos (pvz., priklausomumą nuo ne gyventojų, ypač iš didelės rizikos jurisdikcijų, indėlių, (kaip nurodė Europos Komisija), indėlių užsienio įrašų vietose, kurios neatitinka verslo modelio, arba neįprastų palūkanų normų nustatymų, palyginti su panašiomis įstaigomis, kurie neatitinka produkto rūšies ar įstaigos verslo modelio). Nustačiusios tokius ypatumus, kompetentingos institucijos turėtų palaikyti ryšį su PPP / TFP priežiūros institucija ir gauti jų parengtą PP / TF rizikos valdymo sistemos vertinimą bei nustatyti poveikį finansavimo rizikai⁴⁶.

475. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti riziką finansavimo profilio tvarumui, kuri kyla dėl finansavimo šaltinių koncentracijos. Jei svarbu, jos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. koncentraciją įvairiais atžvilgiais, būtent (jei reikia): naudojamų finansavimo priemonių pobūdžio, konkrečių finansavimo rinkų, vienos arba susijusių sandorio šalių ir kitos koncentracijos rizikos, dėl kurios gali būti padarytas poveikis galimybei

⁴⁶ Pagal EBI PPP / TFP bendradarbiavimo gaires (EBA/GL/2021/15).

gauti finansavimą ateityje (dėmesį reikia sutelkti į tas rinkas ir priemones, kurios svarbios ilgalaikio finansavimo profiliui ir atkreipti dėmesį į tai, kad gali būti svarbi kompetentingų institucijų nuomonė apie trumpalaikio likvidumo profilio koncentracijos riziką); ir

- b. riziką, kad dėl turto suvaržymo gali būti padarytas neigiamas poveikis rinkos dalyvių norui įstaigai suteikti neužtikrintų skolos priemonių (atsižvelgiant į konkrečius rinkos (-ų), kurioje (-iose) įstaiga veikia, ypatumus ir į įstaigos verslo modelį). Gali būti vertinami šie veiksniai:
- bendra suvaržyto ir (arba) pasiskolinto turto vertė palyginus su balansu;
 - ar yra laisvo turto (turto, kuris nėra, bet gali būti suvaržytas), ypač, kai šis veiksnys analizuojamas turint galvoje bendrą neužtikrintą didmeninį finansavimą;
 - užtikrinimo perviršį, palyginus su kapitalo baze; užtikrinimo perviršis – tai, kiek turto vertė, kuria remiamasi norint gauti užtikintą finansavimą, viršija nominaliąją gauto finansavimo vertę (pvz., jeigu 120 EUR vertės turtas naudojamas 100 EUR vertės užtikrintam finansavimui gauti, užtikrinimo perviršis bus 20); ir
 - užtikrinimo perviršio lygio padarinius indėlių draudimo schemai, jeigu įstaiga žlugtų.

Faktinės rinkos prieigos vertinimas

476. Kompetentingos institucijos turėtų žinoti apie faktines įstaigos prieigos prie rinkos galimybes bei esamas ir būsimas grėsmes rinkos prieigai. Jei svarbu, jos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. visą žinomą informaciją, įskaitant iš pačios įstaigos gautą informaciją, iš kurios matyti, kad įstaiga kelia didelių reikalavimų konkrečioms jai svarbioms rinkoms arba sandorio šalims (įskaitant centrinius bankus), palyginti su tų rinkų ir (arba) sandorio šalių pajėgumu;
- b. visus reikšmingus arba netikėtus skolos priemonių emisijos pokyčius, apie kuriuos kompetentinga institucija sužino kiekvienoje iš reikšmingų rinkų (įskaitant reikšmingas valiutas); atkreipkite dėmesį, kad kompetentingos institucijos tikisi, kad įstaigos jas įspės apie tokius pokyčius. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar kurie nors iš šių pokyčių įvyko dėl strateginių įstaigos sprendimų arba ar jie yra sumažėjusios rinkos prieigos požymis;

- c. riziką, kad naujienos apie įstaigą gali neigiamai paveikti rinką (nuomonę ir (arba) pasitikėjimą), taigi ir rinkos prieigą. Šios naujienos rinkoje gali būti jau žinomos arba dar nežinomos; ir
- d. požymius, kad dėl trumpalaikės likvidumo rizikos (pvz., kai trumpalaikė likvidumo rizika įvertinama kaip didelė) gali sumažėti įstaigos prieiga prie savo svarbiausių finansavimo rinkų.

Numatyto finansavimo rizikos pokyčio vertinimas remiantis įstaigos finansavimo planu

477. Kompetentingos institucijos, remdamosi įstaigos finansavimo planu, turėtų vertinti numatytą finansavimo rizikos pokytį. Atliekant šį vertinimą reikėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:
- a. kaip bus paveikta įstaigos finansavimo rizika, įstaigos finansavimo planą įgyvendinus iki galo, turint galvoje tai, kad dėl finansavimo plano įgyvendinimo finansavimo profilio rizika gali padidėti arba sumažėti;
 - b. priežiūros institucijos nuomonę apie plano įgyvendinimo galimybes.

8.4 Likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo vertinimas

478. Kad galėtų visapusiškai suprasti įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos profilį, kompetentingos institucijos taip pat turėtų tikrinti įstaigos valdymo ir likvidumo bei finansavimo rizikos valdymo sistemą. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų vertinti:
- a. likvidumo rizikos strategiją ir norimą prisiimti likvidumo riziką;
 - b. organizacinę sistemą, politiką ir procedūras;
 - c. rizikos nustatymo, vertinimo, valdymo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką tvarką;
 - d. įstaigos likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;
 - e. vidaus kontrolės sistemą, kuri įdiegta likvidumo rizikai valdyti;
 - f. įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo planus; ir
 - g. įstaigos finansavimo planus.

Likvidumo rizikos strategija ir norima prisiimti likvidumo rizika

479. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga tinkamai apibrėžia savo likvidumo rizikos strategiją ir norimą prisiimti likvidumo riziką ir ar apie ją tinkamai informuoja. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:
- a. parengta, valdymo organo patvirtinta bei atnaujinama likvidumo rizikos strategija ir norima prisiimti likvidumo rizika;

- b. įstaiga yra įdiegusi reikiamą sistemą, kuria užtikrintų, kad apie likvidumo rizikos strategiją būtų veiksmingai informuoti visi atitinkami darbuotojai;
- c. likvidumo rizikos strategija ir norima priimti likvidumo rizika aiškiai apibrėžtos, tinkamai dokumentuotos, veiksmingai vykdomos ir apie jas informuoti visi atitinkami darbuotojai;
- d. norima priimti likvidumo rizika tinka įstaigai pagal įstaigos verslo modelį, bendrąją priimtina rizika, vaidmenį finansų sistemoje, finansinę būklę ir finansavimo pajėgumą; ir
- e. tai, ar įstaigos likvidumo rizikos strategijos ir norimos priimti rizikos valdymo sistema tinkamai integruota į bendrąją norimos priimti rizikos valdymo sistemą.

Organizacinė sistema, politika ir procedūros

480. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą likvidumo ir finansavimo rizikos administravimo ir valdymo tvarką. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. valdymo organas tvirtina, reguliariai aptaria ir tikrina likvidumo ir finansavimo rizikos administravimo ir valdymo politiką;
- b. vyresnioji vadovybė atsakinga už likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo politikos ir procedūrų parengimą ir įgyvendinimą;
- c. vyresnioji vadovybė užtikrina valdymo organo sprendimų stebėseną;
- d. likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo sistema įstaigos viduje yra nuosekli, ar ja užtikrinama, kad ILAAP būtų išsamus, ar ji gerai integruota į bendresnį įstaigos rizikos valdymo procesą;
- e. politika ir procedūros tinka įstaigai pagal įstaigos norimą priimti likvidumo riziką; ir
- f. politika ir procedūros tinkamai apibrėžtos, įformintos ir apie jas veiksmingai informuota visa įstaiga.

481. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema yra tinkama, kad įstaiga galėtų valdyti, vertinti ir kontroliuoti likvidumo ir finansavimo riziką, ar įstaiga turi pakankamai žmogiškųjų ir techninių išteklių, kad galėtų parengti ir atlikti šias funkcijas bei vykdyti reikiamas stebėsenos užduotis. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. likvidumo rizikos kontrolės ir stebėsenos sistemas ir procesus kontroliuoja nepriklausomi kontrolės funkcijas vykdytys darbuotojai;

- b. rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės funkcijos apima visos įstaigos (įskaitant filialus) likvidumo riziką, ypač visas sritis, kuriose likvidumo rizika gali būti prisiimama, mažinama arba stebima;
- c. įstaiga turi likvidumo ir finansavimo politikos dokumentus, kurie yra tinkami, kad pagal juos būtų galima skatinti apdairią įstaigos darbuotojų elgseną (be kita ko, indėlių priėmimo atžvilgiu) ir būtų galima veiksmingai vykdyti kontrolės funkcijas; ir
- d. įstaiga turi tinkamą rašytinę likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo vidaus politiką ir procedūras, taip pat tai, ar įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo sistema pakankama.

482. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar metodas, kuriuo įstaiga saugo prieigą prie reikšmingų finansavimo rinkų, yra tinkamas. Jos turėtų atsižvelgti į:

- a. tai, kaip įstaiga saugo galimybes nuolat dalyvauti rinkose (rinkos prieigos testavimas); konkrečių smulkių įstaigų arba specializuotų verslo modelių atvejų rinkos prieigos testavimas gali būti neaktualus;
- b. tai, kaip įstaiga plėtoja tvirtus ryšius su finansavimo teikėjais, siekdama sumažinti savo prieigos riziką; ir
- c. visus požymius, kad įstaiga išsaugotų nuolatinę rinkos prieigą ir nepalankiausiomis sąlygomis (nors įstaigai tokiu laikotarpiu tai padaryti gali būti brangiau).

Rizikos nustatymas, vertinimas, valdymas, stebėseną ir pranešimas apie riziką

483. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą likvidumo ir finansavimo rizikos nustatymo ir vertinimo sistemą ir IT sistemas, kurios atitiktų įstaigos dydį, sudėtingumą, norimą prisiimti riziką ir pajėgumą prisiimti riziką. Jos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksniai:

- a. tai, ar įstaiga įdiegė reikiamus savo atitinkamų laikotarpių pinigų srautų prognozavimo metodus taikydamos įprastų veiklos sąlygų ir nepalankiausių veiklos sąlygų prielaidas ir ar visapusiškai atsižvelgia į reikšmingus rizikos priežastinius veiksniai;
- b. tai, ar įstaiga taiko tinkamas pagrindines prielaidas ir metodikas, ar jos reguliariai tikrinamos ir pripažįstama, kad skirtingi rizikos veiksniai (kredito, rinkos ir t. t.), kylantys iš balansinių ir nebalansinių straipsnių, veikia vienas kitą;
- c. jeigu reikia, ar įtraukti visi reikšmingi jurisdikcijai, kurioje įstaiga veikia, priklausantys juridiniai subjektai, filialai ir patronuojamosios įmonės; ir
- d. ar įstaiga supranta savo galimybes pasinaudoti finansinėmis priemonėmis, kai jų turi, atsižvelgiant į visus su šių priemonių naudojimu susijusius teisinius,

reguliavimo ir veiklos apribojimus, pavyzdžiui, negalėjimą naudotis turtu dėl skirtingais laikotarpiais taikomų suvaržymų.

484. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos turi tinkamą pranešimo apie likvidumo ir finansavimo riziką sistemą. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. parengti ir su vyresniąja vadovybe suderinti pranešimo kriterijai, apibrėžiant pranešimo apie likvidumo ir finansavimo riziką mastą, būdą ir dažnumą ir tai, kas atsakingas už pranešimų parengimą;
- b. informacinių sistemų, valdymo informacijos ir vidaus informacijos srautų, kuriais remiamasi valdant likvidumo ir finansavimo riziką, kokybę ir tinkamumą ir tai, ar įstaigos naudojami duomenys ir informacija suprantama tikslinei auditorijai, tiksliai ir ar ją galima naudoti (t. y. ar ji pateikiama laiku, nėra pernelyg sudėtinga, yra tinkamo masto ir t. t.); ir
- c. tai, ar konkrečios ataskaitos ir dokumentai, kuriuose būtų pateikiama išsami ir lengvai prieinama informacija apie likvidumo riziką, reikiamiems gavėjams (pavyzdžiui, valdymo organui, vyresniajai vadovybei arba turto ir įsipareigojimų komitetui) yra teikiami reguliariai.

485. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar tinkamas tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimo procesas, ypač tose įstaigose, kurios dalyvauja mokėjimo, atsiskaitymo ir tarpuskaitos sistemose. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga tinkamai stebi ir kontroliuoja pinigų srautus ir likvidumo išteklius, kuriuos galima panaudoti tos pačios dienos reikalavimams patenkinti, ir ar prognozuoja, kada tą pačią dieną bus gauti pinigų srautai; ir
- b. įstaiga atlieka tinkamą tos pačios dienos operacijų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis (per kurį įstaiga turėtų analizuoti scenarijus, panašius į aptartus pirmiau).

486. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamų savo likvidumo ir finansavimo pozicijos rodiklių, kurie tikėtų pagal verslo modelį ir įstaigos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. rodikliais tinkamai vaizduojamas įstaigos likvidumo rizikos profilis, pavyzdžiui:
 - likvidžiojo turto likvidumo rezerve diversifikavimo lygis, atsižvelgiant į įvairias likvidžiojo turto kategorijas ir tą pačią likvidžiojo turto kategoriją, ir bet kokie kiti svarbūs diversifikavimo veiksniai, tokie kaip emitentų rūšys, sandorio šalys ar tų emitentų ir sandorio šalių geografinė vietovė;
 - nuoseklumo tarp likvidžiojo turto valiutos nominaliosios vertės ir grynujų netenkamų pinigų srauto paskirstymo pagal valiutą lygis;

- b. rodikliais tinkamai apimami pagrindiniai likvidumo rizikos aspektai, susiję su galima staigaus lūžio rizika, kuri, be kita ko, susijusi su:
- netenkamų pinigų srauto terminų koncentracija, atsižvelgiant ir į bet kokią galimą ankstyvą įsipareigojimų atsiėmimą, ypač trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu;
 - centrinio banko paramos programomis;
- c. rodikliais tinkamai aprėpiamos pagrindinės struktūriškai pažeidžiamos įstaigos finansavimo sritys, ir, jei reikia, šie aspektai:
- priklausomybės nuo vienos rinkos arba nuo pernelyg mažo rinkų ir (arba) sandorio šalių skaičiaus laipsnis;
 - finansavimo šaltinių ir elgsenos priežastinių veiksnių „pastovumas“;
 - veiklos skirtingomis valiutomis koncentracija, būtent nuoseklumo tarp turimo pastovaus finansavimo valiutos nominaliosios vertės ir reikiamo pastovaus finansavimo paskirstymo pagal valiutą laipsnis;
 - finansavimo iš konkrečių skolintojų, įskaitant centrinius bankus, koncentracija trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais;
 - pagrindinės ilgesnio laikotarpio terminų, terminų spragų koncentracijos sritys; ir
- d. rodikliai yra tinkamai dokumentuoti, periodiškai tikrinami, naudojami nustatant įstaigos norimą prisiimti riziką, rengiant ataskaitas vadovybei ir nustatant veiklos ribas.

Įstaigos likvidumo testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

487. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga pagal bendrąją testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą atliko reikiamą likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, laikydamasi *EBI įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis gairių*, siekdama suprasti nepalankių įvykių poveikį savo rizikos pozicijai, kiekybinį ir kokybinį savo likvidinio turto pakankamumą ir nustatyti, ar įstaigos turimų likvidumo atsargų pakanka padengti rizikai, kuri gali iškilti pagal įvairaus pobūdžio nepalankiausių sąlygų scenarijus, ir (arba) padengti rizikai, kurią kelia kontrolės, administravimo arba kiti trūkumai. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistema tinkama:

- a. laikotarpiui, kurį įstaiga išliktų turėdama esamas likvidumo atsargas ir pastovius finansavimo šaltinius, kartu atsižvelgiant į įstaigos norimą prisiimti riziką,

susiklosčius sunkioms, bet tikėtinoms nepalankiausioms likvidumo sąlygoms, nustatyti;

- b. nepalankiausių sąlygų scenarijų poveikiui visos konsoliduojamos grupės likvidumo pozicijai ir atskirų subjektų bei verslo linijų likvidumo pozicijai analizuoti; ir
- c. suprasti, kur gali iškilti rizika, nepaisant įstaigos organizacinės struktūros ir likvidumo rizikos valdymo centralizavimo laipsnio.

488. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar reikalingas atskirų subjektų ir (arba) likvidumo pogrupių, kurie patiria reikšmingą likvidumo riziką, papildomas testavimas. Per šį testavimą reikėtų atsižvelgti į scenarijų padarinius įvairiais laikotarpiais, įskaitant tą pačią dieną.

489. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga nurodytų įvairaus pobūdžio modeliuojamų nepalankiausių sąlygų scenarijų poveikį, taip pat testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kartų skaičių (laikantis proporcingumo principo). Reikėtų atidžiai įvertinti nepalankiausių sąlygų scenarijų struktūrą ir pagal tuos scenarijus modeliuojamų sukrėtimų įvairovę, atsižvelgti į tai, ar pagal scenarijų struktūrą įstaiga ne vien analizuoja praeities duomenis, bet ir taiko ekspertiniu vertinimu grindžiamas hipotezes. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar vertinami bent šie scenarijai:

- a. trumpalaikiai ir ilgesnio laikotarpio;
- b. konkrečios įstaigos ir visos rinkos (susiklosto vienu metu keliose įvairiose rinkose); ir
- c. derinami i) ir ii) variantai.

490. Svarbus aspektas, kurį kompetentingos institucijos turėtų analizuoti vertindamos įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, yra hipotetinio (-ių) nepalankiausių sąlygų scenarijaus (-ų) poveikio įstaigos pinigų srautams, likvidumo atsvaros pajėgumui ir išlikimo laikotarpiui modeliavimas ir tai, ar šiuo modeliavimu atspindimas įvairus poveikis, kuris nepalankiausiomis ekonominėmis sąlygomis gali būti padarytas ir įstaigos turtui, ir gaunamų bei netenkamų pinigų srautams.

491. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar formuluodama testavimo nepalankiausiomis sąlygomis prielaidas įstaiga laikosi konservatyvaus metodo. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į scenarijaus pobūdį ir sunkumą, jei svarbu, turėtų analizuoti tam tikrų prielaidų tinkamumą, pirmiausia prielaidų dėl:

- a. laipsniško mažmeninio finansavimo baigimosi;
- b. užtikrinto ir neužtikrinto didmeninio finansavimo sumažėjimo;
- c. koreliacijos tarp finansavimo rinkų ir diversifikavimo tarp įvairių rinkų;

- d. papildomų neapibrėžtų nebalansinių pozicijų;
- e. finansavimo grąžinimo terminų (pvz., kai finansavimo teikėjas turi pasirinkimo pirkti galimybių);
- f. įstaigos kredito reitingo pablogėjimo poveikio;
- g. valiutos konvertavimo galimybės ir prieigos prie užsienio valiutos rinkų bei atitinkamų bankų sąskaitų;
- h. galimybės perleisti likvidumo atsargas tarp subjektų, sektorių ir šalių;
- i. būsimo balanso augimo įverčių; ir
- j. dėl reputacijos rizikos – netiesioginio reikalavimo įstaigai perkelti turtą į kitą laikotarpį ir pratęsti arba išlaikyti kitų formų likvidumo paramą.

492. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis valdymo sistema tinkama ir ar ji tinkamai integruota į bendrąją rizikos valdymo strategiją. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis mastas ir dažnumas tinkami pagal įstaigos pobūdį ir sudėtingumą, jos likvidumo rizikos pozicijas ir santykinę svarbą finansų sistemai;
- b. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai integruojami į įstaigos likvidumo ir finansavimo strateginio planavimo procesą ir naudojami, siekiant padidinti likvidumo valdymo veiksmingumą ištikus krizei, taip pat integruojami į įstaigos likvidumo nenumatytų atvejų ir gaivinimo planą;
- c. įstaiga yra įdiegusi reikiamą procesą, per kurį pasirinktų tinkamus rizikos veiksnius testavimui nepalankiausiomis sąlygomis atlikti, atsižvelgdama į reikšmingas pažeidžiamas sritis, dėl kurių konkrečios įstaigos likvidumo pozicija gali susilpnėti;
- d. prielaidos ir scenarijai tikrinami ir atnaujinami pakankamai dažnai; ir
- e. kai vertinamas grupės likvidumo valdymas, ar įstaiga skiria pakankamai dėmesio kiekvienai galimai likvidumo atsargų perdavimo grupės viduje kliūčiai.

Likvidumo rizikos vidaus kontrolės sistema

493. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką vidaus ribų ir kontrolės sistemą bei patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų arba ribotų savo likvidumo riziką, atsižvelgdamos į norimą prisiimti riziką. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. ribų ir kontrolės sistema yra tinkama pagal įstaigos sudėtingumą, dydį ir verslo modelį ir joje atsižvelgiama į įvairius reikšmingus likvidumo rizikos priežastinius

veiksnius, pavyzdžiui, terminų, valiutų nesutapimų, išvestinių finansinių priemonių sandorių, užtikrinimo priemonių valdymo, nebalansinių straipsnių ir tos pačios dienos likvidumo riziką;

- b. įstaigoje nustatytos ribos, siekiant užtikrinti nuoseklumą tarp likvidžiojo turto valiutos nominaliosios vertės ir grynujų netenkamų pinigų srauto paskirstymo pagal valiutą pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 8 straipsnio 6 dalį;
- c. įstaiga įdiegė reikiamas ribų ir stebėsenos sistemas, kurios dera su įstaigos norima priiimti likvidumo rizika, ir kuriose naudojami likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai;
- d. kompetentingi įstaigos organai reguliariai tikrina rizikos ribas ir apie jas informuoja visų atitinkamų verslo linijų darbuotojus;
- e. parengtos aiškios ir skaidrios procedūros, pagal kurias tvirtinamos ir tikrinamos atskiros likvidumo rizikos ribos;
- f. parengtos aiškios ir skaidrios procedūros, pagal kurias stebima, kaip laikomasi atskirų likvidumo rizikos ribų ir kaip tvarkomi ribų pažeidimai (įskaitant aiškias problemų sprendimo ir pranešimų teikimo procedūras); ir
- g. ribų ir kontrolės sistema padeda įstaigai užtikrinti, kad įstaigos finansavimo struktūra būtų diversifikuota ir kad įstaiga turėtų pakankamai likvidžiojo turto, kuriuo galėtų naudotis.

494. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga į likvidumo rizikos kontrolės sistemą įdiegė reikiamą lėšų pervedimo kainodaros sistemą. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaigos lėšų pervedimo kainodaros sistema apima visas reikšmingas verslo veiklos sritis;
- b. į įstaigos lėšų pervedimo kainodaros sistemą įeina visos atitinkamos likvidumo sąnaudos, nauda ir rizika;
- c. sukurtas mechanizmas leidžia vadovams tinkamai skatinti valdyti likvidumo riziką;
- d. lėšų pervedimo kainodaros metodika ir jos korekcijos tinkamai tikrinamos ir atnaujinamos, atsižvelgiant į įstaigos dydį ir sudėtingumą;
- e. apie lėšų pervedimo kainodaros sistemą ir jos metodiką informuojami visi atitinkami darbuotojai; ir
- f. kaip į papildomą veiksnį – ar įstaigos politika dėl lėšų pervedimo kainodaros metodikos integravimo į vidaus kainodaros sistemą remiamasi vertinant sandorius

su klientais ir priimant sprendimus dėl jų (įskaitant abi balanso puses, pvz., paskolų teikimą ir indėlių priėmimą).

495. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi reikiamų likvidžiojo turto atsargų kontrolės priemonių. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:
- a. kontrolės sistemoje yra laiku atliekama likvidžiojo turto rezervų, įskaitant turto kokybę, galimybės grupės subjektui turtu iš karto naudotis likvidumo rizikai padengti ir visų galimybių turtą laiku paversti grynaisiais pinigais kliūčių stebėseną;
 - b. įstaigoje nustatyta įvairių likvidžiojo turto kategorijų ir tos pačios kategorijos likvidžiojo turto koncentracijos ribos likvidumo rezerve (pagal sandorio šalis, emitento rūšis ar tų emitentų bei sandorio šalių geografinę vietovę) pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 8 straipsnio 1 dalį; ir
 - c. įstaiga turi reikiamą rinkos sąlygų, kurios gali paveikti įstaigos gebėjimą operatyviai rinkoje parduoti arba atpirkti turtą, stebėsenos politiką.

Nenumatytų atvejų likvidumo planai

496. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo plane tinkamai nurodyta politika, procedūros ir veiksmų planai, pagal kuriuos bus reaguojama į galimus didelius įstaigos gebėjimo save finansuoti trukdžius. Jos turėtų atsižvelgti į nenumatytų atvejų finansavimo priemonių, įtrauktų į nenumatytų atvejų likvidumo planus, turinį ir mastą, ypač į šiuos veiksnius:
- a. tai, ar nenumatytų atvejų likvidumo plane tinkamai paaiškinta priemonių taikymo pradžios ir palaikymo valdymo tvarka;
 - b. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane tinkamai atsižvelgta į įstaigos likvidumo ir bendresnį rizikos profilį;
 - c. ar įstaiga turi išankstinio įspėjimo likvidumo rodiklių sistemą, įskaitant, be kita ko, rodiklius, kurie EBI gairėse dėl gaivinimo plano rodiklių yra nustatyti kaip likvidumo rodikliai, kuriems gali būti padarytas poveikis įstaigai sudarius sąlygas laiku pastebėti blogėjančias rinkos sąlygas bei operatyviai nuspręsti, kokių veiksmų reikia imtis;
 - d. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane aiškiai apibūdinta, kad padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio likvidumo rezervas skirtas naudoti esant nepalankiausioms sąlygoms, net jei dėl to padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio vertės nesiektų 100 proc., įskaitant tai, kad tai yra numatyto likvidumo rizikos valdymo dalis esant nepalankiausioms sąlygoms ir apie tai vėliau pranešama vyresniajai vadovybei, jei pasiekiamos nustatytos mažesnės padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio vertės. Nenumatytų atvejų likvidumo plane turėtų būti aiškiai

nurodyta ir aprašyta, kaip reikėtų valdyti likvidumo riziką esant nepalankiausiomis sąlygoms, kad būtų kuo labiau pasiekti nustatyti padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio lygiai;

- e. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane tiksliai nustatyti visi reikšmingi (galimi) finansavimo šaltiniai, įskaitant apskaičiuotąsias sumas, kurias būtų galima gauti iš įvairių likvidumo šaltinių, ir apskaičiuotąjį laiką, kurio prireiktų lėšoms iš šių šaltinių gauti;
- f. ar priemonės atitinka įstaigos bendrąją rizikos strategiją ir norimą prisiimti likvidumo riziką;
- g. ar prielaidos dėl centrinio banko finansavimo vaidmens, padarytos įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo plane, yra tinkamos. Prie veiksmų, kuriuos kompetentingos institucijos gali analizuoti, galima priskirti, pavyzdžiui, įstaigos nuomonę apie:
 - esamą ir būsimą galimybę naudotis galimais alternatyviais finansavimo šaltiniais, susijusiais su centrinio banko skolinimo programomis;
 - skolinimo priemonių rūšis, priimtinas užtikrinimo priemonės ir kreipimosi dėl centrinio banko lėšų tvarką;
 - aplinkybes, kuriomis prireiktų centrinio banko finansavimo, reikalingą sumą ir laikotarpį, kurį šio centrinio banko finansavimo veikiausiai reikėtų.

497. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar nenumatytų atvejų likvidumo plane aprašyti veiksmai yra įgyvendinami, turint galvoje nepalankiausių sąlygų scenarijus, kuriais jų ketinama imtis. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksmus:

- a. įstaigos likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis nuoseklumą ir sąsajas su nenumatytų atvejų likvidumo planu, išankstinio įspėjimo likvidumo rodikliais;
- b. ar yra tikėtina, kad ėmusis nenumatytų atvejų likvidumo plane nurodytų veiksmų įstaiga galės tinkamai reaguoti į įvairius galimus nepalankiausių likvidumo sąlygų scenarijus, įskaitant konkrečiai įstaigai ir visoje rinkoje susiklosčiusias nepalankiausias sąlygas, ir galimą jų tarpusavio sąveiką; ir
- c. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane aprašyti veiksmai apdairiai kiekybiškai įvertinti pagal pajėgumą nepalankiausiomis sąlygomis ėmusis šių veiksmų padidinti likvidumą ir pagal šiems veiksams įgyvendinti reikalingą laiką, atsižvelgiant į veiklos reikalavimus, pavyzdžiui, užtikrinimo priemonės įkeitimą centriniame banke.

498. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo plane aprašytos valdymo sistemos tinkamumą. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. ar tinkamos problemų sprendimo ir prioritetų nustatymo procedūros, kuriomis detalizuojama, kaip kiekvieno iš šių veiksmų gali ir turėtų būti imtasi;
- b. ar įstaiga turi reikiamą politiką ir procedūras, pagal kurias palaikytų ryšius įstaigos viduje ir su išorės šalimis; ir
- c. kaip nenumatytų atvejų likvidumo planas dera su įstaigos veiklos tęstinumo planais.

Finansavimo planai

499. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar finansavimo planas įgyvendinamas ir tinka pagal įstaigos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, esamą ir prognozuojamą veiklą, likvidumą ir finansavimo profilį. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. ar finansavimo planas patikimas, vertinant pagal gebėjimą paremti numatytą veiklą susiklosčius nepalankiems scenarijams;
- b. numatytą įstaigos finansavimo profilio pokytį dėl finansavimo plano įgyvendinimo, ir ar jis tinka pagal įstaigos veiklą ir verslo modelį;
- c. ar finansavimo planas padės pagerinti įstaigos finansavimo profilį taip, kaip reikalinga arba norima;
- d. savo pačios nuomonę apie visą rinkos veiklą (veiklos pokyčius), kurią įstaigos planuoja vykdyti savo jurisdikcijoje, ir kaip ja paveikiamos galimybės įgyvendinti konkrečius finansavimo planus;
- e. ar finansavimo planas:
 - integruotas į bendrąjį įstaigos strateginį planą;
 - dera su įstaigos verslo modeliu; ir
 - dera su norima prisiimti likvidumo rizika.

500. Be to, kompetentingos institucijos gali analizuoti:

- a. ar įstaiga tinkamai analizuoja ir žino, ar jos finansavimo planas tinkamas ir pakankamas pagal įstaigos esamą likvidumą ir finansavimo pozicijas bei numatomą jų raidą. Tai darydamos, kompetentingos institucijos gali analizuoti, ar vyresnioji

įstaigos vadovybė gali paaiškinti, kodėl finansavimo planas yra įgyvendinamas ir kokie jo silpnieji aspektai;

- b. įstaigos politiką, pagal kurią nustatoma, kurie finansavimo aspektai ir kurios rinkos yra reikšmingos įstaigai (ir ar politika yra pakankama);
- c. įstaigos numatytą laikotarpį, per kurį būtų pereita prie kito finansavimo profilio, jei to reikia arba norima, turint galvoje tai, kad pernelyg spartus arba lėtas visiškas perėjimas gali kelti riziką; ir
- d. tai, ar finansavimo plane numatytos įvairios strateginių pokyčių įgyvendinimo laiku strategijos ir aiškios valdymo procedūros.

501. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos finansavimo planas tinkamai įgyvendinamas. Jos turėtų atsižvelgti bent į tai, ar:

- a. finansavimo planas tinkamai dokumentuotas ir apie jį informuoti visi atitinkami darbuotojai; ir
- b. finansavimo planas integruotas į kasdienę įstaigos veiklą, ypač į finansavimo sprendimų priėmimo procesą.

502. Be to, kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į tai, ar įstaiga gali finansavimo planą suderinti su duomenimis, kuriuos teikia kompetentingai institucijai finansavimo plano formoje.

503. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įstaigos finansavimo plano įgyvendinimo stebėsenos procesų kokybę ir tai, ar įstaiga geba laiku reaguoti į nukrypimus. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. naujausios informacijos, teikiamos (vyresniajai) vadovybei apie esamą finansavimo plano įgyvendinimo būklę, kokybę;
- b. ar finansavimo plane numatytos alternatyvios atsarginės priemonės, kurių būtų imtasi, jeigu pasikeistų rinkos sąlygos; ir
- c. politiką ir praktiką, kurią įstaiga taiko reguliariai tikrindama ir atnaujinama finansavimo planą, kai faktiškai pritrauktas finansavimai labai skiriasi nuo finansavimo plano.

8.5 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

504. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos finansavimo ir likvidumo riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, kartu su išvadomis, remiantis 9 ir 10 lentelėse išdėstytais analizės kriterijais, pažymimas rizikos balas.

9 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas likvidumo rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Dėl nesutapimų (pvz., terminų, valiutos ir t. t.) kyla neesminė arba labai maža rizika. Likvidumo atsargų kiekis ir sudėtis yra pakankama ir tinkama. Kiti likvidumo rizikos priešastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, negalėjimas likvidumo išteklių perduoti grupės viduje ir t. t.) nėra reikšmingi arba yra maži. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos likvidumo rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl nesutapimų (pvz., tarp terminų, valiutos ir t. t.) yra maža arba vidutinė. Rizika dėl likvidumo atsargų kiekio ir sudėties yra maža arba vidutinė. Kiti likvidumo rizikos priešastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, negalėjimas likvidumo išteklių perduoti grupės viduje ir t. t.) yra maži arba vidutiniai. 	<ul style="list-style-type: none"> Likvidumo rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką sistemos yra tinkamos. Likvidumo rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema yra patikima ir atitinka įstaigos rizikos valdymo strategiją ir norimą prisiimti riziką.
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl nesutapimų (pvz., tarp terminų, valiutos ir t. t.) yra vidutinė arba didelė. Rizika dėl likvidumo atsargų kiekio ir sudėties yra vidutinė arba didelė. Kiti likvidumo rizikos priešastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, negalėjimas likvidumo išteklių perduoti grupės viduje ir t. t.) yra vidutiniai arba dideli. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo rizikos politika ir strategija nėra visiškai suderinta su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos likvidumo rizikos valdymo organizacinė sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudenčinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl nesutapimų (pvz., tarp terminų, valiutos ir t. t.) yra didelė. Rizika dėl likvidumo atsargų kiekio ir sudėties yra didelė. Kiti likvidumo rizikos priešastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, negalėjimas likvidumo išteklių perduoti grupės viduje ir t. t.) yra dideli. 	<ul style="list-style-type: none"> Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos likvidumo rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos. Likvidumo rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
			neatitinka įstaigos rizikos valdymo strategijos ar norimos prisiimti rizikos.

10 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas finansavimo rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio arba jo tvarumo yra nereikšminga arba labai maža. Rizika dėl finansavimo stabilumo nėra reikšminga. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų ir t. t.) yra nereikšmingi ir (arba) mažai reikšmingi. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos finansavimo rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos finansavimo rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos ir riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio ir jo tvarumo yra maža arba vidutinė. Rizika dėl finansavimo stabilumo yra maža arba vidutinė. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų ir t. t.) yra mažai arba vidutiniškai reikšmingi. 	<ul style="list-style-type: none"> Finansavimo rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką sistemos yra tinkamos. Finansavimo rizikos vidaus ribų ir kontrolės sistema yra patikima ir atitinka įstaigos rizikos valdymo strategiją bei norimą prisiimti riziką.
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudenčio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio ir jo tvarumo yra vidutinė arba didelė. Rizika dėl finansavimo stabilumo yra vidutinė arba didelė. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų ir t. t.) yra vidutinio arba didelio reikšmingumo. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos finansavimo rizikos politika ir strategija ne visiškai dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos finansavimo rizikos valdymo organizacinė sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio ir jo tvarumo yra didelė. 	

	<p>lygi, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Rizika dėl finansavimo stabilumo yra didelė.• Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų ir t. t.) yra labai reikšmingi.	<p>valdymo ir kontrolės funkcijų.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos finansavimo rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos.• Finansavimo rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema neatitinka įstaigos rizikos valdymo strategijos ar norimos prisiimti rizikos.
--	---	---	---

9 antraštinė dalis. SREP likvidumo vertinimas

9.1 Bendrosios nuostatos

505. Per SREP likvidumo vertinimą kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos turimu likvidumu ir pastoviu finansavimu pakankamai padengiama pagal 8 antraštinę dalį įvertinta rizika likvidumui ir finansavimui. Per SREP likvidumo vertinimą kompetentingos institucijos taip pat turėtų nustatyti, ar reikia nustatyti specialius likvidumo reikalavimus rizikai likvidumui ir finansavimui, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, padengti.
506. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įstaigos likvidumo rezervus, likvidumo atsvaros pajėgumą ir finansavimo profilį, taip pat įstaigos ILAAP ir tvarką, politiką, procesus ir mechanizmus, kuriais įstaiga vertina ir valdo likvidumo ir finansavimo riziką; tai vienas pagrindinių įstaigos gyvybingumo rodiklių. Rezultatus reikėtų apibendrinti ir, remiantis šios antraštinės dalies pabaigoje išdėstytais kriterijais, įvertinti balu.
507. Rengdamos išvadas dėl likvidumo pakankamumo, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į ILAAP rezultatus, jei šis procesas taikomas ir yra aktualus.
508. Kompetentingų institucijų vykdomą SREP likvidumo vertinimo procesą turėtų sudaryti šie etapai:
- a. bendrasis likvidumo vertinimas;
 - b. poreikio nustatyti specialias likvidumo priemones vertinimas;
 - c. galimų specialių likvidumo reikalavimų kiekybinis įvertinimas – palyginamieji skaičiavimai;
 - d. specialių likvidumo reikalavimų nustatymas; ir
 - e. likvidumo balo skyrimas.

9.2 Bendrasis likvidumo vertinimas

509. Norėdamos įvertinti, ar įstaigos turimu likvidumo rezervu rizika likvidumui ir finansavimui padengiama tinkamai, kompetentingos institucijos turėtų remtis šiais informacijos šaltiniais:
- a. įstaigos ILAAP;
 - b. likvidumo rizikos vertinimo rezultatais;

- c. finansavimo rizikos vertinimo rezultatais;
- d. priežiūros lyginamųjų rodiklių skaičiavimo rezultatu; ir
- e. kitais svarbiais duomenimis (surinktais per patikras vietoje, panašių įstaigų analizę, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir t. t.).

510. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įstaigos ILAAP patikimumą, įskaitant įstaigos taikomus likvidumo ir finansavimo rizikos parametrus.

511. Vertindamos įstaigos ILAAP sistemą, įskaitant (jei reikia) įstaigos vidaus likvidumo reikalavimų apskaičiavimo metodikas, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar per ILAAP atliekami skaičiavimai yra:

- a. patikimi. Ar atliekamuose skaičiavimuose ir (arba) taikomose metodikose tinkamai atsižvelgiama į riziką, kurią norima įvertinti; ir
- b. suprantami. Ar per ILAAP atliekamuose skaičiavimuose pagrindinės sudedamosios dalys aiškiai suskaidytos ir apibendrintos.

512. Vertindamos, ar įstaigos likvidumas pakankamas, kompetentingos institucijos taip pat turėtų remtis savo atliktu likvidumo ir finansavimo rizikos vertinimu, pirmiausia, atsižvelgti į išvadas dėl:

- a. rizikos, kuriai nėra taikomi Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61 dėl padengimo likvidžiuoju turtu rodikliu arba Reglamente (ES) Nr. 575/2013 dėl grynojo pastovaus finansavimo rodiklio nurodyti likvidumo reikalavimai, įskaitant tos pačios dienos likvidumo riziką ir ilgesnio kaip 30 dienų laikotarpio likvidumo riziką bei ilgesnio kaip 1 metų laikotarpio finansavimo riziką;
- b. kitos rizikos, į kurią įstaiga nepakankamai atsižvelgė ir kurią nepakankamai įvertino dėl to, kad nepakankamai įvertino netenkamų pinigų srautus, pervertino gaunamų pinigų srautus, pervertino likvidumo atsargas sudarančio turto likvidavimo vertę arba likvidumo atsvaros pajėgumą, arba dėl negalėjimo naudotis likvidžiuoju turtu savo veikloje (turto, kurio negalima parduoti, suvaržyto turto ir t. t.);
- c. konkrečių likvidumo atsvaros pajėgumo ir (arba) finansavimo koncentracijos sričių pagal sandorio šalį ir (arba) produktą, ir (arba) rūšį;
- d. tam tikrų terminų grupės trumpalaikio, vidutinio laikotarpio ir ilgalaikio finansavimo spragų;
- e. finansavimo įvairia valiuta spragų aprėpties tinkamumo;
- f. staigaus kritimo poveikio; ir

- g. kitų svarbių priežiūrinio likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų.

513. Vadovaudamasi šiuo bendruoju vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų skirti likvidumo balą, kuris turėtų atspindėti kompetentingų institucijų nuomonę apie grėsmes įstaigos gyvybingumui, kurių gali kilti dėl rizikos likvidumui ir finansavimui.

9.3 Poreikio nustatyti specialius likvidumo reikalavimus vertinimas

514. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti, ar įstaigai reikia nustatyti specialius likvidumo priežiūros reikalavimus; sprendimas priimamas remiantis priežiūros institucijos išvadomis ir dialogu su įstaiga rezultatais bei atsižvelgiant į:

- a. įstaigos verslo modelį ir strategiją ir jų priežiūrinį vertinimą;
- b. per įstaigos ILAAP surinktą informaciją; ir
- c. likvidumo ir finansavimo rizikų priežiūrinį vertinimą, įskaitant būdingos likvidumo rizikos, būdingos finansavimo rizikos ir likvidumo bei finansavimo rizikos valdymo ir kontrolės priemonių vertinimą, atsižvelgiant į tai, kad nurodytos rizikos ir pažeidžiamos sritys vienos kitą gali padidinti.

515. Jeigu kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad norint išspręsti rūpestį keliančius likvidumo ir finansavimo klausimus reikia nustatyti specialius likvidumo reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų priimti sprendimą dėl šioje antraštinėje dalyje aptartų kiekybinių reikalavimų taikymo ir (arba) dėl 10 antraštinėje dalyje aptartų kokybinių reikalavimų taikymo.

516. Nustatydamos struktūrinius, ilgalaikius priežiūros reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar reikia nustatyti papildomus trumpalaikius ir (arba) vidutinio laikotarpio reikalavimus, kurie būtų tarpinis sprendimas, siekiant sumažinti vis dar patiriamą riziką, kol struktūriniais reikalavimais bus pasiektas norimas poveikis.

517. Jeigu kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad yra didelė rizika, jog įstaigos finansavimo sąnaudos nepriimtina išaugs, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, kokiomis priemonėmis kompensuoti padidėjusį poveikį pelnui ir nuostoliams, įskaitant galimybę nustatyti papildomus nuosavų lėšų reikalavimus (kaip aprašyta 7 antraštinėje dalyje), jeigu įstaiga negali padidėjusių sąnaudų perleisti savo klientams, arba reikalauti pakeisti finansavimo struktūrą, kad sumažėtų finansavimo sąnaudų rizika.

9.4 Specialių kiekybinių likvidumo reikalavimų nustatymas

518. Kompetentingos institucijos turėtų parengti ir taikyti priežiūros lyginamuosius likvidumo rodiklius; šie rodikliai būtų kiekybinė vertinimo priemonė ir padėtų kompetentingoms

institucijoms įvertinti, ar įstaigos turimu likvidumo rezervu patikimai padengiama rizika likvidumui ir finansavimui. Šie rodikliai turėtų būti naudojami kaip apdairūs, nuoseklūs, skaidrūs ir palyginami lyginamieji rodikliai, pagal kuriuos būtų apskaičiuojami ir palyginami įstaigoms taikomi specialūs kiekybiniai likvidumo reikalavimai.

519. Rengdamos priežiūros lyginamuosius likvidumo rodiklius, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos kriterijus:

- a. lyginamieji rodikliai turėtų būti apdairūs, nuoseklūs ir skaidrūs;
- b. rengiant lyginamuosius rodiklius, reikėtų remtis priežiūriniu rizikos likvidumui ir finansavimui vertinimu ir priežiūriniu likvidumo testavimu nepalankiausiomis sąlygomis; priežiūrinis likvidumo testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų sudaryti vieną pagrindinių lyginamojo rodiklio dalių;
- c. taikant lyginamuosius rodiklius turėtų būti gauti palyginami rezultatai ir skaičiavimai, kad panašius verslo modelius taikančių įstaigų likvidumo reikalavimų kiekybinius įvertinimus būtų galima palyginti; ir
- d. lyginamieji rodikliai turėtų padėti priežiūros institucijos tiksliai nustatyti reikiamą įstaigos likvidumo lygį.

520. Kadangi įstaigos taiko labai įvairius verslo modelius, rezultatai, gauti taikant priežiūros lyginamuosius rodiklius, gali tiktį ne kiekvienu atveju ir ne kiekvienai įstaigai. Todėl tais atvejais, kai galimos kelios alternatyvos, kompetentingos institucijos turėtų taikyti tinkamiausią lyginamąjį rodiklį ir (arba) vertindama lyginamojo rodiklio rezultatus, remtis savo nuovoka ir atsižvelgti į konkrečiam verslo modeliui būdingas sąlygas.

521. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti kiekvieno įstaigoms taikomo lyginamojo rodiklio tinkamumą, lyginamuosius rodiklius nuolat tikrinti ir, atsižvelgdamos į jų taikymo patirtį, atnaujinti.

522. Kai kompetentingos institucijos, norėdamos nustatyti specialius likvidumo reikalavimus, atsižvelgia į priežiūros lyginamuosius rodiklius, per dialogą su įstaiga jos turėtų paaiškinti įstaigai lyginamųjų rodiklių logiką ir bendruosius pagrindinius jų principus.

523. Jeigu tam, kad galėtų nustatyti specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus, kompetentingos institucijos nerengė savų lyginamųjų rodiklių, lyginamąjį rodiklį jos gali taikyti šiais etapais, ypač likvidumo rizikos atveju:

- a. atlikti lyginamąjį tam tikrų laikotarpių grynujų netenkamų pinigų srautų ir tinkamo likvidžiojo turto analizę nepalankiausiomis sąlygomis: iki vieno mėnesio (įskaitant paros), nuo 1 iki 3 mėnesių ir nuo 3 mėnesių iki 1 metų. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų projektuoti grynuosius netenkamų pinigų srautus (bendruosius netenkamų pinigų srautus ir gaunamų pinigų srautus) ir likvidumo atsvaros

pajėgumą pagal skirtingas terminų grupes, atsižvelgdamos į nepalankiausias sąlygas (pavyzdžiui, atlikti apdairų likvidžiojo turto vertinimą darydamos prielaidas dėl nepalankiausių sąlygų, esamos padėties įprastomis sąlygomis vertinimą ir vertinimą po sumažinimo), ir sudaryti ateinančių metų nepalankiausių sąlygų terminų atitikimo sistemą;

- b. remdamosi nepalankiausių sąlygų terminų atitikimo sistemos įvertinimu, apskaičiuoti įstaigos išlikimo laikotarpį;
- c. nustatyti norimą ir (arba) priežiūrinį minimalų išlikimo laikotarpį, atsižvelgiant į įstaigos rizikos profilį ir rinkos bei makroekonominės sąlygas; ir
- d. jeigu norimas ir (arba) priežiūrinis minimalus išlikimo laikotarpis yra ilgesnis už esamą įstaigos išlikimo laikotarpį, kompetentingos institucijos gali įvertinti, kokią papildomo likvidžiojo turto sumą (papildomų likvidumo rezervų) įstaiga turi turėti, kad jos išlikimo laikotarpis pailgėtų iki reikalaujamos minimalios trukmės.

524. Vienas pagrindinių kompetentingos institucijos lyginamųjų rodiklių, pagal kuriuos kiekybiškai vertinami specialūs likvidumo reikalavimai, dėmenų bus atskirų įstaigų ir konsoliduoti duomenys, surinkti iš priežiūros ataskaitų, teikiamų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 415 straipsnį, apie likvidumą ir pastovų finansavimą bei apie papildomus likvidumo stebėsenos parametrus. Lyginamųjų rodiklių struktūrai turės įtakos ataskaitų turinys, o lyginamųjų rodiklių taikymas priklausys nuo to, kada ataskaitos pateikiamos.

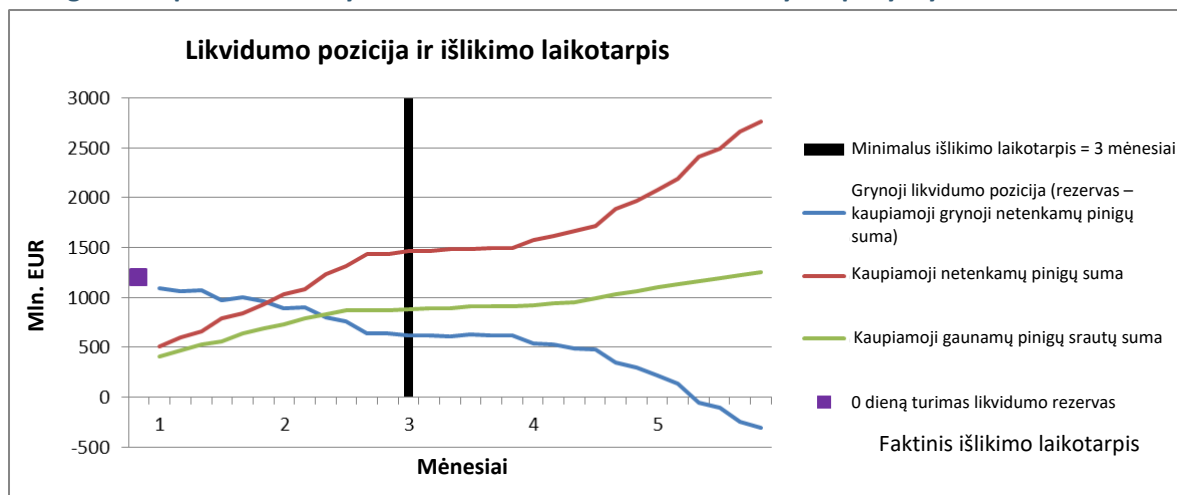
525. Toliau pateikiama keletas galimų metodų pavyzdžių:

- a. 1 pavyzdys. Įstaigos pradinės likvidumo atsargos yra 1 200 mln. EUR. Projektuojama 5 mėnesių kaupiamoji gaunamų pinigų suma ir kaupiamoji netenkamų pinigų suma nepalankiausiomis sąlygomis. Per šį laikotarpį kaskart, kai gaunamų pinigų srautas būna mažesnis už netenkamų pinigų srautą, įstaiga naudoja likvidumo rezervą. Rezultatas tas, kad apibrėžtomis nepalankiausiomis sąlygomis įstaiga galėtų išlikti 4,5 mėnesius; šis laikotarpis yra ilgesnis už priežiūros institucijų nustatytą minimalų išlikimo laikotarpį (šiuo pavyzdyje, 3 mėnesius):

11 lentelė. Kiekybinio likvidumo įvertinimo lyginamojo rodiklio pavyzdys

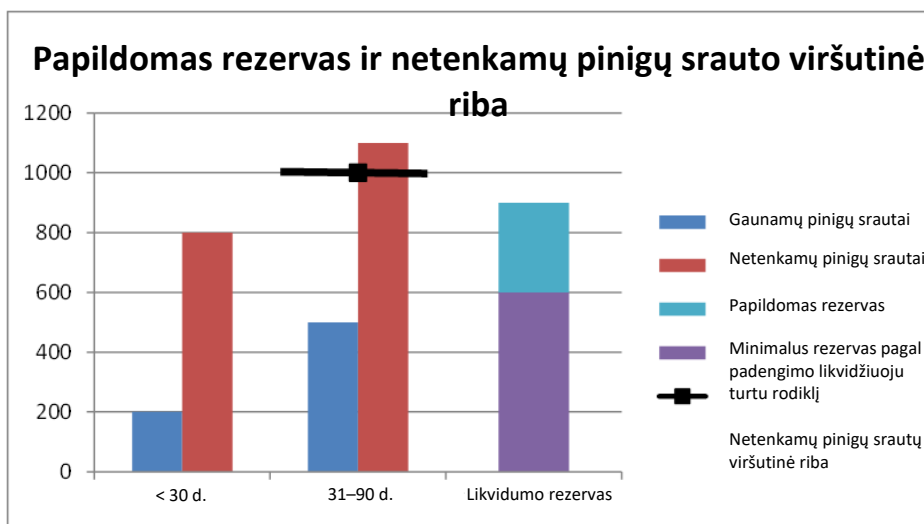
Laikotarpis mėnesiais	Kaupiamoji netenkamų pinigų suma	Kaupiamoji gaunamų pinigų srautų suma	Kaupiamoji grynoji netenkamų pinigų srautų suma	Grynoji likvidumo pozicija (rezervas – kaupiamoji grynoji netenkamų pinigų suma)	0 dieną turimas likvidumo rezervas
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
	933	693	240	960	
2	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
3	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
4	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Išlikimo laikotarpis
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

3 diagrama. Specialaus kiekybinio likvidumo reikalavimo nustatymo pavyzdys

- b. 2 pavyzdys. Nustatytas priežiūrinis minimalus išlikimo laikotarpis yra 3 mėnesiai. Alternatyvus minimalaus išlikimo laikotarpio nustatymo būdas, kuriuo taip pat galima spręsti rūpestį keliantį priežiūros klausimą dėl to, kad skirtumas tarp gaunamų pinigų srautų ir netenkamų pinigų srautų yra nepriimtina didelis, yra nustatyti netenkamų pinigų srautų viršutinę ribą. Toliau pateiktame paveiksle netenkamų pinigų srautų viršutinės ribos nustatymo mechanizmas pažymėtas juoda horizontalia linija. Iš įstaigos reikalaujama sumažinti savo netenkamų pinigų srautus taip, kad jie neviršytų ribos. Ribą galima nustatyti vienai ar kelioms laikotarpių grupėms, gryniesiems netenkamų pinigų srautams (iš jų atėmus gaunamus pinigų srautus) arba bendrajai netenkamų pinigų srautų vertei. Reikalavimo padidinti rezervą galimybė pavaizduota trečiame stulpelyje:

4 diagrama. Specialių kiekybinių likvidumo reikalavimų nustatymo pavyzdys

9.5 Specialių kiekybinių likvidumo reikalavimų formulavimas

526. Siekdamas tinkamai suformuluoti specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų taikyti vieną iš šių būdų, jei kitas būdas konkrečiomis aplinkybėmis nelaikomas tinkamesniu:

- 1 būdas. Reikalauti, kad padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis būtų didesnis už reguliuojamą minimalų dydį ir būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;
- 2 būdas. Reikalauti, kad minimalus išlikimo laikotarpis būtų tokios trukmės, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti; išlikimo laikotarpį galima nustatyti tiesiogiai, kaip reikalavimą, arba netiesiogiai, nustačius atitinkamų analizuojamų laikotarpių netenkamų pinigų srautų viršutinę ribą; kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad rizika, kuri nėra (pakankamai) padengta pagal padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, būtų padengta skirtingų

rūšių likvidžiuoju turtu (pvz., pagal centrinių bankų reikalavimus tinkamu turtu);

- c. 3 būdas. Reikalauti, kad minimali bendra likvidžiojo turto suma arba likvidumo atsvaros pajėgumas – kaip bendra minimali suma arba kaip minimali suma, kuria turi būti viršytas taikomas reguliuojamas minimalus dydis, – būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti; kompetentingos institucijos gali nustatyti likvidžiojo turto sudėties reikalavimus, taip pat veiklos reikalavimus (pvz., dėl galimybės tiesiogiai paversti grynaisiais pinigais, užstato likvidžiuoju turtu centriniame banke).

527. Siekdamas tinkamai suformuluoti specialius kiekybinius pastovaus finansavimo reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų taikyti vieną iš šių būdų, jei kitas būdas konkrečiomis aplinkybėmis nelaikomas tinkamesniu:

- a. 4 būdas. Reikalauti, kad grynojo pastovaus finansavimo rodiklis būtų didesnis už reguliuojamą minimalų dydį ir būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;
- b. 5 būdas. Reikalauti, kad minimali bendra turimo pastovaus finansavimo suma – kaip bendra minimali suma arba kaip minimali suma, kuria turi būti viršytas taikomas reguliuojamas minimalus dydis, – būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;

528. Nuoseklumui užtikrinti kompetentingos institucijos specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus turėtų nustatyti taip, kad prudenciniai rezultatai iš esmės būtų nuoseklūs visose įstaigose, kartu atsižvelgdamos į tai, kad skirtingoms įstaigoms nustatytų reikalavimų pobūdis gali skirtis dėl konkrečių įstaigų aplinkybių. Reikėtų nustatyti ne tik reikalavimo kiekybinį matą, bet ir nurodyti norimą jo sudėtį ir pobūdį. Visais atvejais reikėtų nustatyti ir priežiūros reikalavimą, ir visus taikomus reikalavimus pagal Direktyvą 2013/36/ES. Susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms, įstaiga turėtų turėti galimybę panaudoti likvidumo rezervus ir likvidumo atsvaros pajėgumą, kurį turi, kad įvykdytų priežiūros reikalavimus.

529. Nustatydamas specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus ir pranešdamas juos įstaigai, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga nedelsdama jas informuotų, jeigu neatitinka šių reikalavimų arba jeigu numato, kad artimiausiu metu jų neatitiks. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga apie tai praneštų nedelsdama ir kartu pateiktų įstaigos parengtą planą, kaip laiku atkurti atitiktį reikalavimams. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos atitikties atkūrimo planas įgyvendinamas, ir jei mano, kad planas nėra įgyvendinamas, imtis reikiamų priežiūros priemonių. Jeigu planas laikomas įgyvendinamu, kompetentingos institucijos turėtų: nustatyti visus reikiamus tarpinius priežiūros rodiklius, atsižvelgdamos į įstaigos aplinkybes; stebėti, kaip įgyvendinamas atitikties atkūrimo planas; atidžiai stebėti įstaigos likvidumo poziciją; jei reikia, prašyti, kad įstaiga dažniau teiktų ataskaitas.

530. Be to, kas išdėstyta pirmiau, kompetentingos institucijos, remdamosi gairių 10 antraštinėje dalyje aprašytais kriterijais, kiekybinius reikalavimus taip pat gali nustatyti kaip apribojimus, viršutines ribas, neatitikimų, koncentracijos, norimos prisiimti rizikos ribas, kiekybinius užtikrintų paskolų teikimo apribojimus ir t. t.

531. Toliau pateikiama keletas įvairių specialių kiekybinių likvidumo reikalavimų formulavimo pavyzdžių:

Specialių reikalavimų formulavimo pavyzdys

Nuo 2021 m. sausio 1 d. iki to laiko, kol bus nurodyta kitaip, iš Banko X reikalaujama:

- a. 1 būdas. Užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais sudarytų, pavyzdžiui, 125 proc. likvidumą mažinančių netenkamų pinigų srautų vertės, apskaičiuotos pagal padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, arba būtų didesnis.
- b. 2 būdas. Užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais būtų toks, kad išlikimo laikotarpis būtų ne trumpesnis kaip 3 mėnesiai arba ilgesnis, vertinant pagal vidaus likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, terminų atitikimo sistemą ir (arba) priežiūros institucijos parengtus specialius parametrus.
- c. 3 būdas:
 - užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais sudarytų X mlrd. EUR arba būtų didesnis; arba
 - užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais X mlrd. EUR arba didesne suma viršytų minimalų reikalavimą pagal padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį.
- d. 4 būdas. Užtikrinti, kad turimas pastovus finansavimas visais atvejais sudarytų, pavyzdžiui, 125 proc. reikalaujamo pastovaus finansavimo, apskaičiuoto pagal grynojo pastovaus finansavimo rodiklį, arba būtų didesnis.
- e. 5 būdas:
 - užtikrinti, kad turimas pastovus finansavimas visais atvejais sudarytų X mlrd. EUR arba būtų didesnis; arba
 - užtikrinti, kad turimas pastovus finansavimas visais atvejais X mlrd. EUR arba didesne suma viršytų minimalų reikalavimą pagal grynojo pastovaus finansavimo rodiklį.

9.6 Išvadų apibendrinimas ir balo skyrimas

532. Atsižvelgdamos į pirmiau nurodytą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar esamais likvidumo ištekliais patikimai padengiama rizika, kurią įstaiga patiria arba gali patirti. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, kartu su išvadamis, remiantis 12 lentelėje išdėstytais analizės kriterijais, pažymimas gyvybingumo balas.

533. Priimdamos bendrą sprendimą (jei reikia), kompetentingos institucijos turėtų remtis likvidumo vertinimu ir balu ir nustatyti, ar likvidumo ištekliai pakankami.

12 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas likvidumo pakankamumo balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Įstaigos likvidumo pozicija ir finansavimo profilis kelia nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos pakankamai viršija specialius kiekybinius priežiūros reikalavimus ir tikimasi, kad tokios išliks ateityje. Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo įstaigos veiklai ir verslo modeliui nekyla jokios pastebimos rizikos arba kylanti rizika yra labai maža. Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kliūčių nėra, arba visų subjektų likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos viršija priežiūros reikalavimus. Įstaiga turi realistišką ir patikimą nenumatyto atveju likvidumo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų veiksmingas.
2	Įstaigos likvidumo pozicija ir finansavimo profilis kelia vidutinę-nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos viršija specialius kiekybinius priežiūros reikalavimus, bet yra rizika, kad taip bus neilgai. Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo kylanti rizika įstaigos veiklai ir verslo modeliui yra maža. Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla arba gali kilti nedidelės kliūtys. Įstaiga turi realistišką ir patikimą nenumatyto atveju likvidumo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		veiksmingas, nors šiokios tokios rizikos esama.
3	Įstaigos likvidumo pozicija ir finansavimo profilis kelia vidutinę-didelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos mažėja ir (arba) yra mažesnės už specialius kiekybinius priežiūros reikalavimus ir yra abejonių, ar įstaiga laiku pajėgs laiku atkurti atitiktį šiems reikalavimams. • Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo kylanti rizika įstaigos veiklai ir verslo modeliui yra vidutinė. • Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla kliūtys. • Įstaiga turi nenumatytų atvejų likvidumo planą, kuris vargu ar bus veiksmingas.
4	Įstaigos likvidumo pozicijos ir (arba) finansavimo profilio įstaigos gyvybingumui keliamą riziką yra didelė.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos sparčiai mažėja ir (arba) yra mažesnės už specialius kiekybinius priežiūros reikalavimus, ir yra didelių abejonių, ar įstaiga pajėgs laiku atkurti atitiktį šiems reikalavimams. • Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo kylanti rizika įstaigos veiklai ir verslo modeliui yra didelė. • Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla rimtos kliūtys. • Įstaiga neturi nenumatytų atvejų likvidumo plano arba turi akivaizdžiai netinkamą planą.

10 antraštinė dalis. Bendrasis SREP vertinimas ir priežiūros priemonių taikymas

10.1 Bendrosios nuostatos

534. Šioje antraštinėje dalyje aptariama, kaip SREP elementų vertinimo išvados sujungiamos į bendrojo SREP vertinimo išvadą. Joje taip pat aptariama, kaip kompetentingos institucijos taiko priežiūros priemones, kad pašalintų per SREP elementų vertinimą nustatytus trūkumus. Kompetentingos institucijos gali taikyti Direktyvoje 2013/36/ES (102, 104 ir 105 straipsniuose) ir nacionalinės teisės aktuose nustatytas priežiūros priemones ir (arba) Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnyje nurodytas ankstyvosios intervencijos priemones, taip pat pirmiau nurodytas priemones derinti.
535. Kompetentingos institucijos turėtų savo priežiūros įgaliojimais naudotis tada, kai per atskirų SREP elementų vertinimą nustato trūkumą; tam jos turi atsižvelgti į bendrąjį SREP vertinimą, įskaitant balą, ir analizuoti šiuos dalykus:
- a. ar trūkumai ir (arba) pažeidžiamos sritys yra reikšmingi ir ar galimas prudencinis poveikis, kuris būtų padarytas, jei problema nebūtų sprendžiama, būtų reikšmingas (t. y. ar problemą reikia spręsti imantis specialios priemonės);
 - b. ar priemonės dera su bendruoju atitinkamo SREP elemento vertinimu (ir bendruoju SREP vertinimu) ir (arba) yra proporcingos;
 - c. ar reikia taikyti jų priežiūros kompetencijos srityje turimas priežiūros ar kitų administracines priemones su PP / TF rizika susijusiems prudenciniams trūkumams ir (arba) pažeidžiamoms sritims šalinti, susisiekus su atitinkamomis PPP / TFP priežiūros institucijomis pagal PPP / TFP bendradarbiavimo gairių⁴⁷ 8 skirsnį;
 - d. ar trūkumus ir (arba) pažeidžiamas sritis jau buvo bandoma šalinti ir (arba) ar jie šalinami kitomis priemonėmis;
 - e. ar taikant kitas priemones, būtų pasiektas tas pats tikslas, o įstaigai padarytas administracinis ir finansinis poveikis būtų mažesnis;
 - f. optimalų priemonės taikymo lygį ir trukmę, siekiant priežiūros tikslo;

⁴⁷ Gairės dėl prudencinės priežiūros institucijų, už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą 2013/36/ES (EBA/GL/2021/15).

- g. galimybę, kad nustatyta rizika ir pažeidžiamos sritys gali būti tarpusavyje susijusios arba viena kitą sustiprinti, arba ir viena, ir kita, ir dėl to gali prireikti griežtesnių priežiūros priemonių; ir
- h. pertvarkymo institucijos pateikto pertvarkymo galimybės vertinimo rezultatus, įskaitant susijusią darbo programą, siekiant užtikrinti priežiūrinių veiksmų nuoseklumą.

536. Taikydamos priežiūros priemones, kad būtų pašalinti konkretūs per SREP elementų vertinimą nustatyti trūkumai, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į bendruosius kiekybinius nuosavų lėšų ir likvidumo reikalavimus, kuriuos reikia taikyti pagal 7 ir 9 antraštinėse dalyse išdėstytus kriterijus.

537. Taikydamos priežiūros priemones su PP / TF rizika susijusiems prudenceiniams trūkumams šalinti, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su PPP / TFP priežiūros institucijomis, kad esami trūkumai ir (arba) pažeidžiamos sritys būtų tinkamai pašalinti imantis PPP / TFP priežiūros institucijų kompetencijos sričiai priklausančių ir kompetentingų institucijų, žvelgiant iš jų atitinkamų perspektyvų, tinkamų priemonių⁴⁸.

538. Kompetentingos institucijos gali imtis su bet kurios priežiūros veiklos rezultatais (pvz., patikrinimų vietoje, valdymo organo narių tinkamumo vertinimo, pagrindinių funkcijų vertinimo ir t. t.) tiesiogiai susijusių priežiūros priemonių, jeigu iš šios veiklos rezultatų matyti, kad norint pašalinti reikšmingus trūkumus, reikia nedelsiant imtis priežiūros priemonių.

10.2 Bendrasis SREP vertinimas

539. Rengdamos bendrąjį SREP vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į SREP elementų vertinimo išvadas, būtent dėl:

- a. rizikos, kurią įstaigos patiria arba gali patirti;
- b. tikimybės, kad dėl įstaigos valdymo, kontrolės trūkumų ir (arba) verslo modelio ar strategijos ši rizika gali padidėti arba sumažėti arba įstaigai rizika gali kilti iš naujų šaltinių;
- c. to, ar nuosavomis įstaigos lėšomis ir likvidumo ištekliais ši rizika patikimai padengta; ir
- d. galimos teigiamos arba neigiamos elementų sąveikos (pvz., kompetentingos institucijos gali padaryti išvadą, kad tvirta kapitalo pozicija galima sušvelninti kai kuriuos likvidumo ir finansavimo srityse iškilusius rūpestį keliančius klausimus, arba, priešingai, dėl silpnos kapitalo pozicijos rūpestis tose srityse gali sustiprėti).

⁴⁸ Pagal EBI PPP / TFP bendradarbiavimo gaires (EBA/GL/2021/15).

540. Remdamosi šiais kriterijais, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos gyvybingumą – jis apibrėžiamas kaip tikimybės įstaigai prarasti gyvybingumą dydis, vertinant pagal nuosavų įstaigos lėšų ir likvidumo išteklių pakankumą, valdymą, kontrolės priemones ir (arba) verslo modelį arba strategiją, pagal kurią įstaiga padengia riziką, kurią patiria arba gali patirti.

541. Remdamosi šiuo vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. imtis bet kurių priežiūros priemonių, kurių reikia rūpestį keliantiems klausimams išspręsti;
- b. nustatyti, kokių priežiūros išteklių ir planų įstaigai reikės ateityje, įskaitant tai, ar reikėtų planuoti kurią nors konkrečią priežiūros veiklą, įstaigą įtraukus į priežiūros analizės programą;
- c. nustatyti, ar reikia imtis ankstyvosios intervencijos priemonių, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnyje; ir
- d. nustatyti, ar galima laikyti, kad įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje.

542. Bendrasis SREP vertinimas išreiškiamas gyvybingumo balu, kuris skiriamas atsižvelgiant į 13 lentelėje išdėstytus vertinimo kriterijus ir aiškiai dokumentuojamas metinėje bendrojo SREP vertinimo santraukoje. Į šią metinę santrauką taip pat reikėtų įtraukti bendrąjį SREP balą ir SREP elementų balus, taip pat visas per praėjusius 12 mėnesių padarytas priežiūrinės išvadas.

13 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas bendrasis SREP balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra mažas.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos verslo modelis ir strategija nekelia susirūpinimo. • Įstaigos vidaus valdymas ir visos įstaigos kontrolės tvarka nekelia susirūpinimo. • Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla nereikšmingo arba labai mažo prudencinio poveikio rizika. • Nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis nekelia susirūpinimo. • Įstaigos likvidumo pozicija ir finansavimo profilis nekelia susirūpinimo. • Įstaigos gaivinimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas, įskaitant bendrus gaivinimo pajėgumus, nekelia reikšmingo susirūpinimo.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
2	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra vidutinis arba mažas.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos verslo modelis ir strategija kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. • Įstaigos valdymas arba visos įstaigos kontrolės priemonės kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. • Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla maža arba vidutinė reikšmingo prudencinio poveikio rizika. • Turimų nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. • Įstaigos likvidumo pozicija ir (arba) finansavimo profilis kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. • Įstaigos gaivinimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas, įskaitant bendrus gaivinimo pajėgumus, kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą.
3	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra vidutinis arba didelis.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos verslo modelis ir strategija kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. • Įstaigos valdymas arba visos įstaigos kontrolės priemonės kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. • Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio rizika. • Įstaigos turimų nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. • Įstaigos likvidumo pozicija ir (arba) finansavimo profilis kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. • Įstaigos gaivinimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas, įskaitant bendrus gaivinimo pajėgumus, kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą.
4	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra didelis.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos verslo modelis ir strategija kelia didelį susirūpinimą. • Įstaigos valdymas arba visos įstaigos kontrolės tvarka kelia didelį susirūpinimą. • Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio rizika.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos turimų nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis kelia didelį susirūpinimą. Įstaigos likvidumo pozicija ir (arba) finansavimo profilis kelia didelį susirūpinimą. Įstaigos gaivinimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas, įskaitant bendrus gaivinimo pajėgumus, kelia didelį susirūpinimą.
F	Manoma, kad įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos gyvybingumui iškilęs tiesioginis pavojus. Įstaiga atitinka Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnio 4 dalyje nurodytas sąlygas, iš kurių matyti, kad įstaiga žlunga arba galėtų žlugti⁴⁹.

543. Nustačiusios, kad įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kai tai matyti iš bendrojo SREP balo „F“, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su pertvarkymo institucijomis ir konsultuotis dėl išvadų Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje nustatyta tvarka.

10.3 Kapitalo priemonių taikymas

544. Kompetentingos institucijos turėtų pagal 7 antraštinėje dalyje aprašytą tvarką ir kriterijus įvertinti bendrą SREP kapitalo reikalavimą ir atitinkamais atvejais nustatyti 2 ramsčio gaires bei nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus.

545. Greta ankstesnėje dalyje paminėtų reikalavimų, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į tai, kokios pažeidžiamos sritys ir trūkumai nustatyti per SREP elementų vertinimą, gali taikyti papildomas kapitalo priemones, be kita ko:

- reikalauti, kad įstaigos naudotų grynąjį pelną nuosavoms lėšoms sustiprinti, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies h punkte;
- apriboti arba uždrausti įstaigos atliekamą paskirstymą ar palūkanų mokėjimą įstaigos akcininkams, nariams arba papildomų 1 lygio priemonių turėtojams, jeigu

⁴⁹ Pirmiausia, kompetentinga institucija mano, kad: 1) įstaiga pažeidžia arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, artimiausiu metu pažeis veiklos leidimui išlaikyti taikomus reikalavimus taip, kad kompetentinga institucija turėtų pagrindo panaikinti veiklos leidimą, įskaitant dėl to (tačiau tuo neapsiribojant), kad įstaiga patyrė arba tikėtina, kad patirs nuostolių, kuriems padengti reikės visų jos nuosavų lėšų arba didelės jų dalies; 2) įstaigos turtas yra arba, remiantis objektyviais veiksniais nustatoma, artimoje ateityje bus mažesnis už jos įsipareigojimus; 3) įstaiga negali arba, remiantis objektyviais tokį vertinimą pagrindžiančiais veiksniais, artimoje ateityje negalės suėjus terminui apmokėti savo skolų arba kitų įsipareigojimų.

Direktyvos [2014/59/ES](#) 32 straipsnio 4 dalies d punkte taip pat nurodyti nepaprastosios viešosios finansinės paramos kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, bet šie kriterijai SREP tikslais ir kompetentingai institucijai priimančioms sprendimą nėra analizuojami.

draudimas nereiškia, kad dėl jo įstaiga neįvykdys įsipareigojimų, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies i punkte; ir (arba)

- c. reikalauti, kad įstaigos taikytų specialią atidėjinių politiką arba turto valdymo tvarką nuosavų lėšų reikalavimų atžvilgiu, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies d punkte.

10.4 Likvidumo priemonių taikymas

546. Kompetentingos institucijos pagal 9 antraštinėje dalyje aprašytą tvarką ir kriterijus turėtų nustatyti specialius likvidumo reikalavimus.

547. Greta ankstesnėje dalyje paminėtų specialių kiekybinių reikalavimų, kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į tai, kokios pažeidžiamos sritys ir trūkumai nustatyti vertinant riziką likvidumui ir finansavimui, gali taikyti papildomas likvidumo priemones, be kita ko:

- a. nustatyti specialius likvidumo reikalavimus, įskaitant turto ir įsipareigojimų terminų nesutapimų apribojimus, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies k punkte; ir (arba)
- b. nustatyti administracines baudas arba imtis kitų administracinių priemonių, be kita ko, nustatyti riziką ribojančius reikalavimus pagal Direktyvos 2013/36/ES 105 straipsnį.

10.5 Kitų priežiūros priemonių taikymas

548. Siekdamas pašalinti konkrečius per SREP elementų vertinimą nustatytus trūkumus, kompetentingos institucijos gali svarstyti galimybę taikyti su kiekybiniais kapitalo arba likvidumo reikalavimais tiesiogiai nesusijusias priemones. Šiame skirsnyje pateikiamas nebaigtinis galimų priežiūros priemonių, kurias galima taikyti remiantis Direktyvos 2013/36/ES 104 ir 105 straipsniais, sąrašas. Kompetentingos institucijos gali taikyti kitas tuose straipsniuose nustatytas priežiūros priemones, jeigu jos yra tinkamesnės siekiant pašalinti nustatytus trūkumus taip, kaip aprašyta šiame skirsnyje. Pasirenkant priemones reikėtų atsižvelgti į vertinimo, atlikto pagal šių gairių 4, 5, 6 ir 8 antraštines dalis, rezultatus.

549. Jei, susisiekus su PPP / TFP kompetentinga institucija, kompetentingos institucijos turi šalinti su PP / TF rizika susijusius trūkumus ir (arba) pažeidžiamas sritis dėl SREP elementų vertinimo rezultato, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus tik tuo atveju, jei tai laikoma tinkamesne priemone už kitas priežiūros priemones. Jei nustatomi papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, jie turėtų būti naudojami tik kaip laikinoji priemonė, kol šalinami trūkumai.

Verslo modelio analizė

550. Prie priežiūros priemonių, kuriomis būtų šalinami per VMA nustatyti trūkumai, būtų galima priskirti reikalavimą, kad įstaiga taip pakoreguotų valdymo ir kontrolės tvarką, kad ji padėtų įgyvendinti verslo modelį ir strategiją, arba apribotų tam tikrą verslo veiklą.
551. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali iš įstaigos reikalauti taip pakoreguoti rizikos valdymo ir kontrolės tvarką arba administravimo tvarką, kad ši atitiktų norimą verslo modelį arba strategiją, be kita ko:
- a. pakoreguotų strategijoje numatytą finansinį planą, jeigu jis nėra pagrįstas vidaus kapitalo planais arba patikimomis prielaidomis;
 - b. reikalauti pakeisti organizacinės struktūros, sustiprinti rizikos valdymo ir kontrolės funkcijas, sugriežtinti tvarką, kad galėtų įgyvendinti verslo modelį arba strategiją; ir (arba)
 - c. reikalauti pakeisti ir sustiprinti IT sistemas, kad galėtų įgyvendinti verslo modelį arba strategiją.
552. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies e punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga pakeistų verslo modelį arba strategiją, jei:
- a. nėra verslo modeliui ir strategijai tinkamos organizacinės, administravimo arba rizikos kontrolės ir valdymo tvarkos;
 - b. verslo modeliui ir strategijai įgyvendinti neparengti kapitalo ir veiklos planai, taip pat neskirti reikiami finansiniai, žmogiškieji ir technologiniai (IT) ištekliai; ir (arba)
 - c. verslo modelio tvarumas kelia reikšmingą susirūpinimą.
553. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies f punktą kompetentingos institucijos gali:
- a. reikalauti, kad įstaigos sumažintų produktams, kuriuos jos kuria ir (arba) platina, būdingą riziką, šiais būdais:
 - reikalauti keisti tam tikrų produktų pasiūlymams būdingą riziką; ir (arba)
 - reikalauti gerinti produktų kūrimo ir palaikymo administravimo ir kontrolės tvarką;
 - b. reikalauti, kad įstaigos mažintų savo sistemoms būdingą riziką įvairiomis priemonėmis, be kita ko:
 - reikalauti tobulinti sistemas, didinti investicijas arba spartinti naujų sistemų diegimą; ir (arba)

- reikalauti gerinti sistemų kūrimo ir palaikymo administravimo ir kontrolės tvarką;
- c. reikalauti, kad įstaigos sumažintų jų veiklai, įskaitant užsakomąją veiklą, būdingą riziką įvairiomis priemonėmis, be kita ko:
 - reikalauti pakeisti arba mažinti tam tikros veiklos mastą, siekiant sumažinti jai būdingą riziką; ir (arba)
 - reikalauti gerinti valdymo ir kontrolės tvarką bei užsakomosios veiklos priežiūrą.

Vidaus valdymas ir visos įstaigos kontrolės priemonės

554. Prie priežiūros priemonių, kuriomis būtų šalinami per vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimą nustatyti trūkumai, būtų galima priskirti reikalavimą, kad įstaiga griežtintų valdymo ir kontrolės tvarką arba mažintų savo produktams, sistemoms ir veiklai būdingą riziką.

555. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali:

- a. reikalauti, kad įstaiga pakeistų savo bendrąją valdymo tvarką ir organizacinę struktūrą ir tuo tikslu, be kita ko, reikalauti:
 - keisti organizacinę arba funkcinę struktūrą, įskaitant atskaitomybės tvarką;
 - iš dalies keisti rizikos politiką arba tai, kaip ji kuriama ir įgyvendinama organizacijoje; ir (arba)
 - didinti valdymo tvarkos skaidrumą;
- b. reikalauti, kad įstaiga pakeistų valdybos organizacinę struktūrą, sudėtį arba darbo tvarką;
- c. reikalauti, kad įstaiga sugriežtintų bendrąją rizikos valdymo tvarką ir tuo tikslu, be kita ko, reikalauti:
 - keisti (mažinti) norimą prisiimti riziką arba valdymo tvarką, kuria nustatoma norima prisiimti rizika, keisti bendrosios rizikos strategijos rengimo tvarką;
 - tobulinti ICAAP ir ILAAP procedūras ir modelius, jeigu manoma, kad jie netinka pagal paskirtį;
 - stiprinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumus ir tobulinti bendrąją testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą; ir (arba)

- tobulinti nenumatytų atvejų planavimą;
 - d. reikalauti, kad įstaiga sugriežtintų vidaus kontrolės tvarką ir funkcijas, ir tuo tikslu, be kita ko, reikalauti:
 - vidaus audito funkcijai atlikti skirti nepriklausomus darbuotojus ir pakankamą jų skaičių; ir (arba)
 - tobulinti vidaus atsiskaitymo tvarką, siekiant užtikrinti tinkamą atskaitomybę valdymo organui;
 - e. reikalauti, kad įstaiga tobulintų informacines sistemas arba veiklos tęstinumo tvarką, pavyzdžiui, reikalauti:
 - didinti sistemų patikimumą; ir (arba)
 - rengti ir testuoti veiklos tęstinumo planus.
556. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies g punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
- a. keistų atlygio politiką; ir (arba)
 - b. apribotų procentinę grynujų pajamų dalį, kurią gali sudaryti kintamasis atlygis.
557. Remdamosi testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų kokybinio vertinimo rezultatais ir nustačiusios trūkumus, kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaiga:
- a. parengtų taisomųjų veiksmų planą, kuriuo siektų pagerinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas ir praktiką. Nustačiusios, kad testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus įstaiga taiko tokiu būdu, kuris turi didelių trūkumų, arba įvertinusios, kad valdymo veiksmai nėra patikimi, kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaiga imtųsi tolesnių taisomųjų veiksmų, įskaitant ir reikalavimus keisti įstaigos kapitalo planą;
 - b. tam tikrais atvejais taikytų konkrečius nustatytus scenarijus (ar jų elementus) arba taikytų specialias prielaidas.

Kredito ir sandorio šalies rizika

558. Prie priežiūros priemonių, kuriomis būtų šalinami per kredito ir sandorio šalies rizikos vertinimą nustatyti ir su tuo susiję valdymo ir kontrolės tvarkos trūkumai, būtų galima priskirti reikalavimą, kad įstaiga sumažintų būdingos rizikos lygį arba sugriežtintų valdymo ir kontrolės tvarką.
559. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:

- a. valdymo organą arba jo komitetus labiau įtrauktų į atitinkamų kredito sprendimų priėmimo procesą;
- b. tobulintų kredito rizikos vertinimo sistemas;
- c. gerintų kredito procesų kontrolę, įskaitant kredito teikimą, stebėseną ir grąžinimą;
- d. tobulintų užtikrinimo priemonių valdymą, vertinimą ir stebėseną; ir (arba)
- e. didintų ataskaitų apie kredito riziką teikimo valdymo organui ir vyresniajai vadovybei kokybę ir jas teiktų dažniau.

560. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies d punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:

- a. taikytų specialią atidėjinių politiką ir, jeigu tai leidžiama pagal taikomas apskaitos taisykles ir reglamentus, reikalauti didinti atidėjinius;
- b. koreguotų vidaus rizikos parametrus ir (arba) rizikos koeficientus, pagal kuriuos apskaičiuojamos konkrečių produktų, sektorių arba tam tikro pobūdžio įsipareigojančių asmenų pagal riziką įvertintos pozicijos; ir (arba)
- c. didesne dalimi sumažintų užtikrinimo priemonių vertę.

561. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies e ir f punktus kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:

- a. mažintų dideles pozicijas arba kitus kredito koncentracijos rizikos šaltinius;
- b. griežtintų kredito suteikimo kriterijus visų arba kai kurių kategorijų produktams arba skolininkams;
- c. mažintų konkrečių rūšių paskolų (pvz., hipotekinių, eksporto finansavimo, komercinio nekilnojamojo turto, pakeitimo vertybiniais popieriais ir t. t.), tam tikrų kategorijų skolininkų, sektorių, šalių ir t. t. pozicijas arba įgytų jų apsaugą; ir (arba)
- d. gerintų tinkamą strategiją neveiksnių pozicijų kiekiui ar daliai mažinti.

Rinkos rizika

562. Prie priežiūros priemonių, kuriomis būtų šalinami per rinkos rizikos vertinimą nustatyti ir su tuo susiję valdymo ir kontrolės tvarkos trūkumai, būtų galima priskirti reikalavimą, kad įstaiga sumažintų būdingos rizikos lygį arba sugriežtintų valdymo ir kontrolės tvarką.

563. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga šalintų įstaigos gebėjimo nustatyti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti rinkos riziką trūkumus, ir, be kita ko, reikalauti:

- a. gerinti įstaigos vidaus modelius, savo grįžtamąjį patikrinimą arba testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;
- b. gerinti rinkos rizikos ataskaitų kokybę, jas dažniau teikti įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei; ir (arba)
- c. atlikti dažnesnius ir nuodugnesnius rinkos veiklos vidaus audito patikrinimus.

564. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies e punktą kompetentingos institucijos gali:

- a. riboti investicijas į tam tikrus produktus, jeigu įstaigos politika ir procedūromis neužtikrinama, kad šių produktų rizika būtų pakankamai padengta ir kontroliuojama;
- b. reikalauti, kad įstaiga pateiktų planą, kaip laipsniškai mažins savo turto, su kuriuo susiję sunkumai, ir (arba) nelikvidžias pozicijas; ir (arba)
- c. reikalauti parduoti investicijas į finansinius produktus, jeigu per įstaigos vertinimo procesus gauti vertinimo rezultatai yra nekonservatyvūs, t. y. neatitinkantys Reglamento (ES) Nr. 575/2013 standartų.

565. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies f punktą kompetentingos institucijos gali:

- a. reikalauti, kad įstaiga sumažintų būdingos rinkos rizikos lygį (rizikos draudimo priemonėmis arba parduodama turtą), kai įstaigos vertinimo sistemose nustatoma reikšmingų trūkumų; ir (arba)
- b. reikalauti, kad įstaiga padidintų išvestinių finansinių priemonių kiekį, kurį tvarko per pagrindines sandorio šalis (PSŠ).

Operacinė rizika

566. Prie priežiūros priemonių, kuriomis būtų šalinami per operacinės rizikos vertinimą nustatyti ir su tuo susiję valdymo ir kontrolės tvarkos trūkumai, būtų galima priskirti reikalavimą, kad įstaiga sumažintų būdingos rizikos lygį arba sugriežtintų valdymo ir kontrolės tvarką.

567. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali:

- a. reikalauti, kad įstaiga valdymo organą arba jo komitetus labiau įtrauktų į operacinės rizikos valdymo sprendimų priėmimo procesą;
- b. reikalauti, kad tvirtindamos naujus produktus ir sistemas, įstaigos analizuotų būdingą operacinę riziką; ir (arba)

- c. reikalauti, kad įstaiga tobulintų savo operacinės rizikos nustatymo ir vertinimo sistemas.

568. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies e ir f punktus kompetentingos institucijos gali:

- a. reikalauti, kad įstaiga mažintų užsakomosios veiklos apimtį ir (arba) mastą, įskaitant restruktūrizavimo arba pasitraukimą iš užsakomųjų paslaugų susitarimų ir kito paslaugų teikėjo pasirinkimą;
- b. reikalauti, kad įstaiga mažintų operacinės rizikos pozicijas (pvz., draudimo priemonėmis, įdiegdama daugiau kontrolės taškų ir t. t.);
- c. reikalauti, kad įstaiga imtųsi specialių taisyklių priemonių ir griežtinti savo bendrą vidaus valdymo tvarką, įskaitant rizikos valdymo sistemą ir vidaus kontrolę;
- d. reikalauti, kad įstaiga nustatytų ir stebėtų konkrečius pagrindinius rizikos rodiklius ir (arba) PVRR;
- e. uždrausti arba apriboti įstaigų veiklą, sandorius arba tinklus arba reikalauti sumažinti investicijas į veiklą, kuri kelia pernelyg didelę riziką įstaigos patikimumui; ir (arba)
- f. reikalauti sumažinti įstaigos veiklai, produktams ir sistemoms būdingą riziką, įskaitant prudenčinį poveikį darančią PP / TF riziką.

Palūkanų normos rizika, kylanti dėl ne prekybos knygos veiklos

569. Nepaisydamos to, ar nustatytas reikalavimas turėti papildomų nuosavų lėšų pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą, kompetentingos institucijos turėtų svarstyti galimybę taikyti priežiūros priemones šiais atvejais:

- a. kai taikomi bet kurie Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalies a–b punktuose nurodyti atvejai; arba
- b. kai iš SREP rezultatų paaiškėja kokie nors įstaigos atliekamo būdingos BKPNR lygio vertinimo ir su tuo susiję valdymo ir kontrolės tvarkos trūkumai.

570. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga imtųsi veiksmų ir pašalintų gebėjimo nustatyti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti palūkanų normos riziką, kurią lemia ne prekybos veikla, trūkumus, pavyzdžiui:

- a. stiprintų savo testavimo nepalankiausiomis sąlygos pajėgumą; ir (arba)
- b. griežtintų BKPNR valdymo informacijos teikimo įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei tvarką.

571. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies f punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga vidaus riboms taikytų variacijos koeficientus ir stengtųsi sumažinti veiklai, produktams ir sistemoms būdingą riziką.
572. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies j punktą ir to straipsnio 2 dalį kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga teiktų papildomas arba dažnesnes savo BKPNR pozicijų ataskaitas.
573. Iškilus būtinybei, kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 84 straipsnio 3 dalį.

Likvidumo rizika

574. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies k punktą ir kaip nustatyta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 8 straipsnio 1–6 dalyse, siekdamas nustatyti padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, susijusį su likvidumo rezervo diversifikavimu ir valiutų nuoseklumu tarp likvidžiojo turto bei gryųjų netenkamų pinigų srautų, kompetentingos institucijos gali:
- a. nustatyti turimo likvidžiojo turto koncentracijos reikalavimus, be kita ko:
 - reikalavimus dėl įstaigos likvidžiojo turto profilio sudėties sandorio šalių, valiutos ir t. t. atžvilgiu; ir (arba)
 - finansavimo koncentracijos viršutines ribas, limitus arba apribojimus;
 - b. nustatyti trumpalaikių sutarčių arba elgsenos nulemtų turto ir įsipareigojimų terminų nesutapimų apribojimus, be kita ko:
 - turto ir įsipareigojimų terminų nesutapimo (konkrečiose laikotarpių grupėse) ribas;
 - minimalių išlikimo laikotarpių ribas; ir (arba)
 - priklausomybės nuo tam tikrų trumpalaikio finansavimo šaltinių, pavyzdžiui, pinigų rinkos finansavimo, ribas.
575. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies j punktą ir to straipsnio 2 dalį kompetentingos institucijos gali nustatyti reikalavimą, kad įstaiga teiktų dažnesnes likvidumo pozicijų ataskaitas, įskaitant:
- a. dažnesnes reguliavimo ataskaitas dėl padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio; ir (arba)
 - b. dažnesnes ir detalesnes kitas likvidumo, pavyzdžiui, papildomų stebėsenos parametrų, ataskaitas.

576. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali reikalauti imtis veiksmų ir pašalinti įvertintus įstaigos gebėjimo nustatyti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti likvidumo riziką trūkumus ir, be kita ko, reikalauti:

- a. didinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumą, kad įstaiga galėtų tiksliau nustatyti ir kiekybiškai įvertinti reikšmingus įstaigos likvidumo rizikos šaltinius;
- b. didinti gebėjimą likvidųjų turtą paversti pinigais;
- c. tobulinti nenumatytų atvejų likvidumo planą ir ankstyvojo įspėjimo likvidumo rodiklių sistemą; ir (arba)
- d. griežtinti likvidumo valdymo informacijos teikimo įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei tvarką.

Finansavimo rizika

577. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies k punktą ir atsižvelgdamos į Reglamento (ES) Nr. 575/2013 428b straipsnio 5 dalį dėl valiutų nuoseklumo tarp turimo ir būtino pastovaus finansavimo pagal grynojo pastovaus finansavimo rodiklį, kompetentingos institucijos gali reikalauti imtis veiksmų ir pakoreguoti įstaigos finansavimo profilį, be kita ko:

- a. sumažinti įstaigos priklausomybę nuo (galimai nepastovių) finansavimo rinkų, pavyzdžiui, didmeninio finansavimo;
- b. mažinti finansavimosi koncentracijos riziką, atsižvelgiant į šiuos parametrus: sandorio šalį, kritines terminų neatitikimo reikšmes, nesutapimą pagal valiutas ir t. t. ir (arba)
- c. mažinti įkeisto turto vertę, potencialiai atskiriant suvaržytą turtą nuo įkeisto turto vertės perviršio (pvz., padengtiems vertybiniais popieriais, ribiniams aktyvams didinti ir t. t.).

578. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies j punktą ir to straipsnio 2 dalį kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga teiktų papildomas arba dažnesnes savo finansavimo pozicijų ataskaitas, be kita ko:

- a. dažniau teiktų teisės aktuose nustatytas ataskaitas, kurios svarbios finansavimo profilio stebėsenai (pavyzdžiui, grynojo pastovaus finansavimo rodiklio ataskaitą ir papildomų stebėsenos parametrų ataskaitas); ir (arba)
- b. priežiūros institucijai dažniau teiktų įstaigos finansavimo plano ataskaitas.

579. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos gali:

- a. reikalauti, kad būtų imtasi veiksmų siekiant pašalinti nustatytus įstaigos finansavimo rizikos kontrolės trūkumus, be kita ko:
 - griežtinti atskaitų dėl finansavimo rizikos teikimo įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei tvarką;
 - parengti naują arba patobulintą finansavimo planą; ir (arba)
 - nustatyti norimos prisiimti rizikos ribas;
- b. stiprinti įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumus, įskaitant reikalavimą, kad įstaiga vertintų ilgesnį nepalankiausių sąlygų laikotarpį.

10.6 Priežiūros institucijų atsakas esant padėčiai, kai nevykdomi bendri SREP kapitalo reikalavimai arba bendrieji kapitalo reikalavimai

580. Bendras SREP kapitalo reikalavimas – teisiškai privalomas reikalavimas, kurį įstaigos turi vykdyti visada, net ir nepalankiausiomis sąlygomis. Jeigu pagal šias gaires nustatytas bendras SREP kapitalo reikalavimas nebeatitinkamas, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę taikyti papildomas intervencijos priemones pagal Direktyvą 2013/36/ES ir Direktyvą 2014/59/ES, įskaitant veiklos leidimo panaikinimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 18 straipsnio d punktą, ankstyvosios intervencijos priemonių taikymą pagal Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnį ir pertvarkymo veiksmų ėmimąsi pagal tą pačią Direktyvą. Naudodamasi šiais įgaliojimais, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti, ar priemonės yra proporcingos aplinkybėms ir jų sprendimui dėl to, kokia yra labiausiai tikėtina situacijos vystymosi kryptis.

581. Į bendro SREP kapitalo reikalavimo pažeidimą taip pat reikėtų atsižvelgti sprendžiant, ar įstaiga žlunga ar galėtų žlugti pagal Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnio 4 dalies a punktą ir *EBI gaires dėl įvairių aplinkybių aiškinimo, kai laikoma, kad įstaiga žlunga arba galėtų žlugti*, nes tai yra viena iš sąlygų, kuriomis kompetentingos institucijos gali panaikinti veiklos leidimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 18 straipsnio d punktą.

582. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų stebėti, ar įstaigos atitinka bendruosius kapitalo reikalavimus. Prireikus kompetentingos institucijos turėtų imtis priemonių ir užtikrinti, kad įstaigos vykdytų Direktyvos 2013/36/ES 141–142 straipsniuose nustatytus reikalavimus.

10.7 Priežiūros institucijų atsakas esant padėčiai, kai nevykdomos 2 ramsčio gairės

583. Kompetentingos institucijos turėtų stebėti, ar įstaiga ilgainiui nustato ir palaiko nuosavų lėšų sumą, kurios tikimasi pagal 2 ramsčio gaires.

584. Kai įstaigos nuosavos lėšos sumažėja arba tikėtina, kad jos nukris žemiau 2 ramsčio gairėse nustatyto lygio, kompetentinga institucija turėtų tikėtis, kad įstaiga jai apie tai praneš ir parengs

peržiūrėtą kapitalo planą. Savo pranešime įstaiga turėtų paaiškinti labiausiai tikėtinas nepalankias pasekmes, dėl kurių jai teks peržiūrėti kapitalo planą, bei nurodyti veiksmus, kurių ji ketina imtis, kad sustiprinto dialogo su priežiūros institucijomis metu būtų galima galiausiai atkurti atitiktą 2 ramsčio gairėms.

585. Paprastai yra trys situacijos, kuriose įstaiga gali neatitikti jai taikomų 2 ramsčio gairių ir kurias kompetentinga institucija turi išanalizuoti.

- a. Kai esant konkrečios įstaigos ar išorės aplinkybėms nuosavų lėšų lygis nukrenta žemiau 2 ramsčio gairėse numatyto lygio (bet viršija bendrąjį kapitalo reikalavimą) dėl to, kad pasiteisino 2 ramsčio gairėse numatyti rizikos veiksniai, kompetentingos institucijos gali leisti įstaigai laikinai veikti nesiekiant 2 ramsčio gairėse numatyto lygio, jeigu peržiūrėtas kapitalo planas laikomas patikimu pagal 7.7.2 skirsnyje nustatytus kriterijus. Prireikus, kompetentinga institucija taip pat gali apsvarstyti galimybę pakoreguoti 2 ramsčio gairėse numatytą lygį.
- b. Kai esant konkrečios įstaigos ar išorės aplinkybėms nuosavų lėšų lygis nukrenta žemiau 2 ramsčio gairėse numatyto lygio (bet viršija bendrąjį kapitalo reikalavimą) dėl to, kad pasiteisino 2 ramsčio gairėse nenumatyti rizikos veiksniai, kompetentingos institucijos turėtų tikėtis, kad įstaiga per tinkamą laikotarpį padidins nuosavų lėšų lygį iki 2 ramsčio gairėse numatyto lygio.
- c. Jei įstaiga neatsižvelgia į 2 ramsčio gaires, neįtraukia jų į rizikos valdymo sistemą arba neskiria nuosavų lėšų tam, kad per laikotarpį, apibrėžtus pagal 438 punktą, būtų atitiktos 2 ramsčio gairės, kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones, numatytas 10.3 ir 10.5 skirsniuose.

Jei nesuteiktas leidimas veikti nesiekiant 2 ramsčio gairėse nustatyto lygio, kaip nurodyta a punkte, ir įstaigos nuosavos lėšos vis nesiekia 2 ramsčio gairių lygio, kompetentinga institucija turėtų taikyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus pagal 7 antraštinę dalį.

586. Nepaisant konkrečių priežiūros institucijų veiksmų pagal ankstesnį punktą, kompetentingos institucijos taip pat gali apsvarstyti galimybę taikyti kapitalo ir papildomas priežiūros priemones, numatytas 10.3 ir 10.5 skirsniuose, jeigu manoma, kad šios priemonės geriau išspręstų problemas, dėl kurių nuosavos lėšos yra mažesnės už 2 ramsčio gairėse numatytas lėšas.

10.8 Priežiūros priemonių ir ankstyvosios intervencijos priemonių sąveika

587. Greta šioje antraštinėje dalyje paminėtų priežiūros priemonių kompetentingos institucijos gali taikyti Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnyje nurodytas ankstyvosios intervencijos

priemonės, skirtas Direktyvos 2013/36/ES 104 ir 105 straipsniuose nurodytų priežiūros priemonių grupei papildyti.

588. Kompetentingos institucijos ankstyvosios intervencijos priemonės turėtų taikyti taip, kad šios netrukdytų jokioms kitoms priežiūros priemonėms, o taikydamos ankstyvosios intervencijos priemonės pasirinkti tinkamiausią (-ias) priemonę (-es) proporcingam atsakui į konkrečias aplinkybes užtikrinti.

10.9 Priežiūros priemonių ir makroprudencinių priemonių sąveika

589. Jeigu įstaigai taikoma makroprudencinė priemonė ir per SREP vertinimą nustatoma, kad makroprudencinės priemonės yra nepakankamos dėl įstaigos rizikos profilio ar įstaigoje esantiems trūkumams pašalinti (t. y. įstaiga patiria arba kelia didesnę riziką už tą, kurią ketinama sumažinti taikant makroprudencinę priemonę, arba nustatyti trūkumai yra reikšmingesni už tuos, kuriuos ketinama pašalinti taikant tą priemonę), kompetentingos institucijos turėtų svarstyti galimybę kartu su makroprudencine priemone taikyti papildomas konkrečiai įstaigai pritaikytas priemones.

10.10 Priežiūros priemonių ir PPP / TFP priemonių sąveika

590. Jei vykdydamos savo priežiūros veiklą kompetentingos institucijos patikimai nustato įstaigos sistemų ir kontrolės sistemos arba vidaus valdymo sistemos trūkumų, kurie yra susiję su PPP / TFP, arba turi pagrindo įtarti, kad padidėjo įstaigai tenkanti PP / TF rizika, jos turėtų:

- a. pranešti PPP / TFP priežiūros institucijai apie tokius trūkumus ir rizikos veiksnius kuo greičiau, kai jie nustatomi, ir bendradarbiauti su ja laikantis PPP / TFP bendradarbiavimo gairių⁵⁰;
- b. įvertinti tokių trūkumų ir rizikos veiksnių galimą poveikį įstaigos prudencinei situacijai;
- c. bendradarbiauti su PPP / TFP priežiūros institucijomis ir laikytis atitinkamų institucijų įgaliojimų ir funkcijų, nagrinėti tinkamiausias rizikos ribojimu pagrįstų priežiūros priemonių šiems trūkumams ir rizikai šalinti kartu su bet kokiomis priemonėmis, kurių ėmėsi PPP / TFP priežiūros institucijos.

591. Jei kompetentingoms institucijoms pranešama apie priežiūros priemones ar sankcijas, kurias planuoja arba taiko PPP / TFP priežiūros institucijos, arba jos apie jas sužino, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar ir kaip reikia sumažinti galimą PPP / TFP priežiūros institucijų nustatytų trūkumų ir neatitiktųjų prudencinį poveikį.

⁵⁰ EBI PPP / TFP bendradarbiavimo gairės (EBA/GL/2021/15).

11 antraštinė dalis. SREP taikymas tarpvalstybinėms grupėms

592. Šioje antraštinėje dalyje aptariama, kaip bendros šiose gairėse aprašytos SREP procedūros ir metodika taikomos tarpvalstybinėms grupėms ir jų subjektams. Joje taip pat pateikiamos sąsajos su vykdytinu jungtiniu vertinimu ir priimamais sprendimais pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį ir Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 710/2014 dėl bendro sprendimo proceso dėl konkrečios įstaigos riziką ribojančių reikalavimų taikymo sąlygų.
593. Taikydamos SREP, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti galimą PP / TF riziką, atsižvelgdamos į valstybės narės, kurioje įsteigta patronuojančioji įmonė, PPP / TFP kompetentingos institucijos pateiktą informaciją ir į PPP / TFP priežiūros institucijų, atsakingų už grupės įmonių skirtingose jurisdikcijose PPP / TFP priežiūrą, pateiktą informaciją, visų pirma į PP / TF rizikos, reikšmingų trūkumų ir PPP / TFP teisės aktų pažeidimų vertinimus, kurie yra susiję su tarpvalstybine bankų grupės struktūra.
594. Vertindamos PP / TF rizikos prudencinį poveikį, tarpvalstybinei grupei taikydamos SREP, kompetentingos institucijos turėtų panaudoti informaciją, gautą vykdant dvišalį bendradarbiavimą su atitinkamomis PPP / TFP kompetentingomis institucijomis pagal PPP / TFP bendradarbiavimo gaires ir dalyvaujant PPP / TFP kolegijose⁵¹ bei rizikos ribojimo kolegijose.

11.1 SREP taikymas tarpvalstybinėms grupėms

595. Kai kompetentingos institucijos SREP ir šias gaires taiko tarpvalstybinėms grupėms, jos turėtų vertinti ir grupės kaip visumos, ir atskirų jos subjektų gyvybingumą. Tai galima padaryti šį procesą suskaidžius į du etapus: 1) kompetentingos institucijos atlieka pradinį tiesiogiai prižiūrimų subjektų vertinimą ir 2) kompetentingos institucijos drauge aptaria ir užbaigia vertinimą priežiūros institucijų kolegijoje, laikydamosi Direktyvos 2013/36/ES 113 ir 116 straipsnių reikalavimų.
596. Taikydamos gaires, kaip aptarta 1 antraštinėje dalyje:
- a. konsoliduotą priežiūrą atliekančios priežiūros institucijos turėtų atlikti pradinį patronuojančiosios įmonės ir įmonių grupės vertinimą pagal konsoliduotus duomenis; ir
 - b. kompetentingos institucijos turėtų atlikti pradinį savo prižiūrimų subjektų (atskirų subjektų arba iš dalies konsoliduojamų subjektų, jei reikia) vertinimą.

⁵¹ PPP/TFP priežiūros institucijų kolegijos, kaip apibrėžta Bendrose gairėse dėl kompetentingų institucijų, vykdančių kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849 (toliau – PPP / TFP kolegijų gairės).

597. Jeigu šios gairės taikomos tarpvalstybinės grupės patronuojamosioms įmonėms, kaip nurodyta pirmesnėje dalyje, kompetentingos institucijos, atlikdamos pradinį vertinimą, patronuojamąsias įmones pirmiausia turėtų analizuoti pavieniui, t. y. vertinti jų verslo modelį, strategiją, vidaus valdymą ir visos įstaigos kontrolės priemones, riziką kapitalui ir likvidumui, subjekto kapitalo ir likvidumo pakankumą, kaip tai darytų, jei vertintų savarankišką įstaigą. Tokių pradinių vertinimų išvados prireikus taip pat turėtų apimti tarpvalstybiniu ar grupės lygmeniu nustatytas pagrindines pažeidžiamas sritis, kurios gali būti susijusios su įstaigos kliovimusi savo patronuojančiąja įmone ir (arba) grupe dėl finansavimo, kapitalo, technologinės paramos ir kt. Savo pradiniuose atskirų įstaigų vertinimuose kompetentingos institucijos taip pat turėtų išdėstyti stipriąsias puses ir riziką mažinančius veiksnius, susijusius su subjekto priklausymu grupei, kurie gali būti susiję su grupės technologine parama, finansinės paramos susitarimais ir kt.
598. Atliekant jungtinį vertinimą ir priimant bendrą sprendimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį, reikėtų remtis visų pradinių SREP elementų vertinimų rezultatais, įskaitant nuomonę (jei ji parengta) apie pagrindinius priklausomybės nuo patronuojančiosios įmonės ir (arba) grupės veiksnius, todėl šiuos rezultatus kompetentingos institucijos turėtų aptarti pagal Direktyvos 2013/36/ES 116 straipsnį sudarytoje priežiūros institucijų kolegijoje.
599. Po aptarimo priežiūros institucijų kolegijoje remdamosi jungtinio vertinimo rezultatais kompetentingos institucijos turėtų užbaigti atitinkamus SREP vertinimus ir, atsižvelgdamos į diskusijų kolegijoje rezultatus, atlikti reikiamas korekcijas.
600. Jeigu per kompetentingos institucijos atliekamą pradinį vertinimą paaiškėja konkretūs su grupės vidaus pozicijomis susiję trūkumai (pvz., didelė su patronuojančiąja įmone susijusių pozicijų koncentracija, priklausomybė nuo grupės vidaus finansavimo, rūpestį keliantys klausimai dėl subjekto strategijos tvarumo ir t. t.), kurie daro neigiamą poveikį bendrajam atskiro subjekto gyvybingumui, kompetentingos institucijos priežiūros institucijų kolegijoje turėtų aptarti, ar galutinį subjekto vertinimą reikėtų pakeisti, atsižvelgiant į bendrąją grupės padėtį, įskaitant konsoliduotos grupės verslo modelį, strategiją ir tai, ar yra grupės vidaus finansinės paramos susitarimų, bei į konkrečius tų susitarimų ypatumus.
601. Kompetentingos institucijos priežiūros institucijų kolegijoje turėtų aptarti ir suderinti šiuos dalykus:
- a. įvairių konsoliduotos grupės ir jos subjektų SREP elementų vertinimo planą, įskaitant vertinimo dažnumą ir terminus, kad būtų lengviau parengti Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnyje nurodytiems bendriems sprendimams priimti reikalingas grupės rizikos ir likvidumo rizikos ataskaitas;
 - b. išsamią lyginamųjų rodiklių, kurie naudojami vertinant SREP elementus, taikymo tvarką;
 - c. rizikos pakategorių vertinimo ir atskirų balų jos skyrimo metodus, jeigu nustatyta, kad šios rizikos pakategorės yra reikšmingos;

- d. kokių konsoliduotų ir atskirų subjektų duomenų prašyti iš įstaigos vertinant SREP elementus, įskaitant per ICAAP ir ILAAP gaunamus duomenis;
- e. vertinimo rezultatus, įskaitant įvairiems elementams skirtus SREP balus, bendrąjį SREP įvertinimą ir bendrąjį SREP balą pagal konsoliduotus ir atskirų subjektų duomenis. Aptardamos atskirų kapitalo ir likvidumo rizikų vertinimą, kompetentingos institucijos dėmesį turėtų sutelkti į riziką, kuri atitinkamiems subjektams nustatyta kaip reikšminga;
- f. PP / TF rizikos tarpvalstybinis riziką ribojantį poveikį ir susirūpinimą keliančius klausimus; ir
- g. planuojamas priežiūros ir ankstyvosios intervencijos priemonės, jei jų prireikia.

602. Rengdamos bendrojo tarpvalstybinės grupės ir jos subjektų SREP vertinimo santrauką, kompetentingos institucijos šią santrauką turėtų sudaryti taip, kad būtų lengviau užpildyti SREP ataskaitos, grupės rizikos ataskaitos, likvidumo rizikos vertinimo ir grupės likvidumo rizikos vertinimo ataskaitos formas, reikalingas priimant bendrą sprendimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį, kaip nurodyta Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 710/2014, kuriuo nustatomi techniniai įgyvendinimo standartai, susiję su bendro sprendimo proceso dėl konkrečios įstaigos riziką ribojančių reikalavimų taikymo sąlygomis.

11.2 SREP kapitalo vertinimas ir konkrečiai įstaigai taikomi rizikos ribojimo reikalavimai

603. Kapitalo pakankamumo įvertinimas ir susijusių reikalavimų bei rekomendacijų nustatymas 7 antraštinėje dalyje aprašyta tvarka tarpvalstybinėms grupėms yra kompetentingų institucijų bendro sprendimo priėmimo proceso pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį dalis.

604. Norėdamos naudotis priežiūros įgaliojimais ir imtis priežiūros priemonių, be kita ko, priemonių, susijusių su papildomų nuosavų lėšų reikalavimų nustatymu pagal 104 straipsnio 1 dalies a punktą konsoliduotu arba atskiro subjekto lygmeniu, kaip nurodyta 7 antraštinėje dalyje, kompetentingos institucijos turėtų priimti bendrą sprendimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį.

605. Tarpvalstybinės grupės patronuojančiajai arba patronuojamajai įmonei papildomų nuosavų lėšų reikalavimai pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą turėtų būti taikomi bendru sprendimu, kaip numatyta tos direktyvos 113 straipsnio 1 dalies a punkte.

606. Aptardamos, ar nuosavų lėšų lygis pakankamas, ir nustatydamas papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų svarstyti:

- a. rizikos ir trūkumų, kurių buvo nustatyta ir konsoliduotu, ir atskiro subjekto lygmeniu, reikšmingumo vertinimą (t. y. kuri rizika reikšminga visai grupei, o kuri reikšminga tik vienam subjektui) ir tai, kiek nuosavų lėšų reikia šiai rizikai padengti;

- b. jeigu nustatyti trūkumai yra bendri visiems subjektams (pvz., tam tikrų valdymo trūkumų pastebėta visuose subjektuose arba nustatyta kelių subjektų taikomų modelių trūkumų), galimybę koordinuoti vertinimą ir imtis priežiūros priemonių, pirmiausia nuspręsti, ar priemonės reikėtų taikyti konsoliduotu lygmeniu, ar proporcingai taikyti kiekvienam subjektui, kuriame yra bendrų trūkumų;
- c. per ICAAP atliktų vertinimų rezultatus ir nuomones dėl per ICAAP atliktų skaičiavimų patikimumo ir jų rezultatų naudojimo nustatant papildomų nuosavų lėšų reikalavimus;
- d. priežiūrinių lyginamųjų skaičiavimų rezultatus, kurie naudojami nustatant papildomų nuosavų lėšų reikalavimus visiems subjektams grupės ir konsoliduotu lygmeniu; ir
- e. papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kuriuos reikia nustatyti subjektams ir konsoliduotu lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad galutiniai nuosavų lėšų reikalavimai būtų nuoseklūs, ir tai, ar nuosavas lėšas reikia perkelti iš konsoliduoto lygmens į subjekto lygmenį.

607. Norėdamos nustatyti bendrą SREP kapitalo reikalavimą, kaip aprašyta 7 antraštinėje dalyje, kompetentingos institucijos turėtų svarstyti galimybę jį taikyti tuo pačiu lygmeniu, koku taikomi bendro sprendimo, priimto pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies a punktą, reikalavimai. Pirmiausia, bendras SREP kapitalo reikalavimas ir kitos kapitalo priemonės, jeigu taikomos, turėtų būti nustatytos konsoliduotu ir atskirų kitose valstybėse narėse veikiančių subjektų lygmeniu. Jeigu grupė konsoliduojama iš dalies, bendras SREP kapitalo reikalavimas ir kitos kapitalo priemonės turėtų būti nustatytos tik iš dalies konsoliduojamos grupės patronuojančiajai įmonei, siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos analizuojamų kitose valstybėse narėse veikiančioms patronuojamosioms įmonėms nustatytų papildomų nuosavų lėšų reikalavimų neįskaičiuotų du kartus.

608. Jei atlikus tarpvalstybinės grupės patronuojančiosioms ar patronuojamosioms įstaigoms tenkančios pernelyg didelio svorto rizikos vertinimą nustatyta, kad reikėtų nustatyti papildomų nuosavų lėšų reikalavimus pernelyg didelio svorto rizikai padengti, tai turėtų būti padaryta pagal KRD 113 straipsnio 1 dalies punkte numatytą bendrų sprendimų priėmimo procesą ir turėtų būti nurodytas atskiras svorto koeficientų pagrįstų nuosavų lėšų reikalavimų rinkinys.

609. Aptardamos, ar nuosavų lėšų lygis pakankamas pernelyg didelio svorto rizikai padengti, ir nustatydamos papildomų nuosavų lėšų reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti:

- a. 394 dalyje nurodytus aspektus;
- b. papildomų nuosavų lėšų reikalavimus pernelyg didelio svorto rizikai padengti, kuriuos reikia nustatyti subjektams ir konsoliduotu lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad

galutiniai nuosavų lėšų reikalavimai būtų nuoseklūs, ir tai, ar nuosavas lėšas reikia perkelti iš konsoliduoto lygmens į subjekto lygmenį.

610. Visa svarbia informacija apie 2 ramsčio gairių (įskaitant jų dydžio, joms padengti skirtų nuosavų lėšų sudėties ir priežiūros veiksmų) tarpvalstybinės grupės patronuojančiosioms ar patronuojamosioms įmonėms nustatymą kompetentingos institucijos turėtų dalintis tarpusavyje, o 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svorto rizikos turėtų būti nustatomos laikantis bendro sprendimo priėmimo proceso pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies c punktą. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų aptarti metodą, pagal kurį 2 ramsčio gairės nustatomos individualiu lygmeniu be testavimų nepalankiausiomis sąlygomis individualiu lygmeniu duomenų, arba (jei būtina) susitarti dėl 2 ramsčio gairių taikymo tik konsoliduotu lygmeniu.
611. 2 ramsčio gairėms ir 2 ramsčio gairėms dėl pernelyg didelio svorto rizikos turėtų būti taikomas kompetentingų institucijų bendras sprendimas pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies c punktą ir tai turėtų būti tinkamai nurodyta bendro sprendimo dokumente, parengtame pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį.

11.3 SREP likvidumo vertinimas ir konkrečiai įstaigai taikomi rizikos ribojimo reikalavimai

612. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos turėtų laikyti, kad „klausimai“ yra svarbūs ir (arba) „rezultatai“ esminiai bent tais atvejais, kai:
- a. kompetentingos institucijos pasiūlo specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus; ir (arba)
 - b. kompetentingos institucijos pasiūlo kitus, ne specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus, o likvidumo rizika ir (arba) finansavimo rizika įvertinama balu „3“ arba „4“.

11.4 Kitų priežiūros priemonių taikymas

613. Už tarpvalstybinių grupių ir jų subjektų priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos, jeigu gali, turėtų aptarti ir suderinti visų priežiūros ir ankstyvosios intervencijos priemonių taikymą grupei ir (arba) reikšmingiems jos subjektams, siekdamas užtikrinti, kad tinkamiausios priemonės nustatytoms pažeidžiamoms sritims pašalinti būtų taikomos nuosekliai, atsižvelgiant į grupės padėtį, įskaitant pirmiau aptartus tarpusavio priklausomybės veiksnius ir grupės vidaus susitarimus.
614. Už tarpvalstybinės grupės subjektų rizikos ribojimu pagrįstą priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos, įstaigoms taikydamos priežiūros ar administracines priemones, įskaitant sankcijas, dėl jų negebėjimo tinkamai šalinti su PP / TF susijusius trūkumus, turėtų bendradarbiauti su atitinkamomis PPP / TFP priežiūros institucijomis pagal PPP / TFP

bendradarbiavimo gairių⁵² 8 skirsnį ir laikydamosi atitinkamų institucijų įgaliojimų ir funkcijų, analizuoti tinkamiausias rizikos ribojimu pagrįstos priežiūros priemonės šiems trūkumams ir rizikai šalinti kartu su bet kokiomis priemonėmis, kurių ėmėsi PPP / TFP priežiūros institucijos.

⁵² EBI PPP / TFP bendradarbiavimo gairės (EBA/GL/2021/15).

12 antraštinė dalis. Priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

12.1 Kompetentingų institucijų atliekamas priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

615. Kompetentingos institucijos, remdamosi Direktyvos 2013/36/ES 100 straipsniu, taip pat turėtų atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad būtų lengviau vykdyti SREP, visų pirma jos pagrindinių elementų priežiūrinį vertinimą, kaip aprašyta 4–9 antraštinėse dalyse. Visų pirma priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų padėti kompetentingoms institucijoms:

- a. vertinti įstaigų atskirą riziką kapitalui, kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje, ir likvidumui bei finansavimui, kaip nurodyta 8 antraštinėje dalyje;
- b. vertinti įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų patikimumą bei pačių įstaigų ICAAP ir ILAAP tikslais atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų aktualumą, rimtumą ir pagrįstumą. Vertinimų metu gali būti tikrinamos pagrindinės įstaigų prielaidos ir rizikos veiksniai;
- c. vertinti įstaigų gebėjimą laikytis bendrų SREP kapitalo reikalavimų ir bendrųjų kapitalo reikalavimų atliekant kapitalo pakankamumo vertinimą, kaip nurodyta 7.7 skirsnyje. Atsižvelgiant į priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis taikymo sritį ir rūšį, atliekant šį vertinimą gali būti nagrinėjami tik kai kurie bendrų SREP kapitalo reikalavimų elementai, kurie dėl struktūrinių ypatumų patenka į priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis (pvz., atskirų rizikos kategorijų papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, jei testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima tik tokias rizikos kategorijas);
- d. nustatyti įstaigų 2 ramsčio gaires;
- e. nustatyti galimas įstaigos atskirų rizikos sričių valdymo ir kontrolės priemonių silpnąsias vietas arba trūkumus;
- f. nustatyti galimus bendros valdymo tvarkos arba visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumus: priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis kompetentingos institucijos turėtų laikyti papildomu informacijos šaltiniu atliekant 5 antraštinėje dalyje nurodytą vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių SREP vertinimą. Visų pirma, jei kompetentinga institucija priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis būdu nustato pačios įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų arba pagalbinės rizikos duomenų

infrastruktūros trūkumus, į juos turėtų būti atsižvelgiama vertinant tos įstaigos bendrą valdymo ir rizikos valdymo sistemą;

- g. nustatyti specialius likvidumo reikalavimus likvidumo pakankamumo vertinime, ypač jei kompetentinga institucija nėra parengusi konkrečių likvidumo reikalavimų priežiūros lyginamųjų rodiklių. Tam tikri likvidumo priežiūros metu atliekamo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis elementai turėtų (jei reikia) būti naudojami apibrėžiant specialius įstaigų likvidumo reikalavimus (pvz., pagal nepalankius scenarijus atliekama nustatytų laikotarpių grynujų pinigų išmokų ir tinkamo likvidžiojo turto lyginamoji analizė, nepalankiausių sąlygų terminų atitikimo sistemos vertinimas), kaip nurodyta 9.4 skirsnyje.

616. Be to, priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų padėti kompetentingoms institucijoms įvertinti priežiūros organizavimo tvarką ir planuoti priežiūros išteklius, taip pat atsižvelgiant į kitą aktualią informaciją, visų pirma susijusią su dažnesniu ir kruopščiau tam tikrų prie 1 kategorijos nepriskirtų įstaigų SREP elementų vertinimu, o taip pat skirtą nustatyti priežiūros analizės programos, kuri yra privaloma pagal Direktyvos 2013/36/ES 99 straipsnį, taikymo sritį.
617. Kompetentingos institucijos, vertindamos įstaigų gaivinimo planus, atitinkamais atvejais taip pat turėtų naudoti priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus ir rezultatus kaip papildomus informacijos šaltinius, visų pirma tam, kad įvertintų įstaigos taikomų scenarijų ir prielaidų pasirinkimą ir rimtumą.
618. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atitinkamais atvejais remtis priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais atliekant analizę, kurios reikia norint suteikti įvairius Reglamentu (ES) Nr. 575/2013 arba Direktyva 2013/36/ES reikalaujamus leidimus ir įgaliojimus, pvz., susijusius su kvalifikuotais akcijų paketais, susijungimais ir įsigijimais ir akcijų atpirkimais.
619. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atitinkamais atvejais remtis priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais teminėje įstaigų, turinčių panašų rizikos profilį, grupės galimų silpnųjų vietų analizėje.
620. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atitinkamais atvejais atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad paskatintų įstaigas stiprinti savo vidaus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir rizikos valdymo gebėjimus: visų pirma priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir vėlesnis testavimo rezultatų apibendrinimas gali skatinti įstaigas toliau plėtoti ir tobulinti duomenų sumavimo, rizikos modeliavimo ir IT priemones testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir rizikos valdymo tikslais.

12.2 Pagrindiniai priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis elementai

621. Priimdamos sprendimą dėl pagrindinių priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis elementų, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, *inter alia*, šiuos dalykus:

- a. *Aprėptį*, t. y. ar apimami tam tikri rizikos veiksniai arba daugelis rizikos veiksnių, tam tikri atskiri portfeliai arba veikla ar sektoriai ir (arba) geografinės vietos, visi arba keletas portfelių.
- b. *Struktūrą*, t. y. atlikti: 1) jautrumo analizę (vieno veiksnio arba paprastą daugelio veiksnių), 2) scenarijų analizę arba 3) atvirkštinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti modelį, kuris labiausiai tinka siekiant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslo: vieno rizikos veiksnio ar daugelio rizikos veiksnių jautrumo analizė paprastai turėtų būti atliekama, kai vertinama atskira rizika kapitalui ar likvidumui arba finansavimui; scenarijų analizės metodas paprastai turėtų būti taikomas, kai siekiama įvertinti bendrą kapitalo pakankumą; o atvirkštinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis gali, *inter alia*, būti tikslingas vertinant įstaigos naudojamų scenarijų rimtumą.
- c. *Taikymo sritį*, t. y. ar apimami tarpvalstybinių grupių subjektai: vertindamos bendrą grupės kapitalo pakankumą, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis būtų atsižvelgiama į visus atitinkamus grupės subjektus.
- d. Įstaigų, patenkančių į testavimų nepalankiausiomis sąlygomis taikymo sritį, *imtį*: planuodamos daugiau kaip vienos įstaigos priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti tinkamą testavimo imtį, ypač jei priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis siekia įvertinti tam tikras verslo linijas ar modelius arba atlikti poveikio tyrimus ir (arba) vertinimus.
- e. *Metodą* (testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėlesnį rezultatų paskirstymą pagal atskiras verslo linijas, testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėlesnį testavimo rezultatų apibendrinimą, abiejų metodų derinį, konkrečių bazinių scenarijų nustatymą įstaigoms).

622. Rengdamos ir atlikdamos priežiūrinius testavimus SREP tikslais, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti turto kokybės vertinimų (angl. AQR) rezultatus, jei jų yra, jie yra tinkami ir dar nėra įtraukti į įstaigų finansines ataskaitas. Gali būti naudinga derinti priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir turto kokybės vertinimus, siekiant užtikrinti, kad įstaigų, kurioms taikomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, balanso pozicijos būtų tiksliai nurodytos, būtų pagerinti jų pradžios taškai ir būtų galima palyginti dalyvaujančių įstaigų pradžios taškus.

623. Kompetentingos institucijos taip pat gali apsvarstyti galimybę iš anksto nustatyti kapitalo koeficientus, ypač visos sistemos testavimams nepalankiausiomis sąlygomis (įskaitant testavimus nepalankiausiomis sąlygomis šalies lygiu) arba nustatyti bendruosius arba ypatingus leistinus rėžius. Tokiais atvejais jie turi būti tinkami ir turi būti atsižvelgiama į priežiūros tikslus. Tokie koeficientai arba leistini rėžiai turėtų būti nuosekliai taikomi įstaigoms atliekant priežiūrinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis.

12.3 Kompetentingų institucijų organizacinės ir valdymo priemonės

624. Kompetentingos institucijos turėtų parengti veiksmingą priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą. Ši programa turėtų būti paremta tinkamomis organizacinėmis, valdymo ir IT priemonėmis, užtikrinančiomis, kad priežiūriniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis būtų atliekami tinkamu dažnumu. Priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa turėtų padėti veiksmingai įgyvendinti atskirų įstaigų priežiūros analizės programą. Programoje taip pat turėtų būti nurodyta, kaip kompetentinga institucija priima sprendimus dėl testavimo nepalankiausiomis sąlygomis formų pasirinkimo, atsižvelgdama į kiekvieno testavimo tikslus.

625. Valdymo, organizacinės ir IT priemonės, kurių pagrindu parengta priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa, turėtų apimti bent:

- a. priežiūriniam testavimams nepalankiausiomis sąlygomis parengti ir atlikti pakankamus žmogiškuosius ir materialinius išteklius, duomenis ir IT infrastruktūrą. Visų pirma priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa turėtų būti pagrįsta pakankamais duomenimis ir tinkama metodika, apimančia visus aspektus, įskaitant scenarijus ir prielaidas (pvz., šablonus, gaires, dokumentus), ir užtikrinančia tiek lankstumą, tiek tinkamo lygio kokybę ir kontrolės priemones;
- b. kokybės užtikrinimo procesą, kuris apimtų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimą, kūrimą ir vykdymą bei įstaigų rezultatų palyginimą;
- c. priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis integravimą į kitus svarbius priežiūros procesus. Taigi, kai taikomi reikalavimai ir teisiniai apribojimai, organizacija turėtų remti vidinį dalijimąsi informacija ir visų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos aspektų (pvz., tiek kiekybinių, tiek kokybinių rezultatų) naudojimą.

626. Vykdydamos valdymo tvarką, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa būtų reguliariai peržiūrima kokybiniu ir kiekybiniu požiūriu, siekiant užtikrinti, kad ji būtų tinkama.

627. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad yra įgyvendinusios veiksmingo priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis ir jų rezultatų aptarimo su įstaigomis

procesus ir tvarką. Šis dialogas turėtų atspindėti numatytus tikslus, būti užmegztas visų pirma tada, kai priešūriniais testavimais nepalankiausiomis sąlygomis siekiama įvertinti bendrą įstaigų kapitalo pakankumą (bet ne tik tada), ir būti organizuojamas bendresniame SREP vertinimų kontekste, kaip nustatyta šiose gairėse. Tam, kad toks dialogas vyktų, kompetentingos institucijos tiek techniniu, tiek vadovavimo lygmenimis turėtų (jei būtina) užtikrinti, kad:

- a. įstaigoms būtų tinkamai, pakankamai išsamiai ir tiksliai paaiškinamas metodikos ir prielaidų, naudojamų atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėliau apibendrinant testavimo rezultatus, taikymas;
- b. įstaigoms būtų pateikiamos tinkamos, pakankamai išsamios ir tikslios instrukcijos dėl to, kokią pagalbines informacijas įstaigos turi pateikti kompetentingoms institucijoms kartu su testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais;
- c. baigus diskusijas, įstaigoms (jei būtina) būtų paaiškinti priešūrinų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai, dėl kurių taikomos priešūros priemonės. Pastarąją priemonę kompetentingos institucijos turėtų laikyti visų pirma atlikusios visos sistemos testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, dėl kurių pradėtos taikyti priešūros priemonės.

628. Taikydamos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis tarpvalstybinėms grupėms ir jų subjektams, kompetentingos institucijos turėtų keistis informacija ir, jei įmanoma, tinkamai aptarti procesą priešūros institucijų kolegijų sistemoje. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų pateikta ir aptarta atitinkama išsami informacija apie metodikas, scenarijus ir pagrindines prielaidas, taip pat priešūrinų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, ypač skirtų kapitalo ir likvidumo pakankumui vertinti, rezultatai.

629. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į numatytus priešūrinų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis tikslus, taip pat turėtų nustatyti, kokia testavimų nepalankiausiomis sąlygomis informacija ir rezultatai gali būti viešinami. Priimdamos sprendimą dėl priešūrinų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų ar metodikų viešinimo, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į savo pačių vaidmenį vertinime ir pasirinktą metodą (testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir vėlesnis rezultatų paskirstymas pagal atskiras verslo linijas, testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir vėlesnis testavimo rezultatų apibendrinimas), taip pat atsižvelgti į jų pačių atliktos analizės, pridėdamos prie paskelbtų rezultatų, apimtį.

12.4 Procesas ir metodiniai aspektai

630. Kompetentingų institucijų nustatyta testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa turėtų užtikrinti bent šiuos dalykus:

- a. rengdamos metodus ir prielaidas, kurie naudojami atliekant priešūrinus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų

nuspręsti kokia vertinimo struktūra ir ypatybės labiausiai tinka jos numatytam tikslui, t. y. yra susijusios su priežiūros (arba kitais) kompetentingos institucijos apibrėžtais tikslais.

- b. Atlikdamos platesnės apimties institucijų priežiūrinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos gali apsvarstyti galimybę patvirtinti skirtingų įvairių įstaigų kategorijų priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis struktūrą, kaip numatyta 2.4 skirsnyje, ypač jei po vertinimo atliekamas rezultatų paskirstymas pagal atskiras verslo linijas.
- c. Kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti tinkamus priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis terminus, įskaitant scenarijų laikotarpį ir laikotarpį, kurio valdymo veiksmai, pasiūlyti įstaigų atliekant testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, yra analizuojami. Vertinimo terminai taip pat turi apimti dialogą su įstaiga, jei jis būtinas siekiant numatyto vertinimo tikslo, ir tai, kiek dalyvaujančios įstaigos pateikti duomenys išliks aktualūs.
- d. Atitinkamais atvejais siekdamos numatyto vertinimo tikslo kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti visus žinomus būsimus reguliavimo pokyčius, kurie darys poveikį įstaigoms testavimo nepalankiausiomis sąlygomis srityje ir testavimo laikotarpiu.

631. Jeigu atliekamas scenarijų analizės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti, ar visoms įstaigoms taikyti vieną bendrą scenarijų, numatytą testavimo taikymo srityje, ar parengti konkrečius scenarijus atskiroms įstaigoms (pasirinkus pastarąjį variantą, įstaigos vis tiek privalo rengti savo pačių scenarijus, skirtus ICAAP ir ILAAP testavimui nepalankiausiomis sąlygomis), ar taikyti abu metodus. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kapitalo ir likvidumo išteklių perdavimą nepalankiausiomis sąlygomis bei visas galimas kliūtis, įskaitant teisinės ir veiklos.

632. Be to, rengiant priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis metodikas, reikėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:

- a. vertindamos kapitalo pakankumą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis poveikį įstaigos pelno (nuostolio) ataskaitai, balansui, rizikos pozicijos sumai ir finansinio svėro koeficientui, bei analizuoti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis poveikį testuojamų įstaigų kapitalo koeficientams.
- b. Atlikdamos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėliau apibendrindamos testavimo rezultatus, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, koku mastu jos nustato įstaigų balansų ir pelno (nuostolio) ataskaitų modeliavimo metodikas. Paprastai institucijų balansus galima laikyti nekintamais ir leidžiančiais kompetentingoms institucijoms ilgainiui įvertinti esamą riziką. Balansus taip pat galima laikyti dinamiškais, analizuojant kaip įstaigų verslo planai galėtų būti

plėtojami nepalankiausių sąlygų scenarijuje arba kaip ilgainiui galėtų keistis kredito apimtis. Siekdamas didesnio palyginamumo, kompetentingos institucijos turėtų rinktis statinio balanso metodą. Tuo tarpu norint gauti daugiau grįžtamosios informacijos apie nepalankioms sąlygoms ir sukrėtimams spręsti numatomus arba planuojamus institucijų veiksmus, pirmenybė gali būti teikiama dinaminiam balanso metodui.

- c. Kompetentingos institucijos turėtų apvarstyti, kaip, prireikus, testavimuose nepalankiausiomis sąlygomis atsižvelgti į sistemine grįžtamąją informaciją arba antrinį poveikį, pripažįstant *ex ante* prielaidų teikimo apribojimus atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėliau apibendrinant testavimo rezultatus.
- d. Atlikdamos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėliau apibendrindamos testavimo rezultatus, kompetentingos institucijos turėtų siekti nuosekliai ir sąžiningai vertinti tokių įstaigose atliekamų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis poveikį, užtikrindama vienodas veiklos sąlygas visoms įstaigoms. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti koku mastu testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai atspindi įstaigų pasirinkimo galimybių ir sprendimų modeliavimo skirtumus, o ne tikruosius įstaigų patiriamos rizikos skirtumus.

633. Kompetentingos institucijos turėtų siekti įvertinti modelio riziką įvairiuose testavimuose nepalankiausiomis sąlygomis ir turėti galimybę gauti įvairių rūšių lyginamąją informaciją. Prireikus rekomenduojama turėti kelias perspektyvas ir (arba) kriterijus. Svarbu pripažinti, kad nė vienas modelis nėra tobulas ir aiškiai apibrėžti žinomus ir galimus trūkumus. Suprantant šiuos atskirų įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis modelių apribojimus ir trūkumus, priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis procesas gali būti atliekamas tiksliai ir gali būti sumažintos galimos modelio rizikos keliamos problemos.

Priedai

1 priedas. Operacinė rizika, nuostolių ir rizikos priežastinių veiksnių sąsajų pavyzdžiai

Norint parodyti, kaip pasireiškia operacinė rizika, reikia suprasti konkretaus rizikos įvykio priežastinių veiksnių ir rizikos įvykio poveikio (t. y. padarinių) ryšį. Šioje lentelėje pateikiama keletas pavyzdžių⁵³.

	Veiksny	Rizikos įvykis	Poveikio rūšys (padariniai)
Žmonės	Padegimas – tyčinis asmens padarytas veiksmas	Gaisras – įvykis	<ul style="list-style-type: none"> • Žūtis / sužalojimas • Finansiniai nuostoliai / sąnaudos • Turto sugadinimas • Kliento veiklos sutrikdymas
Procesas	Rankinio darbo klaida	Netikslios sąskaitos	<ul style="list-style-type: none"> • Finansiniai nuostoliai • Sąskaitų perskaičiavimas
Sistemos	IT programinės įrangos gedimas	Bankomatų gedimas / negalėjimas naudotis bankomatais	<ul style="list-style-type: none"> • Klientų skundai • Kompensacijos • Žala reputacijai • Reguliavimo institucijų nepasitikėjimas
Išorės	Galinga pūga	Negalėjimas patekti į pastatus / nenumatytų atvejų priemonių taikymas	<ul style="list-style-type: none"> • Kliento veiklos sutrikdymas • Finansiniai nuostoliai • Remonto sąnaudos

⁵³ Dėl pirminės priežasties nutinka rizikos įvykis, kuris daro tam tikrą poveikį arba sukelia keletą padarinių; kai kuriuos jų galima įvertinti kiekybiškai.

2 priedas. Pagrindiniai 2 ramsčio reikalavimų ir 2 ramsčio gairių požymiai ir skirtumai

	2 ramsčio reikalavimai	2 ramsčio gairės
Pobūdis	Reikalavimas aukščiau 1 ramsčio, bet žemiau bendro rezervų reikalavimo, apibrėžtas pagal KRD 104 straipsnį	Lūkesčiai aukščiau bendro rezervų reikalavimo
Taikymo sritis	1) Netikėtų nuostolių per 12 mėnesių laikotarpį, kuriam netaikomi minimalūs reikalavimai, rizika; 2) tikėtinų nuostolių per 12 mėnesių, kurie nepakankamai reglamentuojami nuostatomis, rizika; 3) dėl modelio trūkumų kylanti rizika; 4) dėl valdymo trūkumų kylanti rizika	Atitinkamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis kiekybiniai rezultatai (kitas galimas sritis reikia nagrinėti toliau)
Nustatymas	Skaičiavime atsižvelgiama į ICAAP duomenis, kai jis vertinamas kaip patikimas ir grindžiamas, pavyzdžiui, priežiūros lyginamaisiais rodikliais, taikomais ICAAP skaičiavimams, institucijos sprendimams ir t. t.	Skaičiavimas, pagrįstas didžiausiu nepalankaus scenarijaus poveikiu CET1 koeficientui, pakoreguotas, pavyzdžiui, atsižvelgiant į patikimus rizikos mažinimo veiksmus ir kitus veiksnius bei suderintas su nuosavomis lėšomis, skirtomis patenkinti kapitalo rezervų reikalavimą ir išimtiniais atvejais – anticiklinio kapitalo rezervo reikalavimą, jei pastarasis apima tą pačią riziką, kuri priimta testavime nepalankiausiomis sąlygomis
Kapitalo kokybė	Reguliuojamos tinkamos nuosavos lėšos, bent jau tokios pačios sudėties kaip 1 ramsčio	[Tik CET1]
Paskirstymo apribojimų pagal Direktyvos 2013/36/ES 141	Taip	Ne

straipsnį aktualumas		
Pranešimas įstaigai	Bendro SREP kapitalo reikalavimo (angl. TSCR) koeficiento dalis, suformuluota atsižvelgiant į visus 1 ramsčio koeficientus (bendros nuosavos lėšos, T1, CET1)	Atskiras koeficientas, nepriklausantis bendram SREP kapitalo reikalavimui ar bendrajam kapitalo reikalavimui ir paaiškinantis kokį poveikį daro visiems kapitalo koeficientams (T1 ir bendroms nuosavoms lėšoms)
Atitikties užtikrinimas	Reikalavimai, kuriuos reikia vykdyti visada, net ir nepalankiausiomis sąlygomis	Tikimasi, kad įstaigos įtrauks 2 ramsčio gaires į savo kapitalo planavimą, rizikos valdymą ir gaivinimo planavimą bei savo veikloje jas viršys
Priežiūros veiksmai, kurių imamasi įvykus pažeidimui	Gali būti taikomos visos priežiūros priemonės; pažeidimas yra galima veiklos leidimo panaikinimo sąlyga; įstaiga, kurioje padarytas pažeidimas, pertvarkymo tikslais laikoma žlungančia arba galinčia žlugti.	Nėra automatinio ryšio tarp nuosavų lėšų, kurių lygis mažesnis nei 2 ramsčio gairėse numatytasis, ir specialių priežiūros priemonių, bet būtų pradedamas aktyvesnis dialogas priežiūros klausimais ir bendradarbiavimas su įstaiga, nes reikia pateikti patikimą kapitalo planą